

Mateusi

Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na Mateusi te te ãma ĩrob'ui'érézẽ Ībaihã wasu'uzé

Zezihi siré 're ĩnomro mono norĩ siré hã aibã hã te 're hãimana, Mateusi na ĩsisi hã, Réwi na ĩsisi hãiba amo hã. Ta hã ma tô ã ĩbaihã na hã dama rob'ui'éré, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te tãma ĩwaihu'uzéb zarina. Zezihi siré 're morĩ õ ré hã, rob'ui'prazé hã ma tô te te dawĩ 're a'ubumro, danhib'apito ma. Zezihi ãma ma tô rob'ui'éré, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te ĩpisutu na Danho'reptui'wa da. ãne na rob'ui'éré 'rata 'wa norĩ hã te te ãma 're ĩrob'ui'éré za'ra mono zéb zarina, sena na da te 're waihu'u za'ra mono da, ma tô ãma rob'ui'éré, Mateusi hã. Ma tô duré sima wẽ, te te dama waihu'u pese da, Zezihi hã tô sena zudezu norĩ nhib'apito na hã, duré tô õhõ zõ si 're ĩsimipari za'ra mono na hã.

Zezihi Cristuhu hi'rata norĩ za'ratazé Rucasi 3.23-38

¹ ã hã rob'ui'éré hã Zezihi Cristuhu hi'rata norĩ za'ratazé. Ta hã Dawihi nhihudu, duré Abra'ãhã nhihudu.

² Abra'ã hã Izatihi mama. Izati hã Zacohe mama. Zaco hã Zuda norĩ mama, tisisãnawã norĩ me.

³ Zuda hã Perezihĩ mama, duré Zeraha mama. ĩna zahuré hã Tama na ĩsisi hã. Duré Perezihĩ hã Esirõhõ mama. Duré Esirõ hã Arãhã mama, ta hã.

⁴ Arã hã Aminadabehe mama. Duré Aminadabe hã Nasõhõ mama. Duré Nasõ hã Samohõ mama.

⁵ Samo hã Bu'azihi mama. Bu'azihi na hã Ra'abi na ĩsisi hã. Duré Bu'azi hã Obedihi mama. Obedihi na nhisi hã, Ruti na ĩsisi hã. Duré Obedi hã Zéséhé mama.

⁶ Zésé hã Dawihi mama, dama ĩpire mama. Dawi hã Saromahã mama. Uri'asi ĩdã'ã mro wa, ma podo, Saroma hã.

⁷ Saroma hã Robu'ãhã mama. Duré Robu'ã hã Abizaha mama. Duré Abiza hã Azaha mama.

⁸ Aza hã Zosapaha mama. Duré Zosapa hã Zorãhã mama. Zorã hã Uzi'asihi hi'rada.

⁹ Uzi'asi hã Zotãhã mama. Duré Zotã hã Acasihi mama. Duré Acasi hã Ezetizaha mama, ta hã.

¹⁰ Ezetiza hã Manaséhé mama. Duré Manasé hã Amosihi mama. Amosi hã Zozi'asihi mama, ta hã.

¹¹ Zozi'asi hã Zeconiza norĩ mama, tisisãnwã norĩ me. Babironiza u Izarazéhé nhihudu norĩ, da te séme da, da te simroi mono ré, ma tô ta norĩ hã tipoto za'ra.

¹² Tawamhã Izarazéhé nhihudu norĩ, Babironiza u da te simroi mono za'u si, ma tô Zeconiza hã poto, Sarati'é hã. Sarati'é hã Zorobabéhé mama, ta hã.

¹³ Zorobabé hã Abi'udihi mama. Duré Abi'udi hã Eri'atĩhĩ mama. Duré Eri'atĩ hã Azoho mama.

¹⁴ Azo hã Sadotihĩ mama. Duré Sadoti hã Atĩhĩ mama. Duré Atĩ hã Eri'udihi mama.

¹⁵ Eri'udi hã Eri'azaha mama. Duré Eri'aza hã Matãhã mama. Duré Matã hã Zacocho mama, ta hã.

¹⁶ Zaco hã Zuzéhé mama. Zuzé hã Marizaha mro. Mariza hã, Zezusihi na, ta hã. Zezusi hã, ta hã Cristu, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ĩpisudu, Danho'reptui'wa da, da te 're ĩsisi za'ra mono.

¹⁷ ãne hã 14 na dahi'rata norĩ hãiba za'ra hã, Abra'ãhã hawimhã, Dawihi u hã. Duré 14 na dahi'rata norĩ hãiba za'ra hã Dawihi hawimhã,

Izarazéhé nhihudu norĩ, da te ĩsimroi mono zéb u hã, Babironiza u. Duré 14 na dahi'rata norĩ hãiba za'ra hã Izarazéhé nhihudu norĩ, da te ĩsimroi mono zém hawimhã, Cristu ĩpotozéb u hã.

Zezu Cristuhu waptã'ázé wasu'u

Rucasi 2.1-7

¹⁸ Tawamhã ãne Zezu Cristuhu potozé hã: Mariza hã Zezusi, ãma ĩna da hã ma tó sima ropisutu zahuré Zuzéhé me, sina mro zahuré da. Tane nherẽ, sina mro zahuré õ ré, ma tó 'Re ĩhãimana u'âsi mono pê'êzani na tiwasã Mariza hã, te te sa'rese õ nherẽ.

¹⁹ Tawamhã aibã hã Marizaha ãma ĩmro da hã 're morĩ wẽ di, Zuzé na ĩsisi hã. Ta hã marĩ ĩwẽ si te te 're 'manharĩ u'âsi. Taha wa, ma tó sima rosa'rata, ãma ĩmro da ropisudu hã pi'uriwi za te te siwi ĩpari na hã, duré danho'a ĩwasété na te te ãma hiri wa, da te dašiwĩ waihu'u za'ra tó da.

²⁰ ãne na te te sima rosa'rata wamhã, hãiwa hawi Wanhib'apito ma romhuri'wa hã ma tó tãma sihãire, sõtõ 'rowi. ãne te tãma tinha:

— Zuzé, Dawihi nhihudu, asina aihâtã'ã tó, Marizaha ãma aimro tó da hã. Ta hã ma tó tiwasã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono pê'êzani na.

²¹ ĩ'ra hã 'watébrémi na te za tãma podo. Tawamhã Zezusi na te za ĩsisi. Danho'reptui'wa te wasu'u, ĩsisi hã. Taha si te za tinhib'a'uwẽ hã te te 're anho'reptu, ĩwasété hawi, duré 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te 're ĩdahã za'ra mono zém hawi.

²²⁻²³ ãne da hã ma tó pisutu, Zezusihi ma, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã duréihã tizadawa wasu'u 'rata 'wai ma, Iza'izaha ma, te te ĩwaihu'uzém na te te ãma uwaimrami da. ãne ma tó tãma waihu'u, duréihã:

“Pi'õi ubuni hã te za tiwasã. Duré ĩ'ra hã te za tãma waptãrã, aibã na.

Taha nhisi hã za, Emanuwé na ĩsisi hã.”

(‘Re ĩhãimana u'ãsi mono, wasiré 're ĩmorĩ u'â, te wasu'u, ĩsisi hã.) ãne 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te ãma ĩrowaihu'uzé hã, duréihã.

²⁴ Tawamhã Zuzé hã utu wamhã, hãiwa hawi Wanhib'apito ma romhuri'wa te te tãma ĩwaihu'uzéb zarina, ma tô ãma timro oto, Marizaha ãma, awa'awi.

²⁵ Tane nherẽ, Zuzé hã te te sima ãma rosa'rata õ di a'â Marizaha ãma, ĩ'ra tãma waptã'ã õ ré. Taré te ĩré 'madã. Tawamhã ĩ'ra tãma waptã'ã wamhã, Zuzé hã ma tô sisi, Zezusi na.

2

Bâtã pusizém hawi, aibã norĩ ĩsi'aba'rézé wasu'u, Zezusihi u

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô podo, Berẽ na 'ri nho'õmo nhisi ãma, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Apito Erodi hã, Izarazéhé nhihudu norĩ te te 're 'madã'ã za'ra mono ré, ma waptãrã. Waptã'ã parip si, ma tô wasi na romnhoré'wa norĩ hã aihutu Zeruzarẽ u, bâtã pusizém hawi, rowaihu'u pese 'wa norĩ hã.

² Tawamhã te sô anharĩ za'ra, Zezusihi zô:

— E mahãta 'watébrémi, zudezu norĩ nhib'apito da, ĩpodo hã. Wa norĩ hã wa tô 'madã'ã za'ra ni, wasi hã, bâtã pusizém niwĩmhã, zudezu norĩ nhib'apito da, ĩpotozé te te ĩwasu'u hã. Taha wa, wa we ai'aba'ré ni, ãma wawata za'ra da. — ãne ma tô sô anharĩ za'ra.

³ Tawamhã apito Erodi te te wapari wamhã, hâtâ'â uptabi di, uburé Zeruzarẽ ãma 're ïdasi'ubumroi mono norĩ zama.

⁴ Tawamhã apito Erodi hã ma tô 'rã'õtõ, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ïpire norĩ hã, duré ïsimiroti na rob'ui'ééré 'rata na dama rowahutu'wa norĩ hã te te sadanharĩ za'ra da:

— E mame te za waptãrã, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisudu hã, Danho'reptui'wa da. — ãne te sadanharĩ za'ra.

⁵ Tawamhã ma ãma sada'ãbã za'ra:

— Berẽ na 'ri nho'õmo nhisi ãma te za waptãrã, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã ma tô ãne na ãma rob'ui'ééré siro, 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na:

⁶ “A norĩ wa'wa hã Berẽ ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã Zudaha nhihudu norĩ nhipti'ai ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã dama aiwapu na 're aihâimana za'ra wa'aba mono newa, te za oto dama asisi za'ëtẽ na dama 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. E marĩ wa. Tame danhib'apito da hã za poto wa, ïnhib'a'uwẽ norĩ hã te te 're ab'madã'ã pese mono da, Izarazéhé nhihudu norĩ hã.”

ãne duréihã ma tô ãma rob'ui'ééré siro, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã.

⁷ Tawamhã Erodi hã ma tô sô tihãrã za'ra, bãtã pusizém hawi ïsihutu norĩ zõ, pi'uriwi te te sadanharĩ za'ra da, ta norĩ hã:

— E mahãna ma tô wasi hã watobro. — ãne te sadanharĩ za'ra.

⁸ Te te sadanharĩ za'ra pari, ma tō tãma rob'ru za'ra, Berẽ u si'aba'rẽ da. ãne te durẽ tãma rob'ru za'ra:

— Mo oto ai'aba'rẽi wa'aba, 'watẽbrẽmi zô asinharĩ pese za'ra wa'aba da. Sõpõtẽ za'ra wa'aba wamhã, ma'ãpẽ apã we asiwi ĩpo're pu'u aba za, te waihu'u da, ĩtẽme ĩmorĩ da durẽ wa hã, ãma ĩwata da, ĩzama. — ãne ma tō tãma waihu'u za'ra, apito Erodi hã.

⁹ Tawamhã apito mreme te te wapari za'ra parimhã, robzabui'wa norĩ hã te oto ai'aba'rẽ, Berẽ u. Tawamhã bådãdi na si'aba'rẽi rẽ, ma tō wasi hã 'madã'ã za'ra, tō õ hã tirob ãma rẽ te te ĩ'madã'ã za'ra hã. Te ĩsõwa timorĩ za'ra. Tawamhã ma tō oto mazazã. 'Watẽbrẽmi ĩsãmrazẽm nho'õmoi baba, te oto za, wasi hã.

¹⁰ Tawamhã aibã norĩ hã wasi te te 'madã'ã za'ra wamhã, toi uptabi za'ra di. Taha wa, te 're to za'ra.

¹¹ Tawamhã 'ri para u ma tō asisi. Sisisi wamhã, ma tō sabu za'ra 'watẽbrẽmi hã, ĩna ĩrẽ sãmra rẽ, Mariza hã. Tawamhã hi'rãtitõ ma tō asimro, ãma wata za'ra da. Taha pari, ma tō 'ridawa za'ra, tinhimiro'wapẽzẽb za'ra hã. Ma tō ãma sawi za'ra, tinhoprub za'ra zẽm na; ãtẽ'ubuzi prẽ oru hã, durẽ wedewati ĩsadaze hã, durẽ wedewati ĩsadaze si'u'ẽne hã. Taha na ma tō tãma tinhoprub za'ra.

¹² Tawamhã rosawẽrẽ na ma tō 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã tãma waihu'u za'ra, bõtã pusizẽm hawi ĩshutu norĩ ma, apã si'aba'rẽ tõ da, Erodihi u. Taha wa, te bådãdi amo na apã ai'aba'rẽ, tirob u.

Zuzẽ norĩ hã Ezitu u ĩnebzẽ wasu'u

¹³ Tawamhã aibã norĩ si'aba'rẽ za'u si, ma tō hãiwa hawi Wanhib'apito ma romhuri'wa hã

Zuzéhé ma siháire, sôtõ 'rowi. ãne te tãma rowasu'u:

– Apito Erodi hã ma tô dama rob'ru, ai'uté zô danhopré mono da, ãsadawa para da te wĩri da. Taha wa, te za oto ai'u. Ai'uté hã sa'ra na. Duré ãna zama ãre saprõni Ezitu u, tame a'ã ãre aimasisi aba da, dawí. Tawamhã apã we ã'ane wa'aba zéb da hã, wa hã te aima ãwaihu'uzéb zô si, te za asina asimipa.

– ãne ma tãma waihu'u, hãiwa ãma romhuri'wa hã.

¹⁴ Tawamhã Zuzé hã ma tô udu. Utu wamhã, awa'awi ma tô ai'utére hã sa'ra. ãna hã ma tô ãre saprõ barana, Ezitu u.

¹⁵ Tawamhã tame te oto ãre aimasisi zahuré, apito Erodi hã ãdã'ázéb u. ãne ma tô tiromhãiba, duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono, tizadawa wasu'u 'rata 'wai ma, te te ãwaihu'uzém na te te sina uwaimrami da. ãne ma tô tãma waihu'u siro: “Wa hã ã'ra, wa satõ, Ezitu hawi morí da.” ãne duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme hã, ti'ra ãma hã.

Ai'uté, da te 're ãsimroi mono zé wasu'u

¹⁶ Tawamhã apito Erodi hã aibã norí, bãtã pusizém hawi we ãsi'aba're norí hã pi'uriwi tiwi ãsi'aba're na te te ãma rowaihu'u za'ra wa, ma tô ab'rui pese. Sib'rui wa, tãma da'wapéi'wa norí hã ma tô satõri za'ra Beré u, 'watébrémi zô si'aba're da, uburé te te dawí uprosi mono da, maparane ãma ãwahu mono õ hã, Beré ãma 're ãdahãimana za'ra mono norí 'ra hã, duré Beré 'rata 're ãdahãimana za'ra mono norí 'ra zama. Aibã norí hã wasi te te ãmadã'ã za'ra zém na te te tãma ãwaihu'u za'ra zéb zarina, ma tô apito Erodi hã ãne 'manha.

¹⁷ ãne ma tô tiromhãiba, duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa te te

ĩrowasu'uzéb zarina, Zeremiasi hã. Ma tô ãne ãma rob'ui'ééré siro, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na:

18 “Rama na romnhisi ãma hã dawawa hã ma tô wapari za'ra ni, dazadari 'rãihã hã.

Raté hã te aiwa'õ, ti'ra norĩ ãma. Pě'ězé uptabi wa, te te sima wē õ di, da te ĩpě'ětété da hã, ĩ'ra norĩ hã uburé tiwi si'utõrĩ wa.”

Ãne ma tô Zeremiasi hã rowasu'u.

Ezitu hawi, Zuzé norĩ hã apã te te sina ĩsiri zahuré zé wasu'u

19 Tawamhã apito Erodi dâ'â parimhã, ma tô hãiwa ãma Wanhib'apito ma romhuri'wa hã Zuzéhé ma sihâi'ré, sõtõ 'rowi, Ezitu ãma sãmra ré.

20 Ãne te tãma tinha:

— Oto ai'utu. 'Watébrémi hã oto subzari aba. ĩna ĩré saprõni, ĩzarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai u. Aibã norĩ hã 'watébrémi te te aré siwi wĩrĩ da, sô ĩsi'aba'ré norĩ hã ma tô tidã'â za'ra. — Ãne te tãma rowasu'u.

21 Tawamhã Zuzé hã utu wamhã, ma tô apã saprõni zahuré 'watébrémi hã, ĩna me, ĩzarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai u.

22 Tane nherẽ, ma tô wapa Aterazu, apito Erodihi 'ra wasu'u hã, timama nhowa're're ĩsébré na hã Zudeza ãma te te 're ĩda'ab'madã'â mono da hã. Taha wa, pahi di, tame ĩré 're ĩhâimana zahuré mono da hã. Tawamhã sõtõ 'rowi ma tô tãma waihu'u na sahu, hãiwa ãma 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hã, Zuzéhé ma, Zudeza u neb zahuré tã da, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u si neb da. Taha wa, ma tô tamomop si tineb zahuré, Zuzé norĩ hã.

23 Tame te oto 're simasisi zahuré, Nazaré na 'ri wa'õtõ nhisi ãma. Ãne ĩromhâimanazé hã, duréihã

'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'ééré hã te te ãma uwaimrami da. Æne duréihã ãwasu'u na rob'ui'ééré 'rada hã: “Ta hã Nazaré ãma 're ãsãmra mono na te za oto da te 're sisi za'ra.” Æne ma tô waihu'u sirõmo za'ra, za da te dasima 're ãwasu'u za'ra mono zéb da na hã.

3

Zuwã Batita te te dama 're ãrowahutu mono zé wasu'u

Marcusi 1.1-8; Rucasi 3.1-9, 15-17; Zuwã 1.19-28

¹ Tawamhã wahub ahã na ãma wahu pari, ma tô Zuwã Batita hã mo a'ubuni u, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama ãma sãna'rata da.

² Æne te dama rowasu'u:

— Ma'ãpé, aibasété wi aipizari za'ra wa'aba. 'Re ãhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb u hã romhuture di oto. — Æne te dama rowahutu, Zuwã Batita hã.

³ Duréihã Iza'iza hã ma tô Zuwã Batitaha ãma rob'ui'ééré siro, 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã. Æne ãsimi'ui'ééré hã:

“Ni'wa hã te za te te dama 're rob'mahãrã, a'ubuni wi:

Bãdãdi hã asiwi ropese aba, Wanhib'apito zõ.

Ãmana 'rãmi bãdãdi hã sõ sa'ra wa'aba, awa'awi da.”

Æne ma tô Iza'iza hã ãma rob'ui'ééré, romhã ré.

⁴ Zuwã hã awaru ba'õmore zéré 'manharĩ na te 're si'uza. Duré romhã 'manharĩ hãiwaré na te 're si'usisi. 'Riti na si te 're sa. Duré rom na ropĩni na zama te 're sa.

⁵ Tawamhã Zeruzarẽ ãma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ hã, duré Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma daza'rui mono bã 're ãdahãimana za'ra mono

hã, duré Zodã pa nhisi 'rata 're ãdahâimana za'ra mono norĩ zama, ma tô ãtẽme 're dasito, daro mono bâ. Ñsimirowasu'u hã da te 're wapari za'ra mono da, ma tô ãtẽme 're dasito.

⁶ Taha wa, dawasété na ma tô 're dasiwẽ'õ za'ra 'rãwi, sõ'awi, 'Re ãhâimana u'ãsi mono ma. Dawasété na 're dasiwẽ'õ za'ra mono sidãpãsi, ma tô Zuwã Batita hã â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ, Zodã pa ãma.

⁷ Tawamhã Zuwã hã ma tô 'madã'ã za'ra, parisezu norĩ hã ahã uptabi na, duré sadusezu norĩ hã. Te ãtẽme ai'aba'ré, â dawabzuri te te dame 'manharĩ za'ra da. Tawamhã Zuwã hã te te 'madã'ã za'ra wamhã, te tãma nharĩ za'ra, parisezu norĩ ma:

— A norĩ wa'wa hã wahi ne te 're anomro aba mo. E 'wa simiroti zarina, te we ãtẽme ai'aba'réri wa'wa bété, â dawabzuri si ã'manharĩ za'ra wa'aba zém na, 'Re ãhâimana u'ãsi mono nhimihãzé wi, asisõ'reptu za'ra wa'aba da bâ, aiwasédé hã rẽme za'ra wa'aba õ nherẽ.

⁸ Sena na aiwasédé hã ãrẽme za'ra wa'aba zém na, da te 're aiwahu'u za'ra wa'aba mono da, te za oto 're anomro wẽ wa'aba mo.

⁹ Duré Abra'ãhã nhihudu wẽ te, asina 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ãhâimana u'ãsi mono te te 're ã'aihã za'ra wa'aba mono õ na hã. 'Re ãhâimana u'ãsi mono ma, waihu'u pese di, ã êtẽ norĩ ma, te te nharĩ da, tãma si'a'uwẽ za'ra da, Abra'ãhã nhihudu oto 're hãimana za'ra mono da, ãne hã.

¹⁰ Hãtãra hã te za oto ni'wa hã sarõtõ, wedepa nhihãrizéb da hã. Uburé wede hã 're ã'rã pese za'ra mono õ hã te za te te ãma 're anhihãri. Tawamhã unhamã u te za te te 're anhamra. — ãne te dama

ãma simiré'é Zuwã hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimihâzém na hã.

¹¹ Te duré dama tinha:

— Wa hã wa tô â uptabi na si te 're aihâiba ubu za'ra wa'wa, â dawabzuri hã te aima 're ab'manharĩ aba mono wamhã, aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono zém na, da te oto ãma 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da. Tane nherë, ìza'u si te za ìma ìpire uptabi hã wei wi. Taha si te za oto 'Re ìhâimana u'âsi mono pë'ëzani na te te duré 're aihâiba ubu za'ra wa'wa, unhama ne na zama, â na te aima 're ì'ab'manharĩ aba mono ne hã. Ta hã ìma ìpire uptabi wa, ìpara'uza hã te tãma mrami waihu'u õ di za, tãma ìwapure wa.

¹² Wei morĩ wapsi, te za da'ãma aipo'o. Buru nho, da te 're upõrĩ za'ra mono parimhã, te za da te 're sa'wari za'ra, ìsa'warizéb 're. Tawamhã ìtomhã na te za da te ãma 're ro'o za'ra. Ìro hã sa'ëtë nherë, da te wĩrĩ waihu'u õ di za. Tane ìma ìpire hã wei morĩ wapsi, te za da'ãma aipo'o, tridu upõrĩ za'wari ne, ìtomhã za'wari ne. — ãne ma tô dama rowasu'u, Zuwã Batita hã.

*ZeZusi, â dawabzuri hã te te ì'manharĩzé wasu'u
Marcusi 1.9-11; Rucasi 3.21-22*

¹³ Tawamhã ZeZusi hã ma tô mo, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi, Zoda pa u, tame Zuwã Batita, â dawabzuri hã te te tãma 'manharĩ da.

¹⁴ Tane nherë, ma tô pibu Zuwã Batita hã, ìsimirosa'rada hã te te tiwi ãma saprĩ da, â dawabzuri te te tãma 'manharĩ tã da. ãne te tãma tinha:

— E marĩ da, te ĩma aipire uptabi nherẽ, ĩma asi'ru, â dawabzuri hã te aima 'manharĩ da. A hã te aré ĩma ĩ'manha.

¹⁵ Tawamhã Zezusi hã asa te tãma tinha:

— Tane tã. Ĩbã ma te asina ĩma ĩwaihu. Tane nherẽ, te za ĩma ĩ'manha, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te wama ĩpisutuzéb zarĩna, wa te wasina uwaim-rami da. — Āne ma tã tãma waihu'u Zezusi hã, Zuwã Batitaha ma. Taha wa, Zuwã hã ma tã ãma saze. Ma tã â dawabzuri hã tãma 'manha, Zezusihi ma.

¹⁶ Tawamhã â dawabzuri te te tãma 'manharĩ pari, ma tã â hawi watobro, Zezusi hã. Watobro wi, ma tã hãwi hã tãma si'ridawa. Tawamhã Zezusi hã ma tã tisã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono pẽ'ẽzani hã we ĩtẽme ĩmorĩ hã hãwi hawi, utu'u ne hã. Tawamhã ma tã ãma za.

¹⁷ Tawamhã hãwi hawi te we ãma tinha:

— Ā hã ĩ'ra. ĩma sawi uptabi di. Tãma ĩto za'etẽ uptabi di. — Āne te we tinha, ĩmama hã.

4

*Zezusi hã, Wa'uburé te te ĩpibuzé wasu'u
Marcusi 1.12-13; Rucasi 4.1-13*

¹ Tawamhã 'Re ĩhãimana u'âsi mono pẽ'ẽzani hã ma tã Zezusi hã saprõ a'ubuni u, tame Wa'uburé hã te te nasi pibu da.

² Tawamhã a'ubuni wi sãmra ré, ma tã bådã hã 40 na ãma ai'utõ, sai ãna sãmra ré hã. 40 na ma duré ãma timara. Tãma mrab uptabi di.

³ Tawamhã Wa'uburé ma tã ĩtẽme wi. ĩtẽme wisi wamhã, te tãma tinha:

— Sena a hã 'Re ãhâimana u'âsi mono 'ra wamhã, ma'ãpé êtê ma nharĩ, ã'u'êtê wapu na aima si'manharĩ za'ra da.

⁴Tawamhã Zezusi asa te tãma tinha, ãne:

— 'Re ãhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'éré hã ãne: “Dasa na si 're danhiptete za'ra mono õ di za. 'Re ãhâimana u'âsi mono te te dama 're ã'awaihu'u mono zém na zama, te za 're danhiptete za'ra.” — ãne te tãma tinha, Zezusi hã.

⁵Taha pari, Wa'uburé hã ma tô Zezusi hã saprõ Zeruzarê u, 'ri nho'u ãwê uptabi u, te te duré pibu da. 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb u, te saprõ, 'ri nhisi u, sab da hãimo, 'ri 'rãihã uptabi nhisi.

⁶Tawamhã ãne te tãma tinha, Wa'uburé hã:

— Sena a hã 'Re ãhâimana u'âsi mono 'ra wamhã, ma'ãpé atobro, ti'ai u. 'Re ãhâimana u'âsi mono, te za, u, hãiwa hawi we atême satõrĩ za'ra, tãma ãromhuri'wa norĩ hã, te te ai'madã'ã za'ra da. Tinhãb'rata na te za, u, siwi asapa, êne hã te te ai'u'a õ'umnhasite, aipara wi. ãne 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa nhimi'ui'éré hã, duréihã, ãbaihã na hã.

⁷Tawamhã Zezusi hã te asa tãma tinha:

— Mare di. “Asib'apito za'ra wa'wa hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã marĩ hã te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono õ nherê, 're pibu za'ra wa'aba mono õ di za, ta hã te te 're aipawap-tob za'ra wa'aba mono zõ.” ãne duré ãmreme na rob'ui'éré, ãbaihã na hã. — ãne te Zezusi hã tãma tinha.

⁸Taha pari, te duré Wa'uburé Zezusi hã saprõ, êtê 'rãihã u, danhib'apito norĩ nhipti'ai mono bã te

te rob'madâ'â mono da, uburé ro ãwẽ uptabi hã te te ab'madâ'â mono da.

⁹ Tawamhã Wa'uburé te ãne tãma ropisutu, Zezusihi ma:

— Asib'apito na ããma aiwata da, te za aihirãtitõ ãma aime. Tawamhã ã hã uburé wa za aima tisõ, ate da.

¹⁰ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Satanasi, mo oto aimorĩ, ãnhiti. 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa, ma tã ãne rob'ui'ére: “Uburé Danhib'apito uptabi ãma si, te za 're aiwata za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma si. Taha ma si te za 're ãromhuri za'ra wa'aba mo, Asib'apito za'ra wa'aba ma si.” ãne ãmreme na rob'ui'ére, ãbaihã na hã. — ãne te rob'ui'ére 'rada hã tãma 'rãzarõtõ Zezusi hã, Satanasihi ma.

¹¹ Tawamhã Wa'uburé ma tã ãhawi mo. Morĩ wamhã, hãiwa ãma romhuri'wa norĩ hã ma tã we ãtẽme aihutu, te te siwi pawaptob da, Zezusi hã.

*Zezusi hã, romhuri na te te ããna'ratazé wasu'u
Marcusi 1.14-15; Rucasi 4.14-15*

¹² Tawamhã Zezusi hã Zuwã da te ãsẽrẽzé wasu'u te te waparĩ wa, ma tã mo, Darireza na danhipti'a nõhõmo nhisi u.

¹³ Tawamhã Nazaré ãma 're ãsãmra mono da hã, te te sima rowẽ õ di oto. Taha wa, Capana'u na 'ri nõhõmo nhisi u si ma tã mo, tame oto 're sãmra mono da, Darireza ãma ãsõ'u zapoto 'rata, Zeburõhõ nhihudu norĩ nhipti'a niwĩ, duré Nap-tarihi nhihudu norĩ nhipti'a niwĩ.

¹⁴ ãne ma tã Zezusi hã 'manha, duréhã Iza'iza hã te te ãma ãrob'ui'érezéb zarina te te sina uwaim-rami da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u

'rata 'wa hã. ãne ãsimi'ui'éré hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme na:

15-16 “Zeburõhõ nhihudu norĩ nhipti'ai ãma 're ãdahãimana za'ra mono, duré Naptarihi nhihudu norĩ nhipti'ai ãma zama, ãsõ'u tẽme bãdãdi wa, 're ãdahãimana za'ra mono hã, Zodã na pa nhisi zara niwĩ 're ãdahãimana za'ra mono hã, Darireza ãma zudezu'õ norĩ hã dawazari 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã te uburẽ robra na 're dahãimana za'ra. Tane nherẽ, te za oto rowa'a za'ẽne hã da te 're 'madã'ã za'ra, tame. Te za oto dama rowa'a, dapẽ'ẽ 're robra na 're ãdanomro mono norĩ ma.”

ãne Iza'izaha nhimi'ui'éré wasu'u hã, Zeburõhõ nhihudu norĩ 're ãhãimana za'ra mono norĩ ãma hã, Naptarihi nhihudu norĩ ãma zama.

17 Tawamhã ta hawim haré ma oto romhuri na sãna'rata Zezusi hã, Timama zadawa wasu'u na. ãne ma tinhimirowasu'u na dama ãma sãna'rata:

— Aiwasété wi te za oto 're aipizari za'ra wa'aba mo. ãhãna bãdã hã ma tô oto ãwa waptãrã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb da hã.

Zezusi hã, tepe na romhuri'wa norĩ zõ ãhãrã za'ra zé wasu'u

Marcusi 1.16-20; Rucasi 5.1-11

18 Tawamhã Zezusi hã Darireza na ãsõ'u nhisi zaihã baba 're morĩ wamhã, ma tô aibã norĩ hã sãmri zahuré, tepe mrami na romhuri'wa norĩ hã, tisisãnawã me: Sima na ãsisi hã, Pedru na ãsisi amo hã. Duré ãno hã ãdéré na ãsisi hã. ãsõ'ui wa, te nasi abazipara hã wabzuri zahuré, tepe zõ.

19 Tawamhã Zezusi hã te sô tihãrã zahuré:

— We ane wa'aba, ĩsiré 're ane wa'aba da oto, romhuri na aima ĩsisanho wa'aba da, ĩma 're ĩda'awaibui wa'aba mono zéb da hã. — Āne te sô tihârâ zahuré, Zezusi hã.

²⁰ Taha wa, ma te awa'awi tãma marẽme zahuré abazipara ma, Zezusihi siré 're neb zahuré da oto.

²¹ Tawamhã syry na sina pahâ wi, ma duré 'madâ'â zahuré, Ti'adu norĩ hã Zuwãhã me. Ta norĩ hã Zebedehe 'ra zahuré. Timama siré te abazipara sisinarĩ hã te te ãma a'rã'õtõ zahuré apã, uba're wa. Tawamhã te duré sô tihârâ zahuré.

²² Sô hârâ zahuré wamhã, awa'awi ma tô tin-himiromhuri ma marẽme zahuré. Timama zama ma rẽme zahuré, Zezusihi siré 're neb zahuré da.

Zezusi hã da'ahâ na te te ĩda'apesezé wasu'u
Rucasi 6.17-19

²³ Tawamhã daza'rui mono bâ te 're mo Zezusi hã, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma hã. Zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bâ, ma tô te te dama 're rowahutu. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé wasu'u na te duré te te dama 're rowasu'u, ĩwasu'uwẽ na. Dahâzé mono bâ ma duré da'apese. Hâzé u'âsi wa, sib'uware na 're ĩnomro mono norĩ zama ma apese, Zezusi hã.

²⁴ Tawamhã Zezusi te te ĩda'apesezém na, ma tô rowasu'u hã te te ropé, Siriza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Taha wa, ma tô ĩtẽme da te 're 'wasari dahâzé mono bâ, uburé aimawi hã dahâzé da te 're ĩsépata za'ra mono norĩ hã, wa'uburé te te 're ĩwamnarĩ za'ra mono norĩ hã, duré da'rã siwamnarĩ wa, 're ĩdahâiba popo'o za'ra mono norĩ hã, duré ĩmorĩ'õ norĩ hã. Ūburé ma tô da'apese, Zezusi hã.

25 Taha wa, ma tô da'ahâ uptabi na ĩsarina dasi'ré, Darireza hawi, duré Decapori hawimhã, duré Zeruzarẽ hawimhã, duré Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã. Duré Zodã pa zara niwĩ 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ zama ma tô ĩtẽme dasito.

5

ZeZusi hã, ẽtẽ 'rãihã ãma te te dama ĩrowahutuzé wasu'u

Rucasi 6.20-23

1 Tawamhã ZeZusi hã da'ahâ uptabi na te te da'madâ'â wamhã, ẽtẽ 'rãihã na ma tô sai'u, tame a'â sãmra da. Tawamhã ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ hã ma tô 'rãwi ĩtẽme ubumro.

2 Tawamhã tame ma tô ZeZusi hã tinhimirowahutu na tãma sãna'rata za'ra, ãne:

3 — Ni'wam norĩ hã umnhasi sina 'rãwi 're ĩsipawapto waihu'u za'ra mono õ na 're siwaihu'u za'ra mono wamhã, duré 'Re ĩhãimana u'âsi mono si za ta norĩ hã ĩ'upana te te 're ĩpawapto wẽ za'ra mono na te te sina 're waihu'u za'ra mono wamhã, ta norĩ si te za rowẽ na 're hãimana za'ra, ãma 're sib'a'uwẽ za'ra mono wa.

4 — Duré, ni'wam norĩ hã ti'ab ré dawasété u'âsi 're danomro mono wa, da'ãma 're ĩpẽ'ezé za'ra mono norĩ hã ta norĩ ma si tãma 're rowẽ za'etẽ za'ra mono di za. Ta norĩ ma si te za 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã te te tãma 're pisutu za'ra, toi u'âsi 're ĩhãimana za'ra mono zéb da hã.

5 — Duré, ni'wam norĩ hã tiwaihu'u pese na 'rãwi 're ĩsi'madâ'â ze za'ra mono õ norĩ hã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono si te te sima 're ĩ'madâ'â za'ra mono norĩ hã, ta norĩ ma si, tãma 're rowẽ za'etẽ za'ra mono di za. Ta norĩ ma si te za 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã

ĩwẽ hã te te 're tãma anhomri, te te tãma 're ĩropisutu za'ra mono zéb zarina.

6 — Duré, ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te sima 're ĩwẽ za'ra mono zéb uwaibaba, uburé marĩ ĩwẽ hã te te tãma 're ĩmanharĩ za'ra mono da si, te te sima 're wẽ za'ra mono wamhã, ta norĩ ma si, tãma 're rowẽ za'ëtẽ za'ra mono di za. Ta norĩ ma si, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te tãma ãma 're a'uwaimrami, rowẽ te te tãma 're ĩ'apisutu mono zém na hã.

7 — Duré, ni'wam norĩ hã da'ãma 're ĩpẽ'ézé za'ra mono zéb zarina, da'ãma 're ĩsina mono norĩ hã, ta norĩ ma si, tãma 're rowẽ za'ëtẽ za'ra mono di za. Ta norĩ ãma si te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ãma tipẽ'ézé za'ra, za da'ãma ĩsipo'ozéb ãma hã.

8 — Duré, ni'wam norĩ hã marĩ wasété zô 're sipizari za'ra mono ãna 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma si, tãma 're ĩsihâiba nhomri u'âsi za'ra mono norĩ hã ta norĩ ma si, tãma 're rowẽ za'ëtẽ za'ra mono di za. Ta norĩ si te za titômo na 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te 're 'madâ'â za'ra, 'rãwi.

9 — Duré, rowẽ na dasiré 're dahâimana za'ra mono da, ni'wam norĩ hã tinhimiroti wẽ na te te 're dapawaptob u'âsi za'ra mono wamhã, ta norĩ ma si, tãma 're rowẽ za'ëtẽ za'ra mono di za. Ta norĩ si te za ti'ra na te te 're sisi za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã.

10 — Duré, ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te sima 're ĩwẽ za'ra mono zéb zarina, uburé marĩ ĩwẽ hã te te 're 'manharĩ za'ra mono da si, te te sima 're wẽ za'ra mono wa, da te tãma 're ĩrob'manharĩ wasété za'ra mono norĩ ma si, tãma 're rowẽ uptabi za'ra mono di za. E marĩ wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ta norĩ ãma 're sib'a'uwẽ za'ra mono wa. — Áne ma tô Zezusi hã

tãma rowasu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

¹¹ Tawamhã ãne te duré tãma rowahutu za'ra:

— Ìzazei'wa oto 're anomro aba mono wa, da te ai'ãma 're wasété za'ra wa'aba mono nherẽ, duré da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono nherẽ, duré dazadawa nhipese na taré da te dama 're aiwasu'u wasété za'ra wa'aba mono nherẽ, ìwi 're aipizari za'ra wa'aba mono õ wamhã, aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di za.

¹² Taha wa, ma'ãpé atoi u'âsi, ãma 're anomro aba mono za. 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te za marĩ ìwẽ hã sa'ëtê na te te aima 're sômri za'ra wa'wa, hãiwa ãma asô 're ìsimi'wara aba mono hã. Duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ ma, ma tô da te tãma 're rob'manharĩ u'âsi za'ra, da te aima 're ìrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono ne. — ãne na ma tô Zezusi hã tãma waihu'u sirõmo za'ra romhã ré, te te waihu'u zara da.

*Dasai warĩrĩzé wasu'u, rob'u iwẽzé wasu'u me
Marcusi 9.50; Rucasi 14.34-35*

¹³ Tawamhã ãne te duré tãma rowasu'u za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma:

— ãne wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã sa ne, te za dama 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Sa na hã dasa hã ãma se ti, dasai warĩrĩzé wa. Tane nherẽ, oto 're se si'utõrĩ za'ra mono wamhã, niha da te 'manharĩ waihu'u õ di, apã se da, dasa da te ãma 're ìwarĩrĩ za'ra mono da hã. Marĩ dai õ di oto, dama hã. Taré te za da te 're sa'wari za'ra rob u, marĩ dai õ wa oto. Taha wa, te za oto taré ìsisiwi 're danomro, dapara na. Tane duré, a norĩ wa'wa hã ìzadawa wasu'u na dama 're romhuri wẽ za'ra

wa'aba mono nherẽ, oto romhuri hã 're sahari za'ra wa'aba mono wamhã, marĩ dai õ di oto, 're aihaimana za'ra wa'aba mono zé hã za, ĩma hã.

14 — Āne wa za duré aima āma romnhimiré za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã rob'uiwêzém ne, te za dama 're aihaimana za'ra wa'aba mo. 'Re dasimani za'ra mono tō da, da te dasima 're ĩrob'uiwê za'ra mono ne, te za 're ĩdanhimroi wê wa'aba mo, 'Re ĩhaimana u'âsi mono u. 'Rinho'u hã sa'a nhisiwi, da te 're ĩ'ri za'ra mono hã dawĩ 're simani waihu'u za'ra mono õ di. 'Madâ'â pese di, dama hã. Tane duré, a norĩ wa'wa hã dawĩ 're aimani waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za. Sõ'awi te za dama 're ĩwasu'u wê u'âsi za'ra wa'aba mo.

15 Duré, rob'uiwêzé hã da te ro'o wamhã, e piza'a na te za upsibi ni. Mare di. ĩsima'warazém na si te za sõ'awi da te 're sôré, 'ri paramhã te te dama 're rob'uiwê za'ra mono da, 'ri 're, 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ ma.

16 Tane duré, a norĩ wa'wa hã te za sõ'awi dama 're aihaimana za'ra wa'aba mo, rob'uiwêzé hã sõ'awi te te dama 're ĩrob'uiwê za'ra mono ne. Uburé marĩ hã te za dama 're ĩ'manharĩ wê u'âsi za'ra wa'aba mo, dama 're ĩ'manharĩ wê za'ra wa'aba mono zé hã da te 're ĩ'madâ'â za'ra mono zéb zarina, Aimama za'ra wa'aba āma 're dawata za'ra mono da, hãiwa āma 're ĩsãmra mono āma.

'Re ĩhaimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na, Mozési te te āma ĩrob'ui'érezé wasu'u

17 — Duré, rosa'rata na ĩ'āma upa za'ra wa'aba õ di za, duréihã 'Re ĩhaimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te āma ĩrob'ui'érezé hã, duré ĩsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimiroti zama, te dawĩ sawi da, we ĩmorĩ na hã ti'ai u. Ta norĩ nhimirowasu'u 'rada hã te dawĩ ĩsawi da hã, we

ĩmorĩ õ di. Mare di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã te ĩsina ĩ'uwaimrami da si, wa wei mo.

¹⁸ Tô sena, wa za ãne aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. Hãwa norĩ hã ti'ai me nimahã na si'utõrĩ zahuré da nherẽ, duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã pire na te za tô dama 're hâimana u'âsi. Nima hã dawĩ 'masi'utõrĩ waihu'u õ di za, ĩ'ui'ére misi hã, duré ĩ'ui'ére 'rãzazazé hã, ĩwaptêrẽ mono bâ. Za niha dama 're ĩromhâimana mono zéb da hã, ĩbaihã na duréihã ĩsadawa wasu'u'wa norĩ te te ãma ĩrob'ui'ére sirõmo za'ra zéb zarina, rob'rãsutuzéb u za niha dama 're romhâimana uptabi za'ra mono õ ré, si'utõrĩ za'ra õ di za, ĩsimiroti na rob'ui'ére 'rata norĩ hã.

¹⁹ Duré, ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã nima hã roti hã taré dama 're 'maihâimana mono newa, te te 're 'madâ'â za'ra mono õ wamhã, duré ĩsine da te 're 'madâ'â tõ za'ra mono da, te te dama ãma 're roti za'ra mono wamhã, ta norĩ si te za dama wapu na 're hâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb ãma hã. Tane nherẽ, ni'wam norĩ si ĩsimiroti na rob'ui'ére 'rada hã te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhã, duré ĩsine da te 're 'madâ'â pese za'ra mono da, te te dama ãma 're roti za'ra mono wamhã, ta norĩ si te za dama pire na 're hâimana za'ra, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb ãma hã.

²⁰ ãne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Parisezu norĩ hâimanazém nhipai u, duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hâimanazém nhipai u, Wamama te te sima 're ĩ'aiwẽ za'ra wa'aba mono zéb zarina si, 're aihâimana wẽ za'ra wa'aba mono

wamhã, tawapsi, te za dame 're asisisi aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb u hã.

Dasisada 're ãdanhiti'ru wairébé mono zé wasu'u

21 — ãne hã ma tô duré 're ãwapari za'ra wa'aba mo, duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te dama ãrotizé hã: “Re danhimroi wa'aba mono õ di za. Ni'wam norĩ hã te te 're danhimroi mono wamhã, te za dawasété na dawaihu'u'wa norĩ u da te 're simro, ta norĩ hã ãwasété na te te siwi 're waihu'u za'ra mono wa, te te dama 're 'ru za'ra mono da, da te dasiwi 're simroi mono da.” ãne duréihã aih'rata norĩ wa'aba ma, ma tô roti.

22 ãne na roti hã tô sena nherẽ, wa za oto wa hã aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, ãne na roti na hã. Ni'wam norĩ hã tisiré 're ãhãimana za'ra mono norĩ da, 're siti'ru za'ra mono wamhã, ta norĩ hã te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te siwi 're awẽ'õ, ãwasété na te te 're ã'awaihu'u mono zéb zarina. Duré áté ni'wa hã te za tisiré ma tinha, ãne: “A hã, marĩ da, 're aihãimana mono õ.” ãne ni'wam norĩ hã te te dama 're nharĩ za'ra mono wamhã, te za da te 're simro, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ u, dawasété na dawaihu'u'wa norĩ tẽme, ta norĩ hã te te siwi 're wẽ'õ za'ra mono da, ãwasété na te te siwi 're waihu'u za'ra mono wa. Duré ni'wa hã áté ãne te za tisiré ma tinha: “E niha asimiza'rese'õ a hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono wasu'u na hã.” ãne ni'wam norĩ hã tisiré ma, te te 're nharĩ za'ra mono wamhã, áté ta norĩ hã te za ropipa u 're sisisi, unhamã ro'o u'ãsi u.

23-24 Áté a norĩ wa'wa hã te za 're anomro aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa u, marĩ hã tãma asõprubzéb da hã, wedeza ne nhisiwi 're sa'ra

za'ra wa'aba mono da, tãma danhoprubzé nom-rizé nhisiwi. Tawapsi áté te za asina 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mo, marĩ hã asiré ma, 're 'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono wa, asisada 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na hã. Æne wa, te za a'â asisô 're ĩsa'ra wa'aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, asôprubzé hã wedeza ne nho're, asiré u a'â asitême 're anomro aba mono da, asima 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono wa, apâ duré asina 're asiwadi za'ra wa'aba mono da. Taha parip si te za apâ 're anomro aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorõwa u, tãma asôprubzé hã oto tãma 're sômri za'ra wa'aba mono da.

²⁵ — Áté ni'wa hã te za sima ai'ãma rosa'rata 'wa, dama rowairébé'wai u te te ai'mazaprõni aba da, marĩ tiwi ĩ'mai'manharĩ wasété aba zém na te te tãma ai'maiwasu'u wa'aba da. Æne wamhã, te te ai'mazaprõni aba õ ré, te za tãma ai'masiwasu'u wa'wa, te te ãma ai'mazazei wa'aba wa, dama rowairébé'wa norĩ u, te te ai'mazaprõni aba tõ da, damrami'wai ma, te te ai'mai'rui wa'aba tõ da, dazazéb 're, da te ai'manherẽ aba tõ da.

²⁶ Dazazéb 're, da te ai'manherẽ aba wamhã, marĩ hã dawi ĩ'mai'manharĩ wasété aba wa'rãmi, dama asi'maiwa'âbâ 'rãsutu pese aba õ nherẽ, ta hawi ai'maiwatobro waihu'u aba õ di za. Tô sena, wa ãne na hã aima rowasu'u za'ra wa'wa.

Damro na dasiwi danhipsaihuri wasu'u

²⁷ — Æne hã ma tô duré 're ĩwapari za'ra wa'aba mo, duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama ĩrotizém na hã: “Aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za.”

²⁸ Æne na roti hã tô sena nherẽ, wa za oto wa hã aimawi aima roti za'ra wa'wa, tô õhõ na roti na

hã. Ni'wam norĩ hã pi'õ, titõmo na te te 're 'madâ'â ze za'ra mono wa, te te 're waibui mono da, te te sima ãma 're rosa'rata za'ra mono wamhã, taha na zama te za tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra, tinhimirosa'rata na si nherẽ.

²⁹ Duré marĩ hã atõmo nhimire niwĩm na 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono wa, aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, tawamhã atõmo nhimire niwĩ asiwi 're sani za'ra wa'aba mono wa, romhã na asisiti 're ãsãmra aba mono ne, te za oto 're anomro wẽ wa'aba mo. Ato hã sahuré aima 're hãimana za'ra wa'aba mono õ nherẽ, aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di za. Aihãiba wahuré ré, duré atõmo zahuré ré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ropipa u, te te 're asãmra aba mono wamhã, aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono õ di za.

³⁰ Duré, asib'rata nhimire niwĩm na aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, asiwi 're sihãri za'ra wa'aba mono wa, romhã na asisiti 're ãsãmra aba mono ne, te za oto 're anomro wẽ wa'aba mo. Asib'rada hã sahuré aima 're hãimana za'ra wa'aba mono õ nherẽ, aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di za. Aihãiba wahuré ré, duré asib'rata zahuré ré, ropipa u 're asisiti aba mono wamhã, aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono õ di za.

*Damro, da te 're ãrẽme za'ra mono zé wasu'u
Mateusi 19.1-9; Marcusi 10.1-12; Rucasi 16.18*

³¹ — Duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te duré dama ãrotizé hã, ãne: “Aibã norĩ hã timro te te 're rẽme za'ra mono õ ré, te za rob'ui'éré hã te te tãma 're sãmri za'ra, za te te ãrẽmezém na. Taha parip si, te za oto timro hã te te 're rẽme za'ra, pibu pese na.” ãne duréihã Mozési te te ãma ãrob'ui'érézé hã, ãne na hã.

32 ãne na roti hã tô sena nherẽ, wa za oto wa hã aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, tô õhõ na roti na hã. Pi'õ norĩ hã aibã aimawi na 're sipsaihuri za'ra mono õ nherẽ, ãmro te te 're rẽme za'ra mono wamhã, tiwasédé hã te za te te 're 'manharĩ za'ra, aibã norĩ hã. E marĩ wa. Pi'õ norĩ hã ãmro te te 're rẽme za'ra mono nherẽ, aibã aimawi na duré apã 're mro zahu za'ra mono wamhã, tawapsi te za tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra, pi'õ norĩ hã. Taha wa, aibã norĩ hã tiwasédé te te tãma 're ã'manharĩ za'ra mono zém hawi wa, te za duré õ norĩ zama aibã aimawi na 're mro za'ra mono wa, tiwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra. Duré aibã norĩ hã, pi'õ, da te 're ãrẽme za'ra mono na 're mro za'ra mono wamhã, tawapsi, te za duré ta norĩ zama tiwasédé hã te te ãma 're 'manharĩ za'ra, aibã norĩ hã.

Marĩ na da te dasima 're ãropisutu za'ra mono zé wasu'u

33 – ãne hã ma tô duré 're ãwapari za'ra wa'aba mo, duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te dama ãrotizém na Mozési te te ãma ãrob'ui'érézé hã: “Re ãhãimana u'ãsi mono nho'a, marĩ na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono wamhã, te za tô dama ãma 're ã'uwaimrami za'ra wa'aba mo.” ãne duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te dama ãrotizém na rob'ui'éré hã.

34-35 ãne na roti hã tô sena nherẽ, wa za oto wa hã aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, tô õhõ na roti na hã. Marĩ pire na taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za oto, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nho'a. Mare di. Duré ãne na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za: “Hãiwa hã tô sena wahuré 're ãsa'wari mono ne, wa duré wa hã tô sena aima ropisutu.” ãne wasu'u zarina

taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za. E marĩ wa. Hâiwa hã taré hã 're ãhâimana mono õ wa, tame 'Re ãhâimana u'âsi mono hã 're sãmra u'âsi mono wa, ta hawi te te we duré 're da'ab'madâ'â mono wa. Duré ãne na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za: “Ti'a hã tô sena wahuré 're ãsa'wari mono ne, wa duré wa hã tô sena aima ropisutu.” ãne wasu'u zarina taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za. E marĩ wa. Ti'a zama pire wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono te si wa. Duré ãne na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za: “Zeruzarẽ na 'ri nho'õmo nhisi hã tô sena 're ãsa'wari mono ne, wa duré wa hã tô sena aima ropisutu.” ãne wasu'u zarina taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za. E marĩ wa. Ta hã 'Re ãhâimana u'âsi mono te si wa duré, uburé Danhib'apito uptabi te si wa.

³⁶ Duré ãne na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za: “Ï'rã hã tô sena ãma 're ãhâimana mono ne, wa duré wa hã tô sena aima ropisutu.” ãne wasu'u zarina taré dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono õ di za. E marĩ wa. Ai'rã za'ra wa'wa hã ate za'ra wa'aba õ wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono te si wa. Asi'uihã na aséré hã asima 're 'rãdã'â waihu'u za'ra wa'aba mono õ di. Duré asi'uihã na 're asisére'a waihu'u za'ra wa'aba mono õ di.

³⁷ Marĩ hã dama 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, asina dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono wamhã, ãne si te za dama 're ãnharĩ za'ra wa'aba mo: “Ïhe. Wa za tô 'manha.” Duré marĩ hã dama 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, asima 're wẽ za'ra wa'aba mono õ wamhã, ãne si te za duré dama 're ãnharĩ za'ra wa'aba mo: “Mare di. Wa hã te 'manharĩ õ di za.” ãne si te za dama 're ãnharĩ za'ra wa'aba mo. ãne si dama 're nharĩ za'ra

wa'aba mono õ wamhã, Wa'uburé nhimiwada'uri zarina te za aiwasédé hã 're ì'manharĩ za'ra wa'aba mo.

Marĩ na da te dasima 're ïwa'rãmi za'ra mono zé wasu'u

Rucasi 6.29-30

³⁸ — ãne hã ma tô duré 're ïwapari za'ra wa'aba mo, duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono te te dama ïrotizém na hã: “Ni'wam norĩ hã te te 're datõmo wamnarĩ za'ra mono wamhã, te za asa da te 're tõmo wamnarĩ za'ra ïwa'rãmi, aiwab da. Duré ni'wam norĩ hã da'wa te te dawĩ 're prub za'ra mono wamhã, te za duré asa ïwa'rãmi da te 're 'waprub za'ra, aiwab da.” ãne na duréihã roti hã.

³⁹ Tane nherẽ, wa za duré wa hã aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, tô õhõ na rotizém na hã. Da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono nherẽ, asa dama ãma 're wa'rãmi za'ra wa'aba mono õ di za. Atob'rata nhimire niwĩ da te 're aihã za'ra wa'aba mono wamhã, dama ãma 're wa'rãmi za'ra wa'aba mono õ di za. Taré te za 're aipizari za'ra wa'aba mo, atob'rata amo niwĩ, da te duré 're aihã za'ra wa'aba mono da.

⁴⁰ Áté ni'wa hã te za ai'ãma wa'aba sima rosa'rata, dawasété na dawaihu'u'wa norĩ u te te ai'mazaprõni aba da, marĩ tiwi ì'mai'manharĩ wasété aba zém na te te tãma ai'maiwasu'u wa'aba da. Tawamhã áté te za tãma ai'maiwasu'u wa'wa, ta norĩ hã te te aima 'maipisutu aba da, asõ'utu'u ïwa'âbã syryre hã ïwa'rãmi tãma 'manhomri aba da, tiwi ì'mai'manharĩ wasété aba wa'rãmimhã. ãne wamhã, te te aiwi 'mai'âri aba wamhã, asi'ubuzéb zama te za tãma ì'manhomri 'wa, wa'âbã za'ëtẽ nherẽ, te te aiwi 'maiwaptẽrẽ õ nherẽ.

41 Duré, ni'wam norĩ hã bådâdi na marĩ hã misi ti'ai pibuzém na tãma 're 'wasari aba mono da, te te aima 're 'ru za'ra wa'aba mono wamhã, asi'uihã na te za asima 're ãwẽ za'ra wa'aba mo, taha nhipai u, maparane ti'ai pibuzém na tãma 're 'wasari aba mono da a'â.

42 Duré marĩ hã da te aiwi 're waptêrẽ za'ra wa'aba mono wamhã, te za dama 're ãsõmri za'ra wa'aba mo. Duré marĩ hã asibro hã taré a'â da te aiwi 're waptêrẽ za'ra wa'aba mono wamhã, dawĩ 're sawi za'ra wa'aba mono õ di za, asimarĩ 'wa hã. Te za tô taré dama 're ãsõmri za'ra wa'aba mo, a'â.

Da'ruiwapari'wa norĩ, da te 're ãsawi pese za'ra mono zé wasu'u

Rucasi 6.27-28, 32-36

43 – ãne hã ma tô duré 're ãwapari za'ra wa'aba mo: “Asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ si te za 're ãsawi pese za'ra wa'aba mo. Ai'ruiwapari'wa norĩ si te za asa asiwi 're ãwẽ'õ pese za'ra wa'aba mo.”

44 Tane nherẽ, wa za duré wa hã aimawi aima waihu'u za'ra wa'wa, tô õhõ na rotizém na hã. Ai'ruiwapari'wa norĩ hã te za 're ãsawi pese za'ra wa'aba mo. Duré te te aima 're ãrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono norĩ ãma, te za 're aimreme zusi aba mo, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, ãwẽ si te te tãma 're apisutu mono da, ta norĩ ma.

45 ãne te za dama 're ã'manharĩ za'ra wa'aba mo, Aimama aba 'ra na sena na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, hãiwa ãma 're ãsãmra mono 'ra na. E marĩ wa, te za ai'ruiwapari'wa norĩ hã 're ãsawi pese za'ra wa'aba mo. Ni'wai ma, ãsawi hã te te ba'a õ wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Uburé te te 're da'azawi pese, te te 're ãsawi pese za'ra

mono norĩ hã, duré te te 're ãsawi õ za'ra mono norĩ zama. Aiwapsi te bådã hã te te dama 're rob'uiwẽ za'ra, 're ãnomro wẽ mono norĩ ma, duré 're ãnomro wasété mono norĩ ma zama, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimipisutuzéb zarina. Aiwapsi te duré tã hã dama 're ta'a za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti te te 're ã'madã'ã pese za'ra mono norĩ ma, duré te te 're ãwãpari za'ra mono õ norĩ ma zama, ãsimipisutuzéb zarina.

⁴⁶ Rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã bété. Ta norĩ hã dawi 're sipsaihuri u'ãsi za'ra mono wa, te 're nomro wasété. Ta norĩ hã te tizawi pese 'wa norĩ si te te 're sawi za'ra. Tawamhã asawi pese 'wa norĩ si, 're sawi pese za'ra wa'aba mono wamhã, e te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ãwẽ hã te te aima 're sãmri za'ra wa'wa. Mare di. ãwẽ hã te te aima 're sãmri za'ra wa'aba mono õ di za.

⁴⁷ Duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono waihu'u'õ'wa norĩ hã te te 're saze za'ra mono õ nherẽ, te tisiwadi norĩ ma, marĩ ãwẽ hã te te tãma 're 'manharĩ za'ra, siré 're ãhãimana za'ra mono norĩ ma hã. A norĩ wa'wa hã bété, asiré 're aihãimana za'ra wa'aba mono norĩ ma si, marĩ ãwẽ hã tãma 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, aiwapsi te aiwasété na dame 're aihãimana za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono waihu'u'õ'wa norĩ siré.

⁴⁸ Taha wa, te za a norĩ wa'wa hã uburé 're ãdazawi pese za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te da'ãma 're a'upai mono ãna, uburé te te 're ãda'azawi pese mono ne.

6

Dasisõ'a, marĩ hã da te dasima 're ã'manharĩ za'ra mono zé wasu'u

1 — 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma, 're aiwata za'ra wa'aba mono da, marĩ hã dama 're ã'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mono zém na hã ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za, danho'a hã, ãne na hã taré da te 're ai'madâ'â wẽ za'ra wa'aba mono zô. Asimiza'rese te za 're anomro aba mo, ãne hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tõ da. ãne hã danho'a 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, Aimama 'wa hã hãiwa ãma 're ãhâimana mono hã tinhoprubzé ãwẽ uptabi hã te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono õ di za, marĩ ãwẽ hã 're ã'manharĩ za'ra wa'aba mono zé wa'rãmimhã.

2 — Taha wa, ãsibrob'õ norĩ ma, marĩ hã tãma 're ãsômri za'ra wa'aba mono zém na, da te 're aiwêsãmri za'ra wa'aba mono da, dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono õ di za, ãne na hã. ãne hã te ni'wam norĩ hã te te dama 're 'manharĩ za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb 're, 'ri 're, duré 'ri nhi'riti na 're ãdahâimana za'ra mono norĩ ma zama. 'Re hãimana wẽ za'ra mono newa, te ta norĩ hã ãma 're dawata za'ra mono zô, ãne hã te te dama 're 'manharĩ za'ra. Tawamhã, ãma 're dawata za'ra mono wamhã, taha na si te za tã ãma 're hãimana za'ra. 'Re ãhâimana u'âsi mono nhoprubzé hã nimahã bãtã na hã tãma 're hãimana za'ra mono õ di za. Tã sena, wa ãne hã aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa.

3-4 Taha wa, ni'wai wi, marĩ zô 're rowaptã'ã mono wa, 're pawaptob za'ra wa'aba mono wamhã, sã'awi 're pawaptob za'ra wa'aba mono õ di za, da te ãma 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono tõ da, marĩ na 're ãpawaptob za'ra wa'aba mono zém na hã. Dama 're ãrob'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mono zém na hã, da te 're ai'madâ'â za'ra wa'aba mono õ nherẽ, te Aimama aba si te te ai'ãma 're 'madâ'â za'ra wa'wa. Taha wa, te za taha si ãwẽ hã

te te aima 're sômri za'ra wa'wa, ãwa'rãmi.

'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, 're ãdamreme zusi mono zé wasu'u

Rucasi 11.2-4

⁵ — Duré ni'wam norĩ hã te te sima 're ãwẽ za'ra mono zéb zarina, te danho'a 're mreme zusi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma. Hãwi 're simasa mono sina, te 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb ãma, 're mreme zusi, 're hãimana wẽ za'ra mono newa, da te 're 'madã'ã wẽ za'ra mono da. 'Ri nhi'riti wa, bãdãdi sitob ãma, te duré ãne 're mreme zusi, da'ahã norĩ nho'a. Tawamhã, da te 're 'madã'ã wẽ za'ra mono wa, ãma 're dawata za'ra mono wamhã, taha na si te za tô ãma 're hãimana za'ra. Nimahã na hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhoprubzé hã tãma 're ãhãimana za'ra mono da hã, mare uptabi di za, ta norĩ ma hã. Tô sena wa ãne na aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa.

⁶ Duré, a norĩ wa'wa hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono da, te za 'ri para u 're asisisi aba mo, asõrõwa 'ri 're wa'wa u. Tawamhã te za asiré 're ã'ridawa nhitob za'ra wa'aba mo, Aimama aba ma, 're aimreme zusi aba mono da, romnhiwasi nimahã bãtã na da te 're ã'madã'ã waihu'u za'ra mono õ ma hã. ãne wamhã, aihãiba pisutu 're aimreme zusi aba mono ré, Aimama aba si te te aiãma 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono wa, te za taha si ãwẽ hã te te aima 're sômri za'ra wa'wa, ãwa'rãmi.

⁷ — Duré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono wamhã, taré aimreme na 're sahu ahã za'ra wa'aba mono õ di za apãre, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te 're aiwapari za'ra wa'aba mono õ newa. 'Re ãhãimana u'ãsi mono waihu'u'õ'wa norĩ si te timreme na te te tãma 're

sahu u'âsi za'ra taré, taha zarina si te te 're pawap-
tob za'ra mono da newa.

⁸Taha wa, ta norĩ ne 're aimreme zusi aba mono
õ di za. E marĩ wa. Aimama aba wi, marĩ hã tiwi
're waptẽre za'ra wa'aba mono õ ré, marĩ zô aiwi
're ãrowaptâ'â za'ra wa'aba mono zé hã, te te 're
awaihu'u sirõmo mono wa.

⁹Ãhã zarina si te za 're aimreme zusi aba mo, 'Re
ĩhãimana u'âsi mono ma:

“Wamama, hãwa ãma 're asãmra mono hã, asisi wẽ
na uburé da te 're aiwaihu'u za'ra mono da,
wa aima da'ãma 're ãmreme.

¹⁰Uburé da'ãma 're asib'a'uwẽ mono da, wa
duré da'ãma 're ãmreme. Hãwa ãma aima
romhuri'wa norĩ hã, asima 're ãwẽ mono zéb
zarina si, te te 're ã'aiwapari pese za'ra mono
ne, ti'ai ãma uburé da te duré 're aiwapari
pese za'ra mono da, wa da'ãma 're ãmreme.

¹¹Ã bâtâ na, wei wama 're anhomri mono, wasa
hã ãma 're ãwasaihuri mono zéb da hã.

¹²Dawasédé hã da te wa'ãma 're 'manharĩ za'ra
mono wa, wa te wasina 're ã'madâ'â za'ra
mono õ ne, a hã duré wa'ãma 're ab'madâ'â
mono õ di za, wawasédé hã.

¹³Duré, 're wa'ab'madâ'â nhimini mono õ di
za, Wa'uburé hã te te 're wa'a'upi mono
wa, wawasété u 're warere'e tõ mono
da. Ma'ãpé, 're wa'anho'reptui u'âsi mono,
ãwasété uptabi wi.”

Ãne si te za Aimama aba wi, 're ãrowaptẽre za'ra
wa'aba mo. — Ãne ma tõ Zezusi hã tãma waihu'u
za'ra, tisiré 're ãnomro mono norĩ ma.

¹⁴⁻¹⁵Tawamhã ãne te duré tãma roti za'ra:

— Dawasédé hã da te ai'ãma 're ã'manharĩ za'ra
wa'aba mono zé hã asina 're 'madâ'â u'âsi za'ra

wa'aba mono wamhã, Aimama 'wa hã te za duré uburé aiwasédé hã 're ì'manharĩ za'ra wa'aba mono zé hã te te ai'ãma 're 'madâ'â u'âsi za'ra wa'wa. Dawasédé hã da te ai'ãma 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono nherê, asina 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ wamhã, tawapsi, aiwasédé hã te te ai'ãma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di za Aimama 'wa hã, hãiwa ãma 're Ìsãmra mono hã.

Dasai ãna a'â 're ìdahâimana za'ra mono zé wasu'u

¹⁶ — 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono da, asai ãna a'â 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhã, ai'ubu pire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za. Ni'wam norĩ si te za ubu pire na sai ãna 're mreme zusi, 're nomro wẽ mono newa, da te 're 'madâ'â wẽ za'ra mono da. Tawamhã, da te 're 'madâ'â wẽ za'ra mono wa, ãma 're dawata za'ra mono wamhã, taha si te za tô tãma 're hâimana za'ra. Nimahã na 'Re ìhâimana u'âsi mono nhoprubzé hã tãma 're hâimana za'ra mono õ di za, ta norĩ ma hã. Tô sena wa ãne na hã aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa.

¹⁷⁻¹⁸ Taha wa, a norĩ wa'wa hã 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono da, asai ãna a'â 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhã, te za taré â na 're asi'ubu upsõ za'ra wa'aba mo, tô 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Te za duré taré 're asiwarĩrĩ za'ra wa'aba mo, a'â asai ãna 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, da te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono tõ da, Aimama aba si te te 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da, datõmo na da te 're ì'madâ'â waihu'u za'ra mono õ si. ãne wamhã, aihâiba pisutu, asai ãna a'â tãma 're aimreme zusi aba mono ré, Aimama aba si te te ai'ãma 're 'madâ'â za'ra wa'aba

mono wa, te za ĩwẽ hã te te aima 're sômri za'ra wa'wa, ĩwa'rãmi.

Hãiwa ãma, marĩ hã wẽ uptabi na 're ĩhãimana za'ra mono wasu'u

Rucasi 12.33-34

¹⁹ — Marĩ ĩwa'ãbã za'ẽne hã asima si 're ubumroi pese za'ra wa'aba mono õ di za, ti'a 're anomro aba mono ré hã. Ti'ai ãma marĩ na 're ĩdanhimarĩ za'ra mono hã si'utõrĩ pese di, dawĩ 're u're su'u za'ra mono wa, duré zazahãĩ hãzapu'u'wa hã te te dawĩ 're hãiwaseté za'ra mono wa. ĩsipsaihuri norĩ hã te za duré dawĩ sô 're sisisi, dawĩ 're sipsaihuri za'ra mono da, danhimarĩ na.

²⁰ Hãiwa ãma asimarĩ za'ra wa'wa hã ĩsi'utõrĩ'õ zô si te za asima 're ĩrob'ruiwapari za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, ĩwẽ uptabi hã te te asô 're ĩ'madã'ã pese za'ra wa'aba mono zô si. Tame marĩ hã dawĩ 're u're waihu'u za'ra mono õ di. Zazahãĩ hãzapu'u'wa hã te te duré dawĩ 're hãiwaseté waihu'u za'ra mono õ di. Duré ĩsipsaihuri norĩ hã dawĩ 're sipsaihuri waihu'u za'ra mono õ di, tamemhã.

²¹ Ti'ai ãma asimarĩ ahã zô si 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhã, taha na si te za aipẽ'ẽ 're, asima 're ĩrosa'rata u'ãsi za'ra wa'aba mo, hãiwa ãma ĩwẽ hã ĩsi'utõrĩ'õ upana. Duré hãiwa ãma ĩwẽ uptabi zô si, asima 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono wamhã, taha na si te za asima 're ĩrosa'rata u'ãsi za'ra wa'aba mo, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, ĩwẽ te te asô 're ĩ'apisutu aba mono zô si.

Rob'uiwẽzé wasu'u

Rucasi 11.34-36

²²⁻²³ — Rob'uiwẽzé hã te za da te dasima 're ro'o za'ra, dama rob'madã'ã pibu pese da. Tane duré,

dato hã aiwa rob'u iwêzém ne. Datômo wê wamhã, dama rob'madâ'â pese di. Datob'a wamhã, dama rob'madâ'â waihu'u ô di. Tane duré, a norĩ wa'wa hã asimirosa'rata wê za'ra wa'aba wamhã, te za rowa'a na ne 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. Duré, asimirosa'rata wasété za'ra wa'aba wamhã, robra na ne te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo.

Rob'ui prazéb zô si da te dasima 're ãrob'ruiwaparĩ za'ra mono zé wasu'u

Rucasi 16.13; 12.22-31

²⁴ — Dama romhuri'wa hã ãsib'apito maparane wamhã, aiwa te te tãma 're romhuri wê zahuré mono ô di za. ãsib'apito maparane wamhã, sahuré te te 're sawi pese zahuré mono ô di za. Misi te za te te 're sawi pese. ãhãiba amo si te za te te siwi 're wê'ô. Duré sahuré te te 're wapari pese zahuré mono ô di za, romhuri'wa hã. Misi te za te te 're wapari pese. ãhãiba amo si te za te te 're ruiwaparĩ. Tane, a norĩ wa'wa hã rob'ui prazéb zô si, asima 're romhuri za'ra wa'aba mono wamhã, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, 're romhuri wê waihu'u za'ra wa'aba mono ô di za. Mare di.

Marĩ na 're dahâtâ'â za'ra mono ãna 're ãdanomro mono zé wasu'u

²⁵ — Taha wa, wa za duré ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Marĩ na 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ô di za, asazé wa'aba na, duré 're ãhãhuri aba mono ô na zama. Duré ai'uzazém na zama, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono ô di za. E taré wasa zô si wa za 're wahâimana za'ra. Mare di. Wasazé nhipai u pire uptabi di, wahâimanazé hã. E taré 're ãwasi'uza za'ra mono zép si, te wahãiba hã wama 're hãimana za'ra. Mare di. Marĩ ãwê uptabi da, te wahãiba hã wama 're hãimana za'ra.

²⁶ Duré, sire norĩ hã bété. Ta norĩ hã te te sima 're robzuri mono õ di. Duré te te sima 're rob'rãihãri za'ra mono õ di. Robza'razéb ãma te te sisa 're robza'wari za'ra mono õ di duré, ãma 're Ìsaihuri mono zéb da hã. Tane nherê, te Aimama 'wa hã hãiwa ãma 're Ìsãmra mono hã Ìsa hã te te tãma 're anhomri u'ási. E tawamhã sire si te te 're azawĩ pese, 'Re Ìhãimana u'ási mono hã. Mare di. Sire zawĩ nhipai u, tãma asawĩ uptabi za'ra wa'aba di. Taha wa, sire te te 're Ì'ab'madâ'â mono zém nhipai u, te za te te 're ai'madâ'â pese za'ra wa'wa, Aimama 'wa hã, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono tõ da.

²⁷ Duré, 're atâ'â za'ra wa'aba mono zém na asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono wamhã, e asibâtâ na 're atâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. E asibâtâ nhipai u, te za 're aihãimana siroptub za'ra wa'aba mo. Mare di. Asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina, asibâtâ nhipai u 're aihãimana siroptub za'ra wa'aba mono õ di za.

²⁸ — E marĩ wa, te bété ai'uzazéb õ na asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mo. E asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za rowẽ na 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Mare di. Ma'ãpé, romnhirãrã 're Ìhãimana za'ra mono zém na rosa'rata za'ra wa'aba a'â, rom na 're Ìsimasa mono na hã. Ta norĩ hã ti'uzazéb da hã, te te sisada 're 'manharĩ za'ra mono da, te te 're romhuri za'ra mono õ di.

²⁹ Tane nherê, dama 'madâ'â zeĩ uptabi di, romnhirãrã hã. Apito Saroma hã sibro pese wa, uza wẽ uptabi na 're si'uza mono nherê, taha nhipai u, dama 'madâ'â zeĩ uptabi di, romnhirãrã hã.

³⁰ Romnhirãrã hã hãiwi 're simnhatã mono ré, te za du hã Ìré da te 're wazãri za'ra, unhama

da, da te 're ub'rã za'ra mono da. Taha wa, 're simasam hã mono dai õ nherẽ, ma tô wẽ uptabi na te te 're ab'manharĩ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. E tawamhã, ai'uzazé hã te te aima 're sãmri za'ra wa'aba mono õ di za bété. Te za tô te te aima 're sãmri za'ra wa'wa, du hãimanazéb zawi nhipai u te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, a norĩ wa'wa hã. E niha Aimama 'wa hã asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono õ di, taha si ai'uzazé hã te te aima 're sãmri za'ra wa'aba mono wa.

³¹⁻³² Aimama 'wa hã hãiwa ãma 're ãsãmra mono ma hã, tãma aiwaihu'u pese za'ra wa'aba di, marĩ zô aiwi 're ãrowaptã'ã za'ra wa'aba mono zém na hã. Taha wa, marĩ na asina 're aihãtã'ã za'ra wa'aba mono õ di za. Áté asina 're aihãtã'ã za'ra wa'aba mono wa, te za ãne asima 're ãrosa'rata za'ra wa'aba mono zéb zarina, ãne asima 're ãnharĩ za'ra wa'aba mo: “E ma hawi te za mra hã wama 're wairébé, duré wa te 're ããhuri mono zéb da hã, duré wa'uzazéb da hã.” ãne na asima 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. 'Re ãhãimana u'ãsi mono waihu'u'õ'wa norĩ hã, taha zô si te sima 're sãpré, sina 're hãtã'ã za'ra mono wa.

³³ 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ãma 're ãsib'a'uwẽ za'ra mono norĩ ma, ãwẽ uptabi hã te te tãma 're ãsãmri za'ra mono zéb zô si, te za asima 're asãpré u'ãsi aba mo. 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te sima 're aiwẽ za'ra wa'aba mono zéb zarina si, 're anomro wẽ wa'aba mono da, te za asima 're ãwẽ u'ãsi za'ra wa'aba mo. Tawamhã, ãhã zô si 're asãpré wa'aba mono wamhã, marĩ zô aiwi 're ãrowaptã'ã za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za tô te te aima 're anhomri 'wa, Aimama 'wa hã.

³⁴ Awẽ sidãpãsi te marĩ hã asada 're hãimana za'ra wa'wa. Tane nherẽ, oto aiãma 're awẽ

za'ra wa'aba mono wamhã, te za asina 're ïwaihu'u za'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono zém na hã, marĩ hã asada 're hâimana za'ra wa'aba mono nherẽ. Taha wa, za duré ai'ãma 're ï'awẽ za'ra wa'aba mono zé bôtã na hã 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na hã, asina 're aihâtã'ã za'ra wa'aba mono õ di za. 'Re ïhâimana u'âsi mono si te za awẽ sidâpâsi bâdã hã te te ai'ãma 're ab'madã'ã 'wa.

7

Dawasédé hã da te dasi'ãma 're ïsa'ra mono zé wasu'u

Rucasi 6.37-38, 41-42

¹ — Dawasédé hã da'ãma 're ïsa'ra za'ra wa'aba mono zéb zarina, asiwi 're dawë'õ za'ra wa'aba mono õ di za, taha zarina 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te siwi 're aiwë'õ za'ra wa'aba mono tõ da.

² Asi'uihã na asiwi 're dawë'õ pese za'ra wa'aba mono wamhã, taha zarina te za tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te siwi 're aiwë'õ pese za'ra wa'wa, ïwa'rãmi. Asiwi 're dawë'õ za'ra wa'aba mono õ wamhã, tawapsi, te te siwi 're aiwë'õ za'ra wa'aba mono õ di za, ãne na hã aiwa.

³⁻⁵ ãne, wa za duré ãma aima romnhimiré'é za'ra wa'wa. Áté wede wa'õno hã atob 're te nomro, sabui õ nherẽ. E niha te za bété sô ïtõmo 'madã, wede nhiprubre wazere da, asisãnawã tõmo hawimhã. E ãne hã ï'uaibaba. Mare di. Wede wa'õno hã atob 're ïnomro hã sabui õ nherẽ, e niha te za tãma ïnha: “Ropru hã a'ã te aima wazere, atõmo hawimhã.” Mare di. Wede wa'õno hã te za a'ã atõmo hawimhã ïwaze. Tawamhã te za sô airĩtĩ wë, wazere da, asisãnawã tõmo hawimhã, wede nhiprubre hã.

6 — Duré 'Re ãhâimana u'âsi mono 'ruiwapari'wa norĩ ma, ãwasu'uwẽ na tãma 're rowasu'u za'ra wa'aba mono õ di za, te te ãma 're ãwasété za'ra mono norĩ ma hã. E marĩ wa. Ta norĩ hã wapsã ma, marĩ ãse hã da te tãma 're a za'ra mono nherẽ, dazõ 're sipizari za'ra mono wa, te te 're ãdahãzu mono ne, te za ta norĩ hã asada 're hãimana wasété za'ra wa'wa. Uhãbã norĩ hã marĩ wẽ zõ, sima 're sõprẽ waihu'u mono õ di. Marĩ ãwẽ hã wa'ãbã za'ëtẽ nherẽ, uhãbã ma, da te 're sãmra mono wa, taré te te 're ãwati'i za'ra mono ne, te za ta norĩ hã taré te te 're wapari za'ra, ãwasu'uwẽ hã. Taha wa, ta norĩ ma, 're rowasu'u za'ra wa'aba mono õ di za, 'Re ãhâimana u'âsi mono 'ruiwapari'wa norĩ ma hã.

'Re ãhâimana u'âsi mono wi, da te 're ãrowaptẽrẽ za'ra mono zé wasu'u

Rucasi 11.9-13

7-8 — 'Re ãhâimana u'âsi mono wi, te za ãwẽ hã 're ãwaptẽrẽ za'ra wa'aba mo. Tawamhã te za tõ te te aima 're anhomri 'wa. ãwẽ zõ si te za duré asima 're asõprẽ u'âsi aba mo. Tawamhã taha zarina te za tõ te te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã, 'rãwi aima 're hãimana za'ra wa'aba mono da. Duré ni'wa hã 'ri tede'wa zõ te te 're ã'ridawa ta'a mono ne, te za ãwẽ hã tiwi 're ãwaptẽrẽ za'ra wa'aba mo. Tawamhã 'ri tede'wa te te tãma ã'ridawa ne, te za tõ 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te aima 're anhomri 'wa, ãwẽ hã, si'uihã na.

9 ãne, wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Ai'ra hã ã'u'ëtẽ wapu te te aiwi 'maiwaptẽrẽ aba wamhã, e ãne te aré tãma ã'manhomri 'wa, te te ãwaptẽrẽ upana. Mare di. ã'u'ëtẽ wapu si te aré tãma ã'manhomri 'wa, te te 'rẽne da, ai'ra wa'wa hã.

¹⁰ Duré, tebe te te aiwi 'maiwaptērē aba wamhã, e wahi te aré tãma ì'manhomri 'wa, te te ìwaptērē upana. Mare di. Tepe si te aré tãma ì'manhomri 'wa, te te 'rēne da.

¹¹ Tane duré, a norĩ wa'wa hã 're anomro wē uptabi aba mono õ nherē, te marĩ ìwē si tō ai'ra norĩ ma, 're ìsõmri za'ra wa'aba mo. E tawamhã Aimama 'wa hã hãiwa ãma 're ìsãmra mono hã wē uptabi na 're hãimana mono nherē, e ai'ra norĩ ma 're asõprub za'ra wa'aba mono zém nhipai u, te te aima 're sõmri za'ra wa'aba mono õ di za bété, tinhoprubzé ìwē hã. Te za tō ìsipai u te te aima 're sõmri za'ra wa'wa ìwē hã, tiwi 're ìwaptērē za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba.

¹² — Marĩ ìwē si da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, asima 're ìdawē za'ra wa'aba mono ne, te za marĩ ìwē si dama 're ì'manharĩ u'âsi za'ra wa'aba mo, ìwa'rãmi. ãne duréihã 'Re ìhãimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ìrob'ui'éré hã te wama wasu'u za'ra, duréihã ìsada wa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'éré zama.

Bâdâdi nhitobzé wasu'u

Rucasi 13.24

¹³⁻¹⁴ — Duré, ropipa u 're ìdanhisisi mono zé hã bâdâdi hã sa'ëtē uptabi di. Duré ìsitobzé hã, sa'ëtē uptabi di. Taha wa, dama wapure di, ãma 're ìdanomro mono zéb da hã, bâdâdi hã sa'ëtē uptabi wa. Taha wa, te da'ahâ uptabi na ãma 're danomro, ropipa u, tamomo 're danhisisi mono wa, da te 're robzépata u'âsi za'ra mono da. Tane nherē, 'Re ìhãimana u'âsi mono 'rata 're ìdahãimana u'âsi za'ra mono zéb u, 're ìdanhisisi mono zéb da hã, bâdâdi nhitobzé hã syryre di. Tamomo bâdâdi hã syry uptabire di duré, ãma 're ìdanomro mono zéb da hã.

Dama pire di, ãma 're ïdanomro mono zéb da hã. Taha wa, te da'umro na si da te dasina 're uwaim-rami za'ra. Taha wa, ma'ãpé, sada 're asiptete za'ra wa'aba mono, bâdâdi nhitobzé ïsryre na si 're asisisi aba mono da, rowê uptabi u.

*Rob'rãï wasu'u, 'wabzéré wasu'u me
Rucasi 6.43-44*

¹⁵ — Duré, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi õ 'wa norĩ wi, te za 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo. Ta norĩ hã tô sena dasiré 're hâimana wẽ za'ra mono newa, te za te te dama 're roti za'ra taré. Ta norĩ hã te abaze zahi ne 're hâimana u'âsi za'ra, ïsazei'wa norĩ zada.

¹⁶ Ta norĩ hã uburé marĩ hã te te 're ï'manharĩ za'ra mono zém na te za ãma 're ïwaihu'u za'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wai õ na hã. E 'wabzéré hã te za rob'rã na 're 'rã za'ra, uwa 'ru 'rã na. Mare di. Uwa 'ru 'rã na 're 'rãï waihu'u za'ra mono õ di, 'wabzéré hã. Duré, e apto hã rob'rã ïse na te za 're 'rã za'ra. Mare di. ãma 're 'rãï waihu'u za'ra mono õ di, apto hã.

¹⁷⁻¹⁸ Duré rowede hã wẽ wamhã, 're 'rãï wasété za'ra mono õ di za. Te za 're 'rãï wẽ u'âsi za'ra. Wasété wapsi, te za 're 'rãï wasété u'âsi za'ra. Ta norĩ hã 're 'rãï wẽ waihu'u za'ra mono õ di za.

¹⁹ Rowede hã 're 'rã za'ra mono õ wa, te za da te 're sãna'rata nhihãri za'ra, unhama u da te 're sãmra mono da.

²⁰ Tane, aibã norĩ hã roti tô senai'õ na te te dama 're ïroti za'ra mono norĩ hã uburé marĩ hã te te 're ï'manharĩ wasété za'ra mono zém na, te za ãma 're ïwaihu'u za'ra wa'aba mo, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u uptabi 'wai õ na hã.

'Re ìhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ìsib'a'uwẽ mono zéb u, 're ìdanhisisi mono zé wasu'u

Rucasi 13.25-27

²¹ – ãté ni'wam norĩ hã te za dama 're siwasu'u za'ra, ãne: “Zezusi hã ta hã ìnhib'apito. Wa hã tãma romhuri'wa, wa tô 're ìhâimana u'âsi.” ãne ni'wam norĩ hã dama 're siwasu'u za'ra mono nherẽ, uburé 're sisisi mono õ di za, 'Re ìhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ìsib'a'uwẽ mono zéb u hã. Ni'wam norĩ si te za 'Re ìhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ, 're hâimana za'ra, ìmama hã hâiwa ãma 're ìsãmra mono hã te te sima 're ì'awẽ mono zéb zarina, marĩ ìwẽ si te te 're ì'manharĩ za'ra mono norĩ si.

²² Nimahã bâtâ na ropsi'utõrĩzéb ãma, ìmama za oto da'ãma ìsipo'ozéb ãma hã te za da'ahâ na ìma nharĩ za'ra ni, ãne: “Wanhib'apito, Wanhib'apito, wa norĩ hã asadawa para, wa tô wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Asadawa para, wa tô duré wa'uburé hã wa te dama 're sãmra za'ra. Marĩ dama ì'manharĩ waihu'u'õ hã wa tô duré wa te dama 're 'manharĩ za'ra, asadawa para.” ãne na hã da'ahâ na te za ìma tasiwasu'u za'ra ni, ìnhib'a'uwẽ uptabi hã 're danomro mono newa.

²³ Tane nherẽ, wa za wa hã ìsi'uihâ na tãma nharĩ za'ra, ãne: “Te aiwaihu'u za'ra wa'aba õ di, ìzazei'wa na. Marĩ ìwasété si ma tô 're ì'manharĩ u'âsi za'ra wa'aba mo. Mo oto ai'aba'rúi wa'aba, ìnhiti.” ãne wa za ta norĩ ma nharĩ za'ra, misi haré.

'Ri'wa norĩ wasu'u

Rucasi 6.46-49

²⁴⁻²⁵ – ãne, wa za duré ãma aima simiré'é za'ra wa'wa, 'ri'wai wasu'u na. 'Ri'wa hã tãma rosa'rata waihu'u pese wa, ma tô êtẽ nhisiwi 'ri hã 'manha,

siptete na 're sa mono da. Tawamhã tã hã pĩni za'ětẽ na 're ta'a mono wa, ma tô 're âpré. 'Re âpré mono wamhã, 'ri u ma tô 're praba, â hã. Rowa'u'u za'êne hã ma tô duré 're pusi, 'ri uwaibaba, te te me da aré. Tane nherẽ, 'ri hã simeĩ õ di, êtẽ nhisiwi te te sima 'ri wa, aibã hã. Tane duré, ã hã te ãrotizé hã ni'wam norĩ hã te te 're wapari za'ra mono wa, te te oto 're 'madã'ã pese za'ra mono wamhã, ta norĩ si te za rowẽ na 're hãimana u'âsi za'ra, 'Re ãhãimana u'âsi mono 'rata.

26-27 — 'Ri'wa hãiba amo na, wa za duré ãma aima simiré'é za'ra wa'wa, tãma ãrosa'rata waihu'u õ hã. Ta hã supara nhisiwip si ma tô sima 'ri, siptete na tãma 're sab u'âsi mono da newa. Tawamhã tã hã pĩni za'ětẽ na 're ta'a mono wa, ma tô 're âpré. 'Re âpré mono wamhã, 'ri u ma tô 're praba, â hã. Rowa'u'u za'êne hã ma tô duré 're pusi, 'ri uwaibaba. Tawamhã 'ri hã ma tô 'marõwĩ, awa'awi. Tane duré, ã hã te ãrotizé hã ni'wam norĩ hã tipo're na te te 're wapari za'ra mono nherẽ, te te 're 'madã'ã za'ra mono õ wamhã, ta norĩ si te za si'uihã na 're sisimini za'ra, 'Re ãhãimana u'âsi mono 'rata za 're ãdahãimana u'âsi za'ra mono zé hã.

28 Tawamhã Zezusi hã ãne na te te dama rowasu'u parimhã, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni, te te dama ãrowahutuzém na hã.

29 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ, simirowasu'u wapure na te te dama 're ãrowahutu za'ra mono ne, te te dama 're rowahutu mono õ di, Zezusi hã. Simirowahutu pire uptabi na ma tô te te dama 're rowasu'u. Taha wa, ma ãma tatob'uzu za'ra ni, dama ãwaihu'u'õ hã te te dama wasu'u wa.

8

*Aibâ ï'wa're ré hã Zezusi te te ïpesezé wasu'u
Marcusi 1.40-45; Rucasi 5.12-16*

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô êtẽ 'rãihã hawi si'ra. Te te si'rai wamhã, da'ahã uptabi na ma tô ïsarina ai'aba'ré ni.

² Tawamhã aibâ ï'wa're ré hã ma tô ïtẽme wi. ïtẽme wisi wamhã, ma tô hi'rãtitõ nhamra, ïpapara. Te tãma tinha:

— Apito, ïma aiwaihu'u pese di, asimipese waihu'u pese na. Taha wa, asima ïwẽ wamhã, te za ïpe.

³ Tawamhã Zezusi ma tô tinhib'rada hã wahutu, te te ãma upi da. Te te upi wamhã, te tãma tinha:

— Tane tô. Wa tô ïsima aiwẽ, te aipese da. Tãibã oto aihâzé hã.

Tawamhã awa'awi ma ï'wa're hã tãma apa.

⁴ Tawamhã Zezusi hã te tãma tinha, ãne:

— ïwapari pese, asina. Ni'wai ma, asina ïwasu'u õ di za, te aipesezém na hã. Sasedoti u si te za aimo, aihâiba wẽ zô te te aihâiba 'madâ'â da. Taha parip si, te za tãma asõpru 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, Mozésihi nhimiroti zarina, aipesezém na da te ãma aiwaihu'u za'ra da, sena na. — ãne te Zezusi hã tãma roti, aibâ te te ïpese ma.

*Da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wai ma romhuri'wa,
Zezusi te te ïpesezé wasu'u*

Rucasi 7.1-10

⁵ Tawamhã Zezusi hã Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi u ma tô wi. Wisi wamhã, ma tô aibâ sõpêtẽ, romanu hã. Ta hã da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa. Tawamhã, te te sõpêtẽ wamhã, ma tô aibâ hã tãma

ti'ru Zezusihi ma, tãma ãromhuri'wa hã te te tãma pese da.

⁶ ãne te tãma tinha:

— Apito, ãma romhuri'wa hã ãnhorõwa ãma te nomro. Hãzé uptabi di. Hãzé uptabi wa, sirési waihu'u õ di, hãzé za'ëtẽ wa.

⁷ Tawamhã Zezusi hã te asa tãma tinha:

— Wa za ãma mo tõ, te pese da.

⁸ Tawamhã romanu hã te duré tãma tinha, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã:

— Tôã, apito. Wa hã aima ãwapure di, ãnhorõwa u asébré da hã. Ma'ãpé, taré ã hawi pese aimreme na, séptâ'â da. Tawamhã te za tãma tirowẽ, ãma romhuri'wai ma.

⁹ Wa hã da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa zapari romhuri'wa. ãzapari te duré 're hãimana za'ra, da'wapéi'wa norĩ hã. Nimomo te 'mazatõrĩ wamhã, te za 'maimo. Duré sô ã'maihârâ wamhã, te za we 'maimo, ãtẽme. Duré ãma romhuri'wai ma, marĩ hã te 'rui wamhã, te za 'manha awa'awi, ãzadawa para. — ãne te siwasu'u, Zezusihi ma.

¹⁰ Tawamhã Zezusi hã ãne hã te te wapari wamhã, ma tõ ãma titob'uzu, ãsiwasu'uzém na. Taha wa, ãsarina ãdasi'aba'ré norĩ ma, ma tõ nharĩ za'ra:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. ã hã te te sina ã'umnhasizém na hã niwa te ã'madâ'â õ, ãzarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai ãma hã. Ta norĩ hã te te ãma siwi wabzu õ di, te te sina ã'umnhasizém na hã.

¹¹ ãne, wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Da'ahã uptabi na te za 're dasihutu, bãtã pusizém hawi, duré bãtã zasizém hawi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono u, ãsiré 're dasaihuri mono da, da'ãma 're

ĩsib'a'uwẽ mono zéb ãma. Abra'ãhã siré te za 're dasi'ubumro, duré Izatihi siré, duré Zacoho siré.

¹² Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã 'Re ãhãmana u'ãsi mono, ãma 're sib'a'uwẽ za'ra mono da nherẽ, ĩsiré 're si'ubumroi mono da nherẽ, te za sãmra sisiti, robra si 're ĩsa'wari mono u. Tame te za sina 're 'ry'ry. Te za duré 're 'wasitete za'ra, te te 're robzépata za'ětẽ za'ra mono wa. — ãne ma tô Zezusi hã dama rowasu'u.

¹³ Tawamhã te duré da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wai ma tinha:

— Mo oto aimorĩ apâ, asõrõwa u. Asina ĩ'umnhasizéb zarina, wa za aipawapto.

Tawamhã ãne te te tãma nharĩ wi, ma tô tipese, romanuhu ma, romhuri'wa hã.

*Da'ahâ uptabi na, Zezusi te te ĩda'apesezé wasu'u
Marcusi 1.29-34; Rucasi 4.38-41*

¹⁴ Tawamhã Zezusi hã Pedruhu nhorõwa u ma tô mo. Morĩ wamhã, ĩmaprewa ma tô sabu. Hãzé ré, te nomro waptâ wa, wa'ro na.

¹⁵ Tawamhã ma tô sib'rata upi, Zezusi hã. Te te sib'rata upi wamhã, ma tô tiwahã. Tawamhã ma tô wahudu, pi'õ hã. Wahutu wamhã, ma tô ĩsa hã tãma tisõ Zezusihi ma, sa da.

¹⁶ Tawamhã bâdâ sébrézéb u, ma tô wa'uburé ré 're ĩdanomro mono hã da te simro, Zezusihi u, ahâ uptabi na. Tawamhã misi si te nasi dama azatõ wa'uburé hã, misi haré timreme na si. Uburé ãhãzé ré norĩ zama te apese duré.

¹⁷ ãne ma tô Zezusi hã te te 're da'apawapto, Iza'iza hã duréihã te te ãma ĩrob'ui'érezéb zarina te te sina uwaimrami da. ãne Iza'izaha nhimi'ui'ére hã:

“Wahãzé mono bâ, ma tô te te wawi 're awaibu.”

Āne duréhã 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa nhimi'ui'ére hã, Zezusihi ãma hã.

Aibã norĩ hã Zezusihi siré ãneb zahuré zé wasu'u Rucasi 9.57-62

¹⁸ Tawamhã Zezusi hã da'ahã uptabi na da te dasiwi ã'uirĩ za'ra norĩ hã ma tô 'madã'ã za'ra. Te te da'ab'madã'ã wamhã, ma tô tisiré 're ãnomro mono norĩ ma rob'ru za'ra, ãsõ'u na te te saprĩ za'ra da, zara u.

¹⁹ Tawamhã 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimiroti na rowahutu'wa hã ma tô ãtẽme wi, Zezusihi u. Āne te tãma tinha:

— Rowahutu'wa, ãhãna wa ãsima aiwẽ, asiré 're ãmorĩ da oto, daro mono bã.

²⁰ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Wapsã wawẽre hã ab're 're, ãsõrõwa hã. Duré si norĩ hã tizasi te te sima 're 'manharĩ za'ra, tinhorõwa da hã. Tazahã, wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã ãnhorõwa õ di, ãma 're ãwa'utu mono zéb da hã. Hãwi si wa datẽme 're morĩ u'ã.

²¹ Tawamhã Zezusi ma tô duré aibã hãiba amo 'mahã, ãsarina 're ãmorĩ hã, ãsiré 're morĩ u'ãsi da oto. Tawamhã aibã hã te asa tãma tinha:

— Apito, a'ã apã ãmorĩ, ãmama hã ãwi dã'ã wa, ãsisa'u te ãma ti'a da. — Āne te sina 'mahã.

²² Tane nherẽ, te Zezusi hã tãma tinha, asa:

— Ōne haré te za ãsiré 're aimo oto. Īdã'ã norĩ hã te za tisiré ãdã'ã norĩ ãma te te 're ti'a za'ra.

Zezusi hã rowa'u'u za'ẽtẽ ma, te te ãnharizé wasu'u

Marcusi 4.35-41; Rucasi 8.22-25

²³ Tawamhã Zezusi hã ma tô ãzé, uba're 're. Īsiré 're ãnomro mono norĩ zama ma ãsiré asisi, ãsiré si'aba're da.

24 Tawamhã uba're na si'aba'rêi ré, ma tô rowa'u'u za'êne hã tiwi tiwatobro za'ra. Â sisasi hã te te ãré wabzuri za'ra, uba're hã. Tane nherê, Zezusi te nhono.

25 Tawamhã ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã ma tô ãtême sina roptob za'ra, te te siwi utu da. Tawamhã ãne te 'mahârâ za'ra:

— Wanhib'apito, ma'ãpé wanho'reptu za'ra na. Wa za ai'utõrĩ ni.

26 Tawamhã Zezusi hã te tãma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, ma aipahi za'ra wa'wa. E ã'umnhasi za'ra wa'aba ãna.

Tawamhã ma tô wahudu, Zezusi hã. Wahutu wamhã, ma tô rowa'u'u ma tinha, te te sazâri da, â sisasisi ma zama. Tawamhã ma tô sazâ, rowa'u hã. Ma tô duré ti'âtu.

27 Tawamhã ma tô ãma titob'uzu za'ra, ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã. ãne te sima nharĩ za'ra:

— Pra, e niha ãwaihu'u pe, õ hã. ãsadawa hawi ma rowa'u hã sazâ, â sisasisi zama. — ãne te sima rowasu'u za'ra, ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã.

Zezusi hã aibâ norĩ, wa'uburé ré 're ãneb zahuré te te ãpese zahuré zé wasu'u

Marcusi 5.1-20; Rucasi 8.26-39

28 Tawamhã Zezusi hã ma tô mo, Dadara na danhipti'a nho'õmo nhisi u, Darireza na ãsõ'u nhisi zara u. Tame ma tô aibâ norĩ hã sõpêtê zahuré, wa'uburé ré 're ãneb zahuré hã. Adâ'â 'ru hawi, ma we sina uzusi zahuré, êtê zahâpâ ab're sirõmo 're, 're ãsimasisi u'âsi zahuré mono zém hawi. Ta norĩ hã ãsipãrĩ su'u zahuré, duré simimnhasi zahuré di. Taha wa, 're ãhâimana zahuré mono zé wa'wai baba 're danomro waihu'u mono õ di.

29 Tawamhã rosa'rese õ ré, ma tô sa'êtê 'mahârâ zahuré Zezusi hã, ãne:

— 'Re ìhâimana u'âsi mono 'ra, e marĩ wa'âma 'manharĩ da, te we aimo, wawa'wai baba. E ropsi'utõrĩzé wana wa'ahâri da, te we aimo, wa te robzépata da.

³⁰ Tawamhã romhã prã na te uhâbã hã tisa hã te te 're huri, ahã na.

³¹ Tawamhã wa'uburé norĩ hã aibã norĩ pẽ'ẽ 're, 're ìhâimana za'ra mono hã te sa'ětẽ sina 'mahârã za'ra:

— Nimomo wazatõrĩ za'ra da wamhã, ma'ãpé uhâbã norĩ u wazatõrĩ za'ra na, ìhâiba 're, 're wahâimana za'ra mono da.

³² Tawamhã Zezusi hã ma tô õne haré tãma rob'ru za'ra:

— Mo oto ai'aba'rúi wa'aba.

Tawamhã uhâbã hãiba 're ma tô sisisi, wa'uburé norĩ hã. Taha wa, te sa'ětẽ sisa're, uhâbã norĩ hã, ì'rãsipra u. Âi ba ma tô rere. Taha wa, ma ai'utõ, â na uburé.

³³ Tawamhã uhâbã 'madâ'â'wa norĩ hã ma tô ìsiti sisa're. 'Ri nho'õmo u ma tô sisa're. Tame ma tô uburé dama rowasu'u za'ra, aibã norĩ ma, niha ìromhâimana zahuré zém na hã, wa'uburé ré 're ìneb zahuré ma.

³⁴ Tawamhã 'ri nho'õmo ãma 're ìdasi'ubumroi mono norĩ hã ma tô aihĩni tawairébé ni, Zezusi hã da te dasina uzusi za'ra da. Tawamhã ma tô sãmri za'ra ni. Da te dasiwĩ sãmri wamhã, ma tô tãma rob'ru za'ra ni:

— Ma'ãpé, warom nhiti aimorĩ, nimomo. — Æne te dasiwĩ satõrĩ ni, Zezusi hã.

9

*Ïmorĩ'õ, Zezusi te te ìwahutuzé wasu'u
Marcusi 2.1-12; Rucasi 5.17-26*

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô uba're 're ãzé, zara u te te saprĩ da. Te te saprĩ wamhã, ma tô 'ri nho'õmo u wi, tirob u.

² Tamomo ma tô ni'wam norĩ hã we siwi ti'â, ãmorĩ'õ hã ãsimiwaptâ ré. ãmorĩ'õ hã za te te ãpese na ma tô ãma umnhasi za'ra, Zezusi hã. Tawamhã Zezusi hã taha na ma tô sina simirosa'rata waihu'u za'ra, aibã norĩ hã. Taha wa, te ãmorĩ'õ ma tinha:

— ãsiwadi, aiwi robzei'õ tõ. Aiwasedé hã 're ã'ab'manharĩ wasété mono zé hã te ai'ãma 're ab'madã'ã mono õ di za oto. — ãne te tãma tinha.

³ Tawamhã ni'wam norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã ma tô 'rãwi sima rowasu'u za'ra, ãne:

— Õ hã te 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma wasété.

⁴ Tane nherê, Zezusi hã ma tô sina waihu'u, ãsimirosa'rata za'ra hã. Taha wa, te tãma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, ma tô ãne ã'ãma ãrosa'rata wasété za'ra wa'wa.

⁵ Wa hã dawasedé hã te dama 're ã'apari waihu'u pese mono zém na hã, sena na ãwaihu'u za'ra wa'aba da hã, e niha te za ãwaihu'u za'ra wa'wa. Aibã ma, wa tã tinha: “Aiwasedé hã 're ã'ab'manharĩ mono zé hã te ai'ãma 're ab'madã'ã mono õ di za oto.” ãne na si ãmreme wamhã, aima pibu prã za'ra wa'aba di. ã hã ãmorĩ'õ hã wahutu da, duré oto morĩ da, te tãma nharĩ wapsi, te za ãwaihu'u za'ra wa'wa, ãwaihu'u pese na sena na ãwaihu'u pese za'ra wa'aba da oto. Taha wapsi, aima pibu pese za'ra wa'aba di za.

⁶ Ti'ai ãma dasiré ãpodo hã ãma waihu'u pese di, dawasedé te dama 're ã'apari mono da hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa para. ãne na asiwi

ĩwaihu'u za'ra wa'aba da, wa za ĩhi'ré ma tinha, wahutu da.

Tawamhã ĩmorĩ'õ ma, te tinha Zezusi hã:

— Ma'ãpé, aiwahutu. Asa'warizé hã âri, asõrõwa u aimorĩ da oto.

⁷ Tawamhã awa'awi ma tô wahudu aibâ hã, tinhorõwa u morĩ da.

⁸ Tawamhã âne hã da te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô tâma tapê'ẽwara za'ra ni, dama sa'rese õ wa. Ma tô duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono âma tawata za'ra ni, tiwaihu'u pe hã te te dama 're anhomri mono wa.

*Mateusihi zô Zezusi, sisarina ĩhârâzé wasu'u
Marcusi 2.13-17; Rucasi 5.27-32*

⁹ Tawamhã Zezusi hã ma tô mo, dahawi. Morĩ ré, ma tô ĩsã, danhib'apito ma, rob'uiprazé ubumroi'wa hã, Mateusi na ĩnhisi hã. ĩnhimiromhurizéb âma wa nhamra, rob'uiprazé te dawĩ 're ĩ'a'ubumroi mono zéb âma. Tawamhã Zezusi hã te ĩ'mahã:

— We aimorĩ, ĩsiré 're aimorĩ da oto.

Tawamhã awa'awi wa tô wahudu, ĩsiré 're ĩmorĩ da oto.

¹⁰ Tawamhã barana wa oto wasiré wasaihuri ni Zezusi norĩ hã, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ me. ĩnhorõwa âma wa wasaihuri ni. Wasaihuri ré, ma tô rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã ĩtême asisi 'ri para u, ahâ na, ĩsiré saihuri da. Ni'wam norĩ hã zudezu nherẽ, parisezu norĩ nhimiroti zarina 're ĩhâimana za'ra mono õ norĩ zama ma tô duré ĩtême aihutu, Zezusihi u.

¹¹ Tawamhã parisezu norĩ hã âne hã te te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norĩ hã wazadhanarĩ za'ra, âne:

— E niha bâ, te asib'apito za'ra wa'wa hã rob'uprazé ubumroi'wa norĩ siré tisa, dawasété na 're ìdahâimana za'ra mono norĩ siré zama.

¹²Tawamhã Zezusi hã te te sina waparĩ za'ra wa, ma tô tâma nharĩ za'ra, ãne:

— Hâzé ãna 're ìnomro mono norĩ zô, dawede'wa hã 're siwasutu za'ra mono ô di, te te 're wede za'ra mono da. Ìhâzé ré norĩ zô si te za 're siwasutu za'ra, te te 're pese za'ra mono da.

¹³Duréihã ma tô 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ãne na rob'ui'éré, 'Re ìhâimana u'âsi mono mreme na: “Asimizama hã ìma 're ìzata za'ra wa'aba mono zô hã, sô 're ìnhimipari mono ô di oto. Asimizawi pese zarina, da'ãma 're aiwamri za'ra wa'aba mono da si, wa ìsima te 're aiwẽ za'ra wa'wa oto.” ãne duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'éré hã sô sabu za'ra wa'aba ìbaihá hã, waihu'u pese za'ra wa'aba da. Dawẽ na 're ìdanomro mono norĩ zô ìsitẽme 're ìhârâ mono da, we ìmorĩ ô di. Dawasété na 're ìdanomro mono norĩ zô si 're ìhârâ mono da, wa wei mo.

Dasai ãna bâtâ na a'â 're ìdahâimana za'ra mono zé wasu'u

Marcusi 2.18-22; Rucasi 5.33-39

¹⁴Tawamhã Zuwã Batitaha siré 're ìnomro mono norĩ hã ma tô Zezusihi u ai'aba'ré. Tawamhã ãne te siwi sadanha:

— Wa norĩ hã, duré parisezu norĩ hã 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, 're wamreme zusi mono da hã, wasai ãna wa a'â 're wahâimana za'ra, bâtâ na. E marĩ wa, sai ãna a'â 're hâimana za'ra mono ô di bété, asiré 're ìnomro mono norĩ hã.

¹⁵Taha wa, te Zezusi hã asa tâma nharĩ za'ra:

— Aibã hã ìmrozéb u, sô ìhârâ za'ra norĩ hã sihutu wamhã, e aibã ìmro da hã ìsiré sãmra za'ra ré, te

za robzei'õ na tihâimana za'ra, ta norĩ hã. Mare di. ãnei õ di. Niwapsi te za bâdâ hã ïwa waptãrã, aibã ïmro da hã ïsiwadi norĩ wa'wa hawi, da te tiwi ï'âri za'ra zéb da hã. Tawapsi te za tô sai ãna 're si'ubumro, robzei'õ na.

16 — Duré da'uza hã hã'ratare wamhã, te za hãihata. E tawamhã ïhâté hãnhihâri na te za hãiwa'aba ni. Mare di. ïhâté hãnhihâri na da te hãiwa'aba wamhã, da te ïré hã'upsõi wamhã, te za tihâzahutu, ïhãiwa'abazé hã. Tawamhã te za oto hãsisinarĩ pese, da'uza 'rada hã.

17 Duré e romhã 'manharĩ 'rata 're, te za uwa 'rãi wa'u ïsé hã da te 're sé, wa'ui ware õ ré. Mare di. Wa'ui ware õ ré, da te 're séme mono wamhã, oto wa'ui ware wamhã, te za romhã 'manharĩ 'ratare hã sina wazu. Tawamhã uwa 'rãi wa'u ïsé hã te za asa'wa. Romhã 'manharĩ hã te za duré hãihaiwamna. ïtép si'uiwa na si, te za da te 're sé, dawí 're sisa'wari za'ra mono tô da, rob'rãi wa'u zé té hã. Tawapsi, romhã 'manharĩ hã dawí 're hãsiwamnarĩ za'ra mono õ di za duré. — ãne ma tô Zezusi hã ãma romnhimiré'é, uwa 'ru 'rãi wa'u ïsé, da te 're ïséme mono zém na hã.

Zezusi hã pi'õ norĩ te te ïpese zahuré zé wasu'u, azarutu me

Marcusi 5.21-43; Rucasi 8.40-56

18 Tawamhã Zezusi hã te te dama rowasu'u ré, ma tô aibã hã ïtême wi, dama roti'wa hã. ïtême wisi wamhã, ma tô hi'rãtitõ ïpapara nhamra. Tawamhã te tãma tinha, ãne:

— ï'ra hã azarudu hã ma tô ïwi dêrã, ãhãna si. Tane nherẽ, ma'ãpé ãma ïme aimorĩ, asib'rada ãma hiri da, hãiwa'utu da, ïma 're morĩ da apã.

19 Tawamhã Zezusi hã ma tô wahudu. Wahutu wamhã, ma tô ãsiré mo. ãsiré 're ãwanomro mono norĩ zama, wa ãsiré ai'aba're ni.

20 Tawamhã morĩ ré, te pi'õ hã we ãsarina mo, ãbabarãi hawi. Pi'õ hã ãhãzé te te ãsazãri'õ, 12 na ma tô ãma tiwahu, ãhãzé te te 're 'manharĩ mono ré hã. We ãsarina morĩ wamhã, ma tô ã'uzã hãnhisudu hã upi.

21 Ta hã ma tô ãne sima rosa'rata: “ã'uzã si te tiwi upi nherẽ, wa za séptãrã.” ãne te sima rosa'rata, pi'õ hã.

22 Tawamhã pi'õ, ã'uzã te te upi wamhã, ma tô Zezusi hã sô aipi'ra. Sipi'rai wamhã, ma tô pi'õ hã tisã. ãne te tãma tinha:

— ãsiwadi, aiwi robzei'õ tõ. Za te aipesezém na, ã'umnhasi zarina ma tô aihãzé hã aima apa.

Tawamhã awa'awi ma tô pi'õ hã séptãrã.

23 Taha pari, te mo Zezusi hã, dama roti'wa nhorõwa u. Morĩ wamhã, rowamreme'wa norĩ hã ma tô sõpêtê za'ra, adã'ã ãma simnhihãsi ré. Da'ahã na ma tô da'anhopêtê, ãma ãda'ry'ry norĩ hã.

24 Tawamhã ãne te dama tinha:

— Mo oto aiwairébé aba. Azarudu hã dã'ã õ di. Taré te nhono.

Tawamhã ma tô ãma tawa'ẽ za'ra ni, dã'ã uptabi nherẽ, taré ãsõtõ na te te waihu'u wa, Zezusi hã.

25 Tawamhã rob u ma tô tawairébé ni. Dawairébé wi, ma tô Zezusi hã ãzé 'ri 're wa'wa u, azarudu ãnomrozéb u. Tawamhã awa'awi ma tô pa'ã. Te te pa'ãri wamhã, ma tô awa'awi wahudu, azarudu hã.

26 Tawamhã ãwasu'u hã ma tô te te ropé daro mono bã, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi 'remhã.

Ītob'a norĩ, Zezusi te te ĩpese zahuré zé wasu'u

27 Tawamhã 'ri para hawi watobro wamhã, morĩ ré, ma tô aibã norĩ hã ĩsarina tineb zahuré, ĩtob'a zahuré hã. Tawamhã te 'mahârã zahuré, ãne:

— Dawihi nhihudu, ma'ãpé wa'ãma aipě'êzé na.

28 Tawamhã 'ri para u ma tô ãzé, Zezusi hã. Sébré wi, ma tô ĩtob'a norĩ hã ĩtẽme aimasisi zahuré. Tawamhã Zezusi hã te sadanharĩ zahuré:

— E te asina ĩ'umnhasi 'wa, te ato pese aba da hã.

Tawamhã asa te tãma nharĩ zahuré:

— Īhe, wa tô wasina ai'umnhasi ni, apito.

29 Tawamhã Zezusi hã ma tô tãmo upi zahuré. Te duré tãma nharĩ zahuré:

— Asina ĩ'umnhasi aba zéb zarina, wa za tô ato pese 'wa.

30 Tawamhã ma tô oto tito pese zahuré, aibã norĩ hã. Ma tô duré sadawa uwati zahuré, ãne:

— Te aima ĩ'manharĩ wẽ wa'aba zém na, dama ĩwasu'u wa'aba õ di za. Tô'ã. — ãne te sina sadawa uwati zahuré.

31 Tane nherẽ, oto neb zahuré wamhã, ma tô tisiwasu'u na te te ropé zahuré ropã, Zezusi te te ĩpese zahuré zém na.

Īmreme'õ, Zezusi te te ĩpesezé wasu'u

32 Tawamhã Zezusi te te ĩto pese zahuré neb za'u si, ma tô aibã hã we ĩtẽme dasiwi saprõni ni Zezusihi u, wa'uburé ré wa, mreme'õ u'ãsi 're ĩhãimana mono hã.

33 Tawamhã Zezusi hã ma tô wa'uburé ma rob'ru, ĩhawi watobro da, ĩsiti. Te te tãma rob'rui wi, ma tô aibã hã mreme watobro. Taha wa, ma ãma tatob'uzu za'ra ni. Te duré dasima nharĩ za'ra ni, ãne:

— Niwa, wa te ã'madâ'â za'ra õ, ãne hã, Izarazéhé nñihudu norĩ nñipti'ai 'remhã.

³⁴ Tane nherẽ, ma tô parisezu norĩ hã taré ãwasédé hã ãma hiri za'ra, ãne:

— Wa'uburé norĩ nñib'apito zadawa para, te õ hã wa'uburé hã te te dama 're anhamra, Satanasihĩ zadawa para. — ãne ma tô parisezu norĩ hã siwi wẽ'õ, Zezusi hã.

Zezusi hã da'ãma ãsiwamrizé wasu'u

³⁵ Tawamhã Zezusi hã ma tô datẽme 're mo, 'ri wa'õtõ mono bâ, te te dama 're rowahutu mono da, zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bâ. 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé wasu'u na te te dama 're rowasu'u, ãwasu'uwẽ na. Dahãzé mono bâ ma tô duré da'apese. Hãzé u'ãsi wa, sib'uwere na 're ãnomro mono norĩ zama te apese, Zezusi hã.

³⁶ Tawamhã da'ahã uptabi na te te da'ab'madâ'â wamhã, ma tô Zezusi hã da'ãma aiwamri tipẽ'ẽ na, pone'ẽrebã 'madâ'â ãna 're ãnomro mono ne, robzei ãna 're dahãimana za'ra mono wa, 're dasipawapto waihu'u za'ra mono õ wa.

³⁷ Tawamhã ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma, te tinha, ãne:

— Amnho hã sa'etẽ uptabi di, da te 're ã'ubumroi mono da hã. Tane nherẽ, sada hã da'umrore di, ã'ubumroi'wa da hã.

³⁸ Taha wa, ma'ãpé tiwi 're rowaptẽrẽ u'ãsi za'ra wa'aba mono, rob're tede'wai wi, romhuri'wa da hã we te te da'azatõrĩ da da'ahã na, rob're hã te te 're ubumro za'ra mono da. — ãne ma tô Zezusi hã da'ãma romñhimiré'é.

10

*ZeZusi hã tisiré 're ãnomro mono norĩ te te ãsatõrĩ
za'ra zé wasu'u, daro mono bâ*

Marcusi 3.13-19; Rucasi 6.12-16

¹Tawamhã ZeZusi hã ma tô sitẽme wazô hã, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ zô, 12 na wahâiba norĩ zô. Wazô hãrã za'ra wamhã, ma tô wama pisutu za'ra, ãwaihu'u pese zarina ãsadawa para, wa'uburé norĩ te te 're ãdawamnarĩ za'ra mono hã wa te dama 're sãmra za'ra mono da. Duré ãhãzé ré norĩ hã dahãzé mono bâ ãsadawa para, wa te 're dapese za'ra mono da, ma tô duré wama pisutu za'ra, duré hãzé u'ãsi 're hãimana za'ra mono wa, 're ãsib'uwa pese za'ra mono norĩ zama.

²ZeZusi hã daro mono bâ te za oto wazatõrĩ za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã, ãsadawa para wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da. Tizadawa wasu'u'wa na, ma tô wanhisi za'ra oto, ZeZusi hã. Wanhisi za'ra hã, ãne: Sima na ãsisi hã. Taha nhisi amo hã Pedru. Duré ãno nhisi hã ãdéré na ãsisi hã. Duré Ti'adu, duré Ti'aduhu no, Zuwã. Ta norĩ hã Zebedehe 'ra norĩ.

³⁻⁴Duré Piripi, duré Batoromezu, duré Tome, duré wa hã Mateusi. Wa hã rob'uiprazé ubumroi'wa aré. Duré Ti'adu, Apezuhu 'ra hã. Duré Tadezu, duré Sima aimawi hã. Ta hã ma tô aré dame 're hãimana, romanu norĩ zada, tirom hawi apã te te 're satõrĩ za'ra mono da. Duré Zudasi Icarizoti, ZeZusi hã te te dama ãhãiba nhomri da hã.

⁵Tawamhã ZeZusi hã te te wazatõrĩ za'ra da, ma tô ãne wama roti za'ra, 12 na wahâiba norĩ ma hã:

— Zudezu'õ norĩ nhipti'ai u 're anomro aba mono õ di za. Duré samaritanu norĩ nhipti'ai u 'ri nho'õmo mono bâ, 're asisisi aba mono õ di za.

⁶ Izarazéhé nhihudu norĩ u si te za 're anomro aba mo, pone'ërebâ 'madâ'â ãna, siwa'ru 're ãnomro mono ne, 're ãdahâimana za'ra mono norĩ u si.

⁷ ãne te za dama 're ãrowahutu za'ra wa'aba mo: “Re ãhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb u hã romhuture di oto.”

⁸ ãhâzé ré norĩ hã te za duré 're ãpese za'ra wa'aba mo. 'Re dadâ'â za'ra mono nherẽ, te za duré 're ãdahâiwa'utu za'ra wa'aba mo. ã'wa're ré norĩ zama te za 're ãpese za'ra wa'aba mo. Wa'uburé hã te za dama 're ãsãmra za'ra wa'aba mo. Wa'ãbâ ãna wa tô ãwaihu'u pe hã aima sãmri za'ra wa'wa. Taha wa, wa'ãbâ ãna te za ãne uburé dama ãma 're ã'uwaimrami wẽ za'ra wa'aba mo.

⁹ Rob'uiprazé ãsapotore hã asiré 're 'wasari aba mono õ di za, ëtẽ'ubuzi pré oru hã duré ëtẽ'ubuzi'a prata zama.

¹⁰ Dama romhuri'wai ma, te za dasa hã da te tãma 're sãmri za'ra, tiwi sô robaba wa. Taha wa, nimomo 're anomro aba mono wamhã, romramizé hã asiré 're 'wasari aba mono õ di za. Duré ai'uzza misire ré si te za 're anomro aba mo. Aipara'uzza misire ré si te za duré 're anomro aba mo. Wedehu hã asiwazusizé hã misire te za duré asiré 're ã'wasari aba mo.

¹¹ — Nimomo daza'rui u 're anomro aba mono wamhã, asô 're ãtob'uzu za'ra wa'aba mono norĩ u si te za 're asisisi aba mo. Tawamhã tame te za ãsiré 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'ri tede'wa siré, nimomo 're anomro aba mono zéb u hã.

¹² Danhorõwa u 're asisisi aba mono wamhã, ãne te za 're ãdazawi za'ra wa'aba mo: “Rowẽ na 're aihâimana za'ra wa'aba mono.” ãne te za 're ãdazawi za'ra wa'aba mo.

¹³ Tawamhã danhorõwa u 're aihutu aba mono wi, da te 're ai'mazasi wẽ za'ra wa'aba mono

wamhã, 're ãsawi za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za rowẽ na 're hãimana za'ra, 'ri tede'wa norĩ hã. Duré da te 're ai'mazasi wẽ za'ra wa'aba mono õ wamhã, rowẽ na 're hãimana za'ra mono õ di za, 'ri tede'wa norĩ hã.

¹⁴ Duré nimomo darob u 're aihutu aba mono wamhã, asô 're datob'uzu za'ra wa'aba mono õ wamhã, da te 're aiwapari ze za'ra wa'aba mono õ wamhã, ta hawi te za 're aiwairébé aba mo. 'Re anomro aba mono zéb u, te za asisa'u aipara zapru hã 're ãtata'a za'ra wa'aba mo, ti'ai u 're rere'e mono da, dapo're õ na 're danomro mono wa, 'rãwi 're dasisãmri za'ra mono da.

¹⁵ Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Niwapsi 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma ãsipo'ozéb ãma hã Sodoma ãma duré Domora ãma 're ãdahãimana wasété uptabi za'ra mono norĩ ma, te te ãrob'manharĩ pipa zém nhipai u, te za asô 're ãtob'uzu za'ra wa'aba mono õ norĩ hã te te tãma 're arob'manharĩ za'ëtẽ. — ãne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma.

*Zezusi te te ãsatõrĩ za'ra ma, za da te tãma 're ãrob'manharĩ wasété za'ra mono zé wasu'u
Marcusi 13.9-13; Rucasi 21.12-19*

¹⁶ Tawamhã Zezusi te duré wama rowasu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma:

— Ma'ãpé ãwapari pese za'ra wa'aba. Pone'ërebãire, robzahi wa'wa u 're ãsisisi mono ne, wa za datême asatõrĩ za'ra wa'wa. Taha wa, te za asimiza'rese 're anomro aba mo, wahi ne. Duré utu'u, marĩ ãwasédé hã te te 're ã'manharĩ za'ra mono õ ne, te za 're anomro wẽ wa'aba mo.

¹⁷ Taha wa, te za 're asipibui pese za'ra wa'aba mo, dawí. ãté ni'wam norĩ hã te za te te sima 're aiwẽ za'ra wa'wa, te te 're aiwaibui wa'aba

mono da, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ u, te te 're asimroi wa'aba mono da. Tawamhã ta norĩ hã te te siwi 're aiwẽ'õ za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za duré ĩsimirowahutuzéb ãma da te 're ai'maipré'é 'wa, romhã nhorõ 'manharĩ na.

¹⁸ Duré ĩ'ãma si 're anomro aba mono wa, te za dama ĩpire norĩ u da te 're asimroi wa'wa, zudezu'õ norĩ nhib'apito norĩ u, te te 're aiwaih'u za'ra wa'aba mono zéb zarina, te te siwi 're aiwẽ'õ za'ra wa'aba mono da. Taha ré, ĩsõ're 're aimasa aba mono ré, te za ĩwasu'uwẽ na tãma 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo, ĩsib'a'uwẽ norĩ ma zama.

¹⁹ Tawamhã dama ĩpire norĩ u, da te 're asimroi wa'aba mono wamhã, asimirosa'rata na asisõwa asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za, niha tãma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zém na da hã. Da te aima 're ĩropipa za'ra wa'aba mono zéb u, da te 're asimroi wa'aba mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te za te te aima 're sõmri za'ra wa'wa, niha tãma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã.

²⁰ Tãma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono wamhã, asi'uihã na asimirosa'rata na tãma 're aimreme zusi aba mono õ di za. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, Tipê'êzani na te te aima 're ĩwaih'u za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za tãma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo, danhib'apito norĩ ma.

²¹ — Da te 're ĩzaze za'ra mono 'ru te, te za dasisãnawãi uptabi nherẽ, da te dasima 're dahãiba nhomri za'ra, da te 're danhimroi mono da. Damama norĩ hã te za ti'ra ma, ãne te te tãma 're rob'manharĩ wasété za'ra, 'râwim nherẽ. Duré da'ra norĩ hã timama uptabi da nherẽ, te za sada 're hâimana za'ra, te te dama 're hãiba nhomri za'ra mono da, da te 're simroi mono da, ĩna me.

22 Uburé te za da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa, ĩzazei'wa 're anomro aba mono wa. Tane nherẽ, asiptete sina õne haré ĩ'ãma 're anomro u'âsi aba mono wamhã, te za asina 're ĩ'uwaimrami za'ra wa'aba mo, asõ'reptu za'ra wa'aba zé hã.

23 Tawamhã nimame 'ri nho'õmo ãma da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'aba mono wa, da te aima 're 'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono wamhã, ta hawi te za 're aimani za'ra wa'aba mo, 'ri nho'õmo amoi u 're anomro aba mono da. Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Izarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai 're, 'ri wa'õtõ mono bâ ĩwasu'uwẽ na romhuri 'rãsutu za'ra wa'aba õ ré, wa za we dama ĩsihãiré apã, dasiré ĩpodo hã.

24-25 — Romnhoré'wa norĩ hã te te 're romnhoré za'ra mono ré hã, pire na 're hãimana waihu'u za'ra mono õ di, tãma ĩromnhoré'wa norĩ ma hã. Tane nherẽ, romnhoré hã te te 're 'ruiwapari u'âsi za'ra mono wamhã, zahadu wapsi te za tãma ĩromnhoré'wa norĩ ne oto 're hãimana za'ra, aiwa. Duré te te dama 're ĩromhuri za'ra mono norĩ hã te te dama 're romhuri za'ra mono ré hã, hãimana pire na 're hãimana waihu'u za'ra mono õ di, tinhib'apito norĩ nhipai u hã. Tane nherẽ, tipire zô te te 're rob'ruiwapari u'âsi za'ra mono wamhã, zahadu wapsi te za tinhib'apito ne pire na 're hãimana za'ra oto. ĩ'ruiwapari'wa norĩ hã te Bezebu na te te 're ĩnhisi za'ra, wa'uburé norĩ nhib'apito nhisi na. ãne te ta norĩ hã te te ĩ'ãma 're wasété za'ra. Taha wa, taha nhipai u te za duré te te ai'ãma 're wasété uptabi za'ra wa'wa, ĩsiré 're anomro aba mono wa.

'Re ĩhãimana u'âsi mono si, da te dasima 're ĩpipa

za'ra mono zé wasu'u

Rucasi 12.2-7

²⁶ Tawamhã Zezusi te duré wama rowasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:

— Taha wa, dama 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za. Uburé marĩ hã upsibi na 're ĩhâimana za'ra mono hã zahadu wapsi te za suwa nhamra ni. Duré uburé marĩ hã pi'uriwi 're ĩhâimana za'ra mono hã te za niwapsi waihu'u za'ra ni.

²⁷ Uburé pi'uriwi te aima 're ĩwaihu'u za'ra wa'aba mono hã te za oto sõ'awi dama ãma 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo.

²⁸ Dahâiba te te dawĩ 're ĩsimroi mono norĩ ma hã, tâma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za, dapê'êzani hã te te dawĩ 're simroi waihu'u mono õ nherẽ. 'Re ĩhâimana u'âsi mono si te za asima 're ĩpipa za'ra wa'aba mo. Taha ma si waihu'u pese di, dahâiba hã duré dapê'êzani zama, te te dawĩ 're ĩ'a'uprosi mono zéb da hã.

²⁹ Sire wa'â hã wa'âbâ syryre nherẽ, uburé Damama zadawa para õ nherẽ, 're si'utõrĩ mono da hã, mare di, sire norĩ hã.

³⁰ Tane duré, aséré za'rata aba zama, tâma waihu'u pese di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã. Simi'madâ'â pese uptabi di.

³¹ Sire hã tâma sawi pese za'ra nherẽ, sire zawi nhipai u, tâma asawi uptabi za'ra wa'aba di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã. Taha wa, asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. — ãne ma tô wama rowasu'u za'ra Zezusi hã, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma hã.

Zezusihĩ zazei'wa na 're ĩdasiwasu'u za'ra mono zé wasu'u, ĩsazei'õ'wa na zama

Rucasi 12.8-9

³² Tawamhã Zezusi hã te duré wama rowasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:

— Ni'wam norĩ hã ĩzazei'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono wamhã, wa hã wa za duré ĩmama nho'a te 're awasu'u, ĩzazei'wa na, hãiwa ãma 're ĩsãmra mono nho'a.

³³ Tazahã, ni'wam norĩ hã ĩzazei'õ'wa na dama 're siwasu'u za'ra mono wamhã, wa hã wa za duré ĩmama nho'a te 're awasu'u, ĩzazei'õ'wa na, hãiwa ãma 're ĩsãmra mono nho'a. — Āne te wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

Zezusihĩ ãma dasina 're ĩdasipo'o za'ra mono zé wasu'u

Rucasi 12.51-53; 14.26-27

³⁴ Tawamhã te duré ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma rowasu'u za'ra, Zezusi hã:

— E ti'ai u we ĩmorĩ wa, te za ti'ab ré rowē na si dasiré 're dahãimana za'ra, simisutu. Mare di. Āne hã ĩ'ãma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono õ di za. Ti'ai u we ĩmorĩ wa, rowē na si 're dahãimana za'ra mono õ di za. Te za ĩ'ãma dasima 're dasiwanhizari. Te za duré ĩ'ãma 're dasi'wapé za'ra.

³⁵ Ti'ai u we ĩmorĩ wa, te za da'ra si'aibã norĩ hã timama ãma 're sitob'ru za'ra. Da'ra sipi'õ norĩ hã te za duré tina ãma 're sitob'ru za'ra. Duré dasani'aba norĩ hã te za timaprebaba sipi'õi ãma 're sitob'ru za'ra.

³⁶ Āne te za dasisãnawãĩ uptabi nherē, dasina 're danhitob'ru uptabi za'ra, 'rãwi dasiré 're dahãimana za'ra mono nherē.

³⁷ — Ni'wam norĩ hã te te 're ĩzawi za'ra mono zém nhipai u, timama norĩ hã te te 're sawi pese za'ra mono wamhã, ĩ'ãma 're nomro waihu'u mono õ di za. Duré ni'wam norĩ hã ĩzawi nhipai

u ti'ra norĩ te te 're sawi pese za'ra mono wamhã, ãĩãma 're nomro waihu'u mono õ di za duré.

³⁸ Wedepo'o nnonhi'rãmi hã, daza'ozéb da, da te dasisada 're ã'wasari mono ne, ni'wam norĩ hã da te 're simroi mono da nheré, sisawi ãna ãzarina 're nomro mono wapsi, te za ãĩãma 're hãimana u'ãsi za'ra. Ænei õ wamhã, ãĩãma 're nomro waihu'u mono õ di za.

³⁹ Ni'wam norĩ hã si'uihã na tihãimanazép si te te sima 're sawi za'ra mono wamhã, rowẽ ãsi'utõrĩõ hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Ni'wam norĩ hã ãzarina 're nomro mono da, 're sihãiba zawi za'ra mono õ wapsi, te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowẽ hã. — Æne ma tô wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

'Re ãhãimana u'ãsi mono, za te te dama 're ã'awa'ãbã mono zé wasu'u

Marcusi 9.41

⁴⁰ Tawamhã te duré ãne na wama rowasu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma:

— Ni'wam norĩ hã te te 're aiwaibui wẽ wa'aba mono wamhã, ta norĩ hã ai'u'ãbã wa'aba te za te te siwi 're ãmrami wẽ. Ta norĩ hã te te siwi 're ãmrami wẽ mono wa, we ãzatõrĩ'wa zama te za duré ãsiré te te siwi 're mrami wẽ.

⁴¹ Até ni'wa hã te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa hã ãri wẽ, ãsada wasu'u'wa na te te waihu'u wa. Æne ni'wam norĩ hã te te 're 'manharĩ wẽ za'ra mono wamhã, tizadawa wasu'u'wa norĩ ma, za te te 're ã'awa'ãbã mono ne, te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te tãma 're awa'ãbã aiwa, damrami wẽ 'wa norĩ ma hã. Até ni'wa hã te za duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti zarina 're ãmorĩ wẽ uptabi hã ãri wẽ, 're ãmorĩ wẽ uptabi na te te waihu'u wa. Æne ni'wam

norĩ hã te te 're 'manharĩ wẽ za'ra mono wamhã, tinhimiroti 'madâ â pese 'wa norĩ ma, za te te 're ã'awa'âbã mono ne, te za duré 'Re ãhãimana u'âsi mono hã te te tãma 're awa'âbã aiwa.

⁴² — Áté ni'wa hã te za ãzazei'wai ma, â wahã hã tãma õ, te te hã'rẽne ða, ãsiré ãzazei'wa norĩ ma ãwapu ma, 're ãmorĩ na te te waihu'u wa. Áne hã ãzazei'wa norĩ hã marĩ 'rare na nherẽ, ni'wam norĩ hã te te 're pawaptob za'ra mono wamhã, 'Re ãhãimana u'âsi mono, za te te tãma 're ã'awa'âbã mono zé hã te za te te sina 're uwaimramj za'ra. Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. — Áne ma tô Zezusi hã wama rowasu'u za'ra, daro mono bã te te ãwazatõrĩ za'ra zéb u hã.

11

Zuwã Batita hã Zezusihi u, tizadawa wasu'u'wa norĩ te te ãsatõrĩ za'ra zé wasu'u

Rucasi 7.18-35

¹ Tawamhã 12 na ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma, ãne na te te wama roti za'ra pari wamhã, ma tô mo Zezusi hã, dama ãsãmrazém hawi, tamomo 'ri nho'õmo mono bã te te dama rowahutu mono da.

² Tawamhã Zuwã Batita, dazazéb 're sãmra ré, ma tô Cristuhu wasu'u hã wapa, marĩ te te dama 're ã'ab'manharĩ wẽ mono zé hã. Te te wapari wamhã, ma tô ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã 'mazatõrĩ za'ra, Zezusi hã te te siwi 'mazadhanarĩ da.

³ Áne ma tô siwi sadanha:

— E a hã Zuwã Batita te te dama 're aiwasu'u mono, te we aimo. E zahadu aimawi zô, wa za 're wanhimipari za'ra.

⁴ Tawamhã Zezusi hã te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Mo oto apâ ai'aba'réi wa'aba Zuwãhã u, marĩ hã ãwapari za'ra wa'aba zém na tãma rowasu'u za'ra wa'aba da, marĩ hã ã'madã'ã za'ra wa'aba zém na zama.

⁵ Ìtob'a norĩ hã to pese za'ra wa, ma tô apâ te te 're rob'madã'ã za'ra. Ìmorĩ'õ norĩ hã te oto para na 're nomro. Duré ã'wa're ré norĩ hã ma tô 're pese za'ra. Hãiba wẽ na te oto 're nomro. Duré ãpo'reptõ norĩ hã te oto 're simipari za'ra. Duré 're ãdã'ã za'ra mono norĩ hã ma tô duré apâ 're hãiwa'utu za'ra. Ìwasu'uwẽ hã ma tô duré ãsibrob'õ norĩ hã te te 're wapari za'ra. ãne na te za tãma ãrowasu'u za'ra wa'wa, Zuwãhã ma.

⁶ Ni'wam norĩ hã, wa hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa para we ãmorĩ na, 'rãwi ã'ãma 're siwawã za'ra mono õ wamhã, ta norĩ ma si tãma 're rowẽ uptabi za'ra mono di za. — ãne te tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

⁷ Tawamhã Zuwã Batitaha siré 're ãnomro mono norĩ hã apâ si'aba'réi wamhã, ma tô Zezusi hã dama rowasu'u, Zuwã Batitaha hãimanazém na. Da'ahã na ãdasi'ubumroi mono norĩ ma, te ãne tãma rowasu'u za'ra:

— Zuwã hã a'ubuni wi 're sãmra mono ré, ma tô ãtẽme 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. E tawamhã du teihi 'rãihã hã uware wa, rowa'u te te 're ãhãpã za'ra mono ne, Zuwã Batita hã roti da, sib'uware na 're hãimana mono wa, ma tô ãtẽme 're anomro aba mo. Mare di. Ta hã roti da, siptete na ma tô 're hãimana.

⁸ E uza wẽ na 're si'uza mono wa, ma tô ãtẽme 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. Mare di. Uza wẽ na 're si'uza mono õ di. Uza wẽ ré

're ĩnomro mono norĩ hã, te danhib'apito nhorõwa ãma si 're si'ubumro, 'ri 'rãihã ãma si.

⁹ Ma'ãpé, ĩma wasu'u za'ra wa'aba za. E 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wai wa, te ĩtême 're anomro aba mo, 're sabu za'ra wa'aba mono da. Tane tô. Ô hã uburé ĩwana 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ nhipai u te pire na 're hâimana, Zuwã hã.

¹⁰ Duréihã ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ãne ãma rob'ui'ééré, Zuwãhã ãma, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na: “Īzadawa wasu'u'wa, wa za aiwana satõ, te te asõ ropese mono da.” ãne duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ééré, ĩbaihã na hã.

¹¹ Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Uburé ĩwana 're ĩnomro mono norĩ hã te te siwi ãma wabzu za'ra ô di Zuwã Batita hã, ĩsimiromhuri pire na hã. Tane nherê, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩda'azawi mono zéb zarina te te 're ĩda'apawapto mono zé hã, hãiba ré ré, te te waihu'u ô di za, Zuwã Batita hã. Ni'wam norĩ si, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norĩ si te za te te sina 're waihu'u za'ra, ĩ'uirĩ na. Taha wa, ta norĩ hã te za pire na 're hâimana za'ra, Zuwã Batitaha nhipai u. Duré ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norĩ hã, tisiré norĩ ma, wapu na 're hâimana za'ra mono nherê, te za pire na 're hâimana za'ra, Zuwã Batitaha nhipai u, ta norĩ si ĩ'uirĩ na te te sina 're waihu'u za'ra mono wa za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're ĩda'apawapto mono zé hã.

¹² Zuwã Batita hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te dama 're ĩsadawa wasu'u mono zém na te te dama ãma ĩsãna'ratazém hawim haré, te oto ni'wam norĩ hã sib'ru na 're hâimana za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã da'ãma 're sib'a'uwê mono tõ da. Da te

dasima 're wẽ za'ra mono nherẽ, te ta norĩ hã te te dawĩ 're ro'wa'rutu za'ra, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã ãma 're sib'a'uwẽ za'ra mono tã da.

¹³ Zuwãhã wana ré hã, ma tô 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã te te ãma 're rob'ui'ére za'ra Mozésihi zama, 'Re ãhãimana u'âsi mono, za da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé wasu'u na hã.

¹⁴ Tawamhã ãsimirowasu'u za'ra na, 're saze za'ra wa'aba mono wamhã, taha zarina te za duré ãne 're ãsaze za'ra wa'aba mo, Eriasi ti'ai u za we ãmorĩ na Zuwã te te ãwasu'u na hã.

¹⁵ Asimipari pese aba wamhã, ma'ãpé ãwapari pese za'ra wa'aba.

¹⁶⁻¹⁷ — E 'wai ãma, wa za oto romnhimiré'é, ãhãna 're ãdahãimana za'ra mono norĩ ãma hã. Ai'uté norĩ ãma, wa za simiré'é. 'Ri nhi'riti wa, rowedezéb ãma si'ubumroi ré, te za ãne si'mahãrã za'ra, ai'uté norĩ hã: “Wa norĩ hã wa tô aima rowamreme za'ra wa'aba ni aré, dasina damro wa, rowamremezém na. Tane nherẽ, ãma ato za'ra wa'aba õ di. Duré da te dasina 're ti'a za'ra mono wa, rowamremezém na wa tô aré aima rowamreme za'ra wa'aba ni. Tane nherẽ, wame ai'ry'ry wa'aba õ di.” ãne te za si'mahãrã za'ra. ãne wa tô ai'uté norĩ ãma simiré'é, ãhãna 're ãdahãimana za'ra mono norĩ hã.

¹⁸ Duré Zuwã Batita hã te te dama 're sadawa wasu'u mono ré, 'Re ãhãimana u'âsi mono 'madã'ã sina ma tô sai ãna te te 're romhuri, misi bãtã na. Duré uwa 'ru 'rãĩ wa'u hã te te dame 're hãsi mono õ di. Taha wa, ma tô da te tãma 're nharĩ wasété za'ra. ãne ma tô da te tãma 're nharĩ za'ra: “Õ hã wa'uburé te te 're pibui u'âsi.”

¹⁹ Duré wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo hã wa ãto sina dasiré 're ãsa, dasazém na. Uwa 'rãĩ wa'u ãsé hã wa duré te dame 're hãsi. Taha wa, ma tô

ãne na da te ĩma 're nharĩ wasété za'ra: “Ma'ãpé 'madâ'â za'ra wa'aba. Ōhōta te aibâ hã sa za'eté na 're sai u'âsi. Ta hã uwa 'ru 'rãĩ wa'u zeĩ'wa duré. Rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ siwadi ta hã, uburé siwa'ru 're ĩdanomro mono norĩ siwadi.” ãne ma tō da te ĩma 're nharĩ wasété za'ra. Nĩ'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina 're nomro mono wamhã, te za marĩ ĩwē si te te 're 'manharĩ u'âsi za'ra. ãne wa, te za ĩwaihu'u pese za'ra wa'wa, tō sena 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti ĩwē uptabi na hã. — ãne ma tō Zezusi hã dama rowasu'u.

20 Tawamhã nima niwĩmhã 'ri wa'õtō mono bâ 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ hã dawasété wi 're dasipizari za'ra mono ō wa, ma tō Zezusi hã siwi dawē'ō, tiwaihu'u pese na marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'ō hã tamep si te te dama 're ab'manharĩ wē u'âsi mono nherē.

21 ãne te 'ri wa'õtō ãma ma tinha Zezusi hã, 'ri wa'õtō 're, 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ ma:

— Corazi na 'ri wa'õtō nhisi ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za, Besada na 'ri wa'õtō nhisi ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma zama. Marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'ō hã asō'a za'ra wa'aba, te 're ĩ'ab'manharĩ wē mono ne, Tiru ãma 'ri nho'ōmo ãma, duré Sido ãma 'ri nho'ōmo ãma 're ĩdahâimana za'ra mono norĩ nho'a, te dama 're ab'manharĩ mono 'wa'âhã, duréi te aré ta norĩ hã 're sipizari za'ra, tiwasété wi. Tiwasété wi 're ĩsipizari za'ra mono zém na, da te 're waihu'u za'ra mono da, te aré 'ru'a hã ti'rã nhisiwi te te 're sa'wari za'ra. Te duré aré sa'u ĩhâiro na 're si'uza za'ra.

22 Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Niwapsi 'Re ìhâimana u'âsi mono, da'âma ìsipo'ozéb âma hã Tiru âma duré Sido âma 're ìdahâimana wasété za'ra mono norĩ ma, te te ìrob'manharĩ pipa zém nhipai u, te za te te 're aihâ za'ra za'ëtê za'ra wa'wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã.

23 Duré Capana'u âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã e danhipai u aipire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, ma tô asina 're ìrosa'rata za'ra wa'aba mo. Ropipa u si, te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te 're asâmra 'wa, dapê'ê 're dadâ'â u'âsi ne 're ìdahâimana za'ra mono zéb u. Marĩ dama ì'manharĩ waihu'u'õ hã asõ'a za'ra wa'aba, te dama 're ì'ab'manharĩ wê mono ne, duréihã Sodoma âma 're ìdahâimana wasété za'ra mono norĩ hã te âma 're pawaptob za'ra mono 'wa'âhã, aré si'utõrĩ õ di, ta norĩ hã. Rowê na te aré 're hâimana u'âsi za'ra.

24 Niwapsi 'Re ìhâimana u'âsi mono hã da'âma ìsipo'ozéb âma hã Sodoma âma 're ìdahâimana wasété za'ra mono norĩ ma, te te ìrob'manharĩ pipa zém nhipai u, te za te te 're aihâ za'ra za'ëtê za'ra wa'wa, tô sena. — Æne ma tô Zezusi hã dama waihu'u, Capana'u âma 're ìdahâimana za'ra mono norĩ ma hã.

25 Tawamhã Zezusi hã te duré Timama ma mre: — Ìmama, a hã Danhib'apito uptabi, hâiwa âma zama, ti'ai âma zama. A hã ma tô rowaihu'u pese 'wa norĩ wi 're ì'anhito mo, roti ìwê hã te te waihu'u za'ra tõ da. Rowaihu'u prâi 'wa na 're ìhâimana za'ra mono norĩ ma si, ma tô marĩ ìwê hã 're ì'awaihu'u mo. Taha wa, wa ai'âma ìwata, asõpru wa.

26 Tane tô, Ìmama. Asima 're ì'awê mono zéb uwaibaba si, ma tô õ norĩ ma si 're ì'awaihu'u mo.

— Āne Zezusi hã ma tô Timama ma mre.

²⁷ Taha wa, te duré wama nharĩ za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:

— Īmama ma tô ĩma waihu'u, uburé 're ĩhâimana mono zé hã. Ni'wam norĩ hã si'uihã na te te 're ĩwaihu'u za'ra mono õ di, 're ĩhâimana mono zém na hã. Īmama si ma tô ti'ra na ĩwaihu'u pese, 're ĩhâimana mono zém na hã. Duré dasi'uihã na Īmama, da te 're waihu'u za'ra mono õ di za. Īwétési wa tô Īmama hã waihu'u pese, 're ĩhâimana mono zém na hã. Te ĩsima 're ĩ'awé mono zéb uwaibaba si, wa za ni'wam norĩ ma si te 're awaihu'u, ta norĩ zama Īmama hã te te waihu'u za'ra da, 're ĩhâimana mono zém na hã. — Āne ma tô wama waihu'u za'ra, Zezusi hã.

²⁸ Tawamhã Zezusi hã te oto uburé dama tinha, ãne:

— Marĩ ĩpire, da te 're 'wasari mono wamhã, te za 're dazadâ'â wairébé. Tane te duré a norĩ wa'wa hã 're asiwasutu u'âsi za'ra wa'aba mo, dama rowahutu'wa norĩ nhimirowasu'u hã 're ĩ'madâ'â pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono da newa. Tane nherẽ, asina 're uwaimrami waihu'u za'ra wa'aba mono õ di za. Āne hã uburé 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã ma'ãpé we ĩzô 're asõpré u'âsi aba mono. We ĩzô 're asõpré u'âsi aba mono wamhã, wa za te 're aipẽ'ẽ nomri za'ra wa'wa, 're asiwasutu za'ra wa'aba mono tã da oto.

²⁹ Wa hã ĩpẽ'ẽ na ĩnhimizawi pese uptabi di. Atãma ĩhâimanazé hã. Taha wa, ma'ãpé ĩ'ãma 're sasõmri za'ra wa'aba mono, ĩ'ãma 're waihu'u pese

za'ra wa'aba mono da. Tawapsi te za aipě ĩ're aima 're simi'wara 'wa.

³⁰ Marĩ ĩwapure, da te 're 'wasari mono wamhã, 're ĩdazadâ'â wairébé mono õ ne, te za aipě'ě wapu na 're anomro aba mo oto, ĩnhimiroti zarina si.

12

*Zudezu norĩ wa'utuzé wasu'u
Marcusi 2.23-28; Rucasi 6.1-5*

¹ Tawamhã wa norĩ hã sabadu na wa tô ro'rahãri za'ra ni Zezusi norĩ hã, buru nho wa'wai baba, zudezu norĩ te, romhuri zahârizém na. Tawamhã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã mráp te, wa tô aro 'rã ne hã da te 're ĩzuri mono hã wa te wasima 'rãnhinarĩ tridu 'rã hã, wa te huri mono da.

² Tawamhã parisezu norĩ hã te te ãma wa'madâ'â za'ra wamhã, Zezusihi ma, te nharĩ za'ra, ãne:

— E 'madâ'â za'ra ãna, asiré 're ĩnomro mono norĩ hã. Ta norĩ hã ma tô aro 'rã ne hã te te sima 'rãnhinarĩ, sabadu na wawa'utuzém na nheré. Taha wa, wahi'rata nhimiroti hã ma tô ãma upa za'ra, dawa'utuzé bâtâ na romhuri, wa te dawĩ 're ĩsawi za'ra mono zém na roti hã.

³ Tawamhã Zezusi hã te asa tâma nharĩ za'ra:

— E apito Dawihi wasu'u na rob'ui'ére hã 're sôré za'ra wa'aba mono ã bâ, te te ĩrob'manharĩzém na tisiré norĩ me, mra te te simroi wamhã.

⁴ 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb u, ma tô âzé, apito Dawi hã. Sébré wamhã, ma tô 'mai'rě, ĩ'u'ěne hã. ĩsiré norĩ zama ma tô tihu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, aré da te ĩsa'ra hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô pisutu aré, da'ãma romhuri'wa norĩ si ĩ'u'ěne hã te te 're huri mono da, sasedoti norĩ si. Tane nheré, ma tô

'mai'rêne za'ra, Dawi norĩ hã. Te te 'mai'rêne za'ra nherẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te siwi wẽ'õ za'ra õ di, ta norĩ hã.

⁵ E sasedoti norĩ wasu'u zama, 're sõré za'ra wa'aba mono õ di duré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ãrob'ui'ééré na hã. Ta hã ma tô 're ãsõré za'ra wa'aba mo, tô. Taha wa, te za oto ãma ãwaihu'u pese za'ra wa'wa. Duréihã ta norĩ hã ma tô te te 're romhuri za'ra sabadu na, dawa'utuzém na nherẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb ãma. Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã romhuri zahãrizém na romhuri hã te te dawi sawi nherẽ, te te 're romhuri za'ra mono wamhã, ãwasédé hã te te ãma 're sa'ra mono õ di ta norĩ ãma hã, dawa'utuzém na te te 're romhuri za'ra mono nherẽ.

⁶ Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. ãnhimiroti hã pire uptabi di, duréi roti ma hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa ãma da'ãma romhuri'wa norĩ hãimanazém na, danhimiroti ma hã.

⁷ Duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô ãne na rob'ui'ééré ãbaihã na hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme na: "Asimizama hã ãma 're ãzata za'ra wa'aba mono zõ, 're ãnhimipari mono õ di oto. Asimizawi pese zarina da'ãma 're aiwamri za'ra wa'aba mono da si, wa ãsima te 're aiwẽ za'ra wa'wa oto." ãne hã ãma waihu'u za'ra wa'aba wamhã, aré ãwasédé hã ãma sa'ra wa'aba õ di, ãsiré 're ãnomro mono norĩ ãma hã, marĩ ãwasédé hã te te 'manharĩ za'ra õ wa, ã bãtã na.

⁸ Wa hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisudu, dasiré ãpoto da, ti'ai ãma. Taha wa, dama ãpire di, romhuri zahãrizém na roti hã te dama 're ã'apisutu mono zéb da hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma

siwasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

*Aibâ ĩsimizu'rã're hã Zezusi te te ĩpesezé wasu'u
Marcusi 3.1-6; Rucasi 6.6-11*

⁹Tawamhã Zezusi hã ta norĩ hawi morĩ wamhã, zudezu norĩ te, rowahutuzéb u ma tô ázé.

¹⁰Tame te aibâ hã nhamra, ĩsimizu'rã're hã. Tawamhã ni'wam norĩ hã ma tô sima wẽ za'ra, duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te âma ĩrob'ui'ééré na hã sabadu na romhuri zahârizém na roti hã, te te âma upai wa, Zezusihi âma ĩwasédé hã te te âma hiri za'ra da. Ma tô âne siwi âma sadanha, Zezusi hã:

— Dawa'utuzém na dapesezé hã romhuri zahârizém na hã, e Mozésihi nhimi'ui'ééré zarina. — Áne te âma siwi sadanha.

¹¹Tawamhã asa te tâma nharĩ za'ra, Zezusi hã:

— Pone'ërebâ hã aima 'maihâimana aba wamhã, ab're 'rehâ wa, aiwi 'maiwaptã'ã aba wamhã, e te aré ĩ'maiwazere 'wa, 'manho'reptui aba da hã. Te aré tô ĩ'maiwazere 'wa, romhuri zahârizém na 'maiwaptã'ã nherẽ, pone'ërebâ hã.

¹²Duré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã pone'ërebâ te te 're azawi pese mono nherẽ, pone'ërebâ zawi nhipai u, tâma dazawi uptabi di. Taha wa, sabadu na romhuri zahârizém na ni'wam norĩ hã marĩ te te dama 're 'manharĩ wẽ za'ra mono wamhã, duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina, te za tô te te 're 'manharĩ za'ra, te te âma 're upa za'ra mono âna, ta norĩ hã. — Áne te tâma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

¹³Tawamhã ĩsimizu'rã're ma, te duré tinha, Zezusi hã:

— Ma'ápé, asimizu wahutu.

Tawamhã ma tô tinhimizu hã wahutu, aibã hã. Te te wahutu wamhã, awa'awi ma tô tinhimizu pese apã. Īsimizu amo ne, wẽ di oto.

¹⁴ Tawamhã te te pese pari, ma tô parisezu norĩ hã wairé, te te sima ãma roti za'ra da, Zezusihi ãma, da te dasiwi wĩrĩ da, ĩsadawa parab za'ra.

'Re ĩhãimana u'âsi mono hã tãma romhuri'wa da, Zezusi te te ĩpisutuzé wasu'u

¹⁵ Tawamhã Zezusi hã ma tô sina waihu'u, parisezu norĩ te te sima ãma ĩroti za'ra zé hã te te siwi wĩrĩ da. Taha wa, ma tô ĩhawi timorĩ za'ra. ĩhawi morĩ za'ra wamhã, da'ahã na ma tô ĩsarina ai'aba'ré ni. Tawamhã daro mono bâ 're morĩ ré, ma tô uburé dahâzé ré hã da'apese, Zezusi hã.

¹⁶ Te te da'apese parimhã, ma tô duré sina da'azadawa uwati, da te dasina 're wasu'u za'ra mono tã da.

¹⁷ Āne ma tô Zezusi hã sina da'azadawa uwati, duréihã 'Re ĩhãimana u'âsi mono mreme na, Iza'iza hã ĩsadawa wasu'u 'rata 'wa te te ãma ĩrob'ui'érézé hã te te ãma uwaimrami da. Āne duréihã 'Re ĩhãimana u'âsi mono mreme na rob'ui'éré hã:

¹⁸ “Āhãta te ĩpisudu ĩma romhuri'wa da, te 're ĩsawi pese mono hã. Taha ãma si wa ãma 're ĩtoi u'âsi.

Taha ma, wa za ĩpẽ'ězani hã tãma tisõ. Tawamhã daro mono bâ te 're ĩda'anho'reptui mono zé wasu'u na te za te te dama 're rowasu'u, da te 're ĩwaihu'u za'ra mono zéb da hã.

¹⁹ Ta hã awa'awi te te dama 're anharĩ mono õ di za. Āma 're ĩdawata za'ra mono zéb da hã, mreme 'rãihã na te te dama 're rowasu'u mono õ di za, sõ'awimhã.

20 Duré, buru teihi hã sihâpâ na 're simasa mono wamhã, e te za da te 're si'ê. Mare di. Taré te za da te 're wahutu za'ra, wahu na apâ 're simasa mono da. Tane duré, sib'aware na ã'ama 're ãnomro mono norĩ ma, te te tãma 're rob'manharĩ wasété za'ra mono ô di za, ta hã. Duré ãro'ore hã ro'o nhib'aware nherê, da te 're ãsimroi mono ô ne, sib'aware na ã'ama 're ãnomro mono norĩ ma, te te tãma 're rob'manharĩ wasété za'ra mono ô di za duré. Ta norĩ ãma te za 're siwamri u'âsi za'ra. Tawamhã nimahã na si te za oto ãsimipawapto wê zéb zarina, da te 're waihu'u za'ra, dapoto mono bâ, te 're ãda'anho'reptui mono zém na hã, ãsitob'ru norĩ hã te te dawĩ 're ro'wa'rutu u'âsi za'ra mono nherê, da te 're waihu'u za'ra mono tô da, te 're ãda'anho'reptui mono zé wasu'u hã.

21 Tawamhã daro mono bâ te za tô sena sô 're danhimipari za'ra, te te 're ãda'anho'reptui mono zéb zô."

Ãne duréihã 'Re ãhãimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ééré hã, Zezusihi ãma hã.

Bezebuhu wasu'u

Marcusi 3.20-30; Rucasi 11.14-23

22 Tawamhã Zezusihi tême, ma tô aibã hã dasiwi saprõni ni, wa'uburé te te 're pibui u'âsi mono wa, ãtob'a hã duré ãmreme'õ hã. Tawamhã Zezusi hã ma tô pese. Te te pese parip si, ma oto mreme watobro, apâ. Te te rob'madã'ã wê di duré, aibã hã.

23 Tawamhã da'ahã na ma ãma tatob'uzu za'ra ni. Taha wa, te dasima nharĩ za'ra ni, ãne:

— Áté ò hã apito Dawihi nhihudu, sô 're ïwanhimipari za'ra mono. — ãne te dasima ãma romnomri za'ra ni.

²⁴ Tawamhã ãne na parisezu norĩ te te dawapari za'ra wamhã, ma tô sima nharĩ za'ra, ãne, ta norĩ hã:

— Õ hã Bezebuhu zadawa para, ma tô wa'uburé hã te te dama 're anhamra, wa'uburé norĩ nhib'apito zadawa para. Bezebu hã tiwaihu'u pe hã te te tâma 're sômri mono ò 'wa'âhã, aré te te dama 're anhamra waihu'u mono ò di, wa'uburé hã. — ãne ma tô parisezu norĩ hã Zezusihi nhimiromhuri na sima rowasu'u za'ra.

²⁵ Tawamhã te te ãma ïrosa'rata wasété za'ra na, ma tô sina waihu'u za'ra, Zezusi hã. Taha wa, te ãne tâma ãma romnhimire'é za'ra:

— Danhib'apito nhib'a'uwẽ norĩ hã 'râwim nherẽ, oto sisada 're simasa mono wamhã, te aré 're si'uprosi. Duré 'ri nho'õmo ãma 're ïdahâimana za'ra mono norĩ hã sisada 're hâimana za'ra mono wamhã, te aré 're si'uprosi. Duré dasisânawã nherẽ, 'râwi dasisada 're dahâimana za'ra mono wa, 're dasi'wapé za'ra mono wamhã, te aré 're dasi'uprosi, 'râwim nherẽ.

²⁶ Tane duré, wa'uburé norĩ hã Satanasihi nhib'a'uwẽ, simisutu 're hâimana za'ra mono nherẽ, dapẽ'ẽ hawi 're wairébé mono da, te te sima 're rob'ru za'ra mono wamhã, te aré sisada 're hâimana za'ra, wa'uburé norĩ hã. Tawamhã sisada 're sipo'o za'ra mono wa, te aré wara sina 're si'utõrĩ, Satanasihi nhib'a'uwẽ norĩ hã. ãne, ïma ïnharĩ za'ra wa'aba zéb zarina, Bezebuhu zadawa para, wa'uburé te dama 're anhamra mono 'wa'âhã, 'râwim nherẽ, te aré tô sisada

're simasa. Taha zarina, te aré tô ta norĩ hã 're si'uprosi.

²⁷⁻²⁸ Ma tô ĩma ĩnharĩ za'ra wa'wa, Bezebuhu zadawa para wa'uburé te dama 're ĩ'anhamra mono na. Asiré norĩ hã bété. E 'wa sadawa para, te bété wa'uburé norĩ hã te te dama 're sãmra, ta norĩ hã. E Bezebuhu zadawa para. Mare di. E Bezebuhu zadawa para wa'uburé te te dama 're ĩsãmra mono na, ma tô dama 're ĩwasu'u za'ra wa'aba mo. Mare di. Āne na dama 're wasu'u za'ra wa'aba mono õ di. Taha wa, ma tô āma ĩ'upa za'ra wa'wa, ĩma ĩnharĩ za'ra wa'aba zém na hã, Bezebuhu zadawa para, wa'uburé te dama 're ĩ'anhamra mono na. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani zadawa parap si, wa tô te dama 're anhamra, wa'uburé hã. Taha zarina si, te za oto ĩwaihu'u za'ra wa'wa, tô sena 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ai'āma 're ĩsib'a'uwē za'ra wa'aba mono zéb da, te te āma ĩsāna'rata na hã.

²⁹ — Ni'wa hã aibâ ĩsiptete nhorõwa u sébré wamhã, te te sima pawasisi õ ré, ĩsimarĩ hã te te tiwi ubumroi waihu'u õ di za, aibâ ĩsiptete wi hã. Te te sima pawasisi wapsi, te za ĩsimarĩ hã tiwi ubumro oto, 'ri 're tãma ĩromnhimi'wara hã.

³⁰ — Ni'wam norĩ hã ĩwē'wa 're nomro mono õ wamhã, ta norĩ hã te ĩzada 're hâimana za'ra. Duré ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono u, te 're ĩda'anhimroi mono ne, te te 're danhimroi mono õ wamhã, ta norĩ hã te 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhiti, te te 're dazatõri za'ra.

³¹ Taha wa, wa za duré āne aima waihu'u za'ra wa'wa. Dawasédé hã da te 're manharĩ za'ra mono nherē, duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono āma da te 're wasété za'ra mono nherē, dawasété na tãma 're dasiwasu'u za'ra mono wamhã, tãma waihu'u

pese di, dawasédé hã te te dama 're ã'apari mono zéb da hã, te te oto da'ãma 're ab'madâ'â tã mono da. Tane nherẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani ãma, da te 're wasété za'ra mono wamhã, taha na dawasédé hã te te dama 're apari mono õ di za oto. Te za te te da'ãma 're ab'madâ'â u'ãsi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã.

³² Duré ni'wam norĩ hã dasiré ãpoto ãma te te ã'ãma 're wasété za'ra mono wamhã, oto ti-wasété na 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, 're siwasu'u za'ra mono wamhã, tãma waihu'u pese di, ãne hã ãwasédé hã te te tãma 're pari za'ra mono da, te te oto ãma 're 'madâ'â tã za'ra mono da. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani ãma te te 're wasété za'ra mono wamhã, te za õhõ na ãwasédé hã te te ãma 're 'madâ'â u'ãsi za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. — ãne na ma tã tãma rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

*Rowede ãwẽ wasu'u, rowede ãwasété wasu'u me
Rucasi 6.43-45*

³³ Tawamhã Zezusi hã ma tã duré tãma romnhimiré'é za'ra, rowede ãwẽ na. Rowede ãwasété na ma tã duré tãma romnhimiré'é za'ra, parisezu norĩ ãma. ãne te tãma ãma romnhimiré'é za'ra, parisezu norĩ ma:

— Rowede hã wẽ wamhã, te za 're 'rãĩ wẽ u'ãsi za'ra. Rowede hã wasété wamhã, te za duré 're 'rãĩ wasété u'ãsi za'ra. Rowede, 're ã'rã za'ra mono zéb zarina te za ãma waihu'u za'ra ni, rowede ãwẽ na, duré rowede ãwasété na hã.

³⁴ A norĩ wa'wa hã te wahi ne 're anomro aba mo. Dapẽ'ẽ 're, da te 're ãrosa'rata za'ra mono zéb zarina te za 're damreme zusi. Taha wa, aiwasété na 're aihãimana za'ra wa'aba mono wa, marĩ ãwẽ na 're aimreme zusi waihu'u aba mono õ di. Aipẽ'ẽ

're, 're ĩrosa'rata wasété za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te marĩ ĩwasété na si 're aimreme zusi aba mo, a norĩ wa'wa hã.

³⁵ Ni'wa hã 're morĩ wẽ wamhã, tipẽ'ẽ 're tinhimirosa'rata wẽ hawim na te za 're mreme wẽ u'âsi. Duré ni'wa hã 're morĩ wasété wamhã, tinhimirosa'rata wasété hawim na te za duré 're mreme wasété u'âsi.

³⁶ — Tô sena, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, za da'ãma ĩsipo'ozéb ãma hã dahâiba mono bâ te za tâma tasiwasu'u za'ra ni, rosa'rata ãna marĩ ĩwasété na te te dama 're ĩnharĩ za'ra mono zém na hã.

³⁷ Taha wa, ti'ab ré uburé marĩ na 're aimreme zusi aba mono zéb zarina, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã aima rowairébé za'ra wa'wa, za da'ãma ĩsipo'ozéb ãma hã. Ti'ab ré, marĩ ĩwẽ na 're aimreme zusi aba mono zéb zarina si, te za aiwësãmri za'ra wa'wa. Duré, marĩ ĩwasété na 're aimreme zusi aba mono zéb zarina si, te za siwi aiwẽ'õ za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã. — ãne ma tô Zezusi hã tâma waihu'u sirõmo za'ra, parisezu norĩ ma.

Zonahã wasu'u, apito Saromahã wasu'u me

Marcusi 8.11-12; Rucasi 11.29-32

³⁸ Tawamhã parisezu norĩ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ me, ma tô Zezusihi ma, nharĩ za'ra, ãne:

— Rowahutu'wa, wa wasima wẽ za'ra ni, marĩ dama ĩmanharĩ waihu'u'õ hã aiwaihu'u pese na wanho'a 'manharĩ da, wa te 'madâ'â za'ra da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para dama 're ĩ'ab'manharĩ mono na, sena na wa te ãma aiwaihu'u za'ra da. — ãne te Zezusihi wi waptẽrẽ za'ra, ta norĩ hã.

39-40 Tawamhã Zezusi hã te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Nimosi aipoto té wa'aba mono hã, ĩ'aihãimana wasété za'ra wa'wa. 'Re ĩhãimana u'âsi mono zô 're asimipari za'ra wa'aba mono zahã, ma tô ĩwi ĩwaptêrẽ za'ra wa'wa, marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã te 'manharĩ da, asõ'a za'ra wa'aba, 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa para, te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono na sena na ĩwaihu'u za'ra wa'aba da. Tane nherẽ, te 'manharĩ õ di za, ãhãna. ãne si wa za a'â aima waihu'u za'ra wa'wa. Duréihã Zona hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã si'ubdatõ ma tô bâdâ hã ãma ai'utõ, tebe ĩsa'êtẽ di'i 're, hãimana ré hã. Taha parimhã, ma tô 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã sô'reptu. Â zada'ré u ma tô ĩré 'rãiwatobro, rob u, tebe hã, Zonahã ré. Tane duré, wa hã dasiré ĩpodo hã si'ubdatõ bâdâ hã te za ĩ'ãma ai'utõ, ĩdâ'â wa, ab're 're ĩnomro ré hã. Taha parip si, wa za duré hãiwa'udu, apã. ãne wapsi, te za ĩwaihu'u za'ra wa'wa, 'Re ĩhãimana u'âsi mono hawi we ĩmorĩ na sena na oto ĩwaihu'u za'ra wa'aba da.

41 Niwamhã 'Re ĩhãimana u'âsi mono, za da'ãma ĩsipo'ozéb ãma hã, duréihã Niniwé na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ hã te za asada tihãimana za'ra wa'wa, aiwasédé hã te te ai'ãma hiri za'ra wa'aba da, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nho'a. E marĩ wa. Duréihã Zona hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te tãma 're sadawa wasu'u za'ra mono wamhã, ma tô te te 're wapari za'ra. Taha wa, ma tô ta norĩ hã tiwasété wi 're sipizari za'ra. Zonahã nhimiroti hã pire nherẽ, ĩsipai u ĩnhimiroti si pire uptabi di. Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã ĩzaze za'ra wa'aba õ di, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhĩmipisutuzéb zarina we atẽme ĩmorĩ aba na hã. Taha wa, te za tô

ĩ'uwaibaba aiwasédé hã ai'ãma sa'ra wa'wa, Niniwé
ãma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ hã.

⁴² Niwamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono, za da'ãma
ĩsipo'ozéb ãma hã, duréihã danhib'apito sipi'õ hã
Saba na romnhisi ãma te te 're ĩda'ab'madâ'â mono
hã te za duré asada tihâimana 'wa, aiwasédé hã te
te ai'ãma hiri za'ra wa'aba da, 'Re ĩhâimana u'âsi
mono nho'a. E marĩ wa. Ta hã duréihã romhã
uptabi nherẽ, ma tô wi, apito Saromahã u, ĩsimiroti
hã te te wapari da, ĩsimiroti hã dahâimanazém na
rowaihu'u na hã wẽ uptabi wa. Taha nhimiroti
hã pire nherẽ, ĩsipai u ĩnhimiroti si pire uptabi di.
Tane nherẽ, ĩnhimiroti hã aima wapari ze za'ra
wa'aba õ di. Taha wa, te za tô ĩ'uwaibaba aiwasédé
hã ai'ãma hiri za'ra wa'wa, danhib'apito sipi'õ hã.

*Wa'uburé norĩ, da'ãma 're ĩsõrõwa za'ra mono zé
wasu'u*

Rucasi 11.24-26

⁴³⁻⁴⁴ – ãne wa za duré aima ãma romnhimiré'é
za'ra wa'wa. Até wa'uburé hã te za aibã hawi
'maiwatobro. Watobro wamhã, a'ubuni wi te za
're mo, rob're na. Tawamhã dazô 're rĩtĩ baba
mono wa, nimomo wa'utu õ wa, te za sima tinha:
“Ĩnhorõwa 'rata u, wa za apã mo, ãma 're ĩnhorõwa
u'âsi mono da oto, ĩpẽ'ẽ 'remhã.” ãne te za sima
tinha. Tawamhã apã te za oto mo, aibã u, ĩpẽ'ẽ
're apã sébré da. Tawamhã ĩhawi watobro haré, te
aré hãiba baba na 're hâimana, 'ri hã baba na 're
simasa mono wa, 'ri 're wa'wa su'u na 're ĩsimasa
mono ne, duré 'ri paramhã robza'ra wẽ u'âsi 're
ĩromnhimi'wara mono ne. Taha wa, wa'uburé ma,
wẽ di, aibã hã apã ãma 're ĩsõrõwa mono da hã.

⁴⁵ Tawamhã tisiré norĩ zô te za mo wa'uburé
hã, si'u ãma 're sõrõwa za'ra mono da. Tawamhã

te za ĩtẽme ãwisi za'ra, 7 na ĩhãiba za'ra hã ĩsipai u ĩwasété uptabi za'ra hã. Tawamhã siré te za tô ãma 're sõrõwa za'ra, aibã ãma. Aibã ma, tãma rowẽ prã ti aré, wa'uburé misi, ãma 're sõrõwa mono ré hã, ĩpẽ'ẽ 'remhã. Ahã na oto ĩwa 're hãimana za'ra mono wa, tãma rowẽ õ uptabi di oto. Tane duré, a norĩ wa'wa hã aima 're rowẽ prã za'ra wa'aba mono di aré. Tane nherẽ, aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono newa, zahadu ĩzazei ãna 're aihãimana wasété u'ãsi za'ra wa'aba mono wa, aima 're rowẽ õ uptabi za'ra wa'aba mono di za oto. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, parisezu norĩ ma, rowahutu'wa norĩ ma zama.

*Zezihi na wasu'u, ĩno norĩ wasu'u me
Marcusi 3.31-35; Rucasi 8.19-21*

⁴⁶ Tawamhã Zezusi hã te te dama rowasu'u ré, ma tô ĩno norĩ hã ĩtẽme aihutu, tina me. Tawamhã rowi simasa wamhã, ma tô da'maipore pu'u za'ra, Zezihi ma, da te 'mairowasu'u da, ĩtẽme wato-bro za'ra da, rob u.

⁴⁷ Tawamhã Zezihi ma, ma tô 'mairowasu'u ni, ãne:

— Ano norĩ hã te rowi asô aimasa, ana me. Te sima aiwẽ za'ra, marĩ na te te aima rowasu'u za'ra da.

⁴⁸ Tawamhã Zezusi hã ma uburé dama waihu'u, ãne:

— E 'wa hã ĩna. E 'wam norĩ hã ĩno norĩ. — ãne hã ma dama waihu'u, Zezusi hã.

⁴⁹⁻⁵⁰ Tawamhã tinhiptõmo na ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã te te wawasu'u za'ra sina, te duré dama tinha:

— Āhãta, ĩna. Āhãta ĩno norĩ. Āhãta ĩhidiba norĩ. Ni'wam norĩ hã ĩmama, hãiwa ãma 're ĩsãmra mono

hã te te sima 're ãwẽ za'ra mono zéb zarina, te te tãma ãma 're ã'uwaimrami za'ra mono norĩ si, ta norĩ hã ãno, duré ãhidiba, duré ãna. — ãne ma tô Zezusi hã dama siwaihu'u, (da te waihu'u za'ra dai õ nherẽ).

13

Amnho potozé wasu'u

Marcusi 4.1-9; Rucasi 8.4-8

¹ Tawamhã tô taha båtã na ma tô Zezusi hã watobro 'ri hawi, ãsõ'ui u morĩ da. Tame ma tô nhamra, ãsõ'u zaihã na, te te dama rowahutu da.

² Tawamhã da'ahã uptabi na ma tô ãtẽme dasito, da te wapari za'ra da. Da'ahã uptabi na da te dasiwi uirĩ wa, ma tô uba're wa dawi ãzé, Zezusi hã. Uba're wa, te oto nhamra. Tawamhã ãsõ'u zaihã na te ã'rata aimasam ni.

³ Taha wa, te Zezusi hã tinhimiromnhimiré'é na dama rowahutu, ãne:

— Aibã hã te buru u mo, ti'ai hãibådã wa, amnho hã te te anhamra mono da, poto mono da.

⁴ Tawamhã, amnho hã te te anhamra mono wamhã, nima norĩ hã bådãdi zababa ma rere'e. Tawamhã sire hã ma te te uprosi uburé, poto mono õ ré.

⁵ ãtẽ nhisiwi ma duré nima norĩ hã rere'e. Ti'ai baihãire di, ãtẽ nhisiwimhã. Ti'ai baihãire wa, ma tô 'wanhipré su'u, amnho hã.

⁶ Tawamhã bådã hã oto 'rãiwatobro wamhã, rowa'ro wa, ma ro'wanhipré hã ti'wanhipré 'ré za'ra, ãsari hã te te rowa'rei mono õ wa.

⁷ Nima norĩ hã ma duré rere'e, wab'ru wazari. Tawamhã siré ma tô 'wanhipré. Siré 'wanhipré

mono wamhã, ma te te ubu, wab'ru hã. Taha wa, 'rãï mono õ di, ta norĩ hã.

⁸ Ti'ai wẽ wa, ma duré nima norĩ hã rere'e. Tawamhã, oto 'wanhipré 'rãihã mono wamhã, ma tô ti'rã za'ra. 'Rãï mono wamhã, nima niwĩmhã 'rãï ahã prã ti, amnho hã. Duré nima niwĩmhã 'rãï ahã di. Duré nima niwĩmhã 'rãï pese uptabi di. — ãne na ma tô Zezusi hã dama ãma romnhimiré'.

⁹ Tawamhã ãne na ma tô duré dama ãma 'rãsutu, tinhimiroti na:

— Asimipari pese za'ra wa'aba wamhã, ma'ãpé ïwapari pese za'ra wa'aba, ïnhimirowasu'u na hã waihu'u za'ra wa'aba da. — ãne ma tô dama waihu'u, da te waihu'u za'ra da.

Romnhimiré' na si, Zezusi te te dama 're ïrowahutu mono zé wasu'u

Marcusi 4.10-12; Rucasi 8.9-10

¹⁰ Tawamhã wa norĩ hã ïsiré 're ïwanomro mono norĩ hã wa tô Zezusihi u ubumro ni. Tawamhã ãne, wa oto wasiwi sadanharĩ ni:

— E marĩ wa, te romnhimiré' na si dama 're ïrowahutu mo. — ãne, wa wasiwi sadanharĩ za'ra ni, wa norĩ zama, wa te waihu'u za'ra õ wa.

¹¹ Tawamhã Zezusi hã te asa wama nharĩ za'ra, ãne:

— 'Re ïhãimana u'âsi mono hã a norĩ wa'aba ma si, ma tô aima waihu'u za'ra wa'wa, dama ïwaihu'u'õ hã, da'ãma 're ïsib'a'uwẽ mono zém na hã, sõ'awi te te dama waihu'u õ nherẽ.

¹² Ni'wam norĩ hã 'Re ïhãimana u'âsi mono nhimirowaihu hã te te 're 'ruiwapari u'âsi za'ra mono wamhã, taha zarina te za 'Re ïhãimana u'âsi mono hã sa'ëtẽ na tãma ãma 're sôprub za'ra, te te aré ãma 're ïrowaihu'u za'ra mono zém nhipai u, te te waihu'u pese za'ra da oto. Tane nherẽ, ni'wam

norĩ hã ãsimirowaihu'u na te te 're 'ruiwapari za'ra mono õ wamhã, ta norĩ wi te za tinhimirowaihu hã tãma waihu'u pese za'ra õ nherẽ, te te tiwi 're awaibu 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã, te te aré ãma 're ãwaihu'u za'ra mono zé hã.

¹³ ãnhimiromhuri hã datõmo na da te 're 'madã'ã za'ra mono nherẽ, te taré da te 're 'madã'ã za'ra, da te ãma 're waihu'u za'ra mono ãna. Duré ãnhimiroti hã dapore na da te 're wapari za'ra mono nherẽ, te taré da te 're wapari za'ra, da te ãma 're waihu'u za'ra mono ãna. Taha wa, wa romnhimiré'é na si te dama 're rowasu'u.

¹⁴ Duréihã Iza'iza hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tô da'ãma rob'ui'éré, za da'ãma 're ãromhãimana mono zém na hã. Taha wa, ãhãna ma tô da'ãma uwaimra. ãne duréihã ãsimi'ui'éré hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme na hã:

“ãnhimiroti hã dapore na da te 're wapari u'ãsi za'ra mono nherẽ, taré te za da te 're wapari za'ra, da te ãma 're waihu'u za'ra mono ãna. Duré ãnhimiromhuri hã datõmo na da te 're 'madã'ã u'ãsi za'ra mono nherẽ, taré te za da te 're 'madã'ã za'ra, da te ãma 're waihu'u za'ra mono ãna.

¹⁵ E marĩ wa. Dapẽ'ẽ 're, da te 're ãrosa'rata za'ra mono zé hã sitom haré te za ãré 're dahãimana u'ãsi za'ra, da te ããma 're rosa'rata wẽ za'ra mono õ wa. Dapore nhitom haré, te za duré 're dahãimana za'ra, ãnhimiroti hã da te 're wapari ze za'ra mono õ wa. Duré datõmo sitom haré te za 're dahãimana za'ra, ãnhimiromhuri hã dama 'madã'ã zeĩ õ wa.

ãnei õ 'wa'ãhã, te aré ãnhimiromhuri hã da te 're

'madâ'â ze za'ra, datõmo na. Te aré duré da te 're wapari ze za'ra, ãnhimiroti hã. Te aré duré da te 're ãwaihu'u pese za'ra, dapê'ê 're, da te ããma 're rosa'rata wê za'ra mono wa. Taha zarina si, te aré duré ãtême 're dasipizari za'ra, dawasété wi hã. Tawamhã dahâzé wa, da te 're ãdapese za'ra mono ne, wa aré dawasédé hã te dama 're apari, te daãma 're ab'madâ'â tõ mono da oto.”

Ãne duréihã, 'Re ãhãimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ééré hã.

¹⁶⁻¹⁷ Tawamhã ãsiré 're ãwanomro mono norã ma, te oto nharã za'ra, Zezusi hã:

— A norã wa'wa hã ãnhimiromhuri, atõmo na 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono wamhã, ma tõ ããma ãwaihu'u pese za'ra wa'wa. Duré ãnhimiroti hã aipo're na 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, ma tõ duré ããma ãwaihu'u pese za'ra wa'wa. Taha wa, aima 're rowê uptabi za'ra wa'aba mono di, a norã wa'aba ma si. Tõ sena wa ãne hã aima waihu'u za'ra wa'wa. Duréihã 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norã hã duré ãsimiroti 'madâ'â pese 'wa norã hã te aré te te sima 're wê uptabi za'ra, ãnhimiromhuri na 're ã'madâ'â za'ra wa'aba mono zé hã te te 're 'madâ'â za'ra mono da. Ma tõ duré aré te te sima 're wê za'ra, ãnhimiroti na 're ãwapari za'ra wa'aba mono zé hã te te 're wapari za'ra mono da. Taha wa, a norã wa'aba ma si, aima 're rowê uptabi za'ra wa'aba mono di za. — Ãne hã ma tõ wama waihu'u za'ra, Zezusi hã.

Amnho potozém na ãsimiré'ézé hã, Zezusi hã sõ'awi te te dama ãwaihu'uzé wasu'u

Marcusi 4.13-20; Rucasi 8.11-15

18 Tawamhã Zezusi hã ma tô duré wama waihu'u za'ra:

— Ma'ãpé, ìwapari pese za'ra wa'aba. ãhãna wa za oto aima waihu'u za'ra wa'wa, amnho potozém na te ãma ìsimiré'ézé hã waihu'u za'ra wa'aba da.

19 Amnho hã aibâ te te ì'anhamra mono hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u, te wasu'u. Ni'wam norĩ hã 'Re ìhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ìsib'a'uwê mono zé wasu'u hã, tipo're na te te 're wapari za'ra mono nherê, te te ãma 're rosa'rata ze za'ra mono õ wamhã, te te ãma waihu'u pese za'ra õ di za. Ta norĩ hã amnho hã bâdâdi zababa ìrere'e mono ne, te 're hâimana za'ra. Amnho hã sire te te ì'uprosi mono ne, te za ìwasété uptabi hã ìtême 're simasisi za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã tipo're na taré te te 're ìwapari za'ra mono hã te te tiwi 're awaibui mono da, Wa'uburé hã.

20 Duré ni'wam norĩ hã aiwa amnho hã êtê nhisiwi, ti'ai baihâire wa ìrere'e mono ne, te 're hâimana za'ra. 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, amnho hã ti'ai baihâire wa ìpoto su'u mono ne, te ta norĩ hã awa'awi te te ãma 're saze za'ra, to sina.

21 Tane nherê, ìsadawa wasu'u hã te te 're saze za'ra mono wa, da te tãma 're ìrob'manharĩ wasété za'ra mono zéb zarina, te te 're robzépata za'ra mono wamhã, te za sazei utõrĩ za'ra. Amnho hã ti'ai baihâire wa, ìrere'e mono hã sari õ wa, ì'wanhipré 'ré mono ne, te za romhutu na sazei utõrĩ za'ra, ta norĩ hã.

22 Duré ni'wam norĩ hã aiwa amnho hã wab'ru wazari ìrere'e mono ne, te 're hâimana za'ra. Wab'ru hã ro'wanhipré siré 'wanhipré mono wa, te te oto ubu mono wa, ì'rã za'ra õ ne, 'Re ìhâimana

u'âsi mono zadawa wasu'u hã tipo're na te te 're wapari za'ra mono nherẽ, ãwẽ hã te te 're 'manharĩ za'ra mono õ di za, ta norĩ hã. Tihâimanazém na si te za sina 're hâtâ'â u'âsi za'ra. Duré danhibro pe hã wẽ uptabi newa te za taha zô si te te 're rob'ruiwapari u'âsi za'ra. Taha wa, amnho 'wanhipré hã ãrã za'ra õ ne, 're nomro wẽ mono õ di za, ta norĩ hã.

²³ Duré ni'wam norĩ hã aiwa amnho hã ti'ai wẽ wa ãrere'e mono ne, te za 're hâimana za'ra. Ta norĩ hã 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u te te 're wapari za'ra mono wamhã, te za te te sima 're wẽ uptabi za'ra, te te 're waihu'u pese za'ra mono da. Tawamhã, rowede ãrã pese uptabi ne, te za wẽ u'âsi 're hâimana za'ra, ta norĩ hã. — ãne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, te te da'ãma ãromnhimiré'ézé hã.

Wab'ru hã rob're ãwẽ wazari, ãpoto mono zé wasu'u

²⁴ Tawamhã Zezusi hã ma tô duré wama ãma romnhimiré'é za'ra, ãne:

— 'Re ãhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zém na, wa za oto aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne. Aibã hã tibururu na ma tô amnho potozé ãwẽ hã te te a're, amnho hã tãma 'rã da.

²⁵ Tawamhã nimahã na barana danhotõ mono ré, ãsitob'ru hã ma tô ãburu u mo. Wab'ru hã ma tô te te a're, amnho ãwẽ wazari. Te te a're mono pari, ma tô apã mo.

²⁶ Tawamhã rob're hã ma tô prédu. Taha wa, ma tô 'rã. 'Rã mono wamhã, dama 'madã'ã pibu pese di oto, wab'ru hã ãwazari ãpoto mono na hã.

²⁷ Tawamhã buru tede'wai ma, romhuri'wa norĩ hã ma tô ãtẽme aihutu. ãtẽme sihutu wamhã,

ãne te tãma rowasu'u za'ra: “Apito, oro amngo hã ãwẽ si aiburu na a're mono za, ma wab'ru hã ãsiré 'wanhipré.” ãne te ãma siwi sadanha, buru tede'wa hã.

28 — Tawamhã buru tede'wa hã te asa tãma nharĩ za'ra, ãne: “Ni'wa hã ãruiwapari'wa, ma tô ãne ãma 'manha.”

Tawamhã tãma ãromhuri'wa norĩ hã te siwi sadanha, ãne: “E ãne hã aima wẽ di, wab'ru hã uburé wa te ãsanoi mono da hã, tãma ropese da.”

29 — Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra: “Tôã. Rob're hã ãrãĩ ré hã ãsu sano za'ra wa'aba tô da, taha wa, sano za'ra wa'aba õ di za a'ã, wab'ru hã.

30 A'ã simisutu siré prédu mono, roptehãri na da te 're ãsãna'rata mono zéb u hã. Tawapsi wa za oto roptehãri na romhuri'wa norĩ ma 'ru za'ra, wab'ru uimrehẽne te te siwi sanoi mono da, te te duré wasisi mono da, unhama u te te siwi sãmra da, si'unhama da. Taha parip si, te za oto tehãri za'ra, amngo za'razéb u te te siwi sa'ra da, ãma.” — ãne na ma tô Zezusi hã ãma romnhimiré'é, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zém na hã, ãne hã sô'awib õ nherẽ.

Motada nhamare wasu'u

Marcusi 4.30-32; Rucasi 13.18-19

31 Tawamhã romnhimiré'é na ma tô duré wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zém na, wa za duré aima ãma simiré'é za'ra wa'wa, motada nhamare na, aibã tibururu na te te ã'a're hã.

32 Motada nhamare hã uburé romnhamare norĩ ma syryre nherẽ, oto prédu mono wamhã, uburé romnhamare, da te 're ãzuri mono hã te za te te 're

sipai pese za'ra. Papo za'ětě wamhã, ĩsu 'rowi te za si norĩ hã te te sima 're sasi za'ra. — Āne na ma tō duré Zezusi hã wama āma romnhimiré'é za'ra.

Ī'u'ětě wapuzé wasu'u

Rucasi 13.20-21

³³ Tawamhã Zezusi hã ma tō duré āne na wama āma romnhimiré'é za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'āma 're ĩsib'a'uwě mono zém na, wa za duré aima āma romnhimiré'é za'ra wa'wa, āne. Pi'õ hã te za ĩ'u'ětě wapuzé hã syry na sa'wa, aro 'rã ne zu pese wazari, tridu 'rã zu pese wazari. Aro 'rã ne zub'a si, sa'ětě uptabi di. Tawamhã te te wazari pese wamhã, te za tidupto, ĩ'u'ěne hã. Sa'ětě uptabi di za oto. Āne duré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'āma 're ĩsib'a'uwě mono zé hã. — Āne na ma tō duré Zezusi hã āma romnhimiré'é.

³⁴ Marĩ na te te dama āma 're romnhimiré'é mono nherě, te te dama āma 're arowasu'u mono õ di, Zezusi hã. Romnhimiré'é na si ma tō te te dama 're rowasu'u.

³⁵ Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa te te āma ĩrob'ui'érézéb zarina te te sina uwaimrami da, ma tō romnhimiré'é na si te te dama 're rowasu'u, Zezusi hã. Āne duréihã āma ĩrob'ui'éré siro hã:

“Te dama 're rowasu'u mono wamhã, wa za te dama āma 're aromnhimiré'é.

Wa za duré te dama 're awaihu'u, ropoto na'rata hawimhã dama ĩwaihu'u'õ hã.”

Āne duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa te te āma ĩrob'ui'éré siro hã.

Wab'ru na ĩsimiré'ézé hã, Zezusi hã sō'awi te te dama ĩwaihu'uzé wasu'u

³⁶ Tawamhã Zezusi hã ma tô dawî mo. Dawî morî wamhã, ma tô 'ri para u âzé. Tawamhã îsiré 're îwanomro mono norî hã wa tô 'râwi îtême ubumro ni, wa te wasiwi sadanharî da, âne:

— Ma'âpé wama waihu'u za'ra na. E marî na ma tô wab'ru na hã âma îromnhimiré. E marî te wasu'u.

³⁷ Tawamhã Zezusi hã te asa wama nharî za'ra, âne:

— Aibã hã tiburu na amnho îwê te te î'a're mono hã, wa hã 'Re îhâimana u'âsi mono zadawa para dasiré îpodo hã, te îwasu'u.

³⁸ Duré aibã buru hã, daro mono bâ ti'ai wa, 're îdahâimana za'ra mono hã te dawasu'u. Duré amnho îwê hã uburé 'Re îhâimana u'âsi mono, âma 're îsib'a'uwê za'ra mono norî, te wasu'u. Duré wab'ru hã Îwasété uptabi nhib'a'uwê norî, te wasu'u, Wa'uburé nhib'a'uwê norî hã.

³⁹ Duré buru tede'wa nhitob'ru hã wab'ru hã îburu na te te tiwi î'azuri mono hã wa'uburé norî nhib'apito te wasu'u, tô ô hã. Duré da te 're îroptehâri za'ra mono zé hã rob'râsutuzéb âma za da'âma îsipo'ozé, te wasu'u. Duré buru nho ubumroi'wa norî hã hâiwa âma 'Re îhâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa norî, te wasu'u.

⁴⁰ Wab'ru hã da te 're sano za'ra mono wa, unhama u da te 're îsâmra mono ne, te za dama tiromhâiba, rob'râsutuzéb âma hã.

⁴¹ Wa hã dasiré îpodo hã hâiwa âma îma romhuri'wa norî hã wa za we satôrî za'ra ti'ai u, marî îwasédé hã da te 're î'manharî u'âsi za'ra mono norî hã te te da'ubumro za'ra da, 'Re îhâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norî nhiti. Dawasédé hã da te 're 'manharî za'ra mono da, te te dama 're îroti za'ra mono norî zama te za ubumro za'ra, hâiwa âma îma romhuri'wa norî hã. Wab'ru hã da te 're

ĩsano za'ra mono ne, te za da'ubumro za'ra, õne haré.

⁴² Taha parimhã te za unhama ro'o za'ëtê u danhamra, ropipa u. Tame te za 're da'ry'ry u'âsi. Te za duré 're da'wasitete u'âsi za'ra, da te oto 're robzépata za'ëtê za'ra mono wa.

⁴³ Tawamhã 'Re ãhãmmana u'âsi mono nhimiroti te te 're ã'madã'ã pese za'ra mono norĩ si, te za pire na dama 're hãmmana za'ra. Bãdã hã daro mono bã te te dama 're rob'uiwê za'ra mono wa, uburé da te 're ã'madã'ã za'ra mono ne, te za uburé da te 're waihu'u za'ra, pire na oto dama 're ãhãmmana za'ra mono na, Wamama za oto da'ãma 're ãsib'a'uwê mono zéb ãma hã.

Asimipari pese za'ra wa'aba wamhã, ma'ãpé ãwapari pese za'ra wa'aba, ãnhimiroti na hã. — ãne ma tô Zezusi hã wama rowasu'u za'ra.

Ëtê'ubuzi wasu'u

⁴⁴ Tawamhã ãne te duré wama rowasu'u za'ra:
— 'Re ãhãmmana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwê mono zém na, wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne. Aibã hã daburu na te te romhuri ré, ma tô êtê'ubuzi ãwa'ãbã za'ëtê uptabi hã 'masã, ti'ai 'rowi ni'wa hã te te aré dawi ãsuwa hã. Te te sãmri wamhã, ma tô apã dawi suwa tame, da te sãmri tã da. Tawamhã toi uptabi wa, ma tô uburé tinhibro hã dama wede, buru hã tô õ hã te te dawi uipra da, êtê'ubuzi, ãwa ãnomro hã te te sima ãri da. ãne 'Re ãhãmmana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwê mono zé wasu'u hã.

Ëtêwaipo wasu'u

⁴⁵ — ãne duré, 'Re ãhãmmana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwê mono zé hã. Aibã hã ma tô sima wê, dasima danhipesezé hã êtêwaipo ãwa'ãbã za'ene hã

te te dawi 'manhopētē wa, te te sima uipra da, dama ã'madâ'â ze hã.

⁴⁶ Tawamhã êtēwaipo ãwa'âbâ za'êtē uptabi hã te te 'masãmri wamhã, uburé tinhibro hã ma tô dama wede, êtēwaipo hã te te sima uipra da. ãne 'Re ãhãimana u'âsi mono hã da'ãma 're ãsib'a'uwē mono zé wasu'u hã. — ãne ma tô Zezusi hã wama rowasu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma, wa te waihu'u za'ra da, sô'awib õ nherē.

Tepe mramizé wasu'u

⁴⁷⁻⁴⁸ Tawamhã Zezusi hã ma tô duré ãne na wama rowasu'u za'ra, tinhimiromnhimiré'é na:

— ãne hã duré, 'Re ãhãimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwē mono zé hã. Tepe mrami'wa norĩ hã ma tô abazipara hã sô siwi time, ãsõ'ui wa. Te te siwi mei wamhã, ahã na ma tô siwi ãma 'mai'ãri za'ra, ãpoto mono bâ, tebe hã. Tawamhã tebe hã ahã uptabi wamhã, ma tô abazipara hã siwi tisa, â zada're u. Tame ma tô oto tebe hã ãwē si siwi waibu, si'õtõ 're, te te 'manherē za'ra da. Tebe siwamnarĩ norĩ hã da te 're ãhuri mono õ hã ma tô taré siwi sãmra.

⁴⁹ Tane te za dama tiromhãiba, rob'rãsutuzéb ãma hã. Hãiwa ãma romhuri'wa norĩ hã te za we dazô ai'aba're ti'ai u, dawasété na 're ãdahãimana u'âsi mono norĩ si te te da'ubumro za'ra da, 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimiroti te te 're ã'madâ'â pese za'ra mono norĩ nhiti, te te dazani za'ra da oto.

⁵⁰ Tawamhã unhamã ro'o za'êtē u te za oto danhamra, ropipa u. Tame te za 're da'ry'ry u'âsi. Te za duré 're da'wasitete u'âsi za'ra, da te 're robzépata za'êtē za'ra mono wa. — ãne Zezusi hã te te wama ãma ãromnhimiré'é za'ra zé wasu'u hã.

Marĩ ité hã da te dasima 're ĩsõmri za'ra mono zé wasu'u

⁵¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô wazadanharĩ za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã:

— E ma tô asiwi ĩwaihu'u 'wa, uburé te aima ãma ĩromnhimiré'é za'ra wa'aba zé hã.

Tawamhã asa wa tâma nharĩ za'ra ni:

— ĩhe. Wa tô waihu'u za'ra ni.

⁵² Tawamhã ãne te duré wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã:

— Wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne. Até 'ri tede'wa te za marĩ ĩwē hã te te 're azani, 'ri 're wa'wa 're ĩromnhimi'wara mono zém hawi, te te dama 're anhomri mono da. E tawamhã marĩ ĩ'ratare si te za te te dama 're azani. Mare di. Marĩ ĩtéb zama te za duré te te dama 're azani, te te dama 're anhomri mono da. Tane duré, ni'wam norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti waihu'u pese 'wa norĩ hã da'ãma 're ĩsib'a'uwē mono zé wasu'u te te waihu'u pese za'ra wamhã, ta norĩ hã te za ĩsimiroti ĩtéb zama te te dama 're waihu'u za'ra, ĩsimiroti 'rata me. — ãne ma tô wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

Zezusi hã, ĩprédubzéb ãma da te dasiwi ĩwē'õzé wasu'u

Marcusi 6.1-6; Rucasi 4.16-30

⁵³⁻⁵⁶ Tawamhã Zezusi hã marĩ nhimiré'é na te te dama arowasu'u pari, ma tô mo, aré 're ĩhâimana mono zéb u. Tamomo wisi wamhã, te oto dama rowahutu, zudezu norĩ te, rowahutuzéb ãma. Tawamhã ĩsimiroti hã da te wapari za'ra wamhã, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni. Te duré dasima ãma nharĩ za'ra ni, ãne:

— Õ hã wede'é na romhuri'wai 'ra. ĩna nhisi hã, Mariza na ĩsisi hã. Duré ĩno norĩ nhisi hã Ti'adu,

duré Zuzé, duré Sima, duré Zudasi. Ìhidiba norĩ hã te duré wa'rata 're hâimana za'ra. E niha ma bété ôhõ si uburé marĩ hã waihu'u, tiwaihu'u pese na te te dama 're ãrowasu'u mono zéb da hã, duré marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ã'ab'manharĩ wẽ mono zéb da hã. — Æne ma tô ãma dasima romnhoré za'ra ni.

⁵⁷ Taha wa, ma tô dasiwi wẽ'õ ni, Zezusi hã.

Taha wa, te Zezusi hã ãne dama tinha:

— 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã daro mono bâ datẽme 're nomro mono wamhã, ãsimiroti na wazép sina, te za sô 're datob'uzu za'ra. ãsipti'ai ãma 're ãhâimana za'ra mono norĩ si, sô 're datob'uzu za'ra mono õ di, ãsipti'ai ãma wa. ãsisãnawã norĩ zama, ãsõrõwa ãma 're ãsi'ubumroi mono norĩ hã te te duré siwi 're hãiba wazé mono õ di. — Æne hã ma tô dama waihu'u, Zezusi hã.

⁵⁸ Tawamhã ãsimipawaptobzém na da te dasina 're umnhasi za'ra mono õ wa, marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã ahã na te te dama 'manharĩ õ di, tamemhã.

14

*Zuwã Batita, da te ãbutu nhizãrizé wasu'u
Marcusi 6.14-29; Rucasi 9.7-9*

¹ Tawamhã apito Erodi hã Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma te te 're da'madã'ã mono ré, ma tô Zezusihi wasu'u hã wapa.

² ãwasu'u hã te te wapari wamhã, ma tô te te tãma 're ãromhuri za'ra mono norĩ ma rowasu'u, Zezusihi hãiba na:

— Zuwã Batita te dama 'rui wa, da te wĩrĩ wa, apã ãhãiwa'udu, ta hã. Taha wa, te tiwaihu'u pese

na te te dama 're ab'manharĩ, marĩ dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã.

³⁻⁴ ãne ma tô apito Erodi hã Zezusihi wasu'u na tãma rowasu'u za'ra. Ta hã ma tô aré tinoi mro zô rowasutu, Ero diza na pi'õ nhisi zô. ĩno nhisi hã Piripi na ĩsisi hã. Zuwã Batita hã ma tô aré te te tãma 're roti u'âsi, ãne: “Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã te te ãma roti õ di, asisãnawãi mro na aimro da hã. Tãma wẽ õ di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma hã.” – ãne ma tô te te tãma 're roti u'âsi, Ero dihi ma. Tane nherẽ, ma tô apito Ero di hã tinoi mro na tiwi ãma ai'ré. Taha wa, ma tô dama ti'ru, Zuwã Batita hã da te âri da, da te pawasisi da, duré da te sêrẽ da, dazazéb 're.

⁵ Apito Ero di hã ma tô sima wẽ aré, te te dama 'ru da, Zuwã Batita da te wĩrĩ da. Tane nherẽ, pahi di zudezu norĩ ma hã, Zuwã Batita hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa na da te waihu'u za'ra wa.

⁶ Tawamhã Ero dihi waptã'ãzém na ma tô dato hã dasiwi 'manharĩ ni. Tawamhã Ero dizaha 'ra hã ma tô danho'a apese azarudu hã, apito Ero dihi nho'a zama. Taha wa, te te 'madâ'â ze ti, apito Ero di hã.

⁷ Taha zarina, ma tô azarutu ma ropisutu, ãne:
– Tô sena, wa za uburé marĩ hã aima tisõ, asima ĩwẽzéb uwaibaba, ĩwi ĩwaptêrêzéb zarina.

⁸ Tawamhã ĩna hã te te tãma ĩrotizéb zarina, ma tô tiwi rowaptẽ, ãne:

– Zuwã Batitaha 'rã si, wa ĩsima wẽ, piza'a 'renho'a wa, ĩma hiri da, ãhãna awa'awi.

⁹ Taha wa, ma tô apito Ero dihi wi tirobzei'õ. Tane nherẽ, sô ĩhârâ norĩ nho'a te te azarutu ma

ropisutu wa, ma tô ãma tãma uwaimra, te te tiwi ïwaptêrêzéb uwaibaba.

¹⁰ Ma tô dama ti'ru oto, dazazéb u Zuwã Batitaha zô da'maimorĩ da, da te butu nhizâri da.

¹¹ Da te butu nhizâri wamhã, ma tô oto siwi ti'â ï'rã hã, azarutu ma, piza'a 'renho'a wa. Tawamhã ma tô tina ma ti'â oto, azarudu hã.

¹² Tawamhã Zuwãhã siré 're ïnomro mono norĩ hã ma tô sô ai'aba'ré, ïhãiba zô, te te siwi âri da, te te siwi sêrê da, ab're 're. Taha parip si, te ai'aba'ré Zezusihi u, te te tãma rowasu'u za'ra da.

*Zezusi hã dasa te te dama ï'manharĩzé wasu'u
Marcusi 6.30-44; Rucasi 9.10-17; Zuwã 6.1-14*

¹³ Tawamhã Zezusi hã Zuwãhã wasu'u te te wapari wamhã, ma tô danhiti mo uba're na si-waprosi, romnhiwasi sãmra da. Tane nherê, ni-momo ïsãmra na ïwasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, ma tô darom hawi tawairébé ni da'ahâ na, ïsarina dasi'aba'ré da ïsõ'rãmi, ti'ai baba.

¹⁴ Tawamhã Zezusi hã uba're hawi watobro wamhã, da'ahâ uptabi na ma tô da'ab'madâ. Te te da'ab'madâ'â wamhã, ma tô da'ãma tipê'ezé, Zezusi hã. Taha wa, ïhâzé ré norĩ hã tame ïsi'ubumro norĩ hã ma tô apese.

¹⁵ Tawamhã hãiwahâ pesere, wa norĩ hã ïsiré 're ïwanomro mono norĩ hã wa tô ïtême ubumro ni, Zezusihi u. ãne, wa tô tãma nharĩ za'ra ni:

— Ma tô tihãiwahâ. ãme a'ubuni wi, wa wahâimana za'ra ni, 'ri nhiti. Taha wa, ma'ãpé dama rob'ru na, 'ri wa'õtô u dasi'aba'ré da, dasa hã da te dasima uipra za'ra da.

¹⁶ Tawamhã Zezusi hã te asa wama nharĩ za'ra, ãne:

— Mare di. Dasi'aba'réri ò di za. A norĩ wa'wa hã te za dasa hã dama ì'a za'ra wa'wa, dasaihuri da.

¹⁷ Tawamhã wa duré asa tãma nharĩ za'ra ni, Zezusihì ma:

— Ì'u'ětē wapu hã 5 na te wama tihâimana za'rare. Duré pe'a hã maparanere. Ì norĩ si, umrore di.

¹⁸ Tawamhã Zezusi hã te oto wama 'ru za'ra:

— Ma'âpé we ìma waibui wa'aba, ì'u'ětē wapu hã, duré pe'a hã.

¹⁹ Tawamhã te oto dama tinha, duiroi wa, dasi'ubumroi mono da. Taha pari, ma tô oto ì'u'ětē wapu hã waibu, 5 na ìhâiba hã. Duré pe'a hã maparane. Tawamhã hâiwa u te ìré rob'madâ, Timama ãma wata da, sôpru wa. Taha pari, ma tô te te wē'ē, ì'u'ětē wapu hã. Ìsiré 're ìwanomro mono norĩ ma, ma tô wama sômri za'ra, wa te dama sômri za'ra mono da.

²⁰ Tawamhã aihîni ma tô dasa hã huri ni. Ma tô da te 'mahâpârĩ. Tawamhã Zezusihì siré 're ìwanomro mono norĩ hã wa tô apâ si'õtô 're, wa te sé danho'rada hã, ì'u'ětē wē'ē hã pe'a wē'ē zama. 12 na si'õno hã ìré hã, danho'rata ré hã. Si'õtô 'remhã 'masisi di.

²¹ Aibâ norĩ hã 5 miu na ìhâiba za'ra hã ìsaihuri norĩ hã, aibâ norĩ za'rata si hã. Pi'õ norĩ hã duré ai'uté norĩ hã sa'rata ò di.

*Zezusi hã â nhisi baba ìmorîzé wasu'u
Marcusi 6.45-52; Zuwã 6.15-21*

²² Tawamhã Zezusi hã ma tô wama rob'ru za'ra, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ ma, uba're wa, wan-hisisi da, ìwana zara u wa te saprĩ za'ra da ìsõ'u na, waza'u za'ra te te dama rob'ru da, darob u apâ da te ropéi mono da.

²³ Te te dama rob'rui pari, te oto Zezusi hã mo sa'a u, siwaprosi Timama ma mre me da. Tame siwaprosi sãmra ré, ma tô ãma timara.

²⁴ Taha ré, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã wa tô â wa'wa u wahâimana za'ra ni, uba're na. Tame ma tô â sisasi hã te te waré wabzuri za'ra uba're hã, rowa'u'u za'ëne hã ĩsõ'õmoi baba te te rowapõrĩ za'ra wa.

²⁵ Tawamhã zahadu mara hã ré, te Zezusi hã watême timorĩ za'ra, â nhisi baba.

²⁶ Tawamhã, wa te wasiwi 'madâ'â wamhã, wa tô tâma wapê'êwara za'ra ni, adâ watême morĩ za'ra newa. ãne, wa wasima 'mahârâ za'ra ni:

— Ôhõta adâ'â hãiba warõ, te wei watême mo. — ãne, wa wasima 'mahârâ za'ra ni. Tawamhã tâma wapahi za'ra wa, wa tô tâma wazadari za'ra ni.

²⁷ Tawamhã awa'awi ma tô Zezusi hã wama si'mahârâ za'ra:

— Wa hã wa we atême ĩmorĩ 'wa. ĩma aipahi za'ra wa'aba õ di za.

²⁸ Tawamhã Pedru te tâma tinha, ãne:

— Wanhib'apito, tô sena a hã wamhã, ma'ãpé we ĩzô aihârâ, â nhisi baba ãma atême ĩmorĩ da, asabzéb u.

²⁹ Tawamhã asa te tâma tinha, Pedruhu ma:

— We aimorĩ pé, ĩtême.

Taha wa, ma tô uba're hawi watobro Pedru hã, â nhisi baba morĩ da, Zezusihi u.

³⁰ Tawamhã â nhisi baba ĩtême morĩ wa, ma tô rowa'u'u za'ëtê ma tipahi, Pedru hã. Taha wa, ma tô tizadari. Ma tô aré âzé, â 'rowi. Te sina 'mahâ, ãne:

— Wanhib'apito, ma'ãpé ĩnho'reptu na, ĩdâ'â tã da.

³¹ Tawamhã awa'awi ma tô Zezusi hã pa'â, tinhib'rata na. ãne te tãma tinha, Pedruhu ma:

— E niha ïzaze syry di. E marĩ da, ma tô 'rãwi ïãma asiwawã, te aipawaptobzém na hã. — ãne ma tô tãma tinha, Zezusi hã.

³² Tawamhã uba're 're ma tô tizasi zahuré, Zezusi norĩ hã Pedruhu me. Zasi zahuré wi, ma tô rowa'u hã tiwa'u'utu.

³³ Tawamhã ïsiré 're ïwanomro mono norĩ hã wa tô ãma wawata za'ra ni, Zezusihi ãma. ãne wa ãma wawata za'ra ni:

— Wanhib'apito, a hã tô sena 'Re ïhâimana u'âsi mono 'ra, te 're aimo. — ãne wa ãma wawata za'ra ni.

Zezusi hã te te ïda'apesezé wasu'u

Marcusi 6.53-56

³⁴ Tawamhã wa norĩ hã wa tô saprĩ za'ra ni, Zezusihi me, ïsõ'u na. Wa te saprĩ za'ra wamhã, wa tô aihutu ni, Zenezaré na danhipti'a nho'õmo nhisi u.

³⁵ Tamemhã ma tô dasiwi waihu'u ni, Zezusi hã. Taha wa, ma tô Zezusihi wasu'u na ãma dasima da te ropé, 'ri wa'õtõ mono bâ, ti'ai 're dasi'rata 're ïdahâimana za'ra mono norĩ hã. Tawamhã da'ahã na ma tô ïhâzé ré norĩ hã ïtême 'wasari ni.

³⁶ Tawamhã ma tô ïhâzé ré norĩ hã tiwi waptêrê za'ra, ï'uza nhisutu si te te tiwi upi za'ra da. Tawamhã ï'uza nhisutu si te te nasi upi za'ra nherê, ma tô tizéptâ'â za'ra, uburé ïhâzé ré norĩ hã, awa'awi.

15

Zudezu norĩ hi'rata hâimanazé wasu'u

Marcusi 7.1-13

¹ Tawamhã parisezu norĩ hã, duré 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã ma tô ai'aba're Zeruzarẽ hawi, Zezusi hã te te siwi ãma sadanharĩ da, zudezu norĩ hi'rata nhimiroti na. ãne te siwi sadanha, ãma:

² — E niha asiré 're ãnomro mono norĩ hã te te 'madâ'â za'ra õ di, duréi wahi'rata norĩ nhimiroti hã. Ta norĩ hã 're saihuri mono õ ré, 're simisõi pese za'ra mono õ di. ãne wa, te ta norĩ hã wahâimanazé hã te te ãma wawi 're upa za'ra.

³ Tawamhã asa te Zezusi hã tãma nharĩ za'ra:

— E niha bâ bété, a norĩ wa'wa hã 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti hã 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ di, te bété asimiroti na si 'râwi 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo.

⁴ Duréhã 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô ãne dama roti: “Aimama norĩ hã te za 're ãwazéb za'ra wa'aba mo, ana zama.” ãne ãsimiroti amo hã duré: “Ni'wam norĩ hã timama nherẽ, duré tina nherẽ, te te ãma 're wasété za'ra mono wamhã, te za da te 're simro.” ãne ãsimiroti hã duréhã.

⁵⁻⁶ Tane nherẽ, te aimawi dama 're ãroti za'ra wa'aba mo, ãne: “Ãté ni'wa hã te za sima rosa'rata, marĩ hã timama norĩ ma, te te sãmri da, te te ãma pawaptob zahuré da. Tane nherẽ, te za tip'ẽ na şima tinha: ‘Ã hã 'Re ãhâimana u'âsi mono te hã.' ãne wamhã, timama norĩ ma, te te sãmri zahuré õ di za, te te ãma pawaptob zahuré da.” ãne te dama 're ãroti wasété za'ra wa'aba mo. 'Râwi asimiroti na si 're anomro aba mono da, ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti hã asiwi 're ãwẽ'õ za'ra wa'aba mo.

⁷ A norĩ wa'wa hã aihâimana si'ahã za'ra wa'aba di. Duréhã Iza'iza hã ma tô ã'uwaibaba ai'ãma

rob'ui'éré sirõmo za'ra wa'wa, za 're ã'aihâimana za'ra wa'aba mono zém na hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono mreme na ma tô ãne na ai'ãma rob'ui'éré sirõmo za'ra wa'wa:

⁸ “Õ norĩ hã tô sena newa, te timreme na si taré ã'ãma 're wata za'ra. Tane nherẽ, te tipẽ'ẽ 're aimawi zô si te te 're rosa'rata u'âsi za'ra, ã'upana.

⁹ Danhimiroti zarina si, te ta norĩ hã te te dama 're rowahutu za'ra, ãnhimiroti zarina newa. Taha wa, senai õ di, ta norĩ hã ã'ãma 're ãwata za'ra mono zé hã.”

Ãne ma tô ai'ãma waihu'u sirõmo za'ra wa'wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã, duréihã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

Dasa hã da te 're huri mono wa, dasa na dawasédé, da te 're ã'manharĩ za'ra mono õ zé wasu'u Marcusi 7.14-23

¹⁰ Tawamhã Zezusi hã ma tô sima dazô hã, ãsimirowasu'u hã da te wapari za'ra da. ãne te dama tinha:

— Ma'ãpé, ãwapari pese za'ra wa'aba za, marĩ hã waihu'u za'ra wa'aba da, ãma.

¹¹ Uburé marĩ na 're dasaihuri mono wamhã, dapẽ'ẽ 're, 're sisisi mono wamhã, taha na 're dasiwasété za'ra mono õ di za 'rãwi. Dapẽ'ẽ hawim na danhimirosa'rata wasété zarina, da te dasima 're nharĩ wasété za'ra mono wapsi, te za 're dasiwasété za'ra, 'rãwi. — ãne ma tô Zezusi hã dama waihu'u.

¹² Tawamhã wa norĩ hã ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã wa tô ãtẽme ubumro ni, Zezusihi u, wa te wasiwi ãma sadanharĩ za'ra da, ãne:

— E ma tô asina ĩwaihu'u za'ra. Parisezu norĩ hã ma tô aimreme hã siwi wẽ'õ pese za'ra.

¹³ Tawamhã Zezusi hã te asa wama ãma romnhimiré'é za'ra, parisezu norĩ ãma:

— ĩmama hã hãiwa ãma 're ĩsãmra mono hã rob're te te ĩ'a're'õ hã taha si te za uburé te te 're aza'o'o.

¹⁴ Parisezu norĩ ãma 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono õ di za. Si'uihã na 're hãimana za'ra mono. Ni'wa hã te za tisiré hã saprõ, ĩtob'a zahuré hã. Te te saprõni wamhã, te za ab're 're siré tiwaptã'ã zahuré. Tane te parisezu norĩ hã tob'a ne te te 're danhimro. — ãne ma tô Zezusi hã wama ãma romnhimiré'é za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

¹⁵ Tawamhã Pedru te ãma 'mahã, Zezusi hã:

— Ma'ãpé ãma wama rowasu'u za'ra na, taha na ãma ĩromnhimiré'é na hã wa te waihu'u za'ra da.

¹⁶ Tawamhã Zezusi te asa wama nharĩ za'ra:

— E niha a norĩ wa'aba zama, waihu'u za'ra wa'aba õ di bété.

¹⁷ Dasa hã da te 're huri mono wamhã, taré te za dadub 're, 're sisisi. Taha pari, te za duré apã 're wairébé, dahãiba hawi.

¹⁸ Tazahã, dapẽ'ẽ hawi da te 're ĩsani za'ra mono na si, te za 'rãwi 're dasiwasété za'ra.

¹⁹ Dapẽ'ẽ 're, danhimirosa'rata wasété hawim na si, te za dawasédé hã uburé da te 're 'manharĩ za'ra, dasipãrĩ hã, duré dasina danhimisaihuri hã, duré marĩ na danhimisaihuri hã, duré dazadawa nhipe hã, duré da te da'ãma 're ĩwasété za'ra mono hã.

²⁰ ãne uburé dapẽ'ẽ 're, da te 're rosa'rata wasété za'ra mono wapsi, te za dawasédé hã da te 're 'manharĩ za'ra. Tane nherẽ, danhimisõi ãna 're dasaihuri mono wamhã, ãma 're dasiwasété waihu'u

za'ra mono õ di za. Mare di. — ãne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra.

Pi'õ hã zudezu'õ 'ra, Zezusi hã te te ãpesezé wasu'u Marcusi 7.24-30

²¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô mo Zenezaré hawi, Tiru na 'ri nho'õmo nhisi niwĩ, Sido na 'ri nho'õmo nhisi niwĩb zama.

²² Tame sãmra ré, ma tô pi'õ zudezu'õ hã ãtẽme wi, Cana'ã norĩ siré hã, ta niwĩ 're ãsãmra mono hã. ãtẽme wisi wamhã, ma tô 'mahã, ãne:

— Apito, Dawihi nhihudu, ma'ãpé ã'ãma aipẽ'ézé na. ã'ra sipi'õ, wa'uburé ré 're hãimana u'ãsi mono wa, te te 're robzépata za'etẽ u'ãsi.

²³ Tawamhã ãne na pi'õ te te 'mahãrã nherẽ, te te sada'ãbã õ di asa, Zezusi hã. Tawamhã wa norĩ hã ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã wa tô ãtẽme ai'ré za'ra ni, Zezusihi u. ãne, wa tô tãma 'ru za'ra ni:

— Ma'ãpé pi'õ satõrĩ apã, wa hawi morĩ da. Wazarina te we 're mo. Te duré we te te wa'ab'mahãrã, mreme 'rãihã na.

²⁴ Tawamhã Zezusi te wama nharĩ za'ra, asa:

— Pone'ẽrebã 're ãsimani za'ra mono norĩ zõ si, ma tô we ãmama hã ãzatõ, Izarazéhé nhihudu norĩ zõ si.

²⁵ Tawamhã ãne na Zezusi hã te te rowasu'u wamhã, ma tô pi'õ ãtẽme mo. Ma tô hi'rãtitõ ãpapara aime. Tawamhã te tãma tinha, ãne:

— Apito, ma'ãpé ã'ãma aime na.

²⁶ Tawamhã Zezusi te tãma tinha:

— E 're dasaihuri mono ré, te za dasa hã da'ra wi, da te 're waibu, wapsã ma, da te 're sa'wari za'ra mono da. Mare di. ãne hã ã'uwaibaba õ di. — ãne te Zezusi hã pi'õi ma ãma romnhimiré'é, zudezu'õ norĩ ãma hã, sõ'awib õ nherẽ.

27 Tawamhã pi'õ hã te duré asa tãma tinha, ãne:

— Apito, tô ìbã ma tane hã ìma ìwaihu. Tane nherẽ, wapsã hã wedeza zahâpã ìtede'wa sai'a'a hã te za te te 're huri, ìsahâpã 're ìrere'e mono hã.

28 Tawamhã pi'õi mreme te te wapari wamhã, te tãma tinha, Zezusi hã:

— Pi'õ, wa tô aiwaihu'u, aima ì'umnhasi za'ëtẽ na, ìwi ìwaptêrêzéb zarina te aima ì'manharĩ da hã. Taha wa, wa za aima ãma uwaimra, tô. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u, pi'õi ma. Tawamhã ãne te te tãma nharĩ wi, ma tô wa'uburé hã ì'ra sipi'õi hawi watobro. Taha wa, ma tô tipese oto.

Zezusi hã da'ahã uptabi na te te ìda'apesezé wasu'u

29 Tawamhã ta hawi te oto mo Zezusi hã, Darireza na ìsõ'u zapoto nhisi u. Ta hawi te duré sa'a u mo, sa'a nhisiwi sãmra da.

30 Tame sãmra ré, ma tô da'ahã uptabi na ìtẽme aihutu ni. ìhâzé ré norĩ hã ma tô ìtẽme da te simro, ìmorĩ'õ norĩ hã, duré ìtob'a norĩ hã, duré ì'râtẽire norĩ hã, duré ìmreme'õ norĩ hã. Uburé siwa'ru ma tô ìhâzé ré norĩ ãma dasito, ìpapara da te sõré da. Tawamhã uburé ma tô da'apese, Zezusi hã.

31 Tawamhã ìmreme'õ norĩ hã ma tô mreme wairé. Duré ì'râtẽire norĩ hã ma tô timorĩ wẽ za'ra. ìmorĩ'õ norĩ hã para na te oto 're nomro. ìtob'a norĩ hã te duré rob'madâ'â za'ra oto. Tawamhã ãne hã da te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni. 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma, ma tô duré ãma tawata za'ra ni, Izarazéhé nhihudu norĩ nhib'apito ãma.

Zeususi hã dasa te te dama ã'manharĩzé wasu'u hãiba amo

Marcusi 8.1-10

³² Tawamhã Zeususi hã ma tô ãsiré 're ãwanomro mono norĩ zô sima wazô tihârâ za'ra. Tawamhã te wama nharĩ za'ra, âne:

— Âhãna ã'rata dasi'ubumroi ré, ma tô dasa hã dawu ai'utô, bâdâ si'ubdatô da'ãma si'utôrĩ wa. Taha wa, da'ãma ãpẽ'êzé di, wa hã. Dasai ô nherê, te dama rob'rui waihu'u ô di, apâ da te ropéi mono da hã. Danhib'uware wa, bâdâdi wa, dawu robra za'ra ô'umnhasite, te dama rob'rui waihu'u ô di.

³³ Tawamhã wa norĩ hã ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã wa tô wasiwi sadanharĩ ni, Zeususi hã:

— E niha wa za ã'u'êtê wapu hã 'masãmri za'ra ni, a'ubuni wi wasi'ubumro nherê, dahãiba mono bâ wa te dama ã'a za'ra da hã. Da'ahâ uptabi di.

³⁴ Tawamhã te asa wazadanharĩ za'ra, Zeususi hã:

— E niha te ã'u'êtê wapu hã aima tihâimana za'ra wa'wa.

Tawamhã âne te asa tâma wasu'u za'ra:

— 7 na te wama tihâimana za'ra. Duré pe'a hã umrore na te tihãiba. — Âne, wa asa tâma wasu'u za'ra ni.

³⁵ Tawamhã Zeususi te dama rob'ru, ti'ai wa dasi'ubumroi mono da.

³⁶ Taha pari, ma tô duré 7 na ã'u'êtê wapu hã waibu, pe'a zama, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma wata da, sôpru wa. Âma wata pari, ma tô te te wẽ'ê, ã'u'êtê wapu hã, pe'a zama. ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma, ma tô wama sômri za'ra, wa te dama sômri za'ra mono da.

³⁷ Tawamhã uburé ma tô tasaihuri ni. Ma da te 'mahâpãrĩ. Tawamhã ãsiré 're ãwanomro mono norĩ

hã wa tô danho'rada hã apâ wa te ubumro za'ra, 7 na si'õno hã ãsi'atarẽme ré hã.

³⁸ Aibã norĩ hã tisa te te ãhuri norĩ hã 4 miu na ãhãiba za'ra hã. Pi'õ norĩ hã duré ai'uté norĩ hã sa'rata õ di.

³⁹ Tawamhã Zezusi hã te oto dama rob'ru, apâ dasi'aba're da, darob u. Taha pari, ma tô uba're 're ãzé, Madadã na danhipti'a nho'õmo nhisi u te te saprĩ da.

16

Zezusi hã marĩ ãwaihu'u'õ hã te te 'manharĩ da, da te tãma ãruzé wasu'u

Marcusi 8.11-13; Rucasi 12.54-56

¹ Tawamhã parisezu norĩ hã duré sadusezu norĩ hã ma tô Zezusihi u ai'aba're, te te tãma 'ru za'ra da, marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã te te 'manharĩ da, ãsõ'a za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa para di pâ, marĩ hã tô sena te te 'manharĩ zô. ãne ma tô tãma 'ru za'ra, te te siwi pibu da, Zezusi hã.

² Tawamhã Zezusi hã te asa tãma nharĩ za'ra:

— Bãdã ãsébrézéb u hãiwa pré wamhã, te za ãne asima 're ãrowasu'u za'ra wa'aba mo: “Awẽmhã hãiwa wẽ di za oto.”

³ Duré nimahã na bãdã 'rãi watobrozéb u, hãiwa nhirõtõ si simi'wara wamhã, ãwatobrozéb ãma si bãdã te te hãiwa nhirõtõ pré wamhã, te za duré ãne asima 're ãrowasu'u za'ra wa'aba mo: “ãhãna hã tã te za we tita'a.” ãne hã hãiwa u 're asimizawẽrẽ za'ra wa'aba mono wamhã, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, tã 're ãta'a mono zéb da hã duré 're ãhãiwa pese mono zéb da hã. Tane nherẽ, ãhãna uburé 're ãromhãimana mono zé hã 'madã'ã za'ra wa'aba nherẽ, za 're ãromhãimana mono zéb da hã waihu'u za'ra wa'aba õ di.

⁴ Nimosi aipoto té wa'aba mono hã ã'aihâimana wasété za'ra wa'wa. 'Re ãhâimana u'âsi mono zô, 're asimipari za'ra wa'aba mono zahã, te ãma ã'ru za'ra wa'wa, marã dama ã'manharã waihu'u'ô hã te aima 'manharã za'ra wa'aba da. Tane nherê, te 'manharã ô di za. Durêihã Zonã ma ãromhâimanazém na si te za ãma aipo're pu'u za'ra wa'wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono, marã dama ã'manharã waihu'u'ô hã te te tãma ã'manharãzém na. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, parisezu norã ma, durê sadusezu norã ma zama.

Tawamhã Zezusi hã te oto tiwi timorã za'ra, nimomo morã da.

Ã'u'êtê wapuzém na Zezusi te te ãma ãsimiré'é za'ra zé wasu'u, parisezu norã ãma

Marcusi 8.14-21

⁵ Tawamhã wa norã hã wa tô saprã za'ra ni, Zezusihi me, ãsô'u na. Wa te saprã za'ra wamhã, wa tô ã'u'êtê wapu na po're ha'ãri za'ra ni. Taha wa, wa wa'ubana ai'aba're ni.

⁶ Tawamhã Zezusi hã ma tô wama nharã za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norã ma:

— Ma'ãpé 're asi'madã'ã pese za'ra wa'aba mono, ã'u'êtê wapuzém nhiti 're anomro aba mono da, parisezu norã nhimi'manharãzém nhiti, sadusezu norã me. — ãne ma tô wama ãma romn-himiré'é za'ra, sô'awib ô nherê.

⁷ Tawamhã wa norã hã wa wasima nharã za'ra ni, ãne:

— ãté ô hã ã'u'êtê wapu hã wa te wei wasiré 'mai'ãri ô wa, ma tô ãne wama nharã za'ra.

⁸ Tawamhã Zezusi hã wanhimirosa'rata za'ra hã te te sina waihu'u wa, te wama nharã za'ra, ãne:

— E niha te ĩ'u'ětē wapu hã aima ĩhâimana za'ra wa'aba õ na, sô asimrami za'ra wa'wa. E asiwi ĩ'umnhasi za'ra wa'aba ãna.

⁹ E zahadu bété asiwi ĩzadaihu'u za'ra wa'aba ã bâ. E ma tô ãma aipo're si'âri za'ra wa'wa, 5 miu na aibâ norĩ ma, ĩ'u'ětē wapu hã 5 na te ĩwē'ēi mono zém na hã. E niha si'õno hã ĩ'masisi za'ra wa'wa hã, ĩ'u'ětē wapu wē'ēi ré hã. E ma tô duré ãma aipo're si'âri za'ra wa'wa.

¹⁰ Duré 4 miu na aibâ norĩ ma, ĩ'u'ětē wapu hã 7 na te wē'ēi mono wamhã, e niha si'õno hã ĩ'masisi aba mono hã. E ma tô duré ãma aipo're si'âri za'ra wa'wa.

¹¹ E niha bâ waihu'u za'ra wa'aba õ di bété, ĩ'u'ětē wapu 'manharĩzém na te ĩnharĩ uptabi õ zém na hã. Ma'ãpé 're asi'madá'â pese za'ra wa'aba mono, ĩ'u'ětē wapuzém nhiti 're anomro aba mono da, parisezu norĩ nhimi'manharĩzém nhiti, sadusezu norĩ me.

¹² Tawamhã ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã wa tô wasina waihu'u za'ra ni, Zezusihi mreme hã, ĩ'u'ětē wapu 'manharĩzém na te te wama ĩnharĩ uptabi õ na hã, parisezu norĩ nhimiroti wasété na te te ãma ĩsimiré'ézém na si, sadusezu norĩ me.

ZeZusi hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisutu na, Danho'reptui'wa da, Pedru te te ĩwasu'uzé wasu'u Marcusi 8.27-30; Rucasi 9.18-21

¹³ Tawamhã Zezusi hã te oto mo darob amoi u, apito Piripihite, Sézareza na 'ri nho'õmo nhisi niwĩ. Tame ma tô wazadanharĩ za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã:

— E niha ma tô dasima ĩwasu'u za'ra ni, dasiré ĩpodo hã ti'ai ãma. E 'wa hã, wa hã wa 're mo.

¹⁴ Tawamhã ãne wa asa tãma nharĩ za'ra ni:

— Aiwasu'u hã, ahã di. A hã, u, Zuwã Batita, apã aihãiwa'udu. Duré a hã, u, Eriasi apã we ì'aimorĩ. Duré a hã, u, Zeremiasi. Duré a hã, u, duréihã 'Re ìhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa ìhãiba amo, apã aihãiwa'udu.

15 Tawamhã Zezusi hã te duré wazadhanarĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hã bété, e niha ma tô asima 're ìwasu'u za'ra wa'aba mo.

16 Tawamhã Sima Pedru te asa tãma tinha:

— A hã Cristu, 'Re ìhãimana u'âsi mono te te aipisudu, Danho'reptui'wa da. A hã 'Re ìhãimana u'âsi mono 'ra.

17 Tawamhã Zezusi, te Pedru oto 'mahã:

— Sima, Zuwãhã 'ra, aima 're rowẽ mono di. Ma tô ãma ì'uwaimra. A hã danhimirowasu'u hawi, ãne na ìwaihu'u õ di. Ìmama, hãiwa ãma 're ìsãmra mono si ma tô ãne na aima ìwaihu'u. — ãne ma tô Zezusi hã wêsã Pedru hã, te te ìwaihu'uzém na.

18 Tawamhã te duré tãma ãma romnhimiré'é:

— Pedru, ãne wa za aima waihu'u. Ètẽ na, wa ai'ãma simiré'é. Ni'wa hã ètẽ nhisiwi te za 'ri na'rada hã 'manha, 'ri hã siptete na 're sa mono da, tãma. Tane hã 'Re ìhãimana u'âsi mono te te ìpisutu na, ma tô ìwaihu'u na'ra. Taha wa, ni'wa hã ètẽ nhisiwi te te ì'ri ne, te za oto ìwaihu'u na'rata zém hawim na ìwaihu'u za'ra ni, za da te 're ìzaze za'ra mono norĩ hã. 'Re ìdadâ'â za'ra mono zé hã dama siptete nherẽ, pire nherẽ, ìzazei'wa norĩ ãma te te ai'uté waihu'u za'ra õ di za.

19 Danhib'apito, 'ri za'ètẽ 're, 're ìsãmra mono hã te za 'ridawazé hã tãma ìromhuri'wai ma tisõ, te te dama ãma 're 'ridawa mono wa, ãma 're danhisi mono da. Tane, wa za aima tisõ 'ridawazé hã, 'Re ìhãimana u'âsi mono, da'ãma 're ìsib'a'uwẽ mono zéb

u, dama 're a'ridawa mono da, ãma 're danhisisi mono da. Uburé marĩ hã da te 're 'manharĩ tũ za'ra mono da, dawi 're ĩ'azawi mono hã te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te ãma 're asaze, hãwiwa ãma. Duré uburé marĩ hã dawi 're ĩ'azawĩ mono õ hã te za duré te te ãma 're ai'uzei pese. — Āne ma tũ Zezusi hã tãma waihu'u, Pedruhu ma.

²⁰ Taha wa, Zezusi hã ma tũ sina wazadawa uwati za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã, wa te dama wasu'u tũ za'ra da a'â, Danho'reptui'wa na 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisutu na hã.

Zezusi hã za ĩdâ'âzém na ĩsiwasu'uzé, za ĩhãwiwa'utuzém na zama

Marcusi 8.31-9.1; Rucasi 9.22-27

²¹ Tawamhã ta hawim haré te oto tidâ'âzém na wama 're siwasu'u u'âsi sũ'awi Zezusi hã, tihãwiwa'utuzém na zama. Āne ma tũ wama 're siwasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma:

— ĩmama te te ĩma ĩpisutuzéb zarina wa za mo, Zeruzarẽ u. Tamemhã zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã, duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa ĩpire norĩ hã, duré ĩsimiroti na rob'ui'éré 'rata na dama rowahutu'wa norĩ hã te za ĩma rob'manharĩ wasété za'ra. Taha zarina, wa za robzépata za'ëtẽ. Te za duré dasiwi ĩwĩrĩ ni. Tawamhã bâdâ maparane ĩ'ãma si'utõrĩ õ ré, wa za hãwiwa'udu apã.

²² Tawamhã Pedru ma tũ Zezusi hã sima saprõ tisiré norĩ nhiti, romnhiwasi, tãma ĩsiwasu'u za'ra zé hã te te tiwi sawi da. Āne te tãma tinha:

— Wanhib'apito, ãne hã ai'ãma ĩromhâimana da hã mare di za. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te aima ba'a da si, wa ĩsima wẽ, da te aima rob'manharĩ tũ da.

23 Tawamhã Zezusi hã ma tô aipi'ra, Pedruhu u. ãne te tãma tinha:

— Satanasi, mo oto aimorĩ, ãnhiti. Marĩ hã bådãdi wa, 're ãsima'wara mono, te te 're ãda'marõpãrĩ za'ra mono ne, te ãwasutu mo, ãmama te te ãma ãpisutuzéb zarina te ãsina dama uwaimrami tõ da. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimirosa'rata nei õ di, asimirosa'rada hã. Ti'ai ãma danhimirosa'rata zarina si te ããma ãrosa'ra, a hã.

24 Tawamhã Zezusi te duré wama nharĩ za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma:

— Ni'wam norĩ hã ãsiré 're nomro u'ãsi mono da, te te sima 're ãwẽ za'ra mono wamhã, tihãimanazém na te te 're rosa'rata za'ra mono õ di za. Tiza'ozéb ré, ãzarina 're ãnomro mono ne, te za ãsiré 're nomro, da te 're simroi mono da nherẽ.

25 Ni'wam norĩ hã tihãimanazé te te sima 're sawi za'ra mono wamhã, rowẽ ãsi'utõrĩ'õ hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Ni'wam norĩ hã ãzarina 're nomro mono da, tihãimanazé te te sima 're sawi za'ra mono õ wapsi, tawapsi te za te te sina 're uwaimrami za'ra, rowẽ hã.

26 Áté ni'wa hã te za tinhibro hã te te sima 're a'ubumroi pese, sibrob ahã uptabi da. Tawamhã te za oto dârã. Ti'ab ré, sibrob ahã nherẽ, e tãma 're rowẽ mono di za, rowẽ ãsi'utõrĩ'õ hã te te sina uwaimrami õ wamhã. Mare di. Tãma 're rowẽ mono õ di za. Ti'ai ãma, simarĩ ahã uptabi nherẽ, tãma waihu'u õ di za, marĩ na ãsiwa'ãbãzéb da hã, rowẽ ãma 're ãhãimana mono zéb da hã.

27 Wa hã ti'ai ãma dasiré ãpodo, niwapsi wa za wei mo apã, ãmama zadawa para, hãiwa ãma tãma ãromhuri'wa norĩ siré. Tamep si uburé marĩ hã da te 're ãmanharĩ za'ra mono zéb zarina, wa za

dama rowairébé, ĩwě norĩ ma, duré ĩwasété norĩ ma zama.

²⁸ Tô sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa hã aihĩni õ nherê, ai'matâ'â aba õ ré, te za ĩ'madâ'â za'ra wa'wa ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã, uburé Danhib'apito uptabi na apâ we ĩmorĩ wamhã. — ãne ma tô wama siwasu'u za'ra, Zezusi hã.

17

Ĕtê 'rãihã ãma, Zezusihi hãiba na rowa'a za'êtê wasu'u

Marcusi 9.2-13; Rucasi 9.28-36

¹ Tawamhã bâdâ 6 na ãma si'utõrĩ pari, ma tô Zezusi hã Pedru norĩ si te te simro, Ti'adu norĩ zama ĩnoi me, Zuwãhã me. Ĕtê 'rãihã u, ma tô te te simro.

² Tame si'ubumroi ré, ma tô Zezusi hã aimawi tihãiba na saprĩ, Pedru norĩ nho'a. Ma tô ti'uburã pese, bâtâ ro'o ne. Duré ĩ'uza hã rã uptabi di, rowa'a za'êtê ne.

³ Tawamhã Pedru norĩ hã ma tô 'madâ'â za'ra, Mozési norĩ hã, Eriasihi me. Zezusihi me, te sima rowasu'u za'ra.

⁴ Tawamhã Pedru te Zezusihi ma tinha, ãne:

— Wanhib'apito, ãme wama rowě za'ra di. Aima wě wamhã, uridi hã si'ubdatõ te aima 'manharĩ za'ra wa'aba da, wa tô rosa'rata, ate da hã, duré Mozésihi te da hã, duré Eriasihi te da hã.

⁵ Tawamhã ãne Pedru te te tãma nharĩ ré, ma tô hãiwa nhirõtõ'a za'êne hã we hãiba zuwa za'ra, Zezusi norĩ hã. Tawamhã hãiwa nhirõtõ'a hawi, ma tô 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã mre:

— Ā hā ĭ'ra, te 're ĩsawi pese mono. Tāma 're ĭto za'ētē mono di. Ma'āpé ĩsimiroti hā 're wapari pese za'ra wa'aba mono za.

⁶ Tawamhā Pedru norĩ hā Zezusihi siré ĩsi'aba'ré norĩ hā, 'Re ĩhāimana u'âsi mono mreme te te wapari za'ra wamhā, ma tô tãma tipahi za'ra. Tãma pahĩ za'ra wa, ma tô ti'ai wa rere, dumana na. Ti'ubu na ma tô roptob za'ra.

⁷ Tawamhā Zezusi hā ma tô ĩtēme ai'ré za'ra. Simi'wara ré, ma tô upi za'ra, tinhib'rata na. Te te upi za'ra wamhā, te tãma nharĩ za'ra:

— Ma'āpé aiwahutu za'ra wa'aba. Aipahi za'ra wa'aba tō.

⁸ Tawamhā ma tô ti'rāiwahutu za'ra oto, te te rob'madâ'â za'ra da. Te te rob'madâ'â za'ra wamhā, Zezusihi si ma tô 'madâ'â za'ra.

⁹ Tawamhā ětē 'rāihā hawi, ma tô si'ra za'ra, Zezusi norĩ hā. Si'aba'réi ré, ma tô Zezusi hā Pedru norĩ hā sadawa uwati za'ra, āne:

— ětē 'rāihā āma ĩ'madâ'â za'ra wa'wa hā dama wasu'u za'ra wa'aba ō di za a'â. Wa hā ti'ai āma dasiré ĩpodo hā ab're hawi, ĩmama te te ĩhāiwa'utu parip si, te za dama 're ĩrowasu'u za'ra wa'aba mo.

¹⁰ Tawamhā Pedru norĩ hā te oto āma siwi sadanha, āne:

— E marĩ wa, te dama rowahutu'wa norĩ hā te te dama 're roti za'ra, Cristu, Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhāimana u'âsi mono te te ĩpisutu wana, Eriasi za we ĩmorĩ na hā.

¹¹ Tawamhā Zezusi hā te asa tãma nharĩ za'ra:

— Duréihā 'Re ĩhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hā ma tô ĩ'uwaibaba āma rob'ui'ééré, Eriasi za we apâ ĩmorizém na te te ropese da.

¹² Tane nherě, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Eriasi hā ma tô wei morĩ pa. Tane nherě, ō hā da

te dasiwi waihu'u õ wa, ma tô tãma rob'manharĩ wasété za'ra ni, da te dasima ãwẽ za'ra zéb zarina. Tane te za duré da te ãma 're rob'manharĩ wasété za'ra, ti'ai ãma dasiré ãpoto ma hã.

¹³ Tawamhã Pedru norĩ hã ma tô waihu'u za'ra, Zezusi te te tãma ãrowasu'u za'ra zé hã, Eriasihi upana Zuwã Batita te te ãwasu'u na hã.

Zezusi hã ai'reputu ma, wa'uburé te te ãmezé wasu'u

Marcusi 9.14-29; Rucasi 9.37-43

¹⁴ Tawamhã wa norĩ hã wa tô apã ai'aba'ré ni, Zezusihi me, da'ahã uptabi na sô ãdahãimana za'ra u. Tawamhã aibã hã ma tô Zezusihi u wi. Wisi wamhã, ma tô ãpapara nhamra, hi'rãtitõ.

¹⁵ Tawamhã te tãma tinha, Zezusihi ma:

— Apito, ma'ãpé ã'ra ãma aipẽ'ézé na. Te 're sitete u'ãsi. 'Re sitete u'ãsi mono wa, te unhama u 're waptã'ã, ãi ba zama.

¹⁶ Asiré 're ãnomro mono norĩ u, wa tô aré saprõ. Tane nheré, te te siwi pese waihu'u õ di, ta norĩ hã.

¹⁷ Tawamhã Zezusi ma tô tinha, ãne:

— E niha bété ai'rata 're ãnhamra u'ãsi za'ra wa'aba mono nheré, asina 're ã'umnhasi za'ra wa'aba mono õ di, te 're ã'aipawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã. Nimosi aipoto té wa'aba mono hã ã'aihãimana wasété za'ra wa'wa. E ãpẽ'ézé u'ãsi, wa za ai'rata 're ãmorĩ u'ãsi 'wa, 're ã'umnhasi za'ra wa'aba mono õ wa. Ma'ãpé we ãtẽme saprõni aba, ai'repudu hã.

¹⁸ Tawamhã wa'uburé ma, ma tô rob'ru Zezusi hã, ai'repudu te te 're ãpibui u'ãsi mono nhiti, morĩ da. Te te tãma rob'rui wi, ma tô awa'awi wato-bro, ai'reputu hawi. Tawamhã awa'awi ma tãma tirowẽ, ai'reputu ma hã.

19 Tawamhã wa norĩ hã ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã, wa tô wahãiba pisutu ãtẽme ai'ré za'ra ni Zezusihi u, romnhiwasi wa te wasiwi sadanharĩ da. ãne, wa tô wasiwi sadanharĩ ni:

— E niha bã bété wa norĩ hã, wa'uburé ma, wa te rob'ru za'ra nherẽ, wa te wasiwi ãmei waihu'u õ, tãma.

20-21 Tawamhã Zezusi hã te asa wama nharĩ za'ra:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã syry na 're umnhasi za'ra wa'aba mono wa, tãma meĩ waihu'u za'ra wa'aba õ di. Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Motada nhamare hã syryre nherẽ, da te 're wamhã, oto poto wamhã, wede za'ëtẽ uptabi di. Tane, a norĩ wa'wa hã syryre na 'Re ãhãimana u'ãsi mono 're umnhasi za'ra wa'aba mono wamhã, syryre na nherẽ, uburé marĩ hã te aré 're ãmanharĩ za'ra wa'aba mo, asi'uihã na aima waihu'u za'ra wa'aba õ nherẽ. ãëtẽ 'rãihã ma, te aré ãnharĩ za'ra wa'wa, si'uihã na si'ré da, ãsabzém nhiti. Tawamhã te aré tô ai'ré. — ãne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma.

Zezusi hã za ãdã'ázém na ãsiwasu'uzé hãiba amo, ãhãwa'utuzém na zama

Marcusi 9.30-32; Rucasi 9.43-45

22 Tawamhã wa norĩ hã Zezusihi siré wa tô asimro ni, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Wasiré wasi'ubumroi wamhã, ma tô Zezusi hã wama siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hã dasiré ãpodo hã te za dasima ãhãiba nhomri za'ra ni.

23 Te za ãwĩrĩ ni duré, dasiwi. Tane nherẽ, bãdã maparane ããma si'utõrĩ õ ré, te za ãmama hã apã ãhãwa'utu.

Tawamhã, wa te wapari za'ra wamhã, ma tô wawi tirobzei'õ pese za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ wi.

'Re ãhãmãna u'ãsi mono nhorõwa 'ri 'madã'ãzéb da, rob'uiprazé da te tãmã 're ãpo'o za'ra mono zé wasu'u

²⁴ Tawamhã wa norĩ hã Zezusihi siré 're ãwanomro mono norĩ hã wa tô ai'aba'ré ni, Capana'u na 'ri nho'õmo nhisi u. Wasihutu wamhã, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã ma tô Pedru siwi sadanha, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zé ma, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ hã. ãne ma tô siwi sadanha:

— E asib'apito za'ra wa'wa hã rowahutuzé 'madã'ãzéb da, te te dame 're wa'ãbã mono õ di.

²⁵ — ãhe. Te te 're wa'ãbã. — ãne ma tô sada'ã, Pedru hã.

Tawamhã Pedru ma tô ãzé 'ri para u, Zezusihi zarina, te te ãma sadanharĩ da. Sébré wamhã, ma tô Zezusi hã timreme na sôzã, Pedru hã:

— Sima, e niha ma asimirosa'rada ãwaihu. Daro mono bã danhib'apito norĩ ma, e 'wam norĩ hã te rob'uiprazé hã te te tãmã 're po'o za'ra. E ãsib'a'uwẽ norĩ hã, e darob zô te te da'ãma 're ã'ai'uté za'ra mono norĩ si te za te te tãmã 're po'o za'ra. — ãne te sadanha, Zezusi hã.

²⁶ Tawamhã Pedru te asa tãmã tinha:

— Darob zô te te da'ãma 're ã'ai'uté za'ra mono norĩ si, te za te te 're wa'ãbã za'ra.

Tawamhã Zezusi hã te duré tãmã tinha, ãne:

— Tane tô. Daro mono bã danhib'apito nhib'a'uwẽ norĩ, tinhib'apito ma, te te 're ãwa'ãbã za'ra mono da hã mare di. (Tane, wa hã ãmama nhib'a'uwẽ wa, rowahutuzé 'madã'ãzéb da, te

dame 're wa'âbâ mono õ nherẽ, te ãma dame 're upai mono õ di za.)

²⁷ Tane nherẽ, wawasédé, da te wa'ãma 're sa'ra mono õ'umnhasite, wa za wa'âbâ za'ra ni, ãhãna hã. Ma'ãpé ai'maimorĩ aba isõ'ui u, tepe zô 'maimei wa'aba da. Tawamhã ãmorĩ'rada 'mai'ári aba wamhã, te za ãmasari waré wa'wa, rob u. Tawamhã isadai're 're, te za ãmanhopêté 'wa, rob'uiprazé isapotore hã. Ta hã ãwatre za, rowahutuzé 'madâ'ázéb da hã te ãwa'âbâzéb da hã, duré ãma ãwa'âbâ za'ra wa'aba zéb da hã. Taha wa, rob'uiprazé isapotore hã 'mai'ári aba wamhã, te za asiwi ã'mai'ári 'wa, rowahutuzé ma, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ u, ãma wa'âbâ za'ra wa'aba da. — ãne te tinha, Zezusi hã.

18

Danhipai u dama ãpire na Zezusi hã te te ãrowasu'uzé wasu'u

Marcusi 9.33-37; Rucasi 9.46-48

¹ Tawamhã wa norĩ hã Zezusihi siré 're ãwanomro mono norĩ hã wa tô ãtême ubumro ni, wa te wasiwi sadanharĩ da, ãne:

— E 'wa hã 'Re ãhãimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ, siré 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã danhipai u dama ãpire.

² Tawamhã Zezusi hã ma tô ai'uté hã 'mahã, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ wa'wa, te te sãrĩ da.

³ Tawamhã te wama nharĩ za'ra oto:

— Tô sena, wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Aihãimanazém na sãrĩ za'ra wa'aba õ wamhã, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã ai'ãma 're sib'a'uwẽ za'ra wa'aba mono õ di za. Dama ãwapu na ai'uté

hâimanazém ne 're aihâimana za'ra wa'aba mono wapsi, te za ai'âma 're sib'a'uwẽ za'ra wa'wa.

⁴ Ni'wam norĩ hã ã ai'uté ne tipire na 'râwi 're si'madâ'â za'ra mono õ wapsi, te za pire na 're hâimana u'âsi za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ìsib'a'uwẽ mono zéb ãma hã.

⁵ Duré ni'wam norĩ hã te te 're ìzawi pese za'ra mono wa, ai'uté zô 're tob'uzu za'ra mono wamhã, ta norĩ u'âbâ te duré ìzô 're tob'uzu za'ra. — Æne ma tô wama waihu'u za'ra, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ ma.

Dawasédé, da te 're ìmanharĩ za'ra mono õ zé wasu'u

Marcusi 9.42-48; Rucasi 17.1-2

⁶ Tawamhã Zezusi hã te duré wama rowasu'u za'ra, ãne:

— Æhãta ai'uté norĩ te asimro. Æté ni'wa hã te za tinhimiroti wasété na ãma ropé, ai'uté norĩ ãma, te te sina 're ì'umnhasi za'ra mono norĩ ãma. Tawamhã ìsimiroti wasété hawi, ai'uté te te ì'mairême wamhã, tãma ropipa uptabi di za, tãma ìroti wasété 'wai ma hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono, za te te azâri wa. Ìbutu na êtẽ tãmo wawẽ, da te ãma wasisi pari, dâ'â da, âi ba da te mei 'wa'âhã, tãma ropipa di aré. Tane nherẽ, ìsimiroti wasété zarina ai'uté te te ìrême wamhã, tãma ropipa uptabi di za, roti wasété'wai ma hã.

⁷ Danhimiroti wasété hawi 're dasi'marõpãrĩ u'âsi za'ra mono wa, taha wa, dama 're ropipa uptabi za'ra mono di za, daro mono bâ. Te za tô da te 're ìrême za'ra. Tane nherẽ, tinhimiroti wasété hawi te te 're ìda'marõpãrĩ za'ra mono norĩ ma si, danhipai u tãma 're ropipa uptabi za'ra mono di za.

8 — Asib'rata na aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, duré aipara na aiwasédé hã 're waibui wa'aba mono wamhã, te za asiwi 're ãsihãri za'ra wa'aba mo, 're sãmra aba mono da. Asib'rada asiwi 're sihãri za'ra wa'aba mono newa, duré aipara hã asiwi 're sihãri za'ra wa'aba mono newa, te za oto misire ré si newa, hãiwa u 're anomro aba mo, 're asimroi u'âsi aba mono da oto, tame. Tawapsi aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di za. Tane nherẽ, asib'rata zahuré ré, duré aipara zahuré ré, unhama u'âsi u 'Re ãhãimana u'âsi mono te te 're asãmra aba mono wamhã, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za.

9 Duré atõmo na marĩ 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono wa, aiwasété na 're asi'marõpãri za'ra wa'aba mono wamhã, ato hã te za asiwi 're ãsani za'ra wa'aba mo, 're sãmra aba mono da. Tawamhã ato hã asiwi 're sani za'ra wa'aba mono newa, te za atõmo misire ré si newa, 're asisisi aba mo, hãiwa u, 're ai'ubumroi u'âsi aba mono da, tame. Tawapsi aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di za. Tane nherẽ, atõmo zahuré ré ropipa u unhama u'âsi u, 'Re ãhãimana u'âsi mono te te 're asãmra aba mono wamhã, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. — ãne ma tô Zezusi hã ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma, wama waihu'u sirõmo za'ra.

Pone'ẽrebãire ãsimanizé wasu'u

Rucasi 15.3-7

¹⁰⁻¹¹ Tawamhã Zezusi hã te duré wama rowasu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma:

— ãhãta ai'uté norĩ hã te asimro. ãma 're rosa'rata wasété za'ra wa'aba mono tõ, dama ãwapu newa. Tô sena, wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Hãiwa ãma 'Re ãhãimana u'âsi mono ma

romhuri'wa norĩ hã te ai'uté mono bâ te te 're 'madâ'â pese za'ra, misi si, tite mono bâ. Ta norĩ hã te Īmama nho'a te te 're 'madâ'â pese za'ra, hãiwa ãma 're ĩsãmra mono nho'a.

12 — Wa za oto aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Aibã hã pone'ërebã 100 na ĩsimizama hãiba hã misi tiwi 'masimani wamhã, e sô rĩtĩ mono õ di za. Te za tô sô 're rĩtĩ. Pone'ërebãire hã te za a'ã rême za'ra 99 na ĩhãiba hã. Īsa'u rom na tisa te te 're huri mono ré, te za sô rĩtĩ, tiwi ĩsimani zô.

13 Tawamhã te te sãmri wê te, te za 're to, pone'ërebã tede'wa hã. Pone'ërebã hã ĩsimani'õ norĩ hã rowê u'ãsi tãma 're hãimana za'ra mono wa, tãma 're ĩrowê mono zém nhipai u, te za 're to za'ëtê.

14 Tane, ã ai'uté norĩ hã Aimama aba wi, 're ĩsimani za'ra mono da hã sô 're simipari mono õ di, tãma wê õ wa. — ãne ma tô Zezusi hã pone'ërebãire ĩsimanizém na simiré'é.

Dasiré ĩsazei'wa nherê, dasiwi 're ĩdawasété za'ra mono zé wasu'u

15 ãne te duré rowasu'u, Zezusi hã:

— Asisãnawã, asiré ĩsazei'wa nherê, asada 're wasété za'ra wa'aba mono wamhã, te za ĩtême 're anomro aba mo, asada 're ĩwasété za'ra wa'aba mono zém na tãma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono da, aihãiba pisutu. Tawamhã tãma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono zé hã te te 're wapari za'ra mono wamhã, te za apã asina 're asisãnawã za'ra wa'aba mo.

16 Tane nherê, te te 're aiwapari za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za oto asiré ĩsazei'wa hã misi, niwamhã maparane asiré 're ĩsimroi wa'aba mo, asada 're ĩwasété za'ra wa'aba mono u, oto ĩsô'a zahuré tãma 're asiwaihu'u za'ra wa'aba mono da,

ta norĩ nho'a. Duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ééré hã ãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da, te za ãne 're ìmanharĩ za'ra wa'aba mo, asima. ãne ìsimiroti na rob'ui'ééré hã: “Ni'wam norĩ hã sada 're dawasété za'ra mono wamhã, dahâiba maparane nho'a te za dama 're si-waihu'u za'ra, ìwapari'wa norĩ hã danho'a te te ãma 're mre me waptob za'ra mono da.” ãne duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ééré, ìbaihá na hã.

¹⁷ Tawamhã asiré ìsazei'wa norĩ nho'a tãma 're roti za'ra wa'aba mono nherê, te te 're aiwapari za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za oto uburé asiré ìsazei'wa norĩ ma 're ìrowasu'u za'ra wa'aba mo, asada 're ìwasété za'ra wa'aba mono zém na. Tawamhã uburé asiré ìsazei'wa norĩ hã te te 're wapari za'ra mono õ wamhã, ìsazei'õ'wa hâimanazém ne, te za oto ãma 're ìrosa'rata za'ra wa'aba mo, tiwasété na 're siwaihu'u za'ra mono õ wa oto. — ãne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ ma.

¹⁸ Tawamhã te duré wama rowasu'u za'ra Zezusi hã, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ ma:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Uburé marĩ hã da te 're 'manharĩ tô za'ra mono da, dawi 're ìsawi za'ra wa'aba mono hã te za 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te ãma 're asaze za'ra wa'wa, hâiwa ãma. Duré uburé marĩ hã dawi 're ìsawi za'ra wa'aba mono õ hã, te za duré te te ãma 're ai'uzei pese za'ra wa'wa.

¹⁹ — ãne wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa, tô sena. Ni'wam norĩ hã maparane nherê, marĩ na ti'ai ãma 're asisaze za'ra wa'aba mono wamhã, ìmama wi 're ìrowaptêrê za'ra wa'aba mono zéb uwaibaba, te za te te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa, hâiwa ãma 're ìsãmra mono hã.

20 Ni'wam norĩ hã maparane, áté si'ubdatõ nherẽ, ãzadawa para 're mremente zusi mono da, siré 're si'ubumroi mono wamhã, wa hã wa za tame duré ãsiré 're ãhãimana za'ra. — ãne ma tã wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã.

21 Tawamhã Pedru hã ma tã Zezusihi u ai're, te te sadanharĩ da. ãne te sadanha:

— Wanhib'apito, wasiré ãsazei'wa nherẽ, ãzada 're ãwasété u'ãsi mono zé hã e mame ãsa'ratazém nhitõ ãma wa za ãsina 'madâ'ã zazã, ãwasédé te ãsina ã'madâ'ã'õzém na hã za. E 7 ãma.

22 Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Mare di. 7 ãma asina 'madâ'ã zazãri õ di za. Áté 77 ãma si te za asina ã'madâ'ã zazã, ãwasédé hã asina ã'madâ'ã'õzém na hã.

23 ãne, wa za oto aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zém na hã. Tawamhã ti'ai ãma danhib'apito hã ma tã rosa'rata, tite rob'uiprazé te te sa'rata da, ãsapari tãma rob'madâ'ã'wa norĩ hã rob'uiprazé te te tiwi 're ãwaptẽre za'ra mono hã wahuré ãsõwa're're te te tãma 're sãmri za'ra mono zõ.

24 Tawamhã te te ãma sãna'rata wi, ma tã ãtẽme saprõni ni aibã hã, ãsapari rob'madâ'ã'wa hã. Ta hã ma tã rob'uiprazé hã tinhib'apito wi te te 're awaptẽre, sa'etẽ uptabi na. Sa'etẽ uptabi wa, niwa ãsõwa're're te te tãma ãsãmri da hã waihu'u õ di.

25 Tawamhã te te tãma sãmri waihu'u õ wa, ma tã ãsib'apito hã dama ti'ru, da te wede da, da te uipra da, ãmro zama, ã'ra norĩ zama, pawa'ãbã ãna te te dama 're romhuri za'ra mono da oto. Uburé ãsibro hã da te dama wede za'ra da, ma tã dama ti'ru duré, rob'uiprazé te te tiwi 're ã'awaptẽre mono hã te te ãma wa'ãbã da.

26 Tawamhã õ hã tô tãma rob'madâ'â'wa hã aré, ma tô hi'rãtitõ tãma aime ìpapara, tinhib'apito ma. Tawamhã te tiwi waptẽ, ãne: “Apito, a'â ìzapari ze na asimi'ẽ na. Zahadu uburé wa za aima wa'â, wa hã.” Æne ma tô tãma siwaihu'u, aibã hã.

27 — Tawamhã ìsib'apito hã ma tô ãma aiwamri, ìmreme na. Taha wa, ma tô tãma sisisi apã, õne haré nomro da, te te tãma sòmri tõ da. Õne haré ma duré satõ oto, apã morĩ da.

28 Tawamhã õ hã aibã hã te oto mo. Morĩ wamhã, ma tô tisiré romhuri'wa hã sõpõtẽ. Taha wi, ma tô duréhã rob'uiprazé misi bãtã na dapawa'ãbãzé hã waptẽ syry na, apito hawi ìmorĩ wi. Tawamhã ìsõwa're're te te tãma sòmri õ wa, ma tô ti'ã, ìbutu na awa'awi. Ìbutu na te te tété sina, ma tô tiwi waptẽ, ãne: “Ma'ãpé ãhãna ìma sòmri, zahadu ìma ìwa'ãbã õ hã.” Æne te tiwi waptẽ.

29 — Tawamhã ìsiré romhuri'wa ma tô hi'rãtitõ nhamra ìpapara, te te tiwi rowaptẽrẽ da, ãne: “Ma'ãpé, ìzapari ze na a'ã syry na. Wa za tô aima tisõ uburé, ìsõwa're're.”

30 — Tawamhã ãne te te tiwi waptẽrẽ nherẽ, te te ãma sazei õ di. Te te ãma sazei õ wa, ma tô dama ti'ru, da te sãrẽ da, dazazéb 're. Rob'uiprazé hã te te tãma sòmri wapsi, te za dama ti'ru, apã da te wazere da, dazazém hawi.

31 Tawamhã ìsiré rob'madâ'â'wa norĩ hã ma tô ìwasu'u hã wapari za'ra, te te dama ìru na hã da te sãrẽ da, dazazéb 're. Te te wapari za'ra wamhã, ma tô sada tihãimana za'ra. Ma tô duré ai'aba'ré, tinhib'apito ma, te te siwi wasu'u da.

32 Tawamhã te te tãma wasu'u za'ra parimhã, ma tô ìsib'apito hã sô hã, dazazéb 're danherẽ'wa zô.

Sô hârâ wamhã, ãne te tãma tinha: “A hã romhuri wasété 'wa, ãwi ãwaptêrêzéb zarina wa tô po're ha'â, rob'uiprazé ãwi 're ã'awaptêrê mono zém na hã apâ ãma sômri õ nherê. Te 'ruiwapari õ di.

³³ E niha bâ bété, ãma aipê'êzé õ di asiré romhuri'wai ãma hã, wa hã ai'ãma ãpê'êzé ne.” ãne te tãma tinha ãsib'apito hã, tãma rob'madâ'â'wai ma.

³⁴ — Tawamhã ãsib'apito hã ma tô ab'rui pese. Sib'rui wa, ma tô dama ti'ru, dazazéb 're da te sêrê da, da te tãma 're ãrob'manharã u'âsi za'ra mono zém na, tame te te 're robzépata mono da. Rob'uiprazé te te tiwi 're ã'awaptêrê mono nhowa're're tinhib'apito ma, te te tãma sômri wapsi, te za wazere ni apâ. — ãne ma tô Zezusi hã wama ãma romn-himiré'é za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norã ma.

³⁵ Tawamhã ãne ma tô timreme hã wama 'rãsutu za'ra, Zezusi hã:

— ãne hã asiré ãsazei'wa hã asada 're ãwasété za'ra wa'aba mono zém na sena na asina 're 'madâ'â zahâri za'ra wa'aba mono õ wamhã, te za ãmama hã te te aima 're rob'manharã wasété za'ra wa'wa aihâiba mono bâ wa'aba, hâiwa ãma 're ãsãmra mono hã.

19

*Damro, da te 're ãrême za'ra mono zé wasu'u
Mateusi 5.31-32; Marcusi 10.1-12; Rucasi 16.18*

¹ Tawamhã ãne na Zezusi te te rowasu'u parimhã, ma tô Darireza hawi mo, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi u morã da, Zodã pa zara u.

² Da'ahã uptabi na te ãsarina ai'aba'rê ni. Tawamhã Zudeza u wisi wamhã, ma tô ãhâzé ré norã hã apese, tame.

³ Tawamhã parisezu norĩ hã ni'wam norĩ hã ma tô ãtẽme aihutu Zezusihi u, te te siwi sadawa pibu da, timreme na te te upai wa, te te siwi mreme wẽ'õ da. ãne ma tô siwi sadanha:

— E aibã hã te za timro hã marĩ ãpire hã te te tiwi 're 'manharĩ za'ra mono õ nherẽ, te te 're rẽme za'ra. E wahi'rata norĩ nhimiroti zarina, ãne hã.

⁴ Tawamhã Zezusi hã te asa tãma nharĩ za'ra:

— E ãbãhã na ãne hã 're sõré za'ra wa'aba mono ã bã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hã. ãne rob'ui'éré hã: “Ropoto na'rata hawimhã ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã a'uwẽ hã aibã na 'manha. Pi'õ zama ma tô duré 'manha.” ãne duréihã ãbãhã na rob'ui'éré hã.

⁵ ãne ma tô duré roti 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã, ãbãhã na hã: “Taha wa, aibã hã 're mro za'ra mono wamhã, te za timama norĩ hã te te 're rẽme za'ra, timro me si siré 're simasihi zahuré mono da oto. Sina 're hãiba sitob zahuré mono wa, maparane ãhãiba nherẽ, misi ãhãiba ne, te za siré 're simasihi u'ãsi zahuré oto.” — ãne 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hã.

⁶ ãne wa, dasina 're damro za'ra mono wamhã, dahãiba maparane nherẽ, te za oto dahãiba misi ne dasiré 're dasi'ubumro. Taha wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, dasi'ãma te te 're da'ahãiba to mono nherẽ, ni'wa hã da'ãma 're siwanhizari mono õ di za. Mare di. — ãne ma tô Zezusi hã parisezu norĩ ma waihu'u za'ra.

⁷ Tawamhã parisezu norĩ hã ma tô duré siwi sadanha, Zezusi hã:

— Oro zapre te Mozési hã te te wama 're roti za'ra, aibã hã timro te te 're rẽme za'ra mono da wamhã, timro te te 're ãrẽme za'ra mono zém na rob'ui'éré te te tãma 're sõmri za'ra mono da, te te

duré ãré 're satõrĩ za'ra mono da, ãsiti oto sina 're pahâ za'ra mono da. — ãne te siwi sadanha.

⁸ Tawamhã Zezusi hã te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Ta hã Mozési hã aipẽ'ẽ tete za'ra wa'aba wa, ma tô ãne na te te aima 're roti za'ra wa'wa. Tane nherẽ, ropoto na'rata hawimhã, ãne na 're ãromhãimana mono zé hã robaba di.

⁹ Taha wa, tô sena wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wa hã aibã hã, ãmro aibã na sipsai-huri õ nherẽ, timro te te mei wamhã, pi'õ aimawi na mro wamhã, te za tiwasédé hã 'manha, aibã hã.

¹⁰ Tawamhã wa norĩ hã Zezusihi siré 're ãwanomro mono norĩ hã wa tãma nharĩ za'ra ni, ãne:

— Tane ze te bã, damro ãna te za 're danomro pé.

¹¹ Tawamhã Zezusi hã te duré asa wama nharĩ za'ra:

— ã hã te ãma ãrowasu'uzé hã aihĩni da te 're ãwaihu'u za'ra mono da hã mare di za. 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te tãma 're ãwaihu'u za'ra mono norĩ si, te za te te 're waihu'u pese za'ra, ãne hã.

¹² Aibã hã ni'wam norĩ hã 're ãpoto za'ra mono zém hawim haré, 're 'ra waihu'u za'ra mono õ wa, te za ta norĩ si mro ãna 're nomro, õne haré. Duré aibã hã ni'wam norĩ hã da te 're sihãri za'ra mono wamhã, oto 're 'ra waihu'u za'ra mono õ wa, te za duré ta norĩ hã mro ãna 're nomro. Duré ni'wam norĩ hã te za tihãiba hã te te 're sawi pese za'ra 'rãwi, 're mro za'ra mono tõ da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ si 're nomro mono da. Ni'wam norĩ hã ãne hã te te 're waihu'u pese za'ra mono wamhã, te za tô ãma 're sõpré u'ãsi. — ãne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma.

*ZeZusi hã, ai'uté te te ã'azawizé wasu'u
Marcusi 10.13-16; Rucasi 18.15-17*

¹³ Tawamhã ma tô ZeZusihi u, ai'uté da te simro, tinhib'rada hã ã'rã nhisiwi, te te nasi ãma aza'ra sina, Timama ma, ãma mreme za'ra da. Tane nherẽ, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã wa tô dama nharĩ za'ra ni, da te ãtẽme simro tã mono da, ai'uté norĩ hã.

¹⁴ Tawamhã ZeZusi te wama nharĩ za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma:

— Tô'ã. Dawi rosawi za'ra wa'aba tã. A'ã we ãtẽme da te simroi mono, ai'uté norĩ hã. A norĩ hã ai'uté norĩ hã õne haré simizazei pese na 're ãhãimana za'ra mono ne, tane ni'wam norĩ hã 're hãimana za'ra mono wapsi, ta norĩ hã te za 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ãma 're sib'a'uwẽ za'ra. — ãne te wama rowasu'u za'ra, ZeZusi hã.

¹⁵ Tawamhã tinhib'rada, ã'rã nhisiwi te te nasi ãma aza'ra sina te hãiwa u nasi ãma timreme za'ra. Taha pari ma tô mo.

Aibã ãsibro pese wasu'u

Marcusi 10.17-31; Rucasi 18.18-30

¹⁶ Tawamhã nimahã bãtã na ma tô aibã hã mo, ZeZusihi u, te te sadanharĩ da. ãne te sadanha:

— Rowahutu'wa, e marĩ ãwẽ hã wa za 'manha, 're ãdanomro u'ãsi mono zé hã te ãsina ã'uwaimrami da hã.

¹⁷ Tawamhã ZeZusi te asa tãma tinha:

— E marĩ da, te ãne ãzadanha, marĩ ãwẽ hã da te 're ãmanharĩ za'ra mono zém na hã. Misire 're ãmorĩ wẽ uptabi hã te 're hãimana. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te ãma rob'ui'ére hã 're 'madã'ã pese mono wapsi, te za asina ã'uwaimra, dadã'ã ãna 're ãdanomro u'ãsi mono zé hã.

18 Tawamhã aibã te duré sadanha, Zezusi hã:

— E ma hã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hã wa za te 're 'madã'â pese.

Tawamhã asa te tãma tinha, Zezusi hã:

— “Re danhimroi wa'aba mono õ di za. Duré aimro na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré danhibrom na dawí 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za. Duré dawasu'u wasété na dama 're asadawa nhípese za'ra wa'aba mono õ di za.

19 Duré aimama hã te za 're ìwazé pese za'ra wa'aba mo, ana zama. Te za duré uburé 're ìdazawi pese za'ra wa'aba mo. Marĩ ìwẽ zô asima 're asõpré wa'aba mono ne, te za duré uburé dama zama sô 're asõpré wa'aba mo, ìwẽ zô.” — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u, aibã ma.

20 Tawamhã ìprédupté hã ma duré ãma sada'ã apã, tô õ hã:

— Tô õhõ si, wa tô 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hã te 're 'madã'â pese, uburé. E marĩ, wa za 'manha, ãhã nhipai u hã bété.

21 Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha, ãne:

— Rowẽ na 're aihâimana mono zéb zô, 're rosa'rata mono wamhã, mo oto aimorĩ, uburé asibro hã dama wede mono da, da te aiwi ì'uipra za'ra zé hã rob'uiprazé hã ìsibrob'õ norĩ ma, sômri mono da. Tawapsi asibro pese di za, hãiwa ãma. Taha parip si te za we apã aimo ìtẽme, ìsiré 're aimorĩ da oto.

22 Tawamhã ãne hã te te wapari wamhã, ma tô aibã ìprédupté hã robzei ãna mo, tinhibro pese si te te sima sawi wa.

23 Tawamhã ìsa'u ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ìsiré 're ìwanomro mono norĩ ma:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. Īsibro pese norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'âma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb u 're ĩsisisi mono da hã, pire di. Tãma pire uptabi za'ra di za.

²⁴ E niha te za awaru ba'õmore hã ĩsi'uwazi para'õtõ zapu'u 're ãzé. Sébré waihu'u õ di. Tane, ĩsibro pese norĩ hã si'uihã na 're sisisi waihu'u mono õ di za, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'âma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb u hã. — Āne ma tô wama waihu'u za'ra, Zezusi hã.

²⁵ Tawamhã ãne ĩmreme hã wa te wapari za'ra wamhã, wa tô ãma watob'uzu za'ra ni, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã. Tawamhã wa wasisadanharĩ za'ra ni, ãma:

— Īsibro pese norĩ ma, waihu'u za'ra õ wamhã, e 'wam norĩ hã te za bété danho'reptuzé hã te te sina 're uwaimrami za'ra, dadâ'â ãna 're ĩdanomro u'âsi mono zé hã.

²⁶ Tawamhã Zezusi hã te wa'madâ'â pese za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ hã. Tawamhã, te te wa'madâ'â pese za'ra wamhã, te duré asa wama nharĩ za'ra:

— Dasi'uihã na danho'reptuzé hã da te dasina 're uwaimrami za'ra mono õ di za. Dama waihu'u õ di. 'Re ĩhâimana u'âsi mono si siminho'reptu waihu'u pese di. Taha ma si waihu'u pese di, uburé marĩ hã te te 're ĩ'ab'manharĩ mono zéb da hã.

²⁷ Tawamhã Pedru te tãma siwasu'u, ãne:

— Wa norĩ hã wa tô wanhibro hã uburé rẽme pese za'ra ni wasipara, asiré 're wanomro mono da oto. Āne wamhã, e marĩ te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te wama 're apisutu, te te wama 're ĩ'anhomri mono da hã.

²⁸ Tawamhã Zezusi te asa wama nharĩ za'ra:

— Āne, tō sena wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Niwapsi wa hã dasiré ĩpodo hã wa za ro ĩtéb āma danhib'apito simasisizém na 're ĩnhamra. ĩsimasisizé ĩwē uptabi āma wa za 're ĩnhamra, te 're da'ab'madâ'â u'âsi mono da oto. Tame te za duré a norĩ wa'wa hã ĩsiré 're anomro aba mono norĩ hã 12 na danhib'apito simasisizém na 're asimroi wa'aba mo, aipire na Izarazéhé 'ra nhihudu mono bâ 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono da.

²⁹ Āté ni'wam norĩ hã te za tinhorōwa hã te te 're rēme pese za'ra, duré āté tisisānawã norĩ hã, duré āté timama norĩ hã, duré āté ti'ra norĩ hã, duré āté tinhipti'a hã. Āté ĩsiré 're nomro mono da, te za uburé marĩ hã te te 're rēme pese za'ra. Ta norĩ ma, te za uburé marĩ te te 're ĩrēme za'ra mono zém nhipai u pese, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te tãma 're anhomri. Ta norĩ ma si te za dadâ'â āna 're ĩdanomro u'âsi mono zé hã te te tãma 're apisutu.

³⁰ Ni'wam norĩ hã dama ĩpire na ti'ab ré 're hâimana za'ra mono nherē, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te tãma 're apisutu da'ahâ na, wapu na 're hâimana za'ra mono da oto, za da'āma 're ĩsib'a'uwē mono zéb āma hã. Duré ni'wam norĩ hã ti'ab ré dama wapu na 're hâimana za'ra mono nherē, te za te te tãma 're apisutu, pire na oto 're hâimana za'ra mono da. — Āne ma tō Zezusi hã wama waihu'u sirōmo za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

20

Buru na romhuri'wa norĩ wasu'u

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô duré romnhimiré'é na wama rowasu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uweẽ mono zém na, wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne. Aibã hã buru tede'wa hã bãdã 'rãiwatobro wi, ma tô mo, tãma ãromhuri'wa norĩ da hã, te te da'maipisutu za'ra da, te te ãma tãma romhuri za'ra da, uwa 'ru na.

² Tawamhã te te da'anhopëtẽ wamhã, ma tô tãma pisutu za'ra, misi bãtã na dapawa'ãbãzéb uwaibaba te te ãma pawã'ãbã za'ra mono da. Taha wa, ma tô ãma saze za'ra, tãma ãromhuri za'ra 'wa da hã. Tawamhã ma tô tãma rob'ru za'ra, misi bãtã na te te romhuri za'ra da, rob're na, uwa 'ru na.

³ Tawamhã mararé ma tô duré mo, bãtã si'ré na, 'ri nhi'riti wa, da te dasima 're ãrowede za'ra mono zéb u. Tame ma tô duré aibã norĩ hã sõpëtẽ za'ra, romhuri ãna taré da'rata ãsi'ubumro hã.

⁴ Tawamhã ãne ma tô tãma nharĩ za'ra: “A norĩ wa'wa hã te za oto ai'aba'rúi wa'wa ãburu u, uwa 'ru na dame romhuri za'ra wa'aba ãa. Tawamhã dapawa'ãbãzéb uwaibaba, wa za duré aipawa'ãbã za'ra wa'wa.” ãne ma tô duré buru tede'wa hã tãma pisutu za'ra.

⁵ — Tawamhã ãburu u te oto ai'aba'rúi, te te tãma romhuri za'ra da. Tawamhã abzuma ma tô duré aibã norĩ hã sõpëtẽ za'ra, buru tede'wa hã. Taha wa, te duré satõrĩ za'ra, ãburu na te te dame romhuri za'ra da. Bãdã sipra wi, ma duré sõpëtẽ za'ra aibã norĩ hã, aimawi hã. Tô õhõ si ma duré tãma pisutu za'ra. Tawamhã ta norĩ hã te duré dazarina ai'aba'rúi.

⁶ Tawamhã hãiwahã pesere te duré mo buru tede'wa hã, 'ri nhi'riti wa, da te dasima 're ãrowede

za'ra mono zéb u. Tawamhã aibâ norĩ hã ma duré sôpêtê za'ra aimawi hã, romhuri ãna taré da'rata Ìsi'ubumro hã. Te te sôpêtê za'ra wamhã, ãne te sadanharĩ za'ra: “E marĩ wa, te taré asimroi wa'wa, bêtâ bâ, marĩ hã dame 'manharĩ za'ra wa'aba ãna.”

7 — Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra, ãne: “Ni'wa hã marĩ hã te te wama pisutu õ di, wa te tãma Ìromhuri za'ra zéb da hã. Taha wa, marĩ na wa te dame romhuri za'ra õ di, ã bêtâ na hã.”

— Tawamhã buru tede'wa te duré tãma rob'ru za'ra: “Mo oto a norĩ wa'aba zama dazarina ai'aba'rúi wa'aba, Ìburu na dame romhuri za'ra wa'aba da, uwa 'ru na.” ãne ma tô buru tede'wa hã satõrĩ za'ra.

8 — Tawamhã mara simei wamhã, tãma Ìromhuri'wa norĩ 'madâ'â'wai ma, te tinha ãne, buru tede'wa hã: “Ma'ãpé, uburé Ìma romhuri'wa norĩ zô aihârâ za'ra na oto, pawa'âbâ mono da. Tawamhã daza'u romhuri na te te Ìsãna'rata za'ra norĩ, uimrehene te za Ìpawa'âbâ na'rata za'ra. Taha parip si te za duré romhuri na Ìsãna'rata'wa norĩ hã Ìpawa'âbâ za'ra.” ãne ma tô tãma waihu'u, buru tede'wa hã.

9 — Tawamhã hâiwahâ pesere, romhuri na te te Ìsãna'rata za'ra hã ma tô rob'uiprazé hã waibu hâiba mono bâ, misi bêtâ na dapawa'âbâzéb uwaibaba, bêtâ bâ te te romhuri za'ra õ nherê.

10-11 Tawamhã dawana romhuri na te te Ìsãna'rata za'ra norĩ hã ma tô duré hâiba mono bâ waibu rob'uiprazé hã, aiwapsi. Tane nherê, te te waibui wamhã, ma tô tãma nharĩ za'ra, buru tede'wai ma, Ìsa'u romhuri na te te Ìsãna'rata za'ra norĩ pawa'âbâ nhipai u, te te waibui õ wa.

12 ãne te mreme nhiti'ru na tãma nharĩ za'ra: “Õ norĩ hã hãiwahã si romhuri na te te ãsãna'rata za'ra hã misi bõtã za'ratazé hã ma tô sina uprosi za'ra. Wa norĩ hã bëtë. Bõtã bã, wa te ãromhuri za'ra hã, rowa'ro uptabi nherẽ. E niha bã, ma bëtë õ norĩ zama tipawa'ã hã waibu, aiwa wapawa'ãbã za'ra me.”

13 — Tawamhã aibã norĩ siré ma, te misi tinha, buru tede'wa hã: “Ïsiwaihu, ãwapari pese. Wa hã te aima 'manharĩ wasété õ di, ãne hã. Oro ãma ãzaze za, bõtã bãre ãma romhuri da, tô misi bõtã na dapawa'ãbãzéb uwaibaba te aipawa'ãbã da.

14 Ma tô dame asima ã'ãri pa. Taha wa, te za oto aimo. Wa tô ãsima wẽ, aiwa aipawa'ãbã za'ra wa'aba ne te pawa'ãbã za'ra da, asa'u wa'aba romhuri na te te ãsãna'rata za'ra norĩ hã.

15 Te ãsima ãwẽ zéb zarina, ãte rob'uiirazém na te da'apawa'ãbã wamhã, e ãwasédé wa tô 'manha. Mare di. ãwasédé hã te 'manharĩ õ di. Áté taré dama ãnhopru wa, ma tô ãzada asahi, bõtã bã te te ãma romhuri za'ra õ nherẽ, bõtã na dapawa'ãbãzém na te pawa'ãbã za'ra 'ru te.” ãne ma tô buru tede'wa hã tãma siwaihu'u, tãma ãromhuri'wai ma. — ãne ma tô Zezusi hã wama ãma romnhimiré'é za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma.

16 Tawamhã ãne ma tô Zezusi hã timreme na wama 'rãsutu za'ra:

— Ni'wam norĩ hã dama pire na ti'ab ré 're hãimana za'ra mono nherẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono si te za te te tãma 're pisutu za'ra, wapu na 're hãimana za'ra mono da oto, za da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb ãma hã. Duré ni'wam norĩ hã ti'ab ré dama wapu na 're hãimana za'ra mono nherẽ, te za

te te tãma 're pisutu za'ra, pire na oto 're hãimana za'ra mono da. — ãne ma tô timreme na wama 'rãsutu za'ra, Zezusi hã.

Zezusi hã, si'ubdatõ ãma za ïdã'âzém na ïsiwasu'uzé, ïhãiwa'utuzé me

Marcusi 10.32-34; Rucasi 18.31-34

¹⁷ Tawamhã wa norĩ hã Zeruzarẽ u wa oto ai'aba'rẽ ni, Zezusihi siré. Wasi'aba'rẽi ré, ma tô wahãiba pisutu, wama rowasu'u za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norĩ ma, 12 na wahãiba za'ra ma. ãne te wama rowasu'u za'ra, Zezusi hã:

¹⁸ — ïwapari pese za'ra wa'aba. ãhãna, wa Zeruzarẽ u ai'aba'rẽ ni. Tame wa hã dasiré ïpodo hã te za dasima ïhãiba nhomri ni, sasedoti ïpire norĩ ma, 'Re ïhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ ma zama. Ta norĩ hã ïwasédé te te ï'ãma ïsa'ra za'ra zéb zarina, te za dama ï'ru za'ra, da te ïwĩrĩ da, dasiwi.

¹⁹ Taha zarina te za oto zudezu'õ norĩ ma siwi ïhãiba nho. Tawamhã te za ï'ãma tiwa'ẽ za'ra, zudezu'õ norĩ hã. Te za ï'ãma wasété za'ra ni duré. Te za duré da te dasiwi 're ïpré'é. Taha parip si, te za wedepo'o nhonhi'rãmi na dasiwi ïzasõmri ni hãiwi, ïdã'ã da. Tane nherẽ, bãdã maparane ï'ãma si'utõrĩ õ ré, wa za apã hãiwa'udu. — ãne ma tô wama siwaihu'u sirõmo za'ra, Zezusi hã.

Zebedehe mro, Zezusihi wi, te te ïrowaptêrêzé wasu'u, ti'ra norĩ ma

Marcusi 10.35-45

²⁰ Tawamhã Zebedehe mro hã ma tô Zezusihi u mo, ti'ra si'aibã norĩ siré. ïtẽme morĩ wamhã, tãma pire wa, ma tô tãma aiwẽ'ẽ, ti'ra norĩ ma, te te tiwi rowaptêrẽ da.

21 Tawamhã Zezusi hã te pi'õ sadanha, ãne:

— E marĩ ma tô asima ĩwẽ, te aima ãma ĩ'uwaimrami da hã.

Tawamhã pi'õ te asa tãma tinha:

— Ma'ãpé, ĩ'ra norĩ ma, tãma ropisutu sirõmo zahuré na, danhib'apito simasisizém na asimire niwĩ duré asimi'e niwĩ dama pire na 're simasisi u'âsi zahuré mono da, za 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã da'ãma ĩsib'a'uwẽzéb ãma hã. — ãne te Zezusihi wi rowaptẽ, ti'ra norĩ ma, pi'õ hã.

22 Tawamhã Zezusi hã te ĩ'ra norĩ ma oto rowasu'u zahuré, ãne:

— E marĩ da, te rosa'rata ãna asina ĩzadanhari 'wa. Wa hã wa za robzépata za'ëtẽ, dawĩ ĩsisawi ãna. E tawamhã sada asiptete aba di, za te ĩrobzépata za'ëtẽ ne, ĩrobzépata aba da hã.

Tawamhã asa te tãma nharĩ zahuré, Zebedehe 'ra norĩ hã:

— ĩhe. Sada wanhiptete di za, asine wa te ĩrobzépata da hã. — ãne ma asa tizadawa na tãma wa'rãmi zahuré, Zezusihi ma.

23 Tawamhã Zezusi hã te duré tãma rowasu'u zahuré, ãne:

— Te za tô ĩsine ĩrobzépata za'ëtẽ 'wa. Tane nherẽ, ĩsi'uihã na te aipisutu waihu'u aba õ di za, dama aipire wa'aba na 're aihâimana aba mono zéb da hã, ĩnhimire niwĩ, duré ĩnhimi'e niwĩmhã. ĩmama te te ĩpisutu za'ra norĩ sĩ te za dama pire na ĩ'rata 're hâimana u'âsi za'ra. Ta norĩ hã te pisutu za'ra õ di za, wa hã. — ãne te tãma siwasu'u zahuré, Zezusi hã.

24 Tawamhã Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norĩ hã 10 na wahâiba za'ra hã, Zebedehe 'ra norĩ

mreme wa te wapari za'ra wamhã, wa tô sada wanhiti'ru za'ra ni.

²⁵ Taha wa, Zezusi hã te sima wazô tihârâ za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ zô. Tawamhã ãne te wama nharĩ za'ra:

— Ti'ai ãma danhib'apito norĩ hã te pire uptabi na dama 're hâimana za'ra. Sa'êtê te duré te te 're dawada'uri za'ra, ĩsimiroti hã da te 're 'madâ'â pese za'ra mono da.

²⁶ Tane asima 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô di za, a norĩ wa'wa hã. Asiré norĩ ma, ai'maipire wa'aba da, asina 're 'mairob'ruiwapari aba mono wamhã, te za asiré hã 're ĩ'maipawaptob u'âsi aba mo, marĩ zô 're ai'manhimnhasi aba mono ãna.

²⁷ Duré 'rãwi asima aipire uptabi na 're ai'maihâimana aba mono da, asima 'maiwê uptabi aba wamhã, pawa'âbâ ãna romhuri'wa ne, te za asima 're ĩ'mairomhuri wê wa'aba mo.

²⁸ Tane duré, wa hã dasiré ĩpodo hã da te ĩma 're romhuri za'ra mono da, we ĩmorĩ ô di, ti'ai u. Te 're da'apawapto mono da si, wa wei datême mo, ĩsihâiba zawi ãna dazada ĩdâ'â da, da'upana te da'awa'âbâ da. — ãne ma tô Zezusi hã wama siwasu'u za'ra.

*Zezusi hã, ĩtob'a norĩ te te ĩpese zahuré zé wasu'u
Marcusi 10.46-52; Rucasi 18.35-43*

²⁹ Tawamhã wa norĩ hã wa tô ai'aba're ni, Zezusihi siré, Zerico hawi. Wasi'aba'rei wamhã, da'ahâ na ma tô wazarina hã ai'aba're ni.

³⁰ Tawamhã aibâ ĩtob'a norĩ hã bâdâdi waptoma ĩsimasisi zahuré hã ma tô Zezusihi wasu'u hã wapari zahuré, bâdâdi na ĩsababa za te te ĩro'razâri zahuré na hã. ãne hã te te wapari zahuré wamhã, te nasi sina 'mahârâ zahuré, ãne:

— Dawihi nhihudu, ma'ãpé wa'ãma aipê'êzé na.
 — ãne te nasi sina 'mahârâ zahuré, ãtob'a norĩ hã.

³¹ Tawamhã da'ahã na Zezusihi zarina ãdasi'aba're norĩ hã ma tô tãma nharĩ za'ra, ari'iwĩ simasisi zahuré da. Tane nherê, sa'êtê te nasi sina 'mahârâ zahuré, ãne:

— Apito, Dawihi nhihudu, ma'ãpé wa'ãma aipê'êzé na.

³² Tawamhã ma Zezusi hã ã'rata mazazãri zahuré, bãdãdi wa. Taha wa, te 'mahârâ zahuré, ãtob'a norĩ hã:

— E marĩ te asima ãwê wa'wa, te aima ã'manharĩ aba da hã.

³³ Tawamhã asa te tãma nharĩ zahuré:

— Apito, wato pese da, wa wasima wê ni. — ãne ma tizadawa na tãma wa'rãmi zahuré, ãtob'a norĩ hã.

³⁴ Tawamhã Zezusi hã ma tô ãma tipê'êzé zahuré, ãtob'a norĩ ãma. Taha wa, ma tô tãmo upi zahuré, apã tãmo wê zahuré da. Te te tãmo upi zahuré wĩ, awa'awi ma tô tito pese zahuré. Te te rob'madã'ã wê zahuré di oto. Tawamhã Zezusihi zarina te oto tineb zahuré, awa'awi.

21

Zezusi hã, Zeruzarê u datême ãwisizé wasu'u

Marcusi 11.1-11; Rucasi 19.28-40; Zuwã 12.12-

19

¹ Tawamhã wa norĩ hã wa tô oto ai'aba're ni, Zezusihi siré, Zeruzarê u. Tawamhã wa tô rob'umhutu za'ra ni oto, Betazé na 'ri wa'õtõ nhisi u. Oriwera na êtê 'rãihã nhisi ãma 'ri wa'õno hã. Wa te rob'umhutu za'ra wamhã, ma tô Zezusi hã ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã maparane wa'mazatõ sisõwa, 'ri wa'õtõ u.

2 ãne ma tô satõrĩ zahuré:

— Õwa te za ane wa'wa, 'ri wa'õtõ u, asõ're uwaibaba wa'aba. Tawamhã aimasisi aba wi, te za awaru po'repore hã ãsãmri 'wa, butu wazi na da te ãma wasisi haré, ãsa hã. Tame te duré ã'ra hã ãsiré za. Tawamhã te za ãwasihu zahuré wa'wa, sahuré we ãma saprõni aba da.

3 Tawamhã ni'wa hã awaru po'repore, sahuré we ãma ãsaprõni aba na te te asadhanhãrĩ aba wamhã, ãne te za tãma ãzadawa wasu'u wa'wa, asa: “Wanhib'apito hã marĩ õ wa, ãma morĩ da, wa we sô wanem ni, wa te tãma saprõni zahuré da.” ãne hã tãma waihu'u aba wi, te za ãma asazei wa'wa, sahuré we ãma saprõni aba da, awaru po'repore hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u zahuré.

4 Duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa te te ãma ãrob'ui'ééré sirõmo zéb zarina te te sina uwaimrami da, ma tô Zezusi hã ãne tãma pisutu zahuré, awaru po'repore te te ãtẽme saprõni zahuré da. ãne duréihã ãma ãrob'ui'ééré siro hã:

5 “Ma'ãpé, tãma rowasu'u za'ra wa'aba, Si'ã na ãtẽ 'rãihã nhisi ãma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ ma, ãne:

‘Õhõta te we oto atẽme timorĩ 'wa, asib'apito za'ra wa'wa hã. Ta hã dazada 're ãhãimana mono õ hã ãsimizawi pe hã te we ãma mo, awaru po'repore na, ãpréduptém na hã.’ ”

ãne duréihã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa nhimi'ui'ééré hã, Zeruzarẽ ãma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ ma hã.

⁶ Tawamhã Zezusi te te tãma ãpisutu zahuré zéb zarina, ma tô awaru po'repore norĩ zô tineb zahuré, wasiré norĩ hã.

⁷ Tawamhã, te te sãmri zahuré wamhã, ma tô apã saprõni zahuré Zezusihi u, awaru po'repore hã ãra ré. Tawamhã tisi'ubuzém na ma tô tãma ba'ubu zahuré. Taha pari, ma tô ãma darõno Zezusi hã, ãma morĩ da.

⁸ Tawamhã da'ahã uptabi na ma tô dasi'ubuzém na tãma waptã za'ra ni bådãdi na, ãsisiwi ãmorĩzéb da hã, dama pire wa, sô 're datob'uzu za'ra mono wa. Wedepa nhipti su na zama ma duré tãma waptã za'ra ni.

⁹ Tawamhã Zezusihi nhowa ãdasi'aba'ré norĩ hã duré ãsarina ãdasi'aba'ré norĩ zama te nasi dasima 'mahãrã za'ra ni, ãne:

— Apito Dawihi nhihudu ãma, 're wawata za'ra wa'aba mono. Wanhib'apito zadawa para, te we oto mo. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ãwẽ si te te tãma 're pisutu u'ãsi mono neza. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma zama duré 're wawata za'ra wa'aba mono, hãiwa ãma 're ãsãmra mono ãma, wei watẽme te te satõrĩ wẽ te. — ãne te nasi dasima 'mahãrã za'ra ni, da'ahã na.

¹⁰ Tawamhã Zeruzarẽ u ma oto wi, Zezusi hã. Wisi wamhã, ãwa 're ãdasi'ubumroi mono norĩ hã ma tô da'ahã uptabi na 're dasiwairõtõ, da te dasima 'mahãrã za'ra sina. Taha wa, te nasi tasisadhanharĩ za'ra ni, ãne:

— E 'wa hã, õ hã bété.

¹¹ Tawamhã Zezusihi zarina ãdasi'aba'ré norĩ hã ma tô dama nharĩ za'ra, Zeruzarẽ ãma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ ma:

— ã hã Zezusi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa, Nazaré na 'ri wa'õtõ nhisi hawi we

ĩmorĩ hã, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi. — ãne ma tô ĩsiré ĩdasi'aba'ré norĩ hã dama wasu'u za'ra.

'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zém hawi, Zezusi te te ĩdazate mono zé wasu'u

Marcusi 11.15-19; Rucasi 19.45-48; Zuwã 2.13-22

¹² Tawamhã Zezusi hã ma tô oto ãzé, 'ri 'rãihã u, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb u. Tame te dama rowede'wa norĩ hã 're si'ubumro, dawĩ marĩ uipra'wa norĩ zama, 'ri 'wawi wa'ra 're. Tawamhã Zezusi hã ta norĩ hã te te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô te te sate, rob u. Wedeza hã rob'uiprazém na te te dawĩ ãma 're ĩsaprĩ za'ra mono norĩ te hã ma tô te te tiwi anhamra, utu'u te te dama 're ĩwede za'ra mono norĩ simasisizéb zama.

¹³ Tawamhã Zezusi hã ãne te tãma nharĩ za'ra, rowede'wa norĩ ma:

— Duréihã wahi'rada hã ma tô ãne na rob'ui'ééré, 'Re ĩhãimana u'âsi mono mreme na: “Ĩnhorõwa hã ĩwa ĩma 're ĩdamreme zusi mono zém na, te za da te 're sisi za'ra, 'ri hã.” ãne te tinha. Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã ma tô ĩwa asima ãma 're ĩrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mo. Taha wa, danhibrom na dawĩ 're ĩsipsaihuri za'ra mono norĩ, 're ĩsi'ubumroi mono zém ne, te oto 'ri hã 're sa, wasété uptabi na. ãne duréihã ai'ãma rob'ui'ééré za'ra wa'wa hã, ĩbaihã na hã. — ãne na ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra, duréi rowasu'u na hã.

¹⁴ Tawamhã Zezusi hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhorõwa ãma 'ri 'wawi wa'ra 're, zahadu sãmra ré, ma tô da'ahã na ĩtẽme dasito, ĩtob'a norĩ hã ĩmorĩ waihu'u'õ norĩ zama. ĩtẽme dasito mono wamhã, ma tô da'apese, uburé ĩhãzé ré norĩ hã.

¹⁵ Tawamhã ai'uté norĩ hã ma tô nasi sima 'mahârâ za'ra, âne: “Apito Dawihi nhihudu âma, 're wawata za'ra wa'aba mono.” ãne te nasi sima 'mahârâ za'ra, 'ri 'wawi wa'ra 're, sãmra ré. Tawamhã 'Re ãhãmãna u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ ma, ãpire norĩ hã tisiré ma, duré ãsimiroti na rob'ui'ééré 'rata na dama rowahutu'wa norĩ hã, ai'uté norĩ te te nasi sima ã 'mahârâ za'ra zé hã te te wapari za'ra wamhã, duré tinhimiromhõsi na Zezusi te te 're ãda'apawapto mono zé te te 'madâ'ã za'ra wamhã, ma tô sada tizahi za'ra, Zezusihi zãda.

¹⁶ Tawamhã ta norĩ hã te Zezusi hã siwi sadanha:

— E wapari õ di, ai'uté norĩ mreme hã. E asina sadawa uwati za'ra ãna. — ãne te tãma nharĩ za'ra, rowahutu'wa norĩ hã.

Tawamhã Zezusi hã asa te duré tãma nharĩ za'ra, âne:

— Wa tô wapari za'ra. A norĩ wa'wa hã bété. E sõré za'ra wa'aba õ di, wahi'rata nhimi'ui'ééré hã: “Ai'uté norĩ ma, ma tô ãwaihu'u sirõmo za'ra, ai'utépré norĩ ma zama, ãwẽ na si ai'ãma 're wata za'ra mono da.” ãne ma tô wahi'rada hã ã'ãma rob'ui'ééré siro, ãbaihã na hã. — ãne ma tãma waihu'u za'ra.

¹⁷ Tawamhã Zezusi hã te oto ãhawi timorĩ za'ra, Betãna na 'ri wa'õtõ nhisi u, tame a'ã sõtõ da.

*Pidera wede ma, Zezusi te te ãnharizé wasu'u
Marcusi 11.12-14, 20-25*

¹⁸ Tawamhã mararé ma tô Zezusi hã apã mo Zeruzarẽ u, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ me. Morĩ ré, ma tô mra hã tãwĩ, Zezusi hã.

¹⁹ Tawamhã wede hã ma tisã, bãdãdi zãda'ré ãsa hã. Pidera na wede nhisi hã. Te te sãmri wamhã,

ma tô ãtẽme apa, te te sabu da, ãrã zô. Tane nherẽ, 'rãĩ ãna te za, ãsui ré si. Tawamhã pidera wede ma, te oto tinha:

— Niwa ã'ai'rã da hã, mare di za oto. Ai'rã'õ u'ãsi, te za oto 're asa mo. — ãne te wede ma tinha, Zezusi hã.

Tawamhã awa'awi ma wede hã tiwede're oto.

²⁰ Tawamhã wa norĩ hã Zezusihi siré 're ãwanomro mono norĩ hã ãne hã wa te 'madã'ã za'ra wamhã, wa tô ãma watob'uzu za'ra ni. Taha wa, wa tô Zezusi hã wasiwi sadanharĩ ni, ãne:

— E niha ma awa'awi tiwede're, pidera wede hã.

²¹ Tawamhã Zezusi te asa wama nharĩ za'ra:

— Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã 're wawã za'ra wa'aba mono ãna, õhõ si 're umnhasi za'ra wa'aba mono wamhã, te za marĩ hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba õ nherẽ, 're ãmanharĩ za'ra wa'aba mo ãsadawa para, wa hã pidera wede ma, te ãnharĩ ne, ãne hã aiwa. Õhõta êtẽ 'rãihã te za. 'Re ãhãimana u'ãsi mono si 're umnhasi za'ra wa'aba mono wamhã, te za êtẽ 'rãihã ma ãnharĩ za'ra wa'wa, rãwi sisa'o'o da, ãi ba waptã'ã da. Tawamhã asadawa para wa'aba, te za tô ãi ba waptãrã, êtẽ 'rãihã hã. ãne 'Re ãhãimana u'ãsi mono si 're umnhasi za'ra wa'aba mono wamhã, te za tô ãsadawa para, marĩ ãwẽ hã 're ãmanharĩ za'ra wa'aba mo, aima waihu'u pese za'ra wa'aba õ nherẽ, ãne hã.

²² 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã 're umnhasi za'ra wa'aba mono sina, marĩ na tiwi 're rowaptẽrẽ za'ra wa'aba mono wamhã, tô sena te za te te aima ãma 're a'uwaimrami 'wa. — ãne hã ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma.

ZeZusi hã, ni'wa sadawa para uburê marĩ hã te te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono zêb zô, da te dasiwi ĩsadanharĩzé wasu'u

Marcusi 11.27-33; Rucasi 20.1-8

²³ Tawamhã ZeZusi hã ma tô apâ mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorôwa u. Tame te oto dama rowahutu, 'ri 'wawi wa'ra 're. Tawamhã sasedoti ĩpire norĩ hã ma tô ĩtême aimasa, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ zama. Tawamhã ZeZusi hã te siwi sadanha, âne:

— E 'wa sadawa para, te bété âne hã marĩ hã dama 're ĩ'ab'manharĩ mo. E 'wa hã, aipisutu'wa.

²⁴ Tawamhã ZeZusi te asa tâma nharĩ za'ra:

— Wa hã wa za a'â asadhanharĩ na aima âma wa'rãmi za'ra wa'wa. Tawamhã ĩ'uwaibaba, ĩma waihu'u za'ra wa'aba wapsi, wa za asa aima wasu'u za'ra wa'wa, ni'wa sadawa para te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono na hã.

²⁵ Âne wa za asadhanharĩ za'ra wa'wa: E 'wa sadawa para, ma tô Zuwã hã â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ bété. E 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para. E dazadawa para. — Âne ma tô ZeZusi hã sadanharĩ za'ra, te te tâma waihu'u za'ra da, a'â.

Tawamhã 'rãwi te sima nharĩ za'ra, dama rowahutu'wa norĩ hã:

— E niha, wa za tâma waihu'u za'ra ni, õne wamhã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa para, â dawabzuri te te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono na wa te tâma waihu'u za'ra wamhã, te za wazadhanharĩ na sahu za'ra, âne: “E niha bété, Zuwã Batitaha nhimirowasu'u hã saze za'ra wa'aba õ di, dame.”

²⁶ Tane nherê, taré dazadawa parap si â dawabzuri te te dama 're ĩ'ab'manharĩ mono na wa te tâma waihu'u za'ra wamhã, wa za

wasina wapahi za'ra ni dama, niha da te wama rob'manharĩ za'ra õ'umnhasite. E marĩ wa. Zuwã Batita hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa 're ãmorĩ na, da te 're saze za'ra mono wa. — ãne te 'rãwi sima nharĩ za'ra.

²⁷ Tawamhã Zezusihi ma, te oto asa nharĩ za'ra:

— Wa norĩ hã wa te waihu'u za'ra õ di, ni'wa sadawa para, Zuwã Batita hã â dawabzuri te te dama 're ã'ab'manharĩ mono zé hã.

Tawamhã Zezusi hã asa ma tizadawa na tãma wa'rãmi za'ra:

— Tane tã. A norĩ wa'wa hã ãma waihu'u za'ra wa'aba õ nherẽ, wa hã te duré aima waihu'u za'ra wa'aba õ di za, ni'wa sadawa para marĩ hã te dama 're ã'ab'manharĩ mono na hã. — ãne ma tã Zezusi hã asa tãma waihu'u za'ra, dama rowahutu'wa norĩ ma hã.

Aibã hã, ã'ra poto'rada hã te te sina ãsadawa za-marĩzé wasu'u

²⁸ Tawamhã Zezusi hã te duré tãma rowasu'u za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ ma, ãne:

— Wa za oto aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Ma'ãpé ãma rosa'rata pese za'ra wa'aba za. Aibã hã te 're sãmra. Maparane ã'ra hã. Tawamhã ti'ra poto 'rata ma, ma tã rob'ru, ãne: “ã'ra, mo oto aimorĩ buru u, romhuri da, ã bãtã na.”

²⁹ — Tawamhã asa te tãma tinha, ã'ra poto'rada hã: “Te ãsima rowẽ õ di, ãmorĩ da hã. Wa za nhamra u'ã.” ãne ma tã timama ma waihu'u asa. Tane nherẽ, te te ãnharĩzém na ãma ronomro wapsi, ma tã tinhimirosa'rata na ãma saprĩ. Taha wa, ma tã oto mo buru u, te te romhuri da.

³⁰ — Tawamhã ti'ra hãiba amoi ma, te duré rob'ru, ãdub'rata ma, te te ãrob'ruzém ne, buru u

morĩ da, te te romhuri da. Tawamhã ã'ra hã te asa tãma tinha, timama ma, ãne: “Wẽ di tũ, ãmama. Wa za tũ mo, te romhuri da.” Tane nherẽ, ta hã timama mreme hã awa'awi te te saze nherẽ, morĩ õ di, buru u.

³¹ — E 'wa hã tawamhã, timama te te sina ãsaze hã te te tãma ãrob'ruzẽb uwaibaba, ãmorĩ da hã. E ãdub'rada. E ãno. — ãne ma tũ Zezusi hã ãma sadanharĩ za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ nhib'apito norĩ hã, durẽ zudezu norĩ ma rowahutu'wa norĩ hã.

Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Dama ãpoto'rada ma tũ timama mreme hã sina saze.

Tawamhã Zezusi te durẽ ãne tãma rowasu'u za'ra:

— Tane tũ. Tane durẽ, danhib'apito ma rob'uiprazẽ ubumroi'wa norĩ hã durẽ pi'õ hã aibã zũ si siwa'ru 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã, ta norĩ hã arẽ 're ãhãimana wasetẽ za'ra mono nherẽ, ãtẽ te za 're sisisi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zẽb u hã, ta norĩ si tũ sena na te te 're sazei pese za'ra mono wamhã. Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã ãtẽ dame 're asisisi aba mono õ di za. Tũ sena, wa ãne na hã aima waihu'u sirũmo za'ra wa'wa.

³² Zuwã Batita hã ma tũ arẽ atẽme timorĩ za'ra wa'wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te sima 're ãaiwẽ za'ra wa'aba mono zẽb zarina 're anomro wẽ wa'aba mono zẽb da hã, te te aima 're wasu'u za'ra wa'aba mono da. Tane nherẽ, ãsimirowasu'u na hã ãma 're saze za'ra wa'aba mono õ di. Rob'uiprazẽ ubumroi'wa norĩ si ma tũ ãma saze za'ra ãsimirowasu'u na hã, pi'õ hã aibã zũ si siwa'ru 're ãhãimana za'ra mono norĩ zama. Tawamhã ta norĩ hã atũmo na 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono

nherẽ, a norĩ wa'aba zama asimirosa'rata na 're saprĩ za'ra wa'aba mono õ di, ãsimirowasu'u na ãma 're ãsaze za'ra wa'aba mono zéb da hã. — ãne ma tô Zezusi hã tãma wasu'u za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ nhib'apito norĩ ma, duré dama rowahutu'wa norĩ ma zama.

*Buru na romhuri wasété'wa norĩ wasu'u
Marcusi 12.1-12; Rucasi 20.9-19*

³³ Tawamhã Zezusi hã te duré ãne tãma rowasu'u za'ra:

— ãne wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa. Ma'ãpé, ãwapari pese za'ra wa'aba za. Aibã hã te 're sãmra, buru tede'wa hã. Tawamhã tiburu ãma ma tô a're, uwa 'ru hã. Te te a're pari, ma tô buru 'wawi wa'ra. Ma tô duré êtẽ nhisiwi sada ab're, ãwa uwa 'rãĩ watizéb da hã, ãwa'u zô. Taha pari, 'ri 'rãihã hã ma duré buru wa'wa 'manha, ãsipsaihuri norĩ zô, dasipapara rob'madã'ãzéb da hã. Tawamhã ma tô ni'wam norĩ hã sisõ'a ré pisutu za'ra, ãburu hã te te sô 're 'madã'ã za'ra mono da. Uwa 'ru 'rã hã 're 'rã prédub za'ra mono wapsi, te za te te tãma 're po'o za'ra, buru tede'wai ma hã. Taha pari, te oto mo, buru tede'wa hã darob amoi u, tamomo a'ã sãmra da.

³⁴ Tawamhã oto 'rãĩ prédu mono wa, ma tô buru tede'wa hã tãma ãromhuri'wa norĩ hã satõrĩ za'ra tiburu u, uwa 'ru 'rã hã buru 'madã'ã'wa norĩ te te tãma ãpo'o za'ra zô.

³⁵ Tawamhã buru u sihutu wamhã, ma tô buru tede'wa te te ãsatõrĩ za'ra hã siwi waibu, buru 'madã'ã'wa norĩ hã. Tawamhã buru tede'wai ma, romhuri'wa norĩ ma, ma tô rob'manharĩ wasété za'ra. Taha wa, ma tô misi siwi azã. ãhãiba amo ma

duré siwi tĩwĩ. Ĩhâiba amo ma duré êtẽ na siwi u'a za'êtẽ, dá'â da.

³⁶ Tawamhã buru tede'wa hã te duré sô satõrĩ za'ra, tãma ĩromhuri'wa norĩ hã, ahâ na. Tawamhã, ta norĩ hã buru u sihutu wamhã, ma duré tãma rob'manharĩ wasété za'ra, buru 'madâ'â'wa norĩ hã.

³⁷ Tawamhã 'râwi te oto sima rosa'rata, buru tede'wa hã: “Ĩ'ra si'aibã hã te ĩtẽme satõrĩ za'ra wamhã, âté te za siwi hãiba wazé.” ãne te sima rosa'rata, buru tede'wa hã. Tawamhã uburé da te tiwi uprosi za'ra wa, te oto ti'ra uptabi hã satõ, tãma ĩburu 'madâ'â'wa norĩ u.

³⁸ Tawamhã wisi wamhã, buru 'madâ'â'wa norĩ hã te te duré sima sãmri za'ra wamhã, te ãne sima 'mahârã za'ra: “Õhõta buru tede'wai 'ra hã te wei mo, tímama uirĩ na buru tede'wa da hã. Wa te wasiwi wĩrĩ aba, buru hã wate za'ra da.” ãne na ma tô sima 'mahârã za'ra, buru 'madâ'â'wa norĩ hã.

³⁹ — Tawamhã wisi wi, ma tô siwi ti'â, buru tede'wai 'ra hã. Buru nhiti ma tô siwi waze. Tame ma tô siwi tĩwĩ, buru 'madâ'â'wa norĩ hã. ãne buru tede'wai 'ra wasu'u 'rãsudu hã.

⁴⁰ Tawamhã Zezusi hã te oto sadanharĩ za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ nhib'apito norĩ hã, ãne:

— Buru tede'wa hã tiburu u apã wisi wamhã, e marĩ te za tãma 'manharĩ za'ra, tãma ĩburu 'madâ'â'wa norĩ ma hã.

⁴¹ Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Buru tede'wa hã ãma pẽ'êzé za'ra ãna, te za dama 'ru za'ra, da te dasiwi uprosi da, aibã ĩwasété uptabi norĩ hã. Tawamhã te za duré da'apisutu, dama ĩ'umnha hã tãma ĩburu 'madâ'â'wa da hã. Ta

norĩ hã te za ĩ'uwaibaba si te te tãma 're po'o za'ra, uwa 'ru 'rã hã, 're 'rã prédub za'ra mono wa. — ãne ma asa tãma waihu'u za'ra, Zezusihi ma, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ nhib'apito norĩ hã.

⁴² Tawamhã Zezusi hã te oto sina ãma simiré'é êtê na, ãne:

— Oro 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'ére hã 're sôre za'ra wa'aba mono za, aima waihu'u za'ra wa'aba õ di bété. ãne ĩbaihã na rob'ui'ére hã:

“Êtê tomhãpã wê hã 'ri na'ratazéb da hã, wê uptabi nherê, wasété newa, 'ri'wa norĩ te te aré siwi ĩwê'õ hã 'ri na'rata uparizéb da, te oto 're sa'wari u'ãsi, pire na.

Uburé Danhib'apito hã ma tô ãne hã pisutu, 'ri na'rata uparizéb da, pire na 're ĩsa'wari mono da hã.

Taha wa, ãne na wa te ãma 're rosa'rata za'ra mono wamhã, wa ãma 're watob'uzu u'ãsi za'ra, wa norĩ hã.”

ãne duréhã wahi'rata nhimi'ui'ére na rowasu'u hã.

⁴³ — Êtê tomhãpã wê hã da te dasiwi ĩwê'õ ne, a norĩ wa'wa hã asiwi 're ĩwê'õ za'ra wa'aba mono wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhib'a'u'wê, 're aihãimana u'ãsi za'ra wa'aba mono õ di za. Ai'upana wa'aba si te za oto 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã da'ãma 're sib'a'uwê, ĩsimiroti te te 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono norĩ ãma. Tô sena, wa ãne na aima waihu'u za'ra wa'wa.

⁴⁴ Duré, êtê tomhãpã nhisiwi, zé'a 'manharĩ hã 're rere'e mono wa, 're ĩsipru pese za'ra mono ne, te za ĩwê'õ'wa norĩ hã hã za'ra, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã. Duré êtê tomhãpã hã zé'a 'manharĩ

nhisiwi 're rere'e mono wa, te te 're ĩpru pese za'ra mono ne, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono wê'õ'wa norĩ si hâ za'ra. Ta norĩ ãma hã 're sib'a'uwẽ za'ra mono õ di za. — ãne ma tô Zezusi hã sina ãma simiré'é, êtẽ wasu'u na hã.

⁴⁵ Tawamhã sasedoti ĩpire norĩ hã, duré parisezu norĩ hã, Zezusi te te ãma ĩromnhimiré'ézé hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô sina waihu'u za'ra, tô õ norĩ udâna te te ãma ĩromnhimiré'é mono na hã.

⁴⁶ Taha wa, ma tô aré sima hâiba 'ru za'ra, te te dama 'ru za'ra da, dazazéb 're da te dasiwi sêrê da, Zezusi hã. Tane nherê, ma tô dama tipahi za'ra aibâ norĩ hã, Zezusi hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, oto 're ĩmorĩ na da te 're saze za'ra mono wa, da'ahâ na.

22

Dasina damrozém na dasai ahâ wasu'u

Rucasi 14.15-24

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô duré romnhimiré'é na tâma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ ma, ãne:

² — 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zém na wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne. Apito 'ra si'aibâ hã tâma mro wê te, tâma ĩrowêzéb zarina ma tô sima roti, dasa hã te te dama 'manharĩ da, sa'êtẽ na, ti'ra mrozém na hã.

³ Tawamhã ma tô ĩsiré dasaihuri da, da'apisutu. Taha parip si ma tô tâma ĩromhuri'wa norĩ hã satõrĩ za'ra, dazô hãsi da, ĩtẽme dasihutu da, ĩsiré dasaihuri da. Tane nherê, ta norĩ hã te te sima rowẽ za'ra õ di, ĩtẽme si'aba'rê da hã, ĩsiré ĩsaihuri da hã aré.

⁴ Taha wa, te duré apito, tâma ĩromhuri'wa norĩ hâiba amo hã satõrĩ za'ra, ãne: “Mo oto ai'aba'rêi

wa'aba, aré sô ãhârâ 'rata za'ra norĩ zô. Tawamhã ãne te za tãma ãzadawa wasu'u za'ra wa'wa: 'Powawẽ norĩ hã, duré powawẽ zapu da te dasima ãhãipese za'ra hã ma dasiwi simro ni. Uburé ma tô marĩ hã dasiwi 'rã'õtõ ni, dasa da te ãhurizéb da hã. Taha wa, te za we ãtẽme ai'aba'réri wa'wa oto, wasiré wasa hã wa te huri da, ã'ra ãma ãmrozém na.' ãne te za ta norĩ ma ãzadawa wasu'u za'ra wa'wa." ãne ma tô apito hã tãma ãromhuri'wa norĩ ma waihu'u za'ra.

Tawamhã apito hã te te sô satõrĩ za'ra wa, te oto sô ai'aba'réri.

⁵ — Tane nherẽ, sô ãhârâ 'rata za'ra norĩ hã sô simipari za'ra õ di, ãtẽme si'aba'réri da, ãsiré saihuri da hã. Taha wa, sô simipari za'ra ãna ma tô ni'wam norĩ hã tiburu u ai'aba'réri, duré tinhimiromhurizéb u hã.

⁶ Ni'wam norĩ hã ma tô apito ma romhuri'wa norĩ hã siwi waibu. Te te waibui pari wamhã, ma tô niha tãma rob'manharĩ wasété za'ra. Taha pari, ma uprosi uburé.

⁷ Tawamhã apito hã tãma ãromhuri'wa norĩ, da te ã'uprosi wasu'u te te wapari wamhã, ma tô ab'rui pese. Taha wa, tãma da'wapéi'wa norĩ hã ma tô ãtẽme satõrĩ za'ra, tãma ãromhuri'wa norĩ, da te tiwi ã'uprosi za'ra u. Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã ma tô uprosi, ta norĩ hã. Ma tô duré ta norĩ nhorõwa hã te te 'ri su, 'ri nho'õmo wa, aré tãma 're ãsimasa mono hã.

⁸ Taha pari, ma tô duré sô hã, tãma ãromhuri'wa norĩ zô, aimawi norĩ zô. Tawamhã ãne te tãma nharĩ za'ra: "Dasazéb da hã tâibã ma tô api pari za'ra ni, ã'ra ãmrozém na dasa da te ãhurizéb da hã. Tane nherẽ, sô ãhârâ 'rata za'ra norĩ hã we

si'aba'reí ò di. Ìbâre ma tô ta norĩ zô rowasédé hã tiwatobro za'ra, sô ìhârâ za'ra nherê, te te ìwapari za'ra ò wa.

⁹ Taha wa, te za oto dazô ìropéi wa'aba mo 'ri nhi'rity mono bâ, dasai u we danhimroi wa'aba mono da, danhopêtê za'ra wa'aba mono sidâpâsi." Æne te satõrĩ za'ra, apito hã.

¹⁰ — Tawamhã te oto ai'aba're, 'ri nhi'rity mono bâ, dazô sôpré mono da. Tawamhã te te danhopêtê za'ra mono sidâpâsi, ma tô te te dazatõrĩ za'ra da'ahâ na, 're ìdanomro wê mono hã, 're ìdanomro wasété mono norĩ zama. Tawamhã da'ahâ uptabi na ma tô 'ri 're wa'wa nho'u hã dasiwi sitom ni, apito 'ra ìmrozém na dasai u, dasi'rã'õtõ wa.

¹¹ Tawamhã apito hã ma tô datême ãzé, dasi'rã'õtõzéb u, te te da'ab'madâ'â da. Datême sébré wamhã, ma tô aibâ hã 'madâ'â pese, dasina damro wa, da'uzazé hã te te dame sima 'manherê ò wa, ìhâi wê hã.

¹² Tawamhã ãne te sadanha, apito hã: "Ìsiwaihu, e niha bâ ma we tane ré asé, dasina damro wa, da'uzazé hã we dame asima sêrê ãna." Æne te sadanha.

— Tawamhã aibâ hã te ari'iwi za, niha te te tãma nharĩ waihu'u ò wa, te te tãma ãma upai wa.

¹³ Tawamhã apito hã ma tô ãne tãma ìromhuri'wa norĩ ma nharĩ za'ra: "Ma'ãpé, ã hã aibâ hã asiwi âri aba, asiwi pawasisi aba da, duré asiwi hiwasisi aba da, rob u asiwi mei wa'aba da, robra u. Tame te za oto sina tiwawa, sina pẽ'ézé wa. Te za duré 'wasitete, te te oto robzépata za'êtê wa." Æne ma tô apito hã tãma waihu'u za'ra. — Æne na ma tô Zezusi hã tãma ãma romnhimiré'é za'ra.

14 Tawamhã Zezusi hã ma tô ãne na timreme na 'rãsutu:

— 'Re ìhâimana u'âsi mono hã da'ahâ uptabi na dazô 're hârâ mono nherẽ, da'umro na si te za da'ãma 're sib'a'uwẽ. — ãne na ma tô Zezusi hã timreme na tãma 'rãsutu za'ra.

Rob'uiprazé, danhib'apito ma, da te 're ãpo'o za'ra mono zé wasu'u

Marcusi 12.13-17; Rucasi 20.20-26

15 Tawamhã parisezu norĩ hã ma tô ai'aba'ré Zezusihi nhiti, si'rã'õtô da, a'â. Si'rã'õtô wamhã, ma tô sima ãma roti za'ra, Zezusi hã te te siwi pibu da, tinhimirowasu'u na te te tãma ãma upa za'ra zô, te te tãma ãma upa za'ra wa, da te dasiwi wẽ'ô da, duré da te dasiwi âri da.

16 Tawamhã Zezusihi u ma tô 'mizatõrĩ za'ra, tizadawa zapari'wa norĩ hã, apito Erodihĩ nhimiroti wẽ 'wa norĩ zama. Tawamhã Zezusihi u sihutu wamhã, ãne te siwi sadanha:

— Rowahutu'wa, asadawa nhipese õ na 're aihâimana mono zém na hã wa tô aiwaihu'u za'ra ni. Tô sena na te ìwẽ na si dama 're ìrowasu'u u'âsi mo, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina si. Asimiroti hã da te dasiwi 're wẽ'õ za'ra mono nherẽ, te tô õhõ na si dama 're ì'aroti u'âsi mo. Duré ni'wam norĩ hã dama pire na 're hâimana za'ra mono nherẽ, aimawi hã aima 're hâimana mono õ di. Aiwapsi te 're dahâimana za'ra, aima hã.

17 Taha wa, wa za oto wa norĩ hã wasiwi asandaharĩ za'ra ni, ãne. E Roma ãma danhib'apito uptabi ma, wa za rob'uiprazé hã wa te tãma 're po'o za'ra, ìsimiwada'uri zarina. E 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, wẽ di, ãne hã. E tãma wẽ õ di. Ma'ãpé wama waihu'u za'ra na asimirosa'rada hã, wa te waihu'u

za'ra da. — ãne te siwi sadanha, Zezusi hã te te ãma tãma upa za'ra zô, timreme na hã.

18 Tawamhã tinhimirosa'rata wasété zarina te te sima ãma îroti za'ra zé hã ma tô sina waihu'u, Zezusi hã. Taha wa, ma ãne tãma tizadawa na wa'rãmi za'ra:

— A norĩ wa'wa hã te asadawa nhipese na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. E marĩ da, te ãne na asiwi ãzadanhari'wa, ãmreme na te aima ãma upa za'ra wa'aba da newa, asiwi ãwẽ'õ wa'aba da.

19 Tane wamhã, ma'ãpé rob'uiprazé ãsapotore hã we ãma 'mai'ãri aba pé, te 'madâ'â da, romanu norĩ nhib'apito ma, da te tãma 're ãpo'o za'ra mono zéb da si, rob'uiprazé ãsapotore hã.

Taha wa, nima hawi ma rob'uiprazé ãsapotore hã tãma 'mai'ãwisi ni.

20 Tawamhã Zezusi hã te te 'madâ'â wamhã, te oto sadanhari'wa:

— E 'wai hãbarĩ, rob'uiprazé ãsapotore na hã. E 'wa sisi ui'ééré duré, ãma hã.

21 Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— ã hã, Roma ãma danhib'apito hãbarĩ, duré taha nhisi ui'ééré.

Tawamhã Zezusi hã ma duré tãma waihu'u za'ra, ãne:

— Taha wa, Roma ãma danhib'apito ma, te za ãsimiwada'uri zarina, marĩ hã tãma 're ãpo'o za'ra wa'aba mo apã, ãte wa. Tane duré, 'Re ãhâimana u'ãsi mono ma, te za marĩ hã ãsimiwada'uri zarina si tãma 're ãsõmri za'ra wa'aba mo apã, ãte wa, marĩ hã. — ãne ma tãma waihu'u za'ra, Zezusi hã.

22 Tawamhã parisezu norĩ zadawa zapari'wa norĩ hã ãne na te te wapari za'ra wamhã, ma tô ãma

titob'uzu za'ra. Tawamhã Zezusihi ãma, marĩ te te 'manharĩ za'ra ãna, ma tô ãhawi ai'aba're, apã.

*Dahãiwa'utuzém na, Zezusi da te dasiwi
ĩsadanharĩzé wasu'u*

Marcusi 12.18-27; Rucasi 20.27-40

²³ Tawamhã sadusezu norĩ hã ma duré ãtẽme aihutu Zezusihi u, te te siwi sadanharĩ da, tin-himirowasu'u na te te tãma ãma upa za'ra zô. Ta norĩ hã 're dadã'ã za'ra mono wamhã, ab're hawi apã 're ãdahãiwa'utu za'ra mono ô na te te dama 're ãroti za'ra mono.

²⁴ Tawamhã, Zezusihi u simasa wamhã, te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Rowahutu'wa, duréihã wahi'rada Mozési hã ma tô ãne dama rob'ui'ééré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti na: “Aibã hã 'ra ô ré, 're dã'ã za'ra mono wamhã, te za ãno hã ãma 're mro za'ra, tizédé'aba mro na, 're 'ra za'ra mono da, ãwasu'u hã si'utõrĩ tô da, ãsédé'aba wasu'u hã.” ãne na Mozésihi nhimi'ui'ééré hã, wahi'rata norĩ ma hã. — ãne ma Zezusihi ma waihu'u za'ra, sadusezu norĩ hã.

²⁵ Tawamhã Zezusihi ma, te duré rowasu'u za'ra, ãne:

— Dasisãnawã si 're ãhãimana za'ra mono norĩ wasu'u hã wa za oto aima wasu'u za'ra ni. Ta norĩ wasu'u hã wa te waihu'u za'ra da, wa za ãma asadanharĩ za'ra ni za. Dasisãnawã si hã ma tô wasiré 're si'ubumro aré, wasiré zudezu norĩ hã 7 na ãhãiba za'ra hã, aibã norĩ hã. Tawamhã ãpoto'rada hã ma tô timro. Mro nherẽ, ti'ra hã sisõ'a ré te te 'maipoto ô ré, ma tô dãrã. Taha wa, ãuirĩ na ma tô ãsõsi hã ãma timro tizédé'aba mro na, Mozésihi nhimi'ui'ééré zarina.

²⁶ Tawamhã ãsõsibi zama ma tô dãrã, 'ra ô ré. Taha wa, ma duré taha nhosi hã ãma timro,

tizédé'aba mro na. Tawamhã taha zama ma duré dârâ, ti'ra hã sisa'u te te 'maipoto ò ré. Æne zarina ma tô uburé ïdub'rata norĩ hã dâ'â sidâpâsi, nasi ãma timro za'ra aré, sisõwa're're. Tawamhã uburé ma sisarina ai'utõrĩ za'ra, 'mai'ra ò ré.

27 Tawamhã pi'õ zama ma tô duré dârâ, timro norĩ zarina.

28 Aibã norĩ hã 7 na ïhãiba za'ra hã ma tô pi'õ ãma siparabâsi nasi ãma timro za'ra. Æne ma tô tãma tiromhãimana za'ra. Tawamhã e 'wai mro uptabi za bété pi'õ hã, ab're hawi 're dahãiwa'utu za'ra mono wamhã. — Æne te Zezusi hã siwi sadanha, sadusezu norĩ hã.

29 Tawamhã Zezusi hã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Ab're hawi apã 're ïdahãiwa'utu za'ra mono zé wasu'u na, 'Re ïhãimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré hã aima ïwaihu'u za'ra wa'aba ò zarina, ma tô ãma ï'upa za'ra wa'wa, asimirosa'rata na hã. 'Re ïhãimana u'âsi mono, tiwaihu'u pese na te te 're ïda'ahãiwa'utu mono zé wasu'u na zama, aima ïwaihu'u za'ra wa'aba ò zarina, ma tô asimirosa'rata na ãma ï'upa za'ra wa'wa.

30 'Re ïhãimana u'âsi mono hã ab're hawi apã te te 're da'ahãiwa'utu mono wamhã, hãiwa ãma romhuri'wa norĩ ne, te za oto 're dahãimana u'âsi za'ra, dasina 're damro za'ra mono ãna.

31 'Re ïhãimana u'âsi mono hã ab're hawi te te 're ïda'ahãiwa'utu mono zém na, a norĩ wa'wa hã 're saze za'ra wa'aba mono ò di. E 're söré za'ra wa'aba mono ò di bété, duréihã 'Re ïhãimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ééré hã, wahi'rada Mozésihi ma, ïsiwasu'uzé hã, ãne na hã:

32 “Wa hã Abra'ãhã nhib'apito, wa 're ïhãimana u'âsi, duré Izatihĩ nhib'apito, duré Zacoho

nhib'apito.” ãne ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono hã Abra'ã norĩ uirĩ na nherẽ, Mozésihi ma, siwaihu'u. Wahi'rata norĩ hã dawi 're dâ'â za'ra mono nherẽ, 'Re ãhâimana u'âsi mono wi, 're dâ'â za'ra mono õ di. Taha wa, ma tô ãsib'apito za'ra na siwasu'u. Dâ'â u'âsi 're hâimana za'ra mono 'wa'âhã, ãsib'apito za'ra na aré siwasu'u õ di. — ãne ma tô Zezusi hã Abra'ã norĩ wasu'u hã tãma waihu'u za'ra, sadusezu norĩ ma.

³³ Tawamhã ãne hã da'ahã uptabi na da te wapari za'ra wa, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni, ãsimirowasu'u na hã.

'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti ãpire uptabi wasu'u

Marcusi 12.28-34; Rucasi 10.25-28

³⁴ ãne na Zezusi hã te te tãma rowasu'u za'ra wamhã, ari'iwĩ te oto aimasa, sadusezu norĩ hã, niha te te ãma sada'âbã waihu'u za'ra õ wa, waihu'u pese uptabi wa, Zezusi hã.

Tawamhã parisezu norĩ hã ãne na te te wapari za'ra wamhã, ma tô sitẽme ubumro a'â, Zezusihi u siré si'aba'ré da.

³⁵ Tawamhã 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na dama rowahutu'wa hã tô parisezu norĩ siré hã ma tô Zezusi hã sadanha, te te tãma ãma upa zô, te te pibu da, ãne:

³⁶ — Rowahutu'wa, e ma hã bété, danhipai u ãpire uptabi hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ãrob'ui'éré hã, ãbaihã na hã.

³⁷ Tawamhã Zezusi hã asa te tãma tinha, ãne:
— 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti, danhipai u ãpire uptabi hã, ãne: “'Re ãhâimana u'âsi mono hã, Asib'apito za'ra wa'wa hã 're morĩ wa, te za asiwi 're ãsawi pese za'ra wa'aba mo, sena na. Taha

zarina, te za ĩsimiroti na ãma 're ĩrosa'rata u'âsi za'ra wa'aba mo. Taha zarina, te za duré asimi'ẽ na tãma 're ĩromhuri u'âsi za'ra wa'aba mo.”

³⁸ Āne 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti, danhipai u ĩpire uptabi wasu'u hã.

³⁹ Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti amo hã, aiwa ĩpire uptabi hã, ãne: “Te za 're ĩdazawi pese za'ra wa'aba mo, uburé. Marĩ ĩwẽ zô asima 're asõpré wa'aba mono ne, te za duré uburé dama zama sô 're asõpré wa'aba mo, ĩwẽ zô.” Āne ĩsimiroti amo hã ĩpire uptabi hã, Mozési te te ãma ĩrob'ui'érézẽ hã.

⁴⁰ Ā norĩ si, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti ma, pire uptabi zahuré di. Uburé 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ĩ'arob'ui'éré mono hã duré ĩsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ zama te te ãma 're ĩrob'ui'éré za'ra mono zé hã, e marĩ te ãma wasu'u za'ra, ã norĩ hã. Tô ô norĩ na si te ãma rowasu'u za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da te dasiwi 're ĩsawi pese za'ra mono zéb da hã, duré 're ĩdasisawi pese za'ra mono zéb da hã. — Āne ma tô Zezusi hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na dama rowahutu'wai ma waihu'u.

Danho'reptui'wa na Zezusi te te ĩda'azadhanrĩzẽ wasu'u

Marcusi 12.35-37; Rucasi 20.41-44

⁴¹ Tawamhã parisezu norĩ hã zahadu siré hâimana za'ra ré, te Zezusi hã sadanharĩ za'ra, ãne:

⁴² — E niha asimirosa'rata za'ra wa'wa hã Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisutu na, we datẽme ĩmorĩ na hã. E 'wa sihudu na ma bété a norĩ wa'wa hã ãma ĩwaihu'u za'ra wa'wa.

Tawamhã asa te tãma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ hã:

— Apito Dawihi nhihudu te za, u, 're mo. — ãne te duré asa tãma nharĩ za'ra.

⁴³ Tawamhã Zezusi te duré tãma rowasu'u za'ra:

— Tane wamhã, ma'ãpé ãma rosa'rata pese za'ra wa'aba, ãne na hã. Duréhã apito Dawi hã ma tô tinhib'apito na sisi, Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono te te ãpisudu hã. 'Re ãhãmmana u'ãsi mono pê'ëzani nhimipawaptobzéb zarina, ma tô tinhib'apito na sisi. Oro Dawihi mreme wasu'u na rob'ui'ééré hã, ãne hã nomro za:

⁴⁴ “Re ãhãmmana u'ãsi mono, ma tô ãnhib'apito ma tinha, ãne:

“ãrãta te za 're asãmra mo ãnhimire niwĩ, dama aipire na ãsiré 're aihãmmana u'ãsi mono da. Asitob'ru norĩ nhiptetezé hã wa za te tiwi 're a'uprosi, wapu na aima 're hãmmana za'ra mono da oto, duré aima sib'uwa na 're hãmmana za'ra mono da oto.’ ãne ma tô tãma waihu'u.”

ãne apito Dawihi mreme wasu'u na rob'ui'ééré hã.

⁴⁵ Dawi hã tinhib'apito na te te sisi nherẽ, e niha te za ãsihudu si 're hãmmana, Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono te te ãpisudu hã. Ma'ãpé ãma rosa'rata pese za'ra wa'aba, waihu'u za'ra wa'aba da. — ãne na te Zezusi hã tãma rowasu'u za'ra, parisezu norĩ ma.

⁴⁶ Tawamhã ni'wa hã te te ãma sada'ãbã waihu'u õ di oto, Zezusihi zada, 're ãsiwamnhasi za'ra mono norĩ hã, parisezu norĩ hã. Taha wa, Zezusi hã timreme na te te tãma ãma upa za'ra zô, te te siwi

sadhanharĩ waihu'u za'ra õ di oto ta norĩ hã, te te sina mreme wazéb za'ra wa oto.

23

Parisezu norĩ hâimanazé wasu'u

Marcusi 12.38-39; Rucasi 11.43, 46; 20.45-46

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô dama rowasu'u, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma zama, âne:

² — 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ hã duré parisezu norĩ hã dama pire za'ra di, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina Mozési te te âma ĩrob'ui'éérézém na te te dama 're ĩrowasu'u za'ra mono zéb da hã.

³ Taha wa, parisezu norĩ nhimiroti hã te za 're ĩwapari pese za'ra wa'aba mo, âma 're anomro aba mono da. Tane nherẽ, 're ĩhâimana za'ra mono zéb zarina, ĩsine 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za. E marĩ wa. Te te dama 're ĩroti za'ra mono zém na si 're sôpré mono õ wa, ta norĩ hã.

⁴ Danhoihi waptob âna, marĩ ĩpire uptabi hã da te 're 'wasari mono da, da te dama 're ĩromnhibu za'ra mono ne, te ta norĩ hã tinhimiroti na zama te te dama 're roti u'âsi za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti upana, taha na si 're danomro mono da, dama pire uptabi nherẽ, da te dasina 're ĩ'uwaimrami za'ra mono zéb da hã. Tane nherẽ, ta norĩ hã te te 're dapawaptob za'ra mono õ di, âma 're ĩdanomro wẽ mono zéb da hã.

⁵ Taré da te 're 'madâ'â wẽ za'ra mono da, te marĩ hã te te 're 'manharĩ za'ra, danho'a. Powawẽ hã 'manharĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti ui'ééré na ĩbailhã nhemezébre hã ĩsa'êtẽ uptabi na si te âma 're si'uihã wasisi za'ra, tipaihi wib zama, 're nomro wẽ mono newa, da te 're 'madâ'â wẽ za'ra

mono da. Taha da, te duré ti'uza hâpa za'ru pa ré na 're si'uza za'ra.

⁶ Te duré te te sima 're pisutu za'ra, dama ĩpire norĩ simasisizém na si 're si'ubumroi mono da, dasa da te 're huri mono sidâpâsi, duré rowahutuzé mono bâ, 'ri hã 're ĩsimasa mono zéb 'remhã.

⁷ Te duré te te sima 're wẽ za'ra, dama ĩpire norĩ hã damreme ĩpire na da te 're ĩsawi za'ra mono ne, dahâimana prédup sina da te 're sawi za'ra mono da, da'ahã na 'ri nhi'riti wa, da te dasima 're ĩrowede za'ra mono zéb ãma hã. Te duré te te sima 're wẽ za'ra, da te 're sawi za'ra mono wamhã, rowahutu'wa na da te 're sisi za'ra mono sina, da te 're sawi za'ra mono da, dama 're ĩdapire za'ra mono norĩ 'mahârâzém na. ãne te ta norĩ hã uburé marĩ hã te te sima 're wẽ za'ra, dama ĩpire zarina, da te 're 'madâ'â wẽ za'ra mono da.

⁸ Tane nherẽ, te a norĩ wa'wa hã simisutu asisãnawã 're anomro aba mo, asiré ĩsazei'wai wa. Duré misire Asib'apito wa'wa hã. Taha wa, “rowahutu'wa” na dama aiwaptêrẽ pire na da te 're asisi za'ra wa'aba mono da, 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono õ di za, a norĩ wa'wa hã.

⁹ Dawaptêrẽ pire wẽ te, aimama za'ra wa'aba na 're danhisi za'ra wa'aba mono õ di za. E marĩ wa. Misire te Aimama za'ra wa'wa hã 're hâimana hâiwa ãma, siwaprosi.

¹⁰ Wa hã misire Asib'apito za'ra wa'wa hã wa 're ĩhâimana, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ĩwétési te te ĩpisutu wa, Danho'reptui'wa da. Taha wa, 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono õ di za, danhib'apito na da te 're ĩ'asisi za'ra wa'aba mono zéb da hã.

¹¹ Asiré norĩ ma ai'maipire wa'aba da,

asina 'mairob'ruiwapari aba wamhã, te za 're ã'maipawaptob u'âsi aba mo, marĩ zô 're ai'manhimnhasi aba mono ãna.

¹² Ni'wam norĩ hã pire na 'rãwi sina 're sôpré mono wamhã, 'Re ãhãimana u'âsi mono si te za tãma pisutu za'ra, wapu na dama 're hãimana za'ra mono da oto. Duré, ni'wam norĩ hã pire na 'rãwi 're si'madã'ã za'ra mono ô wamhã, ta norĩ ma si te za pisutu za'ra, pire na oto dama 're hãimana za'ra mono da. — ãne ma tô Zezusi hã dama waihu'u, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma zama.

Zezusi hã parisezu norĩ ma, te te ãnharĩ za'ra zé wasu'u

Marcusi 12.40; Rucasi 11.39-42, 52; 20.47

¹³⁻¹⁴ Tawamhã parisezu norĩ ma, te oto rowasu'u za'ra Zezusi hã, ãne:

— Parisezu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, aihãimana uptabi ô na dama 're aihãimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. 'Ridawa hã 're danhisisi tō mono da, da te dawĩ 're ãsitob za'ra mono ne, te a norĩ wa'wa hã dawĩ 're ãsawi za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zéb u 're danomro tō mono da. A norĩ wa'aba zama te 'Re ãhãimana u'âsi mono wi 're asihãiba zawĩ za'ra wa'aba mo, ai'ãma 're sib'a'uwẽ za'ra wa'aba mono tō da.

¹⁵ — Parisezu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, a norĩ wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. Ma tô datẽme 're ãropéi wa'aba mo daro mono bâ, dama 're rowasu'u za'ra wa'aba mono da, asimirowasu'u na da te 're asaze za'ra wa'aba mono da. Tawamhã ni'wam norĩ hã asiniwĩ 're sipizari za'ra wa'aba mono wamhã, 're anomro wasété aba mono zéb zarina, ma tô 're

hâimana wasété uptabi za'ra, asimiroti wasété aba zarina. Taha wa, ropipa âma 'Re îhâimana u'âsi mono te te 're aihâ za'ra wa'aba mono zém nhipai u, te za te te 're hâ za'ra za'êtê, ta norĩ hã.

16 — A norĩ wa'aba ma, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. E ni'wa hã tob'a nherê, te za dazaprõni wê. Mare di. Tane te duré a norĩ wa'wa hã roti senai'õ na dama 're îroti wasété za'ra wa'aba mo, 'Re îhâimana u'âsi mono nhimiroti hã sena na waihu'u za'ra wa'aba õ wa. Âne te dama 're îroti wasété za'ra wa'aba mo: “Âté ni'wam norĩ hã te za marĩ na te te dama 're ropisutu za'ra. Tawamhã âté tô sena te te dama 're îropisutu za'ra mono zém na, da te 're saze za'ra mono da, te za 'Re îhâimana u'âsi mono nhorõwa nhisi hã te te âma dama 're waptob za'ra, tinhimiropisutu me. Âne na te te dama âma 're uwaimrami za'ra mono õ nherê, 'Re îhâimana u'âsi mono hã te te 're hâ za'ra mono õ di za. Tane nherê, ni'wam norĩ hã marĩ na te te dama 're ropisutu za'ra mono wamhã, oru 'manharĩ hã êtê'ubuzi pré 'manharĩ hã, 'Re îhâimana u'âsi mono nhorõwa 're, 're îsimasa mono na te te dama 're rowasu'u za'ra mono nherê, te te dama âma 're uwaimrami za'ra mono õ wamhã, te za te te 're hâ za'ra, 'Re îhâimana u'âsi mono hã.” Âne te ai'rã ahã na dama 're îroti za'ra wa'aba mo, tô senai'õ na.

17 E niha waihu'u za'ra wa'aba õ di bété, 'Re îhâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Datob'a na 're îdanomro mono ne, te 're anomro aba mo. Êtê'ubuzi pré 'manharĩ hã 'ri 're wa'wa 'Re îhâimana u'âsi mono nhorõwa âma 're simasa mono wa, tãma sawi di, oru 'manharĩ hã. Oru 'manharĩ hã îsõrõwa âma 're simasa mono õ 'wa'âhã, aré tãma sawi õ di. Taha wa, 'ri hã 'Re îhâimana u'âsi mono âma

're ĩdawata za'ra mono zé hã oru 'manhariĩ, ĩwa 're ĩsimasa mono zawi nhipai u, sawi uptabi di tãma, 'ri hã. Taha wa, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhorõwa nhisi na zama taré dama 're dasiwaptob za'ra mono õ di za. E ãne hã asima waihu'u za'ra wa'aba ã bâ.

¹⁸ ãne na te duré dama 're ĩroti wasété za'ra wa'aba mo: “Ni'wa hã marĩ na te te dama 're ropisutu mono wamhã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhorõwa ãma, tãma danhoprubzé nomrizém nhisi na wedeza ne nhisi na te te dama ãma 're wap-tob za'ra mono wamhã, duré te te dama ãma 're uwaimrami za'ra mono õ wamhã, tane nherê, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã te te azãri õ di za. Tane nherê, ni'wa hã tãma danhoprubzé nomrizém nhisiwi, tinhoprubzé te te ĩhiri nhisi na dama ãma 're siwaptob za'ra mono wamhã, duré te te dama ãma 're uwaimrami za'ra mono õ wamhã, tawapsi te za azã, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono hã.” ãne te duré siwa'ru dama 're ĩroti za'ra wa'aba mo, tã senai'õ na.

¹⁹ E niha waihu'u za'ra wa'aba õ di bété, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono nhimiroti hã. Datob'a na 're ĩdanomro mono ne, te 're anomro aba mo. Danhoprubzé hã tãma danhoprubzé nomrizém nhisiwi, da te tãma 're ĩsa'ra mono zé hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma, sawi di. Tane nherê, tãma 're ĩdanhoprub za'ra mono zé hã ĩsõrõwa ãma tãma danhoprubzé nomrizém nhisiwi 're simi'wara mono õ 'wa'ãhã, aré tãma sawi prã ti, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma hã. Taha wa, tãma danhoprubzé nomrizé hã tãma 're ĩdanhoprub za'ra mono zéb zawi nhipai u, tãma sawi uptabi di. E ãne hã asima waihu'u za'ra wa'aba õ di bété.

²⁰ Taha wa, ni'wam norĩ hã 'Re ĩhãimana u'ãsi

mono ma, danhoprubzé nomrizém nhisi na dama ãma 're siwaptob za'ra mono wamhã, taha nhisi zarina te duré uburé ãsisiwi danhoprubzém nhisi na zama dama ãma 're siwaptob za'ra.

²¹ Duré ni'wam norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa nhisi na dama ãma 're siwaptob za'ra mono wamhã, taha nhisi zarina te duré ãwa 're ãsãmra mono nhisi na 're siwaptob za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhisi na.

²² Duré ni'wam norĩ hã hãiwa nhisi na dama 're siwaptob za'ra mono wamhã, taha nhisi zarina te duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono, pire na te te 're ãda'ab'madã'ã mono zém nhisi na dama ãma 're siwaptob za'ra, ãwa 're ãsãmra mono nhisi na zama, tô õhõ nhisi na.

²³ — Parisezu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, aihãimana uptabi õ na dama 're aihãimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rada hã taha ma, tãma ãpire prã si te 're ã'madã'ã pese za'ra wa'aba mo. Wesuirã ãsu zadazei mono hã ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, ãsimiroti 'rata zarina, tãma 're ãpo'o za'ra wa'aba mo, syry na, oterã na dasai wazarizém nhisi hã, duré wesuirã ze, duré cominhu. Tane nherẽ, ãsimiroti pire na Mozési te te ãma ã'arob'ui'éré mono hã 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono õ di, ãsarina si dama 're ãrob'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mono zéb da hã, duré da'ãma 're aipẽ'ẽzé za'ra wa'aba mono zéb da hã, duré 'Re ãhãimana u'ãsi mono wi, 're aipizari za'ra wa'aba mono ãna 're anomro aba mono zéb da hã. ãne hã ãsimiroti ãpire prã norĩ zu, 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono 'wa'ãhã, te aré tô sena aihãimanazém na asina tãma 're ã'uwaimrami

za'ra wa'aba mo, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma.

²⁴ E ãtob'a hã simizaprõni wẽ bã. Mare di. Tane te duré a norĩ wa'wa hã roti senai'õ na dama 're ãroti wasété u'âsi za'ra wa'aba mo, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti hã sena na aima waihu'u pese za'ra wa'aba õ wa. ãsimiroti pire norĩ hã 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono õ nherẽ, ãsimiroti ãpire prã norĩ si, 're ã'madâ'â pese za'ra wa'aba mono zéb da si, te 're asiwasutu u'âsi za'ra wa'aba mo.

²⁵ — Parisezu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, aihâimana uptabi õ na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. ãne na wa za aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa: Hãsizé hã duré pratu hã ãmana wawip si, da te 're upsõ za'ra mono wamhã, ãwa'wamhã wasété di, zahadu upto wa. Tane, a norĩ wa'wa hã 're anomro wẽ wa'aba mono newa, da te 're ai'madâ'â wẽ za'ra wa'aba mono da, te 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti ãpire prã norĩ si 're ã'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, danho'a. Tane nherẽ, aipẽ'ẽ 'remhã asimirosa'rata wasété na te zahadu ãré 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. Te duré danhibrob na si 're ãda'ruiwapari za'ra wa'aba mo. Aihâimana uptabi õ zarina, te duré marĩ na dawi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mo.

²⁶ Parisezu norĩ, datob'a ne 're ã'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, ma'ãpé aihâimana wasété za'ra wa'aba zé hã rẽme pese za'ra wa'aba, danhimihãsizé wa'wa hã upto wa, da te 're ã'upsõ za'ra mono ne. Tawapsi te za oto 're anomro wẽ wa'aba mono zém na sena na da te 're aiwaihu'u za'ra wa'wa.

²⁷⁻²⁸ — Parisezu norĩ, duré dama rowahutu'wa

norĩ, aihâimana uptabi õ na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. ãne na wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa: Adâ'â 'ru hã ĩmana wawimhã te za a ni, ĩ'madâ'â ze zéb da hã. Tane nherẽ, 're ĩdadâ'â za'ra mono norĩ hi hã te ĩwa 're simi'wara u'âsi ab're 're, dahâiba 'ro zama. ĩwasété si te ĩwa 're simi'wara, ab're 'remhã.

Tane duré, a norĩ wa'wa hã 're aihâimana wẽ za'ra wa'aba mono newa, te da te 're ai'madâ'â wẽ za'ra wa'wa, sõ'awim na hã. Tane nherẽ, aipẽ'ẽ 'remhã aiwasété uptabi na te ĩre 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Aihâimana uptabi õ zéb zarina si, te dama 're anomro aba mo.

²⁹ – Parisezu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, aihâimana uptabi õ na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. A norĩ wa'wa hã duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimirowasu'u hã aima 're wẽ uptabi za'ra wa'aba mono newa, ma tô ta norĩ 'ru na marĩ hã 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo, ĩ'madâ'â ze zéb da hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â pese 'wa norĩ 'ru na hã.

³⁰ Asina 're aiwata za'ra wa'aba mono sina, te duré ãne dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo: “Wa norĩ hã wahi'rata norĩ siré 're wahâimana za'ra mono 'wa'âhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã wa te aré 're simroi mono õ di, ĩsiré za'ra.” ãne te dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo.

³¹ E marĩ te bété aima wasu'u za'ra wa'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa pãrĩ'wa norĩ nhihudu na dama 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono zé hã. ĩsine marĩ ĩwasété si 're

ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mono zé, te aima wasu'u za'ra wa'wa.

³² Taha wa, aihirata norĩ te te 're ĩrob'manharĩ na'rata wasété za'ra mono zéb zarina, 're anomro aba mono tô, asima âma 're sa'êtê za'ra wa'aba mono da, aima wê za'ra wa'aba ze te bâ.

³³ Parisezu norĩ, a norĩ wa'wa hã wahi nhipãrĩ pese ne, te 're anomro aba mo. E ropipa u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te 're asatõrĩ za'ra wa'aba mono zém na ĩsimihâzé wi, tiwi 're aiwairébé aba mono da bâ.

³⁴ Ni'wam norĩ hã wa za oto te 're satõrĩ za'ra, atême 're nomro aba mono da, ĩmama 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da, ĩsimiroti na te te aima 're rowahutu za'ra wa'aba mono da, âma 're anomro wê wa'aba mono da oto. Tane nherê, ĩzadawa para ô nherê, te za 're ĩsimroi wa'aba mo ta norĩ hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã. Te za duré dama 're ĩ'ru za'ra wa'aba mo, wedepo'o nhonhi'râmi na hâiwi da te 're sasõmri za'ra mono da, 're dâ'â za'ra mono da, hâiwi. Rowahutuzéb 're, te za duré 're ĩhâ za'ra wa'aba mo, powawê hâiwaré na. 'Ri wa'õtõ mono bâ te za duré sô 're anomro aba mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ zô, tâma 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono da, ta norĩ ma zama.

³⁵ Duréhã aihirata 'wa hã ma tô Abé hã tĩwĩ, marĩ te te 'manharĩ wasété ô nherê. Ta hawim haré, ma tô aihirata norĩ hã te te 're danhimro za'ra da'ahâ na, 're danomro wasété mono ô nherê. Daza'u si ma duré Zacaria hã siwi tĩwĩ. Ta hã Baratizaha 'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorõwa âma 'ri 'wawi wa'ra 're, tâma danho-

prubzé nomrizéb 'rata te te tãma romhuri ré, ma tô wĩrĩ ni, wedeza ne 'rata. ãne ma tô aihirata norĩ hã da'ahã na te te 're danhimro, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti si te te 're 'madã'ã pese za'ra mono nherẽ, ta norĩ hã. Ta norĩ ne, te duré a norĩ wa'wa hã dama 're ãrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mo. Taha wa, wa hã wa za aiwasédé hã te ai'ãma 're sa'ra wa'wa, uburé aihirata norĩ te te 're ãdanhimroi mono zéb zarina. Taha wa, te za te te 're aihã za'ra za'ëtẽ za'ra wa'wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã.

³⁶ ãne hã wa tô sena, aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te za tô te te 're aihã za'ra za'ëtẽ 'wa, nimosi ãaipoto té wa'aba mono hã ãaihãimana za'ra wa'wa hã, ãne na dama 're ãrob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono zéb zarina, aihirata norĩ nhipãrĩ zarina zama. — ãne ma tô Zezusi hã parisezu norĩ ãma simiré'é za'ra, ãhirata norĩ na.

Zezusi hã, Zeruzarẽ ãma 're ãdahãimana za'ra mono ãma ãpẽ'ẽzézé wasu'u

Rucasi 13.34-35

³⁷ Tawamhã Zezusi te duré dama tinha, ãne:

— Zeruzarẽ ãma 're ai'ubumroi wa'aba mono norĩ ãma, ai'ãma ãpẽ'ẽzézé za'ra wa'aba di. Aihirata norĩ hã ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã te te 're simroi u'ãsi. Datẽme te te 're ãsatõrĩ za'ra mono norĩ zama, te duré te te 're simroi u'ãsi, ëtẽ na. Si'a hã ti'ra zawi te, 're ãpapo za'ra mono ne, wa aré te ãsima 're aiwẽ u'ãsi za'ra wa'wa, ãsitẽme te 're ai'awaibui wa'aba mono da. Tane nherẽ, asima 're ãwẽ za'ra wa'aba mono õ di asa.

³⁸ Taha wa, tinhorõwa hã te za oto tirẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã, ãma 're ãaiwata za'ra

wa'aba mono zé hã. Baba na te za oto 're sa, 'ri 'rãihã hã. Ma'ãpé ãne na ïzadaihu'u za'ra wa'aba.

³⁹ Duré a norĩ wa'wa hã ïhãiba 'madâ'â na sahu za'ra wa'aba õ di za, a'â. Niwapsi te za duré ïhãiba 'madâ'â za'ra wa'wa, ãne na ïwaihu'u za'ra wa'aba wapsi: “Zezusi hã, ta hã 'Re ïhãimana u'âsi mono zadawa para we ïmorĩ ti'ai u, Danho'reptui'wa da. Taha wa, ïwẽ si te te tãma 're anhomri u'âsi, ïmama hã.” ãne na aipẽ'ẽ 're ïwaihu'u za'ra wa'aba wapsi, te za ïhãiba 'madâ'â na duré ïsahu za'ra wa'wa.

ãne ma tô Zezusi hã dama siwaihu'u.

24

'Re ïhãimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zé, romhutu'õ za ïsi'utõrĩzé wasu'u

Marcusi 13.1-2; Rucasi 21.5-6

¹ Tawamhã wa norĩ hã wa tô wawairébé ni, Zezusihi siré, 'ri 'rãihã hawi, 'Re ïhãimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zém hawi. Aré oto morĩ da, ma rob u watobro, Zezusi hã. Tane nherẽ, wa norĩ hã ïsiré 're ïwanomro mono norĩ hã wa tô 'rãwi ïtẽme aimasam ni, 'Re ïhãimana u'âsi mono nhorõwa hã te te wama wasu'u za'ra da, uburé 'ri 'wawi wa'ra 're, 'ri, 're ïsimasa mono zama.

² Tawamhã Zezusi te wama nharĩ za'ra, ãne:

— ãhãta tô 'ri hã wẽ na 're simasa mono ré, te ï'madâ'â za'ra wa'wa. Tane nherẽ, niwapsi te za dasiwi pru pese ni, ëtẽ na 'ri hã. Tawamhã misi si te za oto simi'wara, ëne hã. Sisisiwi 'manomro waihu'u õ di za oto, ëne hã. Tãibã za oto. Tô sena, wa ãne hã aima waihu'u za'ra wa'wa. — ãne ma tô Zezusi hã wama waihu'u sirõmo za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norĩ ma.

*Robzépata wasu'u, da'ruiwapari na rowasu'u me
Marcusi 13.3-13; Rucasi 21.7-19*

³ Tawamhã Zezusi hã te oto nhamra, Oriwera na êtê 'râihâ nhisi ãma. Sahâ na sãmra wamhã, wa tô 'râwi ãtême ubumro ni Zezusihi u, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã, wahâiba pisutu wa te wasiwi sadanharĩ za'ra da, ãne:

— E niwa te za ãne hã ãma tiromhâiba, 'ri nhamrazéb da hã. Ma'ãpé wama waihu'u za'ra na, marĩ ãwatobrozé hã, ãsôwa wa te ãma waihu'u sirômo za'ra da. Duré e marĩ te za watobro, apâ we aimorízéb da hã, wa te ãma ãwaihu'u sirômo za'ra zéb da hã, duré rob'rãsutuzéb u hã bâdâ, ãwa ãwaptã'ãzéb da hã.
— ãne wa tô wasiwi sadanharĩ ni, Zezusi hã.

⁴⁻⁵ Tawamhã Zezusi hã te ãne na asa wama rowasu'u za'ra:

— Ni'wam norĩ hã te za sadawa nhipese na sisarina datême 're nomro, ahâ na. Wa hã newa, te za taré ãnhisi na dama 're siwasu'u za'ra, Cristu na, Danhõ'reptui'wa na. Tawamhã da'ahâ na te za ta norĩ ãma da te 're sasômri za'ra, tô sena newa, dama 're ãsiwasu'u za'ra mono zé hã. Taha wa, te za a norĩ wa'wa hã aihâimana nhimiza'rese, 're aihâimana za'ra wa'aba mo, sadawa nhipese sina, datême 're ãnomro mono norĩ ãma, 're sasômri za'ra wa'aba mono tõe da.

⁶ 'Re dasi'wapé za'ra mono wa, da te dasina 're ãropupu'u za'ra mono zé hã te za 're ãwapari za'ra wa'aba mo, romhã na 're ãdasi'wapé za'ra mono norĩ wasu'u zama. ãne hã 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, tãma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za, dasi'wapéi ma hã. Dasi'wapé te za tô dazada 're wairébé. Tane nherẽ, ta hã rob'rãsutu õ di.

7 Danhipti'ai amoi u te za dasisô 're dapra, 're dasi'wapé za'ra mono da. Tawamhã daro mono bâ te za tô 're dasiwasutu za'ra. Nima niwĩmhã danho õ wa, te za duré da te 're robzépata za'ra, dasa syryre wa. Nima niwĩm norĩ ré hã te za duré ti'a hã daré 're popo'o za'ra.

8 ãne na dama 're romhâimana mono wamhã, za daré ãrob'rãsutu na'rata zé, te wasu'u, pi'õi ãma ãwasã hã 're ãsépu'u na'rata za'ra mono ne hã. ãhã haré dazô 're wairébé mono õ di za. — ãne ma tô Zezusi hã wama rowaihu'u za'ra, romhã ré.

9 ãne ma tô duré wama rowaihu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma:

— Tawamhã ãne na oto daré 're romhâimana mono wamhã, te za da te 're aiwaibui wa'wa, da te dama 're ai'ru za'ra wa'aba mono da, rowasédé hã da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, duré da te 're asimroi wa'aba mono da. ãzazei'wa oto 're anomro aba mono wa, te za uburé da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa, daro mono bâ.

10 ãne na daré 're romhâimana mono ré, te za ãzazei'wa norĩ hã te te 're ãzazei utõrĩ za'ra, ahã na. 'Râwim nherê, te za duré dama 're sihâiba nhomri za'ra, da te 're ãruiwapari za'ra mono zéb zarina, da te 're waibui mono da. ãzazei'wai wa, tisisãnawã na sima 're hâimana za'ra mono nherê, te za oto 're si'ruiwapari za'ra, 'râwim nherê.

11 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa newa, roti tô senai'õ na te te dama 're ãroti za'ra mono norĩ hã te za datême 're nomro, sadawa nhipese na te te dama 're rowasu'u za'ra mono da, taré. Tawamhã ãsimiroti hã te za tô da te 're saze za'ra, tô sena newa, ta norĩ hã sadawa nhipese na taré dama 're siwasu'u za'ra mono nherê.

12 Duré dawasété uptabi na si da'ahâ uptabi na za oto 're danomro mono wa, te za 're ĩdasisawi za'ra mono zé hã dawı 're si'utõrĩ za'ra.

13 Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã rob'rãsutu u siptete sina ĩ'ãma 're nomro u'âsi mono wamhã, duré ĩwi 're sipizari za'ra mono õ wamhã, ta norĩ si te za ropipa hawi tinho'reptuzé hã te te sina 're uwaimrami za'ra.

14 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé wasu'u hã ĩwẽ uptabi hã, ĩzazei'wa norĩ hã te za daro mono bâ te te dama 're wasu'u za'ra, daro mono bâ da te oto 're wapari za'ra mono da, da te ãma 're ĩsaze za'ra mono zéb da hã. Tame te za oto tirob'rãsutu. — Æne ma tô Zezusi hã wama rowaihu'u za'ra, romhã ré.

Robzépata za'ëtẽ uptabi wasu'u

Marcusi 13.14-23; Rucasi 21.20-24

15-16 Tawamhã Zezusi hã ma duré ãne na wama rowaihu'u sirõmo za'ra:

— Zahadu wapsi, te za asiwi ĩ'madâ'â za'ra wa'wa, marĩ ĩwasété uptabi hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhorõwa ãma te za tihâiba, te te siwi ĩwẽ'õ pe hã. Taha ãma ma tô Dani'é hã rob'ui'ééré siro duréihã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã. (Ãhã wasu'u na rob'ui'ééré hã 're sõré za'ra wa'aba mono wamhã, ma'ãpé ãma 're rosa'rata pese za'ra wa'aba mono za, waihu'u za'ra wa'aba da.) Tawamhã ãne hã za oto daré romhâimana wamhã, rowasété si te za a'â daré 're sa'wari. Taha wa, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã, wara sina te za 're sisa're, ëtẽ 'rãihã u tiwi simani za'ra da, duré sisõ'reptu za'ra da.

17 Ni'wam norĩ hã 'ri nhisi hâpâ ãma si'ubumroi wamhã, tinhibroba zô sisisi õ di za a'â, 'ri para u hã. Õne haré te za dame sisa're, êtê 'râihâ u, ta norĩ hã.

18 Duré ni'wam norĩ hã buru ãma te te romhuri za'ra wamhã, 'ri tême sisa'rei mono õ di za apâ, tisi'ubuzéb zô. Mare di. Õne haré te za duré ta norĩ hã êtê 'râihâ u dame sisa're.

19 Æne hã rowasédé hã daré hâimana wamhã, ãwasã ré norĩ ma hã tãma ropipa uptabi za'ra di za, ã'ra pré ré norĩ ma zama.

20 Taha wa, te za 'Re ãhâimana u'âsi mono ma 're aimreme zusi aba mo, rowa'u'u wahã 're sa'wari mono ré, duré sabadu na romhuri zahârizém na bâdâ hã te te pisutu tã da, êtê 'râihâ u asa'rei wa'aba mono zéb da hã, rowasété wi aimani za'ra wa'aba zéb da hã.

21 Rowasédé hã oto dazô 're wairébé mono wamhã, te za oto robzépata za'êtê za'ra ni. 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ã'aropoto na'rata mono zém hawimhã, ãne na hã da te 're robzépata za'êtê uptabi za'ra mono õ di. Niwamhã ãne na hã da te 're robzépata zahu za'ra mono õ di za.

22 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tã sima pisutu, bâdâ hã za da te 're ãrobzépata za'ra mono zéb da hã, te te dama wâtari da, rowasété ré da'ãma romhâimana pahã tã da. Æne hã te te sima pisutu õ 'wa'ãhã, te aré uburé dasi'utõrĩ pese, za daré ãrob'rãsutuzém na hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ãma 're sib'a'uwê za'ra mono da, te te sima 're ã'apisutu mono norĩ zawi te, te za ãne hã 'manha.

23 — Za da te 're robzépata za'êtê za'ra mono ré, ãté ni'wam norĩ hã te za te te aima 're da'mahârã za'ra wa'wa, ãne: “Ãhãta, Cristu, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãpisudu, Danho'reptui'wa da.” Ãté

aimawi norĩ hã te za duré ãne te te aima 're da'mahârâ za'ra wa'wa: “Ôhõta, Cristu.” ãne wamhã, ãma 're dazaze za'ra wa'aba mono õ di za, damreme na hã.

²⁴ E marĩ wa, wa ãne aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã te za datẽme 're nomro, danho'reptui'wa na, niha wamhã, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa na dama 're si-wasu'u za'ra mono da, sadawa nhipese na. Ta norĩ hã marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã te za duré te te dama 're 'manharĩ za'ra, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa para newa, da te ãma 're sasõmri za'ra mono da. ãsazei'wa norĩ zama te te dame ãma 're saze za'ra mono da, te za ãne na te te dama 're romhõsi za'ra. Tane nherẽ, te te dame 're sazei waihu'u za'ra mono õ di za ta norĩ hã, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono te te sima 're apisutu sirõmo mono wa, ãma 're sib'a'uwẽ za'ra mono da.

²⁵ ãne hã wa aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa, zahadu romhãmãna õ ré. Taha wa, ma'ãpé ãma 're asõpré u'ãsi aba mono za, ãne na hã.

²⁶ — ãté ni'wam norĩ hã te za taré te te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, ãne: “Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono te te ãpisudu hã ma tô wei mo, apã. Ôhõta te nhamra, a'ubuni wi.” ãne hã 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, a'ubuni u 're anomro aba mono õ di za, ãzõ 're asõpré wa'aba mono da. ãté te za duré ãne da te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa: “ãhãta ma dawĩ aima'u.” ãne wamhã, ãma 're dazaze za'ra wa'aba mono õ di za, sena'õ na hã, wa hã pi'uriwi nimahã na hã za we apã ãmorĩ õ na dã'ãsina.

²⁷ Tã 're si'ubuzi za'ra mono wamhã, dama rob'madã'ã pibu pese di, hãwa mono bã hã. Tane

duré, wa hã dasiré ĩpodo hã apâ we ĩmorĩ wamhã, aihĩni te za ĩ'madâ'â za'ra ni.

²⁸ — Sipahudu hã marĩ dâ'â u 're si'rã'õtõ mono wamhã, dama pibui pese za'ra di, marĩ hã 're dâ'â za'ra mono wa, 're ĩsimi'wara mono zé hã. Tane, wa hã apâ we ĩmorĩzé hã uburé dama ĩpibu pese za'ra di za oto. — ãne ma tô Zezusi hã wama sina rowaihu'u sirõmo za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

Ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã za we apâ ĩmorĩzé wasu'u Marcusi 13.24-27; Rucasi 21.25-28

²⁹ ãne na ma duré wama waihu'u sirõmo za'ra: — Tawamhã da te 're robzépata za'ětē za'ra mono parip si, awa'awi te za bātâ na tirobra. A'amo zama te te rob'uiwē õ di za oto. Wasi norĩ hã te za duré rere, hãiwa hawi. Uburé hãiwa na 're ĩsimasa mono hã te za duré 're sisa're.

³⁰ ãne hã daré romhâimana pari, marĩ hã te za watobro hãiwa na, dama ĩpibu pese zéb da hã, wa hã dasiré ĩpodo, apâ we ĩmorĩzém na da te ĩ'ãma waihu'u za'ra da oto. Tawapsi te za oto daro mono bâ dasiwi ĩ'madâ'â ni, hãiwa'a na we ĩmorĩ ré. ĩwaihu'u pese na wa za wei mo apâ, duré ĩhãiba na hã rowa'a za'ětē ré. Da te dasiwi ĩ'madâ'â za'ra wamhã, te za 're dazadari za'ra, robzawi te, danhimiza'rese ĩzõ 're danhimipari za'ra mono õ wa.

³¹ Tawamhã hãiwa ãma ĩma romhuri'wa hã tin-himnihârâzém na te za oto amnihâ, hârâ 'rãihâ uptabi na, daro mono bâ da te ĩwapari za'ra da hã. Simnihârâ wi, hãiwa hawi ĩma romhuri'wa norĩ hã wa za we dazõ satõrĩ za'ra, ti'ai u. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ãma 're sib'a'uwē za'ra mono da, te te sima 're ĩ'apisutu mono norĩ hã te za

we daro mono bâ te te simro, ãtẽme. — Æne na ma tô Zezusi hã romhã ré wama waihu'u sirõmo za'ra.

Pidera wede wasu'u

Marcusi 13.28-31; Rucasi 21.29-33

³² Tawamhã ãne te duré wama rowasu'u za'ra:

— Pidera wede na, wa za oto aima ãma romn-himiré'é za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da. Pidera wede panhipti hã wapti'i wamhã, duré ãsu té hã 're wairébé mono wamhã, tawapsi te za oto ãma ãwaihu'u za'ra wa'wa, tã 're ãta'a mono zéb u 're ãromhutu mono zém na hã.

³³ Tane duré, marĩ hã 're ãromhãimana mono zéb da, te aima ãwasu'u za'ra wa'aba zéb zarina, 'madâ'ã za'ra wa'aba wamhã, te za ãwaihu'u za'ra wa'wa, rob'rãsutuzé hã za oto ãwatobro na hã.

³⁴ Tô sena, wa ãne hã aima waihu'u sirõmo za'ra wa'wa. Æ hã uburé rowasédé hã dazô 're wairébé mono ré, ti'ai ãma 're ãdahãimana za'ra mono norĩ hã 're dâ'ã za'ra mono õ ré, te za ãsõ'a za'ra ti'rãsutu, romhãimanazé hã.

³⁵ Nimahã na te za hãiwa norĩ hã ai'utõrĩ zahuré, ti'ai me. Si'utõrĩ zahuré nherẽ, ãnhimirowasu'u hã si'utõrĩ waihu'u õ di za. Pire na te za dama 're hãimana u'ãsi. — Æne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma.

Danhimiza'rese ãna 're danomro mono ré, Zezusi hã za we apã ãmorizé wasu'u

Marcusi 13.32-37; Rucasi 17.20-37

³⁶ Tawamhã Zezusi hã ma duré ãne na wama waihu'u sirõmo za'ra:

— Æne hã uburé za daré 're ãromhãimana mono zéb da hã, ni'wa hã bâdâ hã te te waihu'u õ di. Hãiwa ãma romhuri'wa norĩ zama, bâdâ hã te te waihu'u za'ra õ di duré. Wa hã 'Re ãhãimana u'ãsi

mono 'ra nherẽ, te duré bådâ hã waihu'u õ di. Ìmama ma si, waihu'u pese di bådâ hã.

³⁷ Danhimiza'rese ãna 're danomro mono ré, wa za wei mo apâ dasiré ìpodo hã, duréihã Nowé 're hâimana mono ré hã, danhimiza'rese ãna 're ìdahâimana za'ra mono ne.

³⁸ Ta norĩ hã daro mono bâ daré âpusi mono õ ré hã, ma tô 're saihuri, tisa na. Te te 're âhuri duré, rowẽ na 're rosa'wari u'âsi mono da newa. Te duré sina 're mro za'ra. Ane ma tô danhimiza'rese ãna 're dahâimana za'ra, Nowé hã uba're ne 'manharĩ 're sébré õ ré, 'ri ne 'manharĩ 'remhã.

³⁹ Tawamhã rosa'rese õ ré, ma tô daré âpusi. Tawamhã uburé ma dasi'utõrĩ pese, â na. Tane duré, wa hã dasiré ìpodo hã danhimiza'rese ãna 're danomro mono ré, wa za wei mo, apâ.

⁴⁰ — ãté aibâ norĩ hã buru na siré te te romhuri zahuré ré, wa za we apâ mo, dazô. Tawamhã ìhâiba amo hã áté te za tiwi ti'â hâiwa u, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Ìhâiba amo si te za tirẽ.

⁴¹ Áté pi'õ norĩ hã siré 'ru'u zahuré ré, te za tiwi ti'â, ìhâiba amo hã. Tawamhã ìhâiba amo si te za tirẽ, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã.

⁴² Taha wa, te za asimiza'rese, ìzô 're asimipari u'âsi za'ra wa'aba mo, wa hã Asib'apito za'ra wa'wa hã apâ we ìmorizé hã bådâ hã waihu'u za'ra wa'aba õ wa.

⁴³ Wa za duré aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãma rosa'rata za'ra wa'aba da. 'Ri tede'wa hã ìsôrôwa u ìsipsaihuri ìwisizé hã, bådâ te te waihu'u sirômo wamhã, tawamhã barana te za sô rob'madâ'â u'âsi, sôtõ ãna, 'ri para u sébré tõ da, tiwi sipsaihuri õ'umnhasite.

⁴⁴ Tane duré, a norĩ wa'wa hã te za asimiza'rese

ĩzô 're asõpré u'âsi aba mo. E marĩ wa. Wa hã dasiré ĩpodo hã nimahã bâtâ na ĩzô asimipari za'ra wa'aba õ zém na za we apâ ĩmorĩ na dâ'âsina. — Āne te Zezusi hã wama roti za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma, wanhimiza'rese sô 're wanhimipari za'ra mono da.

Romhuri'wa ĩ'umnhasi wasu'u, romhuri'wa ĩ'umnhasi'õ wasu'u me
Rucasi 12.41-48

⁴⁵ Tawamhã Zezusi te duré wama āma romn-himiré'é za'ra, āne:

— Dama romhuri'wa ĩ'umnha hã duré ĩsimiroti wē hã, e niha 're ĩhâimana mono zé hã. Āne hã 're hâimana mono wamhã, te za ĩsib'apito hã nimomo tiwi morĩ õ ré, tãma pisutu, uburé tãma ĩromhuri'wa norĩ hã ĩsa'u nherē, te te sô 'madâ'â za'ra da. Te za duré tãma roti, bâtâ pisutuzém na ĩsazéb da hã, te te tãma āma uwaimrami za'ra da, tãma ĩromhuri'wa norĩ ma.

⁴⁶ Tawamhã apâ we ĩmorĩzéb u, tinhib'apito nhimiroti hã te te tãma āma uwaimrami wamhã, tãma rowē di za, romhuri'wai ma hã.

⁴⁷ Taha ma, tãma rowē uptabi di za tô. E marĩ wa. ĩsib'apito hã apâ wisi wapsi, te za tãma pisutu, uburé ĩsimarĩ hã te te tãma 're 'madâ'â u'âsi mono da oto, tãma umnhasi uptabi wa.

⁴⁸ Tazahã, tinhib'apito za're'ra, ĩsimiroti hã te te tãma āma uwaimrami õ wamhã, tãma rowē õ di za. Āté apito za're'ra, te za 'râwi sima tinha: “ĩnhib'apito hã simahudu õ di.”

⁴⁹ Tawamhã sô rowaptâ'â wē te, te za oto tizapari romhuri'wa norĩ hã te te 're ahâ za'ra. Āzé hã

te za duré te te 're hâsi, âzézei'wa norĩ siré. Siwa'ru te za oto 're hâimana.

⁵⁰ Tawamhã simisa'rese ãna hâimana ré, te za ĩsib'apito hã ĩtẽme wi apâ, sô ĩsimipari õ zém na nimahã bâtâ na, siwa'ru.

⁵¹ Tawamhã sa'êtẽ te za azâ, tâma ĩromhuri'wa hã. Tane ni'wam norĩ hã apâ we ĩmorĩ õ ré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're 'madâ'â pese za'ra mono õ wamhã, te za tâma pisutu za'ra, ropipa u 're sisisi mono da, dasiré, ĩsimiroti hã te te 're 'madâ'â pese za'ra mono newa, taré âma 're dawata za'ra mono da, 're ĩhâimana wasété za'ra mono norĩ zu. Tame te za oto 're 'ry'ry. Te za duré 're 'wasitete za'ra, te te 're robzépata za'êtẽ za'ra mono wa. — ãne na ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

25

Pi'õi hâiba tém norĩ hã dasina damro u, ĩsi'aba'rézé wasu'u

¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô tinhimiromn-himiré'é na wama rowasu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma, ãne:

— Nimahã na si 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zéb da, apâ we dazô ĩmorĩ wamhã, ni'wam norĩ si te za, ĩzô 're simipari za'ra mono sina, hâimana nhimiza'rese 're hâimana za'ra. ã norĩ wasu'u zarina, wa za ãma aima romn-himiré'é za'ra wa'wa, ãne. Pi'õ ĩpréduptém norĩ hã barana ma tô ai'aba'ré, dasina damro u, 10 na ĩhâiba za'ra hã, ĩmro'õ norĩ hã. Aibã hã za azarutu na ĩmro zô simipari za'ra da, ma tô ĩtẽme ai'aba'ré, pi'õ nhorõwa u. Âro'ore hã te siré 'wasa hâiba bâ,

aibâ hã za pi'õ na ãmro u wisi wa, te te tãma ãma rob'uuiwẽ za'ra da, zudezu norĩ hãimanazéb zarina.

²⁻⁴ Tane nherẽ, pi'õ ãpréduptém norĩ hã 5 na si ma tô hãiba mono bâ rob'rãi wa'u to hã siré 'wasa, simhi ne êtê 'manharĩ 're, âro'ore da hã, ta norĩ si hãimana nhimiza'rese 're hãimana za'ra mono wa. Ìhãiba amo norĩ hã 5 na ìhãiba za'ra hã te te siré 'mai'ãri za'ra õ di, rob'rãi wa'u tob ré hã simhi ne êtê 'manharĩ 'remhã, hãimana nhimiza'rese 're hãimana za'ra mono õ wa.

⁵ Tawamhã aibâ zô te tirowaptâ'â hã, za pi'õ na ãmro zô. Sô rowaptâ'â wamhã, ma tô aptã hã simro. Taha wa, ma tô nasi titomhãima'ã za'ra. Taha wa, te oto tinhotõ za'ra, ãwana.

⁶ — Tawamhã mara wa'wa ma tô ni'wa hã 'mahã: “Õhõta te we oto aibã hã mo. We aïwairébé su'u aba, wa te wasina uzusi za'ra hã.” Æne te ni'wa hã aibã hã dama 'mahã.

⁷ — Tawamhã pi'õ ãpréduptém norĩ hã sô ãsimipari za'ra hã ma tô ti'utu za'ra. Útu za'ra wamhã, âro'ore na wedenhorõ hã ma tô sõrõ nhihãri za'ra, ro'o wẽ da.

⁸ Tawamhã hãimana nhimiza'rese ãna 're ìhãimana za'ra mono norĩ hã ma tô tiwi rowaptêrẽ za'ra, tihãiba amo norĩ wi, hãimana nhimiza'rese sina 're ìhãimana za'ra mono norĩ wi: “Ma'ãpé syry na wama sa'wari za'ra wa'aba, âro'ore na rob'rãi wa'u to hã. Âro'ore hã wate za'ra hã te za oto wawi tidã'ã za'ra.” Æne te pi'õ ãpréduptém norĩ hã tisiré norĩ wi rowaptêrẽ za'ra.

⁹ — Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra: “Rob'rãi wa'u to hã wa te aima sõmri za'ra wa'aba õ di za. Mara wab õ di za, wa te aima a za'ra wa'aba wamhã. Te za wawi ai'utõrĩ za'ra. Ma'ãpé tiha, da te 're ã'uipra za'ra mono zéb u, ai'aba'rê su'u aba,

tamemhã asima 'mai'uipra za'ra wa'aba da.” ãne te satõrĩ za'ra, tisiré norĩ hã.

10 — Tawamhã pi'õ ãpréduptém norĩ hã hãimana nhimiza'rese ãna 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã ma tô ai'aba're, rob'rãi wa'u tob zô, te te sima 'mai'uipra za'ra da. Tawamhã ta norĩ za'u si ma tô aibã hã wi, timro zô. Wisi wamhã, pi'õ ãpréduptém norĩ hã 5 na ãhãiba hã hãimana nhimiza'rese 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã ma tô ãsiré asisi 'ri para u, ãsiré saihuri da, sina ãmro zahuré zém na. Sisisi wamhã, ma tô ãré 'ridawa nhitop tete za'ra ni.

11 — ãma ronomro za'ra wapsi, ma tô ãhãiba amo norĩ hã aihutu apã, pi'õ ãpréduptém norĩ hã, aibã hã pi'õi ãma ãmrozéb u hã. Sihutu wamhã, ãne te nasi 'mahãrã za'ra, rowi hawi: “Apito, apito, wei wama 'ridawa za'ra na, ãma atême wanhisisi da.”

12 — Tawamhã aibã hã pi'õ na ãmro hã te asa tãma nharĩ za'ra: “Mare di. Te aima 'ridawa za'ra wa'aba õ di za, ãma aiwaihu'u za'ra wa'aba õ wa.” ãhã wasu'u na wa tô aima ãma romnhimiré'é za'ra wa'wa, ãne na hã.

13 — Taha wa, a norĩ wa'wa hã aihãimana nhimiza'rese te za ãzô 're asõpré u'ãsi aba mo, bãdã hã aima waihu'u za'ra wa'aba õ wa, apã za we ãmorizé hã. — ãne ma tô Zezusi hã wama waihu'u sirõmo za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma.

Romhuri'wa norĩ hã, tinhib'apito zô rob'uiprazé te te 're ãmadã'ã za'ra mono norĩ wasu'u

Rucasi 19.11-27

14-15 Tawamhã Zezusi hã ma duré tinhimiromnhimiré'é na marĩ hã wama waihu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma, ãne:

— 'Re ãhâimana u'âsi mono, za da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zẽm na, wa za durẽ aima ãma romnhimirẽ'ẽ za'ra wa'wa, ãne. Aibã hã ma tô sima rowẽ, darob amoi u morĩ da. Tawamhã morĩ õ rẽ, ma tô sô tihãrã za'ra, tãma ãromhuri'wa norĩ zô, tite rob'uiprazẽ hã te te tãma sômri za'ra da, ãsa'u te te sô 're 'madã'ã za'ra mono da, durẽ tãma sina hã'ã da, tarẽ 're simi'wara tõ mono da, rob'uiprazẽ hã. ãsimiromhuri wẽ na tãma ã'umnhasi za'ra zarina, ma tô tãma sômri za'ra. ãmorĩ'rata ma hã ma tô 5 miu na tãma tisõ rob'uiprazẽ ãsapotore hã, oru 'manharĩ hã. Durẽ ãsãna're ma hã 2 miu na ma tô tãma tisõ. Durẽ da'rãsutu'wai ma hã, miu na ma tô tãma tisõ. Taha pari te oto mo, darob amoi u, danhib'apito hã.

16 Tawamhã tãma ãromhuri'wa hã, 5 miu na rob'uiprazẽ ãsapotore te te ã'ãri hã õne harẽ ma tãma sina hã, te te ãma ãromhuri wẽ zẽb zarina. Tawamhã 5 miu na nherẽ, ma tô durẽ 5 miu na ãma ato, ãsib'apito te te tãma ãsômri na hã. Uburẽ hã 10 miu na oto, rob'uiprazẽ ãsapotore hãiba hã, ãma sito wamhã.

17 Tane durẽ tãma ãromhuri'wa hã 2 miu na rob'uiprazẽ ãsapotore te te ã'ãri hã ma tô durẽ tãma sina hã. 2 miu na nherẽ, ma tô durẽ 2 miu na ãma ato. Uburẽ hã 4 miu na ãhãiba hã oto.

18 Tane nherẽ, tãma ãromhuri'wa hã miu na rob'uiprazẽ ãsapotore te te ã'ãri hã tinhib'apito nhimiroti te te 'madã'ã õ di. Tarẽ ma tô sada ab're, tinhib'apito wi, rob'uiprazẽ hã te te sẽrẽ da.

19 — Tawamhã ãma ronomro hã wapsi, ma tô ãsib'apito za'ra hã apã ãtẽme tiwisi za'ra, darob amoi hawi. Wisi wi, te sô tihãrã za'ra, tãma ãromhuri'wa norĩ zô, rob'uiprazẽ ãsapotore hã niha si te te hãimana mono zô, te te tãma wasu'u za'ra da.

20 Tawamhã romhuri'wa hã 5 miu na rob'uiprazé te te aré ĩ'ári hã ma tô ĩtême âzé ĩmorĩ'rata na, tinhib'apito u. ãne te tãma tinha: “Apito, rob'uiprazé ĩsapotore hã 5 miu na ma tô ĩma ĩsõ, asa'u aima sina hã'â da, tawapsi, aima ãma ĩsitob da, taré aiwi simi'wara tõ da. ãhãta ma tô sina hã, 5 miu na, te ãma aima ĩromhuri wẽ zéb zarina. Uburé hã 10 miu na oto ĩhãiba hã, rob'uiprazé ĩsapotore hã. ãhãta te asô nomro.” ãne te romhuri'wa hã tinhib'apito ma wasu'u, tinhimiromhuri hã.

21 — Tawamhã ĩsib'apito te asa tãma tinha, ãne: “Wẽ di tô. A hã ĩma romhuri wẽ 'wa. ĩma ai'umnhasi di. Rob'uiprazé hã syryre nherẽ, ma tô ãma ĩromhuri wẽ, ĩzõ. Taha wa, ãhã nhipai u wa za oto aima pisutu, marĩ ahã uptabi na ĩma 're ab'madã'â u'âsi mono da. Te za oto ĩsiré 're aihãimana mo, wasiré ãma 're watoi u'âsi mono da.” ãne ma tô tãma ropisutu siro, tãma ĩromhuri wẽ 'wai ma.

22 — Tawamhã romhuri'wa hã 2 miu na rob'uiprazé te te aré ĩ'ári hã ma tô duré ĩtême âzé, tinhib'apito u. Tawamhã ãne te tãma tinha: “Apito, rob'uiprazé ĩsapotore hã 2 miu na ma tô ĩma ĩsõ, asa'u aima sina hã'â da, tawapsi, aima ãma ĩsitob da, taré aiwi simi'wara tõ da. ãhãta ma tô aima sina hã, 2 miu na, te ãma ĩromhuri wẽ zéb zarina, aima. Uburé hã 4 miu na ĩhãiba hã rob'uiprazé ĩsapotore hã. ãhãta te asô nomro.” ãne te romhuri'wa hã tinhib'apito ma siwasu'u, tinhimiromhurizém na.

23 — Tawamhã ĩsib'apito asa te tãma tinha, ãne: “Wẽ di tô. A hã ĩma romhuri wẽ 'wa. ĩma

ai'umnhasi di. Rob'uiprazé hã syryre nherẽ, ma tô ãma ĩzô ĩromhuri wẽ. Taha wa, ãhã nhipai u wa za duré aima pisutu, marĩ ahâ uptabi na ĩma 're ab'madâ'â u'âsi mono da. Te za oto ĩsiré 're aihâimana mo, wasiré ãma 're watoi u'âsi mono da.” ãne ma tô duré tãma ropisutu siro, tãma ĩromhuri wẽ 'wai ma hã.

24 — Tawamhã romhuri'wa hã miu na rob'uiprazé te te aré ĩ'âri hã ma tô duré ĩtẽme ãzé, tinhib'apito u. Tawamhã ãne te tãma tinha, ta hã senai ô na hã: “Apito, ĩma aiwaihu'u pese di. A hã da'ãma 're aipẽ'êzé mono ô. Ni'wa hã te te dame 're rob're mono ô nherẽ, danho hã tite da, te te dawi sima 're ĩ'a'rãihâri mono ne, te danhimarĩ hã dawi asima 're ĩ'awaibui mo, ate da.

25 ãne na te aiwaihu'u wa, wa tô aima ĩpahi. Taha wa, te aiwi simini wa, niha ĩma rob'manharĩ ô'umnhasite, wa tô rob'uiprazé ĩsapatore hã simi'u ti'ai 'rowi, wẽ na asô 're sa'wari mono da. ãhãta te wẽ na asô nomro, uburé ate rob'uiprazé hã te asô 're 'madâ'â mono da, ĩma ĩsõmri hã.” ãne te romhuri'wa hã tãma siwasu'u, tinhib'apito ma.

26 — Tawamhã ĩsib'apito, te ãne asa tãma tinha: “A hã ĩma romhuri wasété 'wa. Aiwa'a uptabi di. Ma tô ĩ'ãma ĩrosa'ra, marĩ hã date nherẽ, te dawi ĩsima 're ĩ'awaibui mono na, ĩte da. ãne ma tô ĩ'ãma ĩrosa'ra, asima.

27 ãne na 're ĩhâimana mono wamhã, e marĩ wa bété, rob'uiprazé ĩzô sêrẽ ô di, wedehâpâ 're. Tawamhã apâ we ĩwisi wapsi, te aima ĩsõmri nhipai u, wa aré ĩsima waze uburé, ĩzô sina hã'â wa.” ãne ma tô tãma waihu'u, tãma ĩromhuri wasété 'wai ma.

28-29 Tawamhã te duré tãma rowasu'u za'ra, uburé ì'rata Ìsimasam norĩ ma: “Ni'wam norĩ hã marĩ ahã nherẽ, simi'ẽ na te te 're romhuri za'ra mono wamhã, te za ãma tãma 're dasito, marĩ na. Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã marĩ syryre na simi'ẽ na te te ãma 're romhuri za'ra mono õ wamhã, te za syryre nherẽ, tiwi sani za'ra ni. Taha wa, te za tiwi ì'ári 'wa, rob'uiprazé Ìsapotore hã, Ìma romhuri wasété 'wai wi, 10 miu na te te Ìzô Ìhãiba ma, sòmri aba da.

³⁰ Taha pari, te za asiwi Ìmei wa'wa rob u, robra u. Tame te za oto sina tiwawa. Te za duré 'wa-sitete, te te robzépata za'ëtê wa.” Æne Ìsib'apito hã ma tô dama hãiba 'ru. — Æne na ma tô Zezusi hã wama ãma romnhimiré'é za'ra, Ìsiré 're Ìwanomro mono norĩ ma.

Zezusi hã, za da'ãma Ìsipo'ozé wasu'u

³¹ Tawamhã Zezusi hã ma tô duré romhã ré wama rowaihu'u sirõmo za'ra, ãne:

— Wa hã ti'ai ãma dasiré Ìpodo hã niwapsi wa za wei mo apã Ìmama zadawa para, hãiwa ãma tãma Ìromhuri'wa norĩ siré. Tawapsi wa za dan-hib'apito simasisizém na 're Ìnhamra, Ìpire na te 're da'ab'madâ'â u'âsi mono da oto.

³² Tame te za aihĩni pese Ìnho're aimasam ni, daro mono bâ 're Ìdahãimana za'ra mono norĩ hã, dapoto mono bâ. Tawamhã tame wa za oto da'ãma aipo'o. Pone'ërebâ 'madâ'â'wa hã te za tinhimizama na 're sipo'o, pone'ërebâ zéré mapu hã, pone'ërebâ zéré uzé zama. Tane wa za duré wa hã da'ãma aipo'o, Ìwẽ hã duré Ìwasédé hã.

³³ 'Re Ìhãimana u'âsi mono nhimiroti te te 're Ì'madâ'â pese za'ra mono norĩ hã Ìnhimire niwĩ wa za söré, ta norĩ si te 're awẽsãmri mono wa. 'Re

ĩdanomro wasété mono norĩ hã ĩnhimi'e niwĩ wa za duré sǒré, ta norĩ si te ĩsiwi 're awě'õ pese mono wa.

³⁴ Tawamhã wa hã uburé Danhib'apito hã wa za ãne ta norĩ ma nharĩ za'ra, ĩnhimire niwĩm norĩ ma: “Ĩmama, ĩwě si te te aima 're ĩsǒmri za'ra wa'aba mono norĩ hã te za oto ĩ'rata 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. Duréhã te te aropoto mono wamhã, ma tô sima aipisutu za'ra wa'wa, ai'ãma 're sib'a'uwě za'ra wa'aba mono da. Taha wa, te za oto ĩ'rata 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo, ai'ãma 're sib'a'uwě u'âsi za'ra wa'aba mono da oto.

³⁵ Ti'ab ré, mram na 're ĩhâimana mono ré hã, ma tô mra hã ĩma 're ĩsǒmri za'ra wa'aba mo. Duré 'rubu ré ma tô â hã ĩma 're ĩ'õb za'ra wa'aba mo. Duré asiré õ nherě, ma tô ĩzô 're atob'uzu za'ra wa'aba mo, asǒrõwa u atême 're ĩzasi aba mono da.

³⁶ ĩ'uza õ ré, ma tô asiwi 're ĩ'uza za'ra wa'aba mo. Duré ĩhâzé wa, ma tô asiwĩ 're ĩpibui wa'aba mo. Dazazéb 're, 're ĩza mono ré, ma tô duré asiwi 're ĩzabu za'ra wa'aba mo. ãne na 're ĩpawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono wa, hâiwa ãma te za oto ĩsiré 're anomro u'âsi aba mo, ĩmama hã ai'ãma 're ĩsib'a'uwě za'ra wa'aba mono zéb ãma hã.” ãne na wa za nimahã na hã tãma ĩsiwasu'u za'ra, ĩnhimire niwĩ ĩsimasam norĩ ma.

³⁷ — Tawamhã õ norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're ĩ'madâ'â pese za'ra mono norĩ hã te za sina ĩzadanharĩ za'ra, ãne: “Wanhib'apito, e niwa wa tô mra hã wa te aima 're sǒmri za'ra, mram na 're aihâimana mono ré hã. E niwa duré 'rubu na 're aihâimana mono ré, wa tô â hã wa te aima 're õb za'ra.

³⁸ E niwa wa tô aiwaihu'u õ nherě, asô 're watab'uzu za'ra, wanhorõwa u zama 're azasi mono

da. E niwa wa tô duré ai'uzazéb da hã wa te aima 're sômri za'ra, ai'uza õ wa.

39 E niwa wa tô duré wa te wasiwi 're aipibu, aihâzé ré. E niwa wa tô duré atême 're wanomro, wa te 're asabu za'ra mono da, dazazéb 're, 're asa mono ré hã.” ãne te za ta norĩ hã sina amrami za'ra, ãma.

40 — Tawamhã wa hã uburé Danhib'apito hã wa za ta norĩ ma ãne tãma rowasu'u za'ra: “Tô sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Ísisãnawã norĩ hã ti'ab ré ãne na te te 're robzépata za'ra mono wamhã, dama wapu na 're hâimana za'ra mono nherẽ, marĩ ãwẽ hã tô õhõ na hã tãma 're 'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mono wamhã, ta norĩ hãiba u'âbã ma tô ãma 're ã'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mo.” ãne na wa za ta norĩ ma waihu'u za'ra.

41 — Tawamhã ãnhimi'e niwĩ ãsimasam norĩ ma, wa za nharĩ za'ra oto, ãne: “A norĩ wa'wa hã ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te siwi 're aiwẽ'õ pese za'ra wa'wa. Mo oto ãnhiti ai'aba'réi wa'aba, unhamã ro'o u'âsi u, wa'uburé norĩ zô 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãpisutuzéb u, ta norĩ nhib'apito zô zama.

42 Ti'ab ré mram na 're ãhâimana mono ré hã, ãsa hã ãma 're sômri za'ra wa'aba mono õ di. Duré 'rubu ré, ã hã ãma 're õb za'ra wa'aba mono õ di.

43 Wa hã aima ãwaihu'u za'ra wa'aba õ nherẽ, ãzô 're atob'uzu za'ra wa'aba mono õ di, asõrõwa u 're ãzasi aba mono da hã. Duré ã'uza õ ré, asiwi 're ã'uza za'ra wa'aba mono õ di. Duré ãhâzé ré, asiwi 're ãpibu za'ra wa'aba mono õ di. Dazazéb 're, 're ãza mono ré, ãtême 're anomro aba mono õ di, 're ãzabu za'ra wa'aba mono da.” ãne wa za ta norĩ ma nharĩ za'ra, ãnhimi'e niwĩ ãsimasam norĩ ma hã.

44 — Tawamhã ta norĩ hã te za asa ãma nharĩ za'ra, ãne: “Apito, e niwa wa tô taré wa te 're ai'madâ'â za'ra, mram na 're aihâimana mono ré hã, duré 'rubu 're sépata mono ré hã, duré wama aiwaihu'u õ nherẽ, nima hawi watẽme 're aimasisi mono na hã, duré ai'uza ãna 're aimorĩ wamhã, duré aihâzé na 're aihâimana mono ré hã, duré dazazéb 're, 're asa mono ré hã. E niwa wa tô ãne na hã taré wa te 're ai'madâ'â za'ra, wa te wasiwi 're aipawaptob za'ra mono ãna.” ãne te za duré ta norĩ hã ãzadanhari na ãma wa'rãmi za'ra, ãnhimi'e niwĩ ãsimasam norĩ hã.

45 — Tawamhã ta norĩ ma, wa za duré ãne rowasu'u za'ra: “Tô sena wa aima rowasu'u za'ra wa'wa. Ti'ab ré, ã norĩ hã dama wapu na 're ãhâimana za'ra mono norĩ hã ãne na te te 're robzépata za'ra mono ré hã, marĩ ãwẽ na 're pawap-tob za'ra wa'aba mono õ di. 'Re pawap-tob za'ra wa'aba mono õ wamhã, ta norĩ hãiba u'ãbã, asiwi 're ãpawap-tob za'ra wa'aba mono õ di duré.” ãne wa za ta norĩ ma, tãma waihu'u na wa'rãmi za'ra, ãnhimi'e niwĩ ãsimasam norĩ ma hã.

46 — Tawamhã ta norĩ hã te za oto ai'aba'ré, 'Re ãhâimana u'ãsi mono nhiti, ãsimihâzém na za te te 're ãrobzépata u'ãsi za'ra mono zéb u hã. 'Re ãhâimana u'ãsi mono nhimiroti te te 're ã'madâ'â pese za'ra mono norĩ si, te za ã'rata 're hãimana u'ãsi za'ra, rowẽ u'ãsi ãma.

26

Zezihi ãma da te ãrosa'rata za'ra zé, da te dasiwi wĩrĩ da

Marcusi 14.1-2; Rucasi 22.1-2; Zuwã 11.45-57

¹ Tawamhã Zezusi hã tinhimiroti na uburé ãne na te te dama rowahutu parimhã, ma tô wama nharĩ za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma, ãne:

² — Romhuture di oto, dato hã da te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zéb u hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, Ezitu hawi te te ĩdawaibuzém na ãma dasipo're pu'u za'ra da, Pascowa na dato nhisi hã. Awē amo na te za ĩwa waptārã, bådã hã. ãne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Tawapsi te za oto dasiwi ĩhâiba nhomri ni, Danho'reptui'wa da 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisudu hã, da te dasiwi ĩzasômri da hâiwi, wedepo'o nhonhi'rãmi na. — ãne ma tô Zezusi hã sina wama rowasu'u sirõmo za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

³ Tawamhã sasedoti ĩpire norĩ hã, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã ma tô si'rã'õtõ, Caipasihhi nhorõwa u, 'ri za'ëtê u. Ta hã sasedoti ĩpire uptabi, 're ĩhâimana mono, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa.

⁴ Tawamhã, sitême si'rã'õtõ wamhã, ma tô sima ãma rosa'rata za'ra. Taha wa, te roti hã pi'uriwi siwi 'manha, Zezusi hã pi'uriwi te te siwi âri da, da te oto dasiwi wĩrĩ da.

⁵ ãne te sima ãma roti za'ra:

— Dasa hã da te 'manharĩ za'ra ré, wa te wasiwi âri õ di za, wazada dazahi za'ra õ'umhasite, wazada dahâimana za'ra tõ da. — ãne ma tô sima ãma roti rãsutu za'ra.

*Pi'õ nhoprubzé wasu'u, Zezusihhi ma
Marcusĩ 14.3-9; Zuwã 12.1-8*

⁶ Tawamhã Zezusi hã ma tô mo, Betãnha na 'ri wa'õtõ nhisi u. Tame te oto nhamra, Simahã nhorõwa ãma, ĩ'wa're ré nhorõwa ãma.

⁷ Tawamhã sai ma sãmra ré, ma tô pi'õ hã ãtẽme wi, Zezusihi u. Wedewa'u zadaze hã ma siré sada ãwisi, êtẽ 'manharĩ 'remhã, simhi ne 'remhã ãdup syryre wamhã. Wa'ãbã za'êtẽ di ta hã, wedewa'u zadaze hã. Wa'ãbã za'êtẽ nherẽ, ma tô Zezusihi 'rã nhisiwi sa'wa pi'õ hã, tãma sawi wa.

⁸⁻⁹ Tawamhã wa norĩ hã Zezusihi siré 're ãwanomro mono norĩ hã ãne hã wa te 'madã'ã za'ra wamhã, wa tô sada ab'ru za'ra ni, pi'õ da. Taha wa, wa tô wasima ãma nharĩ za'ra ni, ãne:

— Oro õ hã wa'ãbã za'êtẽ za, ma taré ã'rã nhisiwi sa'wa, wedewa'u zadaze hã. Te te dama wede 'wa'ãhã, aré wa'ãbã za'êtẽ di. Tawamhã ãwa'ã hã te aré ãsibrob'õ norĩ ma, te te sãmri. — ãne wa tô wasima ãma nharĩ za'ra ni, pi'õ nhoprubzém na hã.

¹⁰ Tawamhã Zezusi hã wa te wasima ãma ãnharĩ za'ra zé hã te te wawi waihu'u za'ra wamhã, te ãne na wazadanharĩ za'ra:

— E marĩ da, te pi'õi ma ãnharĩ za'ra wa'wa. Tãma nharĩ za'ra wa'aba tõ. Tô'ã. ã'uwaibaba ma tô ãne na hã ãma ãzawi wẽ.

¹¹ ãsibrob'õ norĩ hã te ai'rata 're si'ubumroi u'ãsi 'wa, 're ãpawaptob za'ra wa'aba mono zéb da hã. Tanei õ di, wa hã. Ai'rata 're ãnhamra u'ãsi aba mono õ di za oto.

¹² Pi'õ hã wedewa'u zadaze hã ã'rã nhisiwi te te sa'wari wamhã, za ãdã'ã wa, da te dasiwi ãnherézéb u te te ãma ãhãiba u'ré da, ma tô ãne hã ãma 'manha, zudezu norĩ hãimanazéb zarina.

¹³ Daro mono bã te za ãwasu'u wẽ na da te 're dapo're pu'u za'ra. Tawamhã pi'õ hã te te ãma ãmanharĩ wẽ zém na zama, te za da te dasima 're wasu'u u'ãsi za'ra, ãma 're dasipo're pu'u za'ra mono da. Tô sena, wa ãne aima waihu'u za'ra

wa'wa. — Āne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma.

Zudasi hã, Zezusi te te dama hãiba nhomri da, te te sima ĩrosa'ratazé wasu'u

Marcusi 14.10-11; Rucasi 22.3-6

¹⁴ Tawamhã 12 na Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norĩ hã misi wa tô wa'maimorĩ ni, Zudasi Icarizoti na ĩsisi hã sasedoti ĩpire norĩ u, te te sadanharĩ za'ra da.

¹⁵ Tawamhã āne te sadanharĩ za'ra:

— Zezusi hã ma tô asima ĩwě za'ra wa'wa, asiwi âri aba da. E āne hã aima wě za'ra wa'aba di za, te aima ĩhãiba nhomri za'ra wa'aba da hã. Aima wě za'ra wa'aba wamhã, e niha te za ĩma ĩwa'ábã za'ra wa'wa. — Āne te āma sadanharĩ za'ra, Zudasi Icarizoti hã, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, da'āma romhuri'wa norĩ ĩpire za'ra norĩ hã.

Tawamhã āne na āma sisaze za'ra wamhã, ma tô rob'uiprazé ĩsapotore hã tãma sa'rata za'ra, 30 na êtê'ubuzi'a prata 'manharĩ hã. Taha pari, ma tô tãma sômri za'ra, Zudasihĩ ma.

¹⁶ Tawamhã ta hawim haré te oto Zudasi hã sima āma rob'madâ'â u'âsi, nimahã bātã na Zezusi te te oto dama ĩhãiba nhomrizéb da hã, danhimiza'rese āna dahãimana za'ra ré.

Zezusi norĩ hã Pascowa na siré ĩsaihurizé wasu'u
Marcusi 14.12-21; Rucasi 22.7-23; Zuwã 13.21-

30

¹⁷ Tawamhã bādã ma tô ĩwa waptārã, ĩ'u'êtê dup-toi'õ, da te 're ĩhuri mono zé hã, Pascowa na dato nhisi hã. Taha ré, wa tô Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norĩ hã wasina tété za'ra ni, wa te wasiwi sadanharĩ za'ra da, āne:

— E momo ma tô asima ĩrowě, asô ĩwanhipi za'ra zéb da hã, Pascowa na dato nhisi na ĩwasaihurizéb

da hã. — ãne, wa tô wasiwi sadanharĩ ni, Zezusi hã.

¹⁸ Tawamhã Zezusi te asa wama nharĩ za'ra:

— 'Ri ahâ u te za oto ai'aba'rêi wa'wa, aibâ hã asiwi sôpêtê aba da. Tawamhã ãne te za tâma ïzadawa wasu'u wa'wa: “Wama rowahutu'wa hã wa za aima sadawa wasu'u za'ra ni, ãne: ‘Ïnhibâdâ hã romhuture di oto, Ïmama te te ïpisutuzé hã, ïãma. Asôrôwa ãma wa za wasa hã huri ni, ïsiré 're ïnomro mono norĩ me, Pascowa na dato nhisi na 're ïdasaihuri mono zém na hã.’ ” ãne te za tâma ïzadawa wasu'u za'ra wa'wa, aibâ ma. — ãne hã ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra.

¹⁹ Tawamhã ïsiré 're ïwanomro mono norĩ hã wa tô ãma uwaimrami za'ra ni, te te wama ïwaihu'u za'ra zéb zarina. Wanhipi wa tô 'manharĩ za'ra ni, Pascowa na dato nhisizém na.

²⁰ Tawamhã mara wamhã, wa oto asimro ni, wasiré wasaihuri da, 12 na wahâiba za'ra hã, Zezusihi me.

²¹ Tawamhã wasaihuri ré, ma tô Zezusi hã wama waihu'u sirômo za'ra, ãne:

— Tô sena, wa aima waihu'u sirômo za'ra wa'wa. Misire te za dama ï'maihâiba nhomri 'wa.

²² ãne, wa te wasina mreme wapari za'ra wamhã, ma tô wawi tirobzei'ô pese za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norĩ wi hã. ãhã wamhã, misi si wa tô nasi ãma tâma romnomri za'ra ni, ãne:

— Wanhib'apito, e wa hã te dama aihâiba nhomri da bâ, te ãne wama ïnharĩ za'ra. — ãne, wa nasi wasina tâma amrami za'ra ni, ãne na hã wasiwaihu'u za'ra ô wa.

²³ Tawamhã asa te Zezusi hã duré wama nharĩ za'ra:

— Za dama ĩhâiba nhomri'wa hã, ĩ'u'êne hã te za piza'a 're ĩsiré di'i.

²⁴ Wa hã ti'ai ãma dasiré ĩpodo hã duréihã ma tô ĩdâ'âzém na rob'ui'ééré sirômo za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã. Ta norĩ hã te te ĩ'ãma ĩrob'ui'ééré za'ra zéb zarina wa za ãma mo tô, ĩdâ'âzéb u. Tane nherẽ, aibâ ma, tâma 're ropipa uptabi mono di za, za te te dama ĩhâiba nhomri'wai ma hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono za te te azâri wamhã, te za sima rosa'rata, ãne: “Īpoto õ 'wa'âhã, aré wẽ di. E marĩ wa. ãne na te 're robzépata mono õ wa aré.” ãne te za 'rãwi si'ãma rosa'rata, za dama ĩhâiba nhomri'wa hã. — ãne ma tô Zezusi hã wama waihu'u za'ra.

²⁵ Tawamhã Zudasi hã dama ĩsômri'wa da hã te Zezusi hã sina sadanha, ãne:

— Rowahutu'wa, e wa hã za te dama ĩ'aihâiba nhomri na, ma tô asina ĩwaihu.

Tawamhã asa te Zezusi hã tâma tinha:

— Tane tô. Asi'uihã na ma tô ãne na hã asiwaihu.

— ãne ma tô Zezusi hã tizadawa na tâma wa'rã.

²⁶ Tawamhã wasaihuri ré, ma tô ĩ'u'êne hã ti'â, Zezusi hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma te ĩré ãma tiwata, sõpru wa. Taha pari, ma tô te te wẽ'ẽ, ĩ'u'êne hã. Te te wẽ'ẽi mono parimhã, ma tô te te wama sômri, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ ma. ãne te oto wama nharĩ za'ra:

— Á, ĩ'u'êne hã huri aba. Á hã ĩhâiba te wasu'u. — ãne ma tô Zezusi hã sina wama waihu'u za'ra.

²⁷ Taha pari, hãsizé hã ma duré ti'â, uwa 'ru 'rãĩ wa'u ĩsé ré hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma te duré tiwata, sõpru wa. Taha pari, ma tô ĩré te te wama sômri, uwa 'rãĩ wa'u ĩsé ré hã. ãne te duré wama nharĩ za'ra:

— Á, rob'rãĩ wa'u hã âhuri aba, aihĩni.

28 ã hã ïwapru, te wasu'u. Rob'rãi wa'u za'wari ne, te za ïwapru hã ïwi asa'wa, da'ahâ zada ïdâ'â wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã dawasédé hã te te oto 're ab'madâ'â tō mono da, da'ãma. ã hã ïwapru, ïwi sisa'wari wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã tinhib'a'uwẽ ma, te te tãma ïropisutuzé hã tō sena za te te tãma ãma 're ï'uwaimrami mono zé, te wasu'u.

29 Tō sena, wa za aima ïsiwasu'u za'ra wa'wa. ãne hã rob'rãi wa'u te 're hãsi mono õ di za oto, a'â. Niwapsi ïmama hã uburé da'ãma 're sib'a'uwẽ mono wapsi, wa za duré te 're hãsi, asiré wa'aba. — ãne ma tō wama siwasu'u za'ra, ïsiré 're ïwanomro mono norĩ ma.

30 Tawamhã wanho're na wa tō ãma wawata za'ra ni, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma. Wanho're za'ra parimhã, wa tō wawairébé ni, Oriwera na êtê 'rãihã nhisi u wasi'aba'ré da.

Pedru hã te te dawi ï'udâzém na, Zezusi te te tãma ïwaih'u sirõmo zé wasu'u

Marcusi 14.27-31; Rucasi 22.31-34; Zuwã 13.36-38

31 Tawamhã Zezusi hã ma tō ïsiré 're ïwanomro mono norĩ ma rowasu'u za'ra, ãne:

— A norĩ wa'wa hã ã barana, niha ïma romhâimana wamhã, te za aihĩni asiwi ïrême 'wa. Duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa hã ma tō ãne na ï'ãma rob'ui'ééré siro, 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na hã: “Pone'ërebã 'madâ'â'wa hã wa za tĩwĩ. Tawamhã pone'ërebã hã te za ropé.” ãne na duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na rob'ui'ééré, ïbaihã na hã.

32 Tane nherẽ, asiwi ïrême aba nherẽ, ab're hawi apã ïhãiwa'utu parip sã, wa za aiwana ïmorĩ 'wa,

Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, tamomo ãnhopêtê za'ra wa'aba da. — Æne ma tô Zezusi hã wama siwasu'u za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma.

³³ Tawamhã Pedru, te Zezusihi ma tinha:

— Asiré 're ãwanomro mono norĩ hã aihĩni za te te airême za'ra nherê, wa hã te dame airême õ di za.

³⁴ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha, Pedruhu ma:

— Tô sena wa za aima rowasu'u. Æma aipo're pu'u za. Æ barana si'a hãrã õ ré, te za si'ubdatõ dawi ã'udã, aima ãza'rese õ na.

³⁵ Tawamhã Pedru te duré tãma tinha, Zezusihi ma:

— Wa hã asiré ãdã'ã da nherê, te dawi ai'udã õ di za, te ã'aiwaihu'u õ na hã. — Æne ma Pedru hã tizadawa na tãma wa'rã.

Tawamhã õhõ na si, wa tô wa norĩ hã ãsiré 're ãwanomro mono norĩ hã tãma wasiwasu'u za'ra ni, za wa te dawi ã'udã za'ra õ na hã.

*Zezusi norĩ hã Zésemani ãma ãsi'ubumrozé wasu'u
Marcusi 14.32-42; Rucasi 22.39-46*

³⁶ Tawamhã Zezusihi me, wa tô ai'aba're ni oto, Zésemani na rob're nhisi u. Wasihutu wamhã, ma tô wama nharĩ za'ra, ãsiré 're ãwanomro mono norĩ ma, ãne:

— Æme ãzõ asimroi wa'aba. Õwa wa za a'ã mo asiti wa'aba, romnhiwasi ãmama ma, ãmreme da. — Æne ma wama siwaihu'u za'ra, Zezusi hã.

³⁷ Tawamhã Pedru hã te siré saprõ, Zebedehe 'ra norĩ me. Tawamhã ma tô tiwi tirobzei'õ pese, Zezusihi wi. Za te te ãrobzépatazé hã ma tô sima simimnhasi.

³⁸ Tawamhã Pedru norĩ ma, te rowasu'u, Zezusi hã:

— Īpê'êzé hã sa'êtê na te ĩma tihâiba. Īpê'êzé uptabi wa, wa aré dârâ. ãme a'â asimroi wa'aba ĩ'rata, asõtõ ãna. Asõpré u'âsi aba. — ãne ma tãma waihu'u za'ra, Pedru norĩ ma.

³⁹ Tawamhã romhã prã na ma tô ĩsiti timorĩ za'ra, Zezusi hã. Dumana na te nomro ti'ai wa, Timama ma, mreme da. ãne te tãma mre:

— Īmama, asima wẽ wamhã, ĩma ba'a, ĩdâ'âzé hã te sépata tõ da. Tane nherẽ, te ĩsima ĩwẽzéb uwaibaba, ĩma pisutu õ di za. Asima ĩwẽzéb uwaibaba si, te 'manharĩ da hã, ĩma wẽ di. — ãne te Timama ma siwasu'u, Zezusi hã.

⁴⁰⁻⁴¹ Tawamhã Timama ma mreme pari, ma tô apâ mo, Pedru norĩ u. Sõtõ za'ra ré, ma tô siza za'ra. Tawamhã Pedruhu ma, te tinha, Zezusi hã:

— E niha asimiza'rese syry na asãmra da hã, aima waihu'u õ di, ĩsiré. Satanasihĩ zada, asiptete sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, asima 're wẽ za'ra wa'aba mono nherẽ, asi'uihã na sada 're asiptete waihu'u za'ra wa'aba mono õ di. Taha wa, asimiza'rese te za ai'ubumroi wa'wa ãhãna hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono wi, asima rowaptêrẽ za'ra wa'aba da, Wa'uburé nhimiwada'uri wasété wi, te te aipawaptob za'ra wa'aba da. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u za'ra.

⁴² Tawamhã te duré romhã prã na ĩsiti timorĩ za'ra, Timama ma mreme da. ãne te tãma mre:

— Īmama, ĩdâ'âzé hã te sépata da, asima wẽ wamhã, ĩma wẽ di duré, asima ĩwẽzéb uwaibaba, ĩma pisutu da. — ãne te Timama ma siwasu'u, Zezusi hã.

43 Timama ma mreme pari, te duré apâ mo, Pedru norĩ u. Sõtõ za'ra ré, ma duré siza za'ra. Aptâ'â si te huri u'âsi, sõpré waihu'u âna.

44 Tawamhã apâ te duré ĩsiti timorĩ za'ra Zezusi hã, Timama ma mreme da. Si'ubdatõ ma oto sina siri. Tô õhõ na si te tãma mre, tãma ĩmreme na'rata zéb zarina.

45 Tawamhã apâ te duré mo, Pedru norĩ u. ãne te duré tãma nharĩ za'ra:

— E niha bâ te zahadu asõtõ za'ra wa'wa bété. Ma'ãpé, waihu'u za'ra wa'aba. Romhuture di oto bâdâ hã, ĩmama te te ĩãma ĩpisutuzé hã. Wa hã ti'ai âma dasiré ĩpodo hã te za aibâ hã tãma ĩhâiba nhomri za'ra oto, aibâ ĩwasété norĩ ma.

46 Oto aiwahutu za'ra wa'aba. Wasi'aba'réi hã. Õhõta te we oto mo, dama ĩhâiba nhomri'wa da hã. — ãne ma Zezusi hã sina tãma waihu'u za'ra, tisiré norĩ ma.

Zezusi hã da te dasiwi ĩ'ârizé wasu'u

Marcusi 14.43-52; Rucasi 22.47-53; Zuwã 18.3-

12

47 Tawamhã Zezusi hã zahadu te te rowasu'u ré, ma we Zudasi hã sô wi, aré ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ siré, 12 na wahâiba za'ra siré hã. Da'ahã na te duré we ĩsiré ai'aba'ré ni, sib'ézé 'wa pa ré, uibroĩ ré zama. Sasedoti ĩpire norĩ zadawa para te we ai'aba'ré, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ zadawa para zama.

48 ãne ma tô Zudasi hã tãma waihu'u za'ra, te te siwi ĩ'âri wana ré hã: “Aibâ hã te tob'rata hârã wamhã, ta hã te za asiwi ĩ'âri 'wa.” ãne ma tô dama waihu'u, te te âma ĩrosa'ratazém na hã, Zudasi hã.

49 Tawamhã wisi wi, ma tô ĩtẽme mo õne haré, Zezusihi u, awa'awi. ãne te sawi, timreme na:

— Rowahutu'wa, rowě na 're aihâimana mono.

Tawamhã tob'rata hârâ na ma tô sawi, Zezusi hã.

⁵⁰ Tawamhã Zezusi asa te tãma tinha, ãne:

— Īsiwadi, te we tô ĩzô aimo, marĩ hã ĩãma 'manharĩ da. Ma'ãpé, niha ĩma rob'manharĩ su'u.

Tawamhã ma tô sô ai'ré za'ra oto, Zezusihi zô, te te siwi âri da. Te te siwi âri wamhã, ma tô siwi pawasisi.

⁵¹ Tawamhã Zezusihi siré 're ĩmorĩ hã ĩ'rata ĩsa hã ma tô sib'ézé 'wapa waze. Te te wazere wi, ma romhuri'wa hã ãma po're nhizâ, sasedoti ĩpire uptabi ma, romhuri'wa hã.

⁵² Tawamhã Zezusi te tãma tinha, ĩ'u'a'wai ma:

— Ma'ãpé, sib'ézé 'wapa hã apâ sērē. Ni'wam norĩ hã sib'ézé 'wapa na te te 're danhimroi mono wamhã, asa sib'ézé 'wapa na te za da te 're simro, tô te te ãma 're ĩdanhimroi mono zéb zarina.

⁵³ Te ĩsima wě 'wa'ãhã, wa aré ĩmama wi waptě, hãiwa ãma tãma ĩromhuri'wa norĩ hã ahã uptabi na te te we ĩtēme satōrĩ za'ra da, ãhãna ĩãma sisaprĩ za'ra da, dawī. E ãne na ĩãma rosa'rada hã waihu'u õ di bété.

⁵⁴ ĩãma dawī sisaprĩ za'ra wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te ĩãma uwaimrami õ di aré, duréihã ĩsada wa wasu'u'wa norĩ te te ĩãma ĩrob'ui'éré za'ra zéb zarina hã, za niha ĩãma ĩromhâimanazém na hã. Taha wa, te tiwi waptērē õ di za, ĩmama wi. — ãne ma tô Zezusi hã tãma waihu'u, sib'ézé 'wapa na te te ĩda'mai'u'a ma.

⁵⁵ Tawamhã Zezusi hã te oto dama rowasu'u, ãne:

— E wa hã danhibrob zô dapãrĩ'wa pâ, ma bété we ĩzô aihutu 'wa, sib'ézé 'wapa ré, uibroĩ ré zama.

Bâtâ sidâpâsi wa tô asõ'a wa'aba 're ïsimasisi, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb ãma 'ri 'wawi wa'ra 're, te dama 're rowahutu mono da. Zapre bété, tameb ré asiwi ï'âri za'ra wa'aba õ di.

⁵⁶ Tane tô. ãne hã ma tô ï'ãma tiromhãiba ãhãna hã, duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'ééré hã te te ï'ãma uwaimrami da. — ãne te dama siwasu'u, Zezusi hã.

Tawamhã ïsiré 're ïwanomro mono norĩ hã wa tô oto rême za'ra ni. Wawara sina wa dawí wasisa're.

Dama roti'wa norĩ hã ïsi'rã'õtõzé wasu'u, Zezusihi zada

Marcusi 14.53-65; Rucasi 22.54-55, 63-71; Zuwã 18.12-14, 19-24

⁵⁷ Tawamhã Zezusi, da te oto dasiwi âri wamhã, ma tô dasiwi saprõni ni, Caipasihí nhorõwa u, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa ïpire uptabi nhorõwa u, sasedoti ïpire uptabi u. Tame ma tô sô si'rã'õtõ, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ hã, duré dama roti'wa norĩ hã.

⁵⁸ Zezusi hã da te dasiwi saprõni ré, te Pedru hã romhã na te te pibu. Sasedoti ïpire uptabi nhorõwa u, te ïsarina mo. Wisi wamhã, 'ri 'wawi wa'ra 're, ma ãzé. Sébré wamhã, tame te dame nhamra rowi, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorõwa 'madâ'â'wa norĩ me. Zezusi hã te te 'madâ'â da, te nhamra, niha da te tâma rob'manharĩ õ'umhasite.

⁵⁹ Tawamhã sasedoti ïpire norĩ hã, duré uburé zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã, te ni'wam norĩ zô tinhopré, Zezusi hã marĩ te te 're ï'ab'manharĩ wasété mono zém na, sadawa nhípese na te te siwi

ãma hiri da, tawapsi romanu norĩ hã te te siwi wĩrĩ da.

⁶⁰ Tawamhã da'ahã na ma tô taré Zezusihi ãma ãwasédé hã sa'ra ni, dama roti'wa norĩ nho'a. Tane nherẽ, ãma dasisaze za'ra õ di, ãwasédé hã dasisõ'a da te ãma ãsa'ra za'ra zém na hã, taha zarina si, da te oto dasiwi ãwẽ'õzéb da hã. Taré te nasi ãwasédé hã ãma sa'ra ni, dazadawa nhipese na. Tawamhã aibã norĩ hã ma tô sipisutu zahuré, dama ãpire norĩ nho'a, ãwasédé hã te te ãma ãhiri zahuré zéb da hã.

⁶¹ ãne te oto wasu'u zahuré Zezusi hã, ãsõ'a za'ra:

— ã hã aibã hã ma tô ãne dama siwasu'u, sadawa nhipese na: “Wa hã ãma waihu'u pese di, ã hã 'ri 'rãihã hã te sãmra da, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zé hã, duré apã te 'ri su'u da, si'ubdatõ bãdã hã ããma si'utõrĩ õ ré, te 'ri pari da.” ãne ma tô dama siwasu'u. — ãne te aibã norĩ hã Zezusi hã taré wasu'u zahuré.

⁶² Tawamhã sasedoti ãpire uptabi hã ma tô hãiwi za, dawa'wa. ãne te sadanha, Zezusi hã:

— E asadawa na dama ãma wa'rãmi ãna, da te dasiwi ãaiwasu'u wasété na hã. E tô ãsarina ma tô aiwasédé hã ai'ãma hiri zahuré. E taré. — ãne te sadanha.

⁶³ Tane nherẽ, te Zezusi hã ari'iwi za. Tawamhã sasedoti ãpire uptabi hã te duré sadanha:

— E a hã Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono te te ãaipisudu. E a hã 'Re ãhãmãna u'ãsi mono 'ra. Ma'ãpé sena na wama asiwasu'u na. Wawi ai'udã tõ, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono nho'a.

⁶⁴ Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Tahata ma tô tane hã tô ããma ãwaihu. ãne wa za duré aima ãsiwasu'u za'ra wa'wa. Wa hã dasiré ãpodo hã te za asiwi ãmadã'ã za'ra wa'wa, ãwaihu'u

pese uptabi nhimire niwĩ 're ĩnhamra mono na, dama ĩpire na. Hãiwa'a na apã we ĩmorĩ wamhã, te za ãne na ĩ'madã'ã za'ra wa'wa. — ãne ma tô Zezusi hã tãma siwasu'u za'ra.

⁶⁵ Tawamhã sasedoti ĩpire uptabi hã, Zezusihi mreme te te wapari wamhã, ma tô ti'uza hã hãiwazu, te te wẽ'õ wa, tipẽ'ẽ na sada sahi wa. Tawamhã ĩsi'rã'õtõ norĩ ma, te oto tinha, ãne:

— Tãibã oto. Aibã aimawi norĩ zô, ai'maihãrã aba õ di za, Zezusi te te wama ĩwasu'u za'ra da hã, ĩwaseté na. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono newa, si'uihã na ma tô tiwaihu'u pe hã sina tihi, wasine 're hãimana mono nherẽ. Si'uihã na ma tô timreme waseté. ĩmreme ma tô ĩwapari za'ra wa'wa.

⁶⁶ E marĩ tawamhã, ma tô ãma ĩpisutu za'ra wa'wa. — ãne te ãma da'a'mahã.

Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Tiwasédé hã ma tô 'manha. Te za tô dãrã.

⁶⁷ Tawamhã te te oto siwi wẽ'õ pese za'ra wa, ma tô tizadaipro na nasi siwi ubu uptob za'ra. Tinhib'rata hi'rãti na, te duré nasi siwi ahã. Tinhib'rata na te duré nasi ĩ'ubu wi siwi ahã.

⁶⁸ Tawamhã te te nasi siwi ahãri sina, te nasi 'mahãrã za'ra, ãne:

— A hã danho'reptui'wai wamhã, ma'ãpé ai'azãri'wa norĩ hã wama wasu'u za'ra na. — ãne te nasi ãma wa'ẽ za'ra sina 'mahãrã za'ra.

Pedru hã, Zezusi te te dawĩ ĩ'udãzé wasu'u

Marcusi 14.66-72; Rucasi 22.56-62; Zuwã 18.15-18, 25-27

⁶⁹ Tawamhã Pedru, 'ri 'wawi wa'ra 're, rowi sãmra ré, ma tô pi'õ hã 'rãwi ĩtẽme za. Sasedoti ĩpire uptabi ma romhuri'wa, pi'õ hã. ãne te tãma tinha, Pedruhu ma:

— A zama te Zezusihi siré 're aimo, Darireza ãma aré 're ãsãmra mono siré.

⁷⁰ Tawamhã Pedru te tiwi ai'udâ, uburé danho'a, ãne:

— Te waihu'u õ di, we ãma ãnharĩ hã. — ãne ma pi'õi ma, asa tizadawa na wa'rã.

⁷¹ Tawamhã te oto mo, 'ri 'wawi wa'ra ãma 'ridawa u. Tame sãmra ré, ma tô duré pi'õ ãhãiba amo hã tisã Pedru hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ nhĩb'apito ma romhuri'wa hã. Te te sãmri wamhã, ã'rata ãsimasam norĩ ma, te wasu'u za'ra, ãne:

— Õ hã Zezusihi siré 're ãmorĩ, Nazaré ãma aré 're ãsãmra mono siré.

⁷² Tawamhã Pedru te duré dawi ai'udâ, ãne:

— Tô sena, wa aima ãsiwasu'u za'ra wa'wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nho'a. Ta hã ãma sa'rese õ di, aibã hã.

⁷³ Tawamhã syry na ãma ronomro wi, ma duré ã'rata ãsimasam norĩ hã 'rãwi ãtẽme aimasa Pedruhu u, te te tãma nharĩ za'ra da, ãne:

— Darireza ãma 're ãdamreme zusi mono ne, aimreme hã. Taha wa, wa tô wasiwi aiwaihu'u ni, Darireza ãma aré 're asãmra mono na. Taha wa, tô sena wa tô duré wasiwi aiwaihu'u ni, Zezusihi siré 're ãnomro mono norĩ siré 're ãmorĩ na. — ãne hã ma tô tãma waihu'u za'ra, Pedruhu ma.

⁷⁴ Tawamhã Pedru te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Mare di. Tane na ãwaihu'u nherẽ, õ hã ãma sa'rese õ di. Tô sena te aiwi udã za'ra wa'ãba di pã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ã'azãri pé. — ãne te tãma sina waihu'u za'ra.

Tawamhã ãne na dama siwasu'u wi, ma tô si'a hã hãrã watobro, awa'awi.

⁷⁵ Tawamhã Zezusi te te tãma ãwaihũ'uzém na ma sina po're puru, Pedru hã. ãne Zezusi te te tãma ãwaihũ'u sirõmo zé hã, ãsõwa: “Si'a hã hãrã õ ré, si'ubdatõ te za dawi ã'udã, ãzadawa para õ nherẽ.” ãne Zezusi hã te te tãma ãwaihũ'u sirõmo zé hã.

Tawamhã ãne na oto ãmreme na sina po're pu'u wamhã, ma tõ watobro rob u, Pedru hã. Taha wa, te oto aiwa'õ, sina pẽ'ézé uptabi wa.

27

Zezusi hã, apito Piratuhu u, da te dasiwi ãsaprõnizé wasu'u

Marcusi 15.1; Rucasi 23.1-2; Zuwã 18.28-32

¹ Tawamhã mararé ma uburé sasedoti ãpire norĩ hã, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã si'rã'õtõ, te te sima ãma roti za'ra da, Zezusihi ãma, te te dama sõmri za'ra da, da te dasiwi ãwãrãzéb da hã. Taha da, te roti hã sima 'manharĩ za'ra, Zezusihi hãiba na.

² Tawamhã sasedoti ãpire norĩ zadawa para, ma tõ Zezusi hã dasiwi pawasisi ni, da te dasiwi sãprõni da, Piratuhu u. Ta hã Zudeza na danhipti'a nõõmo nhisi ãma da'madã'ã'wa, romanu norĩ nhib'apito uptabi nhimipisudu. Tawamhã ãtẽme da te dasiwi ãwisi wamhã, ma tõ tãma hãiba nhomri ni, Zezusi hã, Piratuhu ma.

Zudasihĩ dã'ãzé wasu'u

Atusi 1.18-19

³ Tawamhã Zudasi, dama ãhãiba nhomri'wa hã, Zezusi dã'ã da, da te dasiwi ãpisutu na siwaihu'u wamhã, ma tõ si'ruiwapa. Taha wa, 30 na rob'uiprazé ãsãpotore hã ãtẽ'ubuzi'a prata 'manharĩ hã ma tõ apã tãma sõmri za'ra, sasedoti ãpire norĩ ma, duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ ma zama.

⁴ Tawamhã ãne ma tô tâma siwaihu'u za'ra:

— Ĩwasédé hã wa tô 'manha, ãhãna hã. Marĩ hã te te 'manharĩ wasété ô nherê, wa tô aima hãiba nhomri za'ra wa'wa, asiwi wĩrĩ aba da. — ãne na ma tô tâma siwê'ô za'ra Zudasi hã, dama ĩpire norĩ ma.

Tawamhã asa te tâma nharĩ za'ra:

— E marĩ, wa te wasiwi ãma 'manharĩ da bâ. E wate bâ. Ta hã ate hã. Asiwaprosi ma aiwasédé hã ãma ĩ'manha. — ãne ma asa tâma waihu'u za'ra, Zudasihĩ ma.

⁵ Tawamhã Zudasi hã rob'uiprazé ĩsapotore ma tô sãmra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb ãma, 'ri para. Te te sãmra pari, ma tô watobro rob u. Tawamhã siwĩrĩ da, ma tô 'rãwi sisô'reti, wedenhorõ na.

⁶ Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa norĩ ĩpire za'ra hã ma tô rob'uiprazé ĩsapotore hã siwi waibu, sasedoti ĩpire norĩ hã. Te te siwi waibui wamhã, ma tô sima ãma roti za'ra, ãne:

— ã hã rob'uiprazé hã dawapruĩ wa'ãbãzé. Taha wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na Mozési te te ãma ĩrob'ui'érézéb zarinai ô wa, rob'uiprazé nhemezéb 're, wa te wasiwi sêrê waihu'u ô di za, wedehãpã 're, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb te, danhoprubzé wazari. — ãne ma tô sima ãma rowaihu'u za'ra.

⁷ Taha wa, ãma sisaze za'ra parimhã, tô ôhõ na rob'uiprazém na ti'a hã ma tô siwi uipra, zé na piza 'manharĩ'wa nhipti'a hã. Darob amoi hawi, Zeruzarê u 're ĩdasihutu mono norĩ hã tame 're dadâ'ã za'ra mono wa, adã da te 're ĩséme mono zéb da hã, ma siwi uipra, ãma.

⁸ Taha wa, ti'a hã Dawapruï wa'âbâ na da te dasiwi ï'uïpra na te oto da te 're sisi za'ra.

⁹⁻¹⁰ ãne ma tô tiromhãiba, duréihã 'Re ïhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã te te âma ïrowaihu'u sirômo zéb zarina, Zeremiasi na ïsisi hã. ãne na ma tô âma rob'ui'ééré siro, duréihã:

“Tawamhã 30 na rob'ui'prazé ïsapotore hã ma tô ubuni na siwi ti'â, zé'a na piza 'manharĩ'wa nhipti'a hã te te siwi âma uïpra da. Taha wa, ma tô Izarazéhé nhihudu norĩ hã siwi pisutu, 30 na te te tãma ïwa'âbâ za'ra zéb da hã. ãne ma tô 'manharĩ za'ra, 'Re ïhãimana u'âsi mono te te ïma ï'ruzéb zarina, te tãma 'ru za'ra da.”

ãne duréihã ma tô Zeremiasi hã âma rob'ui'ééré siro, ãne na hã.

Apito Piratu, Zezusi te te ïsadanharizé wasu'u Marcusi 15.2-5; Rucasi 23.1-5; Zuwã 18.33-38

¹¹ Tawamhã Zezusi hã Zudeza âma da'madâ'â'wa nho're, te oto za, Piratuhu nho're. Tawamhã Piratu te sadanha, ãne:

— E a hã, zudezu norĩ nhib'apito.

Tawamhã Zezusi te asa tãma tinha:

— Tahata ma tô tane hã tô ï'ãma ïwaihu. — ãne ma asa tizadawa na tãma âma wa'rã.

¹² Tawamhã sasedoti ïpire norĩ hã duré dama roti'wa norĩ hã ma tô siwi wasu'u wasété za'ra Zezusi hã, Piratuhu ma. Tane nherë, Zezusi hã tizadawa na te te tãma âma wa'rãmi za'ra õ di, asa.

¹³ Tawamhã Piratu te oto sadanha:

— E asina dazadawa 'rui õ di bété, da te nasi dasiwi aiwasu'u wasété za'ra zém na hã. E asi'uïhã na asadawa na wa'rãmi ãna, dama. — ãne ma tô aré Piratu hã Zezusihi ma waihu'u.

14 Tawamhã dama ãpire norĩ hã te te nasi siwi wasu'u wasété za'ra nherẽ, tizadawa na te te ãma wa'rãmi õ di, Zezusi hã. Te te ãma wa'rãmi õ uptabi di. ãne wa, ma tã apito Piratu hã ãma titob'uzu, Zezusihi ãma.

Zezusi, da te dasiwi wĩrĩ da, Piratu te te dama ãhãiba nhomrizé wasu'u

Marcusi 15.6-15; Rucasi 23.13-25; Zuwã 18.38-19.16

15 Pascowa na dasai 'manharĩzép sidâpâsi, ma tã apito Piratu hã misi si te te 're da'azani, dazazém hawi, da te tiwi 're ãwaptērẽ za'ra mono zéb zarina.

16 Aibã hã dazazéb 're, te dame 're sa, Barabasi na ãsisi hã, ãhãimana wasété na dama ãwaihu'u pe hã.

17-18 Zezusi hã ãwẽ na si te te dama 're rowahutu mono 'ru te, ma tã zudezu norĩ ma ãpire za'ra norĩ hã te te siwi 're 'ruiwapari, õ norĩ upana Zezusihi ãma si 're datob'uzu za'ra mono 'ru te. ãne zarina ma tã siwi hãiba nhomri za'ra tãma, apito Piratuhu ma. ãne na da te dasiwi 're ãruiwapari za'ra mono zéb zarina, da te tãma ãhãiba nhomri na ma tã apito Piratu hã ãma da'awaihu'u. Taha wa, te ãne ãma da'azadanha, da'ahã na, ãtẽme dasi'rã'õtõ wa:

— E 'wa hã te tawamhã asima ãwẽ za'ra wa'wa, te tãma ãrob'ru da hã. E Barabasi. E Zezusi, Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisutu na da te 're ãsisi za'ra mono. — ãne te ãhãiba na zahuré ãma da'azadanha, Piratu hã.

19 Tawamhã Piratu hã te te 're ãda'awaihu'u mono zéb da, roti ma, 're ãsimasisi mono zéb ãma sãmra ré, ma tã ãmro hã timreme hã tãma tisõ. ãne ma tãma waihu'u:

— Ma'ãpé ãma rosazãri, aibã ãma. Ta hã tiha te te 're ab'manharĩ mono õ di. Barana hã ãnhotõ 'rowi

te ĩsawērēzém na hã wa tô ãma robzépata za'ētē, taha na hã. ãma ĩpē'ézé uptabi di. Taha wa, te za ãma ĩrosazâ. — ãne na ma tô ĩmro hã tâma sadawa wasu'u ni, Piratuhu ma.

²⁰ ãne ré, ma tô sasedoti ĩpire norĩ hã duré dama roti'wa norĩ hã da'ahâ norĩ ma 're sadawa si'aba'rê za'ra, Barabasihi si Piratuhu wi, da te waptērē za'ra da, dazazém hawi te te tâma rob'ru da, duré Zezusihi si te te dama hâiba nhomri da, taha si da te dasiwi wĩrĩ da, ĩsadawa para.

²¹ Tawamhã apito Piratu hã ma tô duré da'mahârâ na sahu, ãne:

— E 'wa hã te tawamhã asima ĩwē za'ra wa'wa, te aima tâma ĩrob'ru za'ra wa'aba da hã, dazazém hawi aima watobro za'ra wa'aba da.

Tawamhã asa te tâma nharĩ za'ra ni:

— Barabasihi ma, rob'ru na, taha si dazazém hawi watobro da.

²² Tawamhã Piratu te duré ãma da'azadanharĩ zahu, ãne:

— E marĩ, wa za tawamhã aima ãma pisutu za'ra wa'wa, Zezusihi ãma hã, Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisutu na da te 're ĩsisi za'ra mono ãma hã.

Tawamhã aihĩni ma tô ãne ãma 'mahârâ za'ra ni:

— Wedepo'o nhonhi'rãmi na da te dasiwi sasõmri, dâ'â da.

²³ Tawamhã Piratu te duré asa dama tinha:

— E marĩ te te 're ab'manharĩ wasété mono bâ.
— ãne te dama tinha, asa.

Tane nherē, ãne na hã da te wapari õ di. Dahârâ 'rãihâ na te oto nasi 'mahârâ za'ra ni:

— Wedepo'o nhonhi'rãmi na da te dasiwi sasõmri, dâ'âre da. — ãne te dahârâ 'rãihâ na nasi dasiwi 'mahârâ u'âsi ni, Zezusihi hâiba na.

24 Tawamhã Piratu, marĩ hã te te oto ãma waihu'u õ di, da te oto dasiwi ãma ãrosazârizéb da hã. Aihĩni te oto õhõ da si tahâimana za'ra ni, Zezusihi da, dazahi uptabi na. ãne na te te sina waihu'u wamhã, ma tô piza'a zô da'mazatõ, ãma sisimisõ da, uburé danho'a. Tawamhã Zezusihi ãma marĩ ãwasédé hã te te ã'manharĩ õ na aihĩni da te ãwaihu'u za'ra zéb da hã, ma tô danho'a sisimisõ. ãne te duré dama siwasu'u:

— Zezusi hã da te wĩrĩ da, te dama 'rui wamhã, ãwasédé hã te 'manharĩ õ di za, wa hã. Mare di. Ate za'ra wa'aba si, ta hã. — ãne te Piratu hã dama siwasu'u.

25 Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra ni:

— Wẽ di tô. Wa te wasiwi ãwaptêrêzéb zarina, da te dasiwi wĩrĩ wamhã, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te wahã za'ra pé tô, wa'ra norĩ zama wanhihudu norĩ zama, wawasédé hã wa te ãma 'manharĩ za'ra di pâ. — ãne ma asa tãma tasiwaihu'u za'ra ni, Piratuhu ma.

26 Tawamhã da te tiwi ãhâiba waptêrê za'ra zéb uwaibaba, ma tô Piratu hã da'wapéi'wa norĩ ma 'ru za'ra oto, Barabasihi ma si te te tãma rob'ru da, dazazém hawi dama watobro da. Ma tô duré tãma 'ru za'ra, Zezusi hã powawẽ hãiwaré na te te siwi 're pré'é mono da, taha pari te te duré siwi sasõmri da, wedepo'o nhonhi'rãmi na dâ'â da oto.

Zezusihi ãma, da'wapéi'wa norĩ hã nasi ãwa'ẽ za'ra zé wasu'u

Marcusi 15.16-20; Zuwã 19.2-3

27 Tawamhã Piratuhu ma da'wapéi'wa norĩ hã ma tô Zezusi hã siwi 'mazé ãsõrõwa u, 'ri 'rãihã u. Te te siwi 'mazébré wamhã, tame da'wapéi'wa norĩ hã ma tô aihĩni ãma si'rã'õtõ.

28 Tawamhã ï'uza hã ma tô siwi waze. Tisi'ubuzém na ma ïwa'rãmi siwi ãma hãiba ubu, ti'uza hãpa ïhã pré na, danhib'apito ãma 're ïsi'uza za'ra mono zém ne hã.

29 'Wabzéré panhipti hã ma duré sada 'ma'manharĩ za'ra, ï'wa ahã hã. Taha pari, ma ï'rã nhisiwi tãma hiri za'ra, te te ãma siwi sôpre da, danhib'apito hã ãma 're ïsisôpre za'ra mono ne hã. Wedehu ma duré ïsib'rata tãma hiri za'ra, ïsib'rata nhimire niwĩ, danhib'apito hã tinhiwedehu ré, 're ïsimasisi mono ne. Tawamhã hi'rãtitô ma tô nasi ïsô're tãma asimro, ãma wa'ẽ za'ra sina te te nasi sawi za'ra da, ãne:

— Zudezu norĩ nhib'apito, rowẽ na 're aihâimana mono. — ãne te nasi ãma tiwa'ẽ za'ra, tô sena newa.

30 Tizadaipro na te duré nasi siwi uptob za'ra. Wedehu te duré nasi tiwi mrami za'ra, ï'rãi wi, te te nasi siwi ãma ahãri da.

31 Tawamhã nasi ãma wa'ẽ za'ra parimhã, zazahã hãpa ïhãpré hã ma tô apã tiwi wazere za'ra. Apã ma duré siwi uza, 're ïsi'uza mono zém na. Taha pari, te oto siwi saprõ, te te siwi sasõmri da oto, wedepo'o nnonhi'rãmi na.

ZeZusi hã da te ïsasõmrizé wasu'u, wedepo'o nnonhi'rãmi na

Marcusi 15.21-32; Rucasi 23.26-43; Zuwã 19.17-27

32 'Ri nho'õmo nhiti te te oto ZeZusi hã siwi wazere wamhã, aibã hã ma tô siwi tisã, Sima na ïsisi hã. Sireni na ïsa'ru nhisi hã. Te te siwi sãmri wamhã, ma tô tãma 'ru za'ra da'wapéi'wa norĩ hã, wedepo'o nnonhi'rãmi hã tinhisé te te tãma âri da, ZeZusi te te sisada ï'âri hã.

³³ Tawamhã ma tô oto siwi ãwisi, Dodota na sa'a nhisi u, da te 're ãdanhimroi mono zéb u. Dodota hã wasimremezém na Da'rãihi na sa'a nhisi, te wasu'u.

³⁴ Tamomo te te siwi ãwisi wamhã, uwa 'ru 'rãhi wa'u ãsé hã ma tô aré tãma sômri za'ra Zezusihi ma, wedewa'u ãsé na ãwazari ré hã, te te hã'rêne da. Tane nherê, te te téiwai wamhã, te te sima wê õ di, te te hã'rêne da, Zezusi hã.

³⁵ Tawamhã ma tô oto siwi sasõ, wedepo'o nnonhi'rãmi na. Te te siwi sasômri pari, ma tô êtê zapotore ã'ui'ééré ré hã nasi sima sãmra da'wapéi'wa nori hã, Zezusihi uzazéb zô. Taha zarina, ma tô sima ãma aipé.

³⁶ Taha pari, te oto ã'rata asimro, Zezusi hã te te dawi 'madâ'ã za'ra da, hãhiwi sa'o ré.

³⁷ Tawamhã Zezusihi 'rã nho'õmoi baba ma tô siwi sasõ, wedepo'o na rob'ui'ééré hã, ãwasédé hã da te ãma ãhirizéb ui'ééré ré hã. ãne ãma ãrob'ui'ééré hã: "ã hã Zezusi, zudezu nori nhib'apito."

³⁸ Zezusihi me ma tô aibã nori hã dasiwi sasômri zahuré ni, ãsiré dâ'ã zahuré da. Danhibrob zô dapãri'wa nori, aibã nori hã. Te ãma aiwa'aba zahuré ãsimire niwã, duré ãsimi'e niwãmhã.

³⁹ ãwa'wai baba, da te nasi ãro'rahãri za'ra nori hã te nasi ãma tawa'ê za'ra ni, Zezusihi ãma. Nasi ãma da'rãsiwanari za'ra sina, te nasi ãma wasété za'ra ni.

⁴⁰ ãma dawa'ê sina, te duré nasi ãne tãma nhari za'ra ni:

— Oro a hã asima roti za, 'ri 'rãihã hã sãmra da, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zé hã, duré apã 'ri da, si'ubdatõ bãdã hã ai'ãma si'utõri õ ré. A hã tô sena 'Re ãhãmãna u'ãsi mono 'ra wamhã, ma'ãpé asisõ'reptu na. Wedepo'o

nhonhi'rãmi hawi we si'ra na, atâ'â tõ da. — ãne te nasi ãma dawa'ẽ za'ra sina 'mahârâ za'ra ni.

⁴¹ Sasedoti ĩpire norĩ zama te duré nasi ãma tiwa'ẽ za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ zama, dama roti'wa norĩ zama. ãne te nasi ta norĩ hã ãma tiwa'ẽ za'ra:

⁴² — Oro õ hã Izarazéhé nhihudu norĩ nhib'apito za. E niha hã bété, tinhimromhõsi na te te 're da'anho'reptui mono nheré, 'rãwi sisõ'reptu waihu'u õ di bété oto. ãhãna wedepo'o nhonhi'rãmi hawi, we te te si'ra pé, wa te wasina ĩ'umnhasi za'ra zéb da hã.

⁴³ Õ hã ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te sina 're umnhasi, ĩsiré 'rãwi 're ĩmorĩ u'âsi na. Ma tô duré dama 're siwasu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono 'ra na. Ma'ápé ãhãna 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te sõ'reptu oto, wanho'a. — ãne te nasi ãma tiwa'ẽ za'ra, zudezu norĩ ma ĩpire za'ra norĩ hã.

⁴⁴ Tawamhã danhibrob zô dapãrĩ'wa norĩ hã ma tô duré nasi dasiré ãma tiwa'ẽ zahuré, ĩsiré dâ'â zahuré da, da te dasiwi ĩsasõmri zahuré hã.

Zezihi dâ'âzé wasu'u

Marcusi 15.33-41; Rucasi 23.44-49; Zuwã 19.28-30

⁴⁵ Tawamhã ma tô ti'abzuma oto. Abzuma wamhã, ma tô tirobra, daro mono bâ. Bâdâ siprazéb u, te oto robra si nomro.

⁴⁶ Tawamhã bâdâ sipra wi, te Zezusi hã Timama hã sa'êtê sina 'mahâ:

— Eri, Eri, rema sabatani. ãne wamremezém na hã: “ĩnhib'apito, ĩnhib'apito, e marĩ da, ma tô oto ĩrê.”

47 Tawamhã ni'wam norĩ hã ã'rata ãsimasam norĩ hã Zezusihi hãrã te te wapari za'ra wamhã, ma tô sima rowasu'u za'ra, ãne:

— Ôhõta Eriasihi zõ te hã, te te we pawaptob da.
— ãne te sima ãma romnomri za'ra.

48 Tawamhã ni'wa hã ã'rata ãsimasam norĩ siré hã si'aba'ré na ma tô piza 're upsõzém ne hã 'mai'ã, uwa 'ru 'rã wa'u ãsé na te te tãma ãma di'i da, Zezusihi ma, ãwa'ãbã syry na. Tawamhã wede-waré 'rãsutu na ma tô ãma sapu'u, Zezusihi ma, te te wẽ da, te te upsõmri da.

49 Tane nheré, ãsiré ãsimasam norĩ hã ma tô ãma sipa'uwati za'ra, ãne:

— A'ã pé, wanhimipari za'ra wa'aba a'ã, Eriasi we ãtẽme morĩ õ'umhasite, te te sõ'reptu da, dã'ã tõ da. — ãne te a'ã siwi ãma pa'uwati, te te tãma sõmri tõ da, te te ã'upsõmri da hã.

50 Tawamhã Zezusi hã ma tô duré tihãrã 'rãihã na ãma sahu, ãrẽme ma. Taha pari ma pê'ẽ hai'utõ.

51 Dã'ã wi, zazahã ãhãpa hã 'ri 're wa'wa nhitobzé hã ma uihã na hãihaipo'o aiwa, hãimo hawi pi'reba, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa ãma hã. Tã'a hã te duré sãã'ã. Sãã'ã wamhã, êtẽ tõmo wawẽ hã ti'a 're ãsimi'wara mono zama ma tõmo sipo'o.

52-53 Taha wa, ma tô duré adã'ã 'ru hã si'ridawa za'ra. Si'ridawa za'ra wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ norĩ hã aré 're ãdã'ã za'ra mono hã ma tô apã ahãiwa'utu ahã uptabi na, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Ta norĩ hã, Zezusi hã ab're hawi za hãiwa'utu parimhã, te za ab're hawi wairé. Tawamhã Zeruzarẽ u te za asisi, 'ri nho'u ãwẽ uptabi u, dama sihã'ré za'ra da. Tawamhã dã'ahã uptabi na te za ãma tanhopré ni, tame.

54 Tawamhã Zezusi te te dawĩ ã'madâ'â za'ra norĩ hã da'wapéi'wa norĩ hã, duré da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wai me, ti'a ãsãã ãwatobro hã te te 'madâ'â za'ra wamhã, duré uburé ropipa ãwairébé mono te te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô sa'ëtē uptabi tipē'ēwara za'ra. Tawamhã ãne te sima nharĩ za'ra:

— Nare õ hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'ra. — ãne ma tô ta norĩ hã ãma titob'uzu za'ra, da'wapéi'wa norĩ hã.

55 Tawamhã pi'õ norĩ hã ahã na te 'madâ'â za'ra romhã na, Zezusi hã hãwi sa'o ré. Ta norĩ hã ma tô ãsiré 're nomro Darireza hawi, Zeruzarē u, te te siwi 're pawaptob za'ra mono da.

56 Ta norĩ me, te Mariza Madarena hã dame za. Marizaha hãiba amo zama te dame za. Taha 'ra hã Ti'adu, Zuzé duré. Zebedehe mro zama te duré pi'õ norĩ me za.

Zezusi dâ'â pari, da te dasiwi ãsērēzé wasu'u

Marcusi 15.42-47; Rucasi 23.50-56; Zuwã 19.38-42

57 Tawamhã ma tô bådã hã aipra pese oto. Taha wa, aibã ãsibro pe hã ma tô mo Piratuhu u, Zuzé na ãsisi hã. Ta hã Arimateza na 'ri nõ'õmo nhisi ãma 're ããmra mono. Ta hã Zezusihi nhimiroti si te te 're ã'madâ'â pese mono.

58 Tawamhã, Piratuhu u oto morĩ wamhã, ma tô Zezusihi hãiba hã tiwi waptē, ab're 're, te te sērē da. Tawamhã apito Piratu ma tô dama ti'ru, Zezusihi hãiba hã da te tãma 'ru da.

59 Tawamhã Zuzé hã Zezusihi hãiba, ma tô ti'ã. Taha pari ma tô ubu, zazahã ãhãirã na.

60 Te te hãiba ubu pari, ma oto tite ab're sirõmo wa tisē Zuzé hã, sa'a zahãpã da te aré tãma ã'ab're sirõmo wa. Taha pari ma tô ëtē tõmo zapodo hã te

te pizari, ab're te te ãma ãré sitob da. Te te sito pari, te oto mo, õne haré.

⁶¹ Zuzé hã Zezusihi hãiba te te sêrê ré, te pi'õ norĩ hã ab're nho'õmoi baba aimasisi zahuré, Mariza Madarena norĩ hã duré Mariza ãhãiba amoi me. 'Rãwi te te ãma 'madã'ã zahuré da, te ã'rata aimasisi zahuré.

Da'wapéi'wa norĩ hã, ab're nhitobzé te te siwi ã'madã'ã za'ra zé wasu'u

⁶² Tawamhã oto ãma awẽ wamhã, sasedoti ãpire norĩ hã, duré parisezu norĩ hã ma tô Piratuhu nhorõwa u si'rã'õtõ, sabadu na romhuri zahãrizém na.

⁶³ ãtême si'rã'õtõ wamhã, ãne te tãma nharĩ za'ra: — Apito, õ hã ãsadawa nhipe hã zahadu 're morĩ ré, dama 're ãsiwasu'u mono zém na wa tô ãma wapo're pu'u za'ra ni, ãhãna hã. ãne te dama 're siwasu'u: “Bãdã si'ubdatõ ã'ãma si'utõrĩ õ ré, wa za apã hãiwa'udu.” ãne dama 're ãsiwasu'u mono zé hã.

⁶⁴ Taha wa, ãté ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã te za apã siwi waze ãhãiba hã, pi'uriwi. Tawamhã ãté sadawa nhipese na te za duré dama wasu'u za'ra, apã ab're hawi ãhãiwa'utu na hã. Zezusi hã 're morĩ ré, sadawa nhipese na te tô dama 're siwasu'u. Tane nherẽ, ãsiré 're ãnomro mono norĩ hã ãne na te te dama wasu'u za'ra wamhã, taha nhipai u te za duré dama sadawa hapese za'ra. Taha wa, te za dama ã'ru, sa'a zahãpã ab're nhitobzé hã da te ãré dasiwi 'madã'ã pese da, si'ubdatõ bãdã, ãma ãsi'utõrĩzéb u hã, ãhãiba hã te te siwi wazere za'ra õ'umnhasite, pi'uriwi. — ãne ma tô parisezu norĩ hã tiwi rowaptêrẽ za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ nhib'apito norĩ me.

⁶⁵ Tawamhã Piratu te asa tãma nharĩ za'ra:

— Tane tō. Da'wapéi'wa norĩ hã wa za tō pisutu za'ra, asiré si'aba'rúi wa'aba da, ab're u. Mo oto ítēme ai'aba'rúi wa'aba pé, da'wapéi'wa norĩ ma, 'ru za'ra wa'aba da, ab're nhitobzé hã te te siwi 'madâ'â pese za'ra da, dawi. — Āne te ítēme tãma rob'ru za'ra, apito Piratu hã.

⁶⁶ Tawamhã ab're u te oto ai'aba'rúi, da'wapéi'wa norĩ siré. Tawamhã êtē tōmo zapodo hã, ab're nhitobzé hã marĩ na ma tō siwi upto, sitop tete na írē sab da, da te dasiwi sa'rúi tō da. Da'wapéi'wa norĩ ma, ma tō duré roti za'ra, ab're nhitobzéb 'rata simasab da, te te siwi 'madâ'â u'âsi za'ra da, sôtō za'ra āna.

28

ZeZusi ihâiwa'utuzé wasu'u

Marcusi 16.1-8; Rucasi 24.1-12; Zuwã 20.1-10

¹ Sabadu parimhã rowa'a wi, dumidu na ma tō Mariza Madarena norĩ hã sisaprōni zahuré Marizaha me, sa'a zahâpâ ab're u, ZeZusi da te isêrêzéb u.

² Tawamhã simiza'rese ō ré, ma tō ti'a hã írē 're tiwara zahuré, hâiwa hawi Wanhib'apito ma romhuri'wa hã ítēme wisi zahuré wamhã. Tawamhã hâiwa āma romhuri'wa hã ma tō ab're nhitobzé hã sa'rúi, êtē tōmo wawē hã. Te te sa'rúi wamhã, ma tō isisiwi nhamra.

³ Tã si'ubuzi ne ihâiba hã. Ī'uza hã rã uptabi di.

⁴ Tawamhã ab're 'madâ'â'wa norĩ hã ma tō tipahi za'ra. Pahi uptabi za'ra wa, ma tō tirêrê'ē za'ra. Tawamhã ti'ai u ma tō tãma ana. Dadâ'â wa, darési āna 're idanhimi'wara mono ne, ma tō rési āna daba'wara.

⁵ Tawamhã hâiwa ãma romhuri'wa hã ma tô tãma nharĩ zahuré, pi'õ norĩ ma, ãne:

— Ĩma aipahi wa'aba tõe. Zezusi hã da te dasiwi wĩrĩ wa, wedepo'o nhonhi'rãmi na da te dasiwi ĩsasõmri zõe robzabui wa'aba da, te we ane wa'wa. Wa hã wa tô aiwaihu'u 'wa, we sõe ĩrobzabui wa'aba zém na hã.

⁶ Tane nherẽ, ãme hâimana õ di. Te te sina ĩrotizéb zarina ma tô hâiwa'udu. We ane wa'aba pé, ĩnomrozé hã sabui wa'aba da.

⁷ Taha parip si, te za sa'ětẽ ane wa'wa, ĩsiré 're ĩnomro mono norĩ ma, wasu'u za'ra wa'aba da. ãne te za tãma ĩwasu'u za'ra wa'wa: “Ma tô hâiwa'udu. Darireza u ma tô asõwa timorĩ za'ra wa'wa. Tamep si te za ĩsabu za'ra wa'wa.” ãne na ĩmreme na ãma aipo're simrami aba tõe. — ãne ma tô hâiwa ãma romhuri'wa hã pi'õ norĩ ma waihu'u zahuré.

⁸ Taha wa, te sa'ětẽ oto asamro zahuré ab're hawi, pahi te. Pahi zahuré nherẽ, tãma rowẽ zahuré di, pi'õ norĩ ma hã. Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norĩ ma, te te rowasu'u zahuré da, te asamro zahuré.

⁹ Sisamroi ré, ma tô Zezusi hã sõpětẽ zahuré, pi'õ norĩ hã. Simiza'rese ãna sisamroi ré, ma sõpětẽ zahuré. Tawamhã Zezusi hã ma tô sawi zahuré, ãne:

— Rowẽ na 're aihâimana aba mono. — ãne te sawi zahuré, Zezusi hã.

Tawamhã pi'õ norĩ hã ma tô oto 'rãwi ĩtẽme aima'wara zahuré. Tinhib'rata na te te para zawi zahuré sina, ma tô ãma tiwata zahuré, tãma pire zahuré wa.

¹⁰ Tawamhã Zezusi te tãma nharĩ zahuré:

— Aipahi wa'aba tō. Mo oto ane wa'aba, ĩsisānawã norĩ ma, ĩwasu'u wa'aba da, Darireza u ĩzarina ãma si'aba'ré da. Tamep si te za ĩzabu za'ra.

Ab're 'madâ'â'wa norĩ, Zezusihi zô ab're baba wa, 'ri tēme oto ĩsi'aba'rézē wasu'u

¹¹ Tawamhã Mariza Madarena norĩ hã zahadu neb zahuré ré, ma tô ab're 'madâ'â'wa norĩ hã ni'wam norĩ hã ai'aba'ré, Zeruzarẽ u. Zahadu te duré ni'wam norĩ hã asimro, ab're 'rata. Tawamhã Zeruzarẽ u ĩsi'aba'ré norĩ hã, sasedoti ĩpire norĩ ma, ma tô rowasu'u za'ra, uburé ĩromhâimana mono zém na hã.

¹² Tawamhã sasedoti ĩpire norĩ hã ma tô duré si'rã'õtō, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ me, te te sima ãma roti za'ra da. Tawamhã ma tô rob'uiprazé hã sa'ětē na tãma sômri za'ra, da'wapéi'wa norĩ ma, ab're 'madâ'â'wa norĩ ma, dama 're sadawa nhipse za'ra mono da, Zezusihi wasu'u na.

¹³ Te te tãma sômri za'ra sina, te ãne nasi tãma nharĩ za'ra:

— Æne te za dama ĩrowasu'u za'ra wa'wa, Zezusihi hãiba na hã: “Ĭsiré 're ĩnomro mono norĩ hã barana ma we sô aihutu. Wanhotō ré ma tô siwi waze.” Æne te za dama ĩrowasu'u za'ra wa'wa.

¹⁴ Tawamhã Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma danhib'apito hã ãne hã te te wapari wamhã, wa za tãma aiwasu'u wẽ za'ra wa'aba ni, asada sahi za'ra wa'aba tō da, marĩ ĩ'upa za'ra wa'aba õ na hã, ñiha te te aima rob'manharĩ za'ra wa'aba tō da. — Æne ma tô tãma roti za'ra, da'wapéi'wa norĩ ma.

¹⁵ Tawamhã ab're 'madâ'â'wa norĩ hã ma tô rob'uiprazé hã waibu, da'wapéi'wa norĩ hã. Te te sima waibui wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ nhib'apito norĩ, te te tãma

ĩroti za'ra zéb zarina, ma tô 'manharĩ za'ra, ĩmreme hã. Āne ma tô Zezusihi hãiba na rowasu'u zadawa nhipe hã te te ropé, zudezu norĩ nhipti'ai 'remhã. Ta hawim haré te zahadu rowasu'u zadawa nhipe hã 're hãimana, Zezusihi hãiba na hã.

Zezusi hã tisiré 're ĩnomro mono norĩ ma, ĩsihãi'rézé wasu'u

Marcusi 16.14-18; Rucasi 24.36-49; Zuwã 20.19-23; Atusi 1.6-8

¹⁶ Tawamhã wa norĩ hã Zezusihi siré 're ĩwanomro mono norĩ hã wa tô ai'aba'ré ni Darireza u, 11 na wahãiba za'ra hã. Ētē 'rãihã u wa ai'aba'ré ni, Zezusi te te wama ĩpisutu za'ra zéb u.

¹⁷ Tawamhã Zezusi hã wa te wasiwi sãmri wamhã, wa tô ãma wawata za'ra ni. Tane nherē, nima norĩ hã wa tô wawã za'ra ni, õ hãĩ õ newa.

¹⁸ Tawamhã Zezusi hã ma tô 'rãwi watēme timorĩ za'ra oto. Ma tô wama nharĩ za'ra, āne:

— ĩmama hã ma tô ĩma pisutu, ĩsadawa para dama ĩpire na 're ĩhãimana mono da, ti'ai ãma, hãiwa ãma zama.

¹⁹ Taha wa, te za 're ĩropéi wa'aba mo a'uwē mono bâ, dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da, a'uwē mono bâ da te 're ĩzaze za'ra mono da, taha zarina ĩnhimiroti 'madâ'â'wa 're dahãimana za'ra mono da oto. Da te 're ĩzaze za'ra mono sidâpâsi, te za â dawabzuri hã dama 're ĩ'manharĩ za'ra wa'aba mo, ĩmama nhisi na, duré ĩnhisi na, duré ĩmama pē'ēzani nhisi na, ta norĩ zadawa para.

²⁰ Te za duré dama 're ĩroti za'ra wa'aba mo, uburé te aima 're ĩroti za'ra wa'aba mono zéb zarina, ĩnhimiroti si da te 're 'madâ'â u'âsi za'ra mono da. Ōne u'âsi, wa za asiré 're ĩmorĩ u'âsi za'ra

wa'wa, ro ĩsi'utõrĩzéb u hã. ãne na aipo're si'âri
za'ra wa'aba õ di za. — ãne ma tô Zezusi hã wama
siwaihu'u za'ra sisa'u, ĩsiré 're ĩwanomro mono norĩ
ma.

'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u
New Testament in Xavãnte (BR:xav:Xavãnte)

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Xavãnte

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Xavãnte [xav], Brazil

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 1882536746

The New Testament

in Xavãnte

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

744f0b3a-210f-53c7-b3a1-39b62617ba0c